

N. Inv. 4507.

Rekopism
Szczęsnego Czackiego
Podczaszego Wielkiego Koronnego

Zdarzenia czasu, w którym postował na sejmach w
początku panowania Stanisława Augusta, w tym
rekopismie są zapisane.

Rechnung

derer Einkünfte

des Jahres 1771

derer Einkünfte
des Jahres 1771

derer Einkünfte

Szczęsny Czacki ojciec sławnego w kraju Józefa Czackiego
 najgorętszy, najzwarliwszy katolik, starożytnych praw ojczystych miłośnik
 wielki, obrońca ich nie zwalczony, pełen miłości Boga, w cnotach domowych
 i publicznych celujący. Z Biskupami Słotykiem i Łatuskim i Hetmanem
 Wacławem Brzemeńskim, w obronie praw kościoła św. katolickiego, gdy dys-
 denci, przemocą cudzego państwa uzbrojeni, usiłowali je nadwerdzać i osta-
 bić, mężnie się stanął, na utratę wolności i zdrowia się nie oglądając. Gdy
 wygnani zostali Senatorowie do Rosji, w kraju go uwięziono. Najszlachet-
 niejszego umysłu i serca, zbawienne na sejmach podawał rady, jak tego do-
 wodziły publiczne Jego mowy. Oprócz mów Sejmowych innych pism nie
 zostawił. Rekopis ten jedyny Jego pismienny pomnik w nim staro-
 ka dusza Jego, umysł gorliwy, a wniosły najjasniej się wyraziły. Rekopis
 ten, bez zamiaru Jego opublikowania, znaleziono w Jego domu w miastecz-
 ku Brosilowie, w Województwie Helińskim, gdzie stale nie mieszkał, ale cza-
 sówie przebywał. W czasie posiadania Brosilowa przez syna Jego Starostę
 Nowogrodzkiego Józefa Czackiego, gdy w Brosilowie Jego domu krato-
 rował oficer rosyjski wtedy kapitan, późniejszy Feldmarszałek Paszkienicz,
 z nieostrożności Jego dom zgorzał. W czasie pożaru Rekopis na dziedzińcu
 wyrzucony, oddano do klasztornej biblioteki S. K. Kapucynów Brosilowskich.
 Konstanty Swidziński wielki ojczystych rzeczy miłośnik, zwrzucony, za-
 niedbany rekopis wynalazł, w zbiorze swoim umieścił i do przepisania
 udzielił. Paszkienicz chciał szkodę wynagrodzić, Czacki nie przyjął,
 stał Feldmarszałek zachował przyjeźcin dla domu Czackich.

§ Helinusz

229

Adania sięgające się do Sejmu 1766. pierwsze przed rozpoczęciem
i przetrans do Warszawy 18. 7^{ty}

Amo Dla zamieści Publikaty Imię Pani Czesnikowi Koronnemu
od Tejmi Pani Kasztellanowcy Kamieńskiej nie daję mu do Łaski
kreski przez powodzenie Praw Zabraniającego. NB. Gdyby pięć
na bydi mogła Pluralitas dobraneby pewnie swego mieć Marszałka,
dobrzeby było obrać niespodziewającego się mieć Pluralitate swego pe-
wnego, lepiej nie dając znaku z mowy na Inną Osobę daję kreski.
Ja bym sam nie chciał bydi Marszałkiem Chyba by nadzieja pewna
była Zwinienia Konfederacyi po utorzonych Punktach, Wiary, Swo-
body y Prawo dawne ubezpieczających.

2de Na Rugach y Lawsze trzymać się Prawa y Sprawiedliwo-
ści bożniej, nie trzeba od nich odstępować.

3tio. Przed wycięciem do Senatu Zamówić o rozwiązanie Konfe-
deracyi y Regrejs.

4to. Po przywitaniu Króla prosić o czytanie Pactorum Conventio-
rum po przeczytanych trzeba się domówić, o niedopetnione można
namienić iak są Pisane, iak od dawnych są różne, w Ten czas o-
rozwiązanie Konfederacyi iak najmocniejszy z Wszelką iednak Skrom-
nością mówić Itych Paktow obiecujących do Fürnkiego Spis-
kich y Innych Dborow wydać Kommissya Wyptynie Materya Re-
ligij która Najżywawiej trzeba utrzymować, y Ję pomnoży dobrze
rozumiejących Liżbę Jesliby czytano Pakta y pozwola mówić, pro-
sić Fronu o rezolucya; Jesliby zaś nie pozwolono, Czytać Paktow,
lub się przymawiać lub na rezolucya od Fronu nie pozwalai na Jmne
Materye, ai To, albo Zgoda, albo Pluralitate w niesiono będzie
Decydowana, Dwor tego nie będzie mógł bronić byby się Gwałtow-
ność dala widzieć y w Swym i w Ludrych Krójach.

5to Po ustatkowaniu Tej Materji w niesć Czytanie wszystkich Rezultatów Senatus Consiliorum y prosić o Communicatę onych a co się w nich nie podoba wymagać rationem onych y naganiać Te skrypte Rady, Jeżeliby Sprzeczek byta od Dworu nieporwadać na Inne Materje, y Te poddać Pluralitati

6to O Relacyę Poselstw domówić się aby Postowie przysięgli Ła nie mieli więcej in Commisio tak oswiadczać w Swoy relacyi, naganie tak wielo liżne nie potrzebne, a do niektórych Narodów Podwojne Poselstwa, y obostnie aby więcej nie bywało. Sprzeczek podać Pluralitati nie porwadać na Inne Materje az Ta będzie uspokojona. W. Poddanie się zaś Pluralitati od Patryotów zdawać się powinno nie chętnie.

7me O Communicatę Dziejów Komisji Ekonomiczney, i Wojskowej dla Zważenia Dopomnieć się Coby ztego bynity naganie, Tu miejsce będzie, o Redukcyę o Monecie etc. etc. Jeżeli się będą Łdady niech będą ustanowione według Naszey Instrukcyi, przydawszy iesze niektóre Uwagi, ile że Pluralitas na Seymie Koronacyi w Materjach Ekonomicznych iest Ostreżona, która albo na dalsze Czasy Zniesć, albo opisać, y Wygrane Materje Innych innych exepcyę porzucić, pod Te Generalność mogą potym Wiarę, Wolności, Chłostwa, Przywileja Miast z Knywdą Szlacheckiego y Duchownego Stanów Podatki etc. etc. podsunąć mogą i Wiarę.

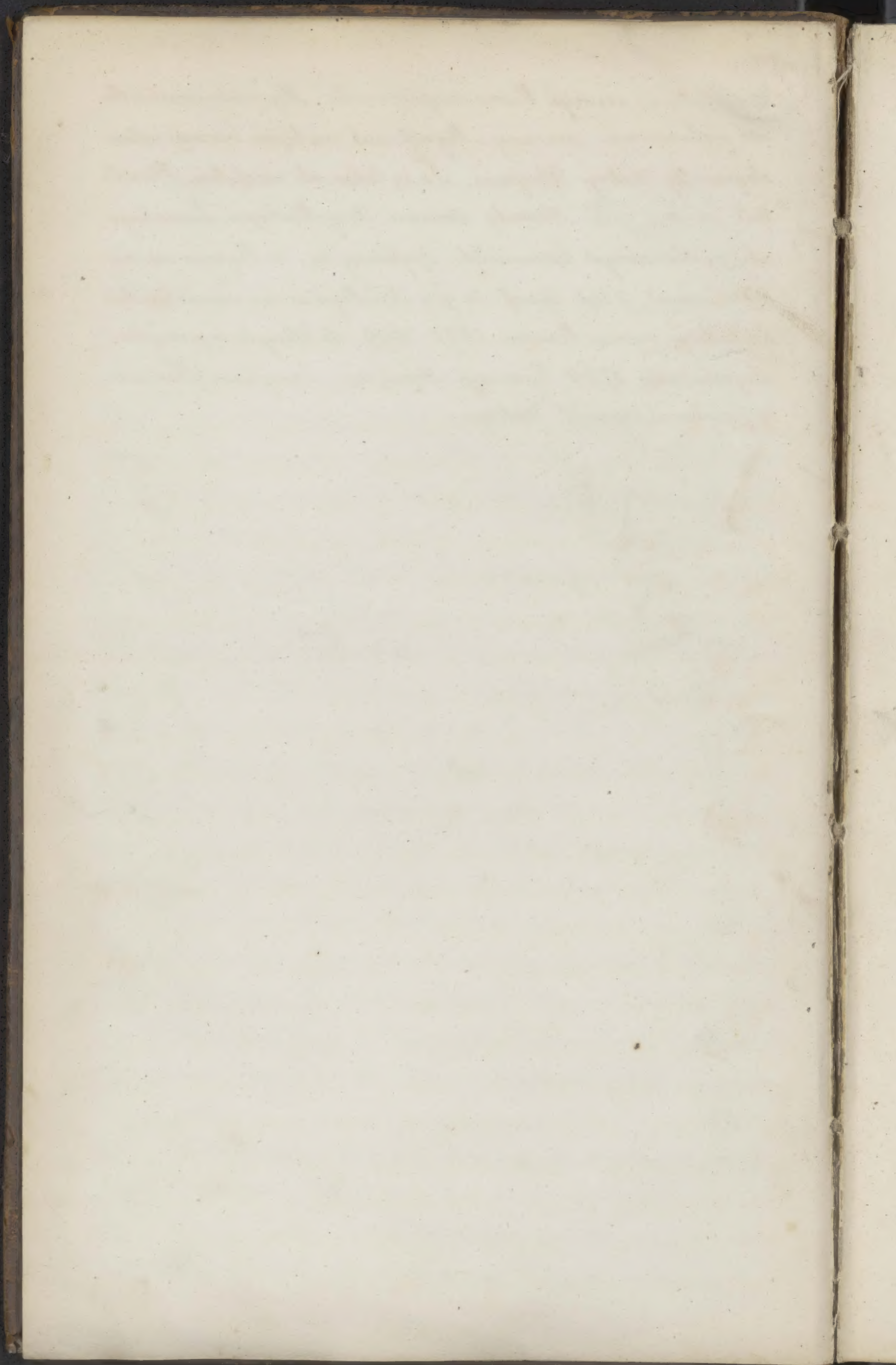
8me Kalkulacya Komisji Ekonomiczney niepotrzebne Wydatki.

9me Kalkulacya Generatorów Artylleryi Obojga Narodów, Wiażwszy te Prawa, nie trzeba y Przyaciotom Dys-symulować, o Pokazanie Dyplomatów danych na Nobilitacyę i Indygenaty na Seymie Koronacyi, prosić.

10me O Vota Senatu i Ministrów dopraszać się, aby po nich według Prawa Postowie do Swoy Izby wrócili się dla układania Projektów

11me Jak się skonczą Vota Senatu prosić o regreß, gdyby per Forum Łaczwszy od Prymasa nie chciał Senat Votować, zabrać Głos, Te
gdyż

4
Ze gdy Senat zadosyć Prawu uszytnić nieche My posłuszeństwo Pra-
wu wykonywając prosimy o Regres i woli nie będzie można iedno-
stajnie tej Materji utrzymać, To ią także ale niechętnie Plurali-
tati podać. W Moznaby namowić Arcy-Biskupa Lwowskiego
aby po skonczonych Ceremoniach Spytawszy się, że Prymas nie nie
będzie mówił, Z tego Łaczą że gdy Xie Prymas nie mówi nieche
Ja zadosyć czynią Prawom 1690. 1699. do których w porządku
Sejmowania 1764. Koronacyi stosuje się, Łaczymy Turnum
y przytema. wnosit Materję.

Wpismo ułapawczonne S. Cieskiego ten tytuł int do Sienick
później tego Cieskiego i kumfarski od 29 do 30. 1766

29
9. Przyjechałszy do Warszawy prosto zaiechatem do Satacu
Xiecia Biskupa Krakowskiego, gdzie wielu zastalem Ludzi Ina
ornych Senatorow Ministrow, Urzednikow tak Koronnych i di
teuskich, Pralatow, y Postow Ziemijskich, kilku, Po przywitaniu
sie oznaymiono mnie ze Poset wielki Moskiewski Xiegie Reprin
miał tegoz dnia Ministerialiter Audiencia u Xcia Prymasa
przy naszych y Ministrach, domawiając sie dla nie Unitow, y
Duszydientow w Wierze liberum exercitium wiar Ich, przypu
szenie onych do Urzedow, Kzeset, y Funkeyi wszystkich, zgola
porownanie onych z Innymi Krolestwa Obywatelami, y ze do tego
groźby Lymsty Carowcy Jeymii przytaczal. Odpowie
dziatem; ze wszystko sie stalo czego Carowa Jeymoś z
krzywdą Praw y Wolności Naszych ządala gdy nieustannie w
swoich przeciwnych nam ządaniach, y Owszem Najprzeciwi
nicyszych y daley iuz nad podbitym Narodem niemogących sie
wzszewzac, iak do poruszenia prawowierney Narodu wiary, zahto
rym pewny porostaty Swobod y Samego Imienia Wolności u
padek, nie moze byci przyzwoltszy czas do sprzeciwienia sie iak
w tej Okolicznosci, gdzie o wszystko idzie, przy której Zycie, Zdrowie
y Fortuna ofiarowae ^{chystnie,} jest Szczęśliwoscia, i lepiej iest bron maiaze w
Ręku gdy niemoze byci inaczej umierae w Obronie wiary y Narodo
wey Wolności, iak przez sromotną absolutnym y niesprawiedliwym
Rozkazom podleglosć, przez podłą trwozę cierpliwie znosić zniszcze
nie wiary prawowierney, i sromotną niewolę. Bóg swej Sprawy
z Ufroncia broniących nie opuści. A zatym nie tylko na żadne niedbać
postrachy lecz gdyby do najostreyszych skutkow przyszło, niedbać.
Zdać =

Też mi się. Bóg który nas dotąd w tak dziwnych przypad-
kach mocą swoją zachował, Zachowywać y teraz nie przestanie.
Xiąże Jmci Biskup Krakowski odezwał się wrzys-
cy przytomni skonkludowali nie nieporzucić nowego Dyssy-
dentom.

Am^o Octobris zierałem wizyty, od X. Podkanclerzego Koronnego bardzo
grzecznie byłem przyjęty, po przywitaniu do osobnego zaprowadzony Ga-
binetu, gdzie mi Xiąże Podkanclerzy Koronny oświadczył że niestwierd-
zając sprzeciwiając mi się w Sokalu o Oratoria, rozumiejąc na ten
czas mecz nie szkodliwą, ale zawczasu poznawać szkodliwość
tego ułożenia, tym więcej po tak ostrych, y nie słusznych Xcia Re-
prina pogrozkach, nie tylko zgadzać się zemną obcywał, ale u-
pewniał że krew wylewać, życie ofiarować, w Obronie wiary być
gotowym, y że Król tej samej jest rezolucyi, przedej Fron utracić
jak na te propozycje zerwać, i że pisał do Carowej List prosząc
aby punktu Dyssydentów odstąpiła. Lecz trzeba się postawić w
stanie niebania się pogrozek grożącej Moskwy, y owszem zastawie-
nia się Onym, y dla tego trzeba o partykularnościach zapomnieć, y
że o Biskupom Krakowskiemu, Łuckiemu, iako i mnie ufa, Ale Na-
mienickiemu, Krayeremu Koronnemu, Starościę Wąwolnickiemu
nie może ufać odpowiedziatem że dobrze Król czy-
ni chcąc nie naruszoną prawowierney Wiary całosć utrzymywać, bo ta u-
trzymuje y Umacnia Frony, wzrusza je, y obala. Partykularności
w całym Życiu nie miałem, y zawsze się ich pilnie chronić będę.
dalej mowiąc X. Podkanclerzy Koronny oświadczył że chce Konfederacyę
na dalszy czas utrzymywać, y kontynuować, Odpowiedziatem, że
jestem ieden z tych, który się sprzeciwiają, Pytał mnie się iże-
lim czytał Mowę Jmci Pana Tyzenhauza Podskarbięgo Nadwornego
Litew =

Litewskiego w tej Materji na Seymie Koronacyi mianem, y ze temi przyczynami bedzie mi sie sprzeciwial, gdybym mial co mowic przeciwko Konfederacyi, obiecal mi przystac dyaryusz tego Koronacyi Seymu, gdzie ta Mowa jest wydrukowana. Odpowiedzialem, ze jeżeli bede przekonany racjami, nie bede mowil mowil, inaczey ia ko do tego na Summieniu y rozumie iestem przewyzczony, ze ta Konfederacya do tego trwaicze, iest Wolności niebezpieczna, tak iey sprzeciwiać sie bede. Poignaliśmy sie pięknie I tamtego w kompanij z Starostą Węzłownickim do Xiędza Kanclerza Litewskiego, który mnie zobaczywszy porwał się z stołka, Mówiąc Podczaszemu Dobrodziejowi chwata Bogu ze się z sobą taceremy Odpowiedzialem, Żem był zawsze, dobrym jego Sługą y Przyjacielem, a iak Wolnemu Szlachciowi wolno mi było w zdaniach różnić się Tacerem cię cicho według swego zwyczaju gadać zachęcając do iedności, ze Lat Ceterdesci iest Ministrem zawsze Rzpltey przytęczanym, y ze iest bliski śmierci, niema Synów ma iednak Familię, niechciał by ię zostawiać nie szczęśliwą, Odpowiedzialem mu według mego zwyczaju głośno prosząc go aby nas wszystkich wziętszy za Synów, w cętosci Nam wierc, y Wolność najsprawiedliwiejsze nasze zostawit Dziećciwa dalej X. Kanclerz mówił, aby nie wszystkim wiemyć, Odpowiedzialem ze z przyzwyczajym upanowaniem wszystkich mowięcych y radzących słucham, ale więcej uważam to, co mówią, i radzą, iak kto mówi i radzi. dalej cięcho znowu mnie mówił O przyjaźni Odpowiedzialem, ze w rzeczach obojętnych przyjaźń y wderczność ściśle powinny być zachowane, w rzeczach do Wiary, i Obyczny ściągających się, przyjaźń y wderczność mieć miejsca niemoga. dalej Xiędz Kanclerz do Łaski Seymowej zalecał Jmci Pana Cześnika Koronnego Dźiedoszyckiego Odpowiedzialem żem mu winiem przyjaźni, ale przyzwyczajony do postuszeństwa Prawu, gdy Jmci Pan Cześnik Koronny ma Kondemnaty, nie mogę mu dać kreski I tamtego

na inose =

na insze Wizyty poiechatem, ale mi nie w publicznych Interesach
nie mowiono

Przywitałem Króla na Sądach Kurlandz-
kich zasiadającego, które ad tempus bene visum dla następnego
były limitowane, Łaskawie byłem przyjęty. Pan Czaplic
Podkomorzy Łucki Poset Kijowski y Jnni Postowie y Dworscy pytali
mnie, iezeli będę z Wizytą u Xcia Reprina Wielkiego Rosyjskiego Posta

. Odpowiedziałem że Postom Ziemijskim u Cudziemi-
skich nie należy bywać dalej mnie mowiono że Ten wielki
Poset Rosyjski, ma być u mnie z Wizytą odpowiedziałem
ze że trzeba aby był ostrzeżony, że Poset Cudziemijski u Ziemijskie-
go nie powinien być, tylko w dniu wyznaczonym, aby iak najwie-
cej zastat Postow Ziemijskich, y żeby nie żądał wzajemney wizyty, aż
po skonczonym Sejmie, y przyjął bym go tym sposobem z przywo-
itym Jego Charakterowi Uszanowaniem Inowu mi mowiono,
iezeli by nie był sam Xcia Reprin, to będzie u mnie Putkownik mo-
skiewski Mr Ilgestron, albo m^r Gare, który Ładania Carowej Jey
miej ręką podpisane Senatorom i Jnnym pokazuje mowilem

. żeby mi pokazał pretendować być Dyplomą Carowej Królew-
stwo te, za podobity Narod sobie przyznające, uznane y potwierdzone
przez wszystkie Europeyskie Narody, a my się do innego Kraju prze-
nieśliemy,

Przez kilka dni po tym kolega mój Poset Włodzowa
Wolynskiego Imi Pan Piaskowski Podkomorzy Kzemieniński powiedział
mi, że z Nam i Wolynskimi Xcia Reprin żąda mieć Konferencyę . . .

. Odpowiedziałem, że to żądanie miłozieniem trzeba zbijać, że
Nam Postom Ziemijskim, w Konferencye z Cudziemijskimi nie należy
wchodzić na ostatek że gdyby jeszcze Xcia Reprin żądał tej Konfe-
rencyi to byśmy iey nie mogli odmówić, ale byśmy donieśli Królowi
Imei, y prosili o przydanie Ministra do tej Konferencyi
y tak iwi nie bytem więcej gorszony o Konferencyę.

Mowa 4ta Stris miana na prywatnej konferencji w Pałacu
 A. Biskupa krakuskiego.

Wyobrażając się na przykładnojęzycznych Pastorałach języcznych Senatorów Harliwosć
 trudno ułomionych ciarom przezwyciężić niedwignąć niedrogi przytocznieszych dla
 krusca, y ekolagnosć, są wprawdzie wielkie nawałności, burza strasna powstała ale
 warze warze prawowierca y narodziła wolność bliskie są upadku rozprawać nam
 chrześcijańskiej powinności y dobre warze cnoty doskonałe umysły, nieporozumiona sta
 losć bronimy wierne warze oświecki, głosów pasterskich słuchając przybieramy wa
 żności słodami.

Wypowiedz warze i narze wrygdy i widoki i losie wiary prawowiercy zatory
 musie dla którego obrony chętnie fortuny zdrowie i życia ofiarujemy i ich tracie w
 tej obronie nie tylko mieć będziemy za powinność za honor, bez tej wolności nar
 dowa szacowna trwać nie może iako nas Węgier, Szwecji Danii Norwegii ujęz
 przykłady, ale chętnie trwać nie tylko wrygdy do czasu wolności nie mieć by
 mla, przy nieuprzedzeniu wiążący niewoli, dla tego zdać mi się zawaz p w rze
 nie się Izby Poselskiej y Senatorsko po przeczytanych paktach te rozprawy materje
 do których pakt dają przyrzecze przez zaniechanie Komisji do Torunia
 i innych miast gdzie bez pozwolenia prawa postawione stają zborzy które zawaz
 y wrygdy paktu przez wrygdy innemi ma i mieć powinna miast. Lepiej
 jest zawaz uprzedzić niż być uprzedzonym, bierz dobre kowadłem w rozpalone re
 lanie, gdy dwa gębki o ciele wiary w senatorach i Posłach, w ten czas naj
 pewniej ubezpieczaj możemy.

W innych chętnościach ułomnych paktach wymagający zwracać się i mianować się
 będziemy, niemając innych myśli tylko ut bene sit. prawa, to najwyższe sobie
 zakładając prawa, salus reipublice suprema lex est, generalna zaś plantę ta
 być powinna, albo wrygdy przy ubezpieczeniu wiary prawowiercy dla oca
 lenia ułomności prawdy dawniej formy niegdyż stać albo tak najwyższe Dze
 re swemu i cudzym narodom dowiedzieć. Pobłogosławci Bóg szczerym naszym

Intency

Jutancum porządkiem skutkami, który y nawody i Ludzi sobie ufających z
czekich ratował i wywiał warow, mała skuteczna będzie zawsze przylezna, nie
skuteczna nieprzestanie być przed niebem i światem chwalebno Pracując widze
gospodarzem w tych winnicach dobra publicznego małe nas gęstowych do pu
mocy robotników a Pan Was nas prawiących y obciążonych posiada i wzma
nienia będzie. —

5ta Sbris Byłem rozpoznany przez X. Podkomorzego koronnego na Obiadu
Króla po którym skonczonym, gdy wrzasy ubiegali się do muwienia z Królem w
Okolicznościach Szymu ia z umyslnie zdaleka statem napierwicy X. Podkomo
rzy koron: zbliżwszy się domnie mowid aby zdanym na Szymie niebyło emulacyi
odpowiedziatem że te niesą potrzebne y być niemoga, kłoby ci mogł czynić
dalek mowid że sprawienie exekucyi publicznych za Nieboszczyka Króla Augusta
III. które się tertia Sbris u Kapucynów kościołem Biskupa Krakowskiego odprawia
ły były afrentem dla Króla Panującego, że ich doległ niesprawid, mając różne dla
tego przeszkody. — — — Odpowiedziatem. — — — że nie trzeba mić za ile
mić że kto wziowszy milien intraty y wynisiony do honorow mając familij
zmarłemu Królowi seremu Dobrodzieliowi przez wdzierność, w dniach śmierci Jego
sprawie exekucyi, że ctych gdy przed tygodniem były ogłoszone y czynione przygo
towania Dwor powinien był wiedzieć że musz Biskup. Krakowski sam donieść
że Król nadgrodzić może w dobrzym czasie sprawienie za swego przodka exekucyi
Zawolat Król y uprzytomności wrzyskach coby pisał się mić wielu wam tak dobrom
zprywatnie spróbami szedł nym koronacy, y że teraz na tym Szymie najlepsze
brać będzie miary dla dobra publicznego ocelenia. — — — Odpowiedziatem, że mam re
lacje o postępkach Szymu Koronacy, i że natężniejszym Szymie wspaniałem
W. H. Mui i dobrym dla Cyryzmy Jutenejorze prawi być przylecznym wiadomo
ciś że nigdy niezedł pręczytności cni podchlebstwa ani też nienawisii że
ta ciś i cypna Młoda waia, że ciś zbytnie o całej praw troskawy. — — —

dalej mi mówił abym tak dla prosty ięz iako też dla przyjacieli dawniej kłó-
 miałem z Impanem Czesnikiem pomagaj mi do Łaski y daj mi miaz kroshe-
 wiać iadziatem, że ani podusznicowa kłóć wzięciem rozkazem holskim ani jmy
 iarni która wzięciem Impanu Czesnikowi horonemu. nie mogę za granic Summie
 niea męgo rozciągnać zacięciem explikować process. Impanu Czesniku horon: od Im-
 pani handlarzowej kamienickiej otrzymany explikować i całe sprawa naganiacie w
 niej gwałtowności popchnione które samego króla powinny dotykać. — — — a
 że to głosem trochę donosnym mówilem, król mawiał że głośno mówię, karał
 mi zasobę do gabinetu pójść dokąd ja szedłem, znówu Chamberlan Sobolewski wy-
 biegł ku mnie powiadał że król na mnie czeka w samym gabinecie tam gdy u-
 nas dwóch było obrzemie olem processie mówilem przekładem gwałtowne postępkie
 II. Czesnika horon: że się sprzeciwiając dekretem i le piewszemu w małej Okazii
 aby kłóć się weraś sibiś, że mógł uwrzucić „ dla ofiarowania od w k Mei
 Łaski seymowej gwałtownie nie tylko niedopuszczal publicat, ale też wóinego pu-
 blics są ięz potężone List Impana Czesnika horonnego do Impana Generata
 Altyllany Litew: pisany rzez nieumysłno dowodzi też na seymiku zarzucając Skry-
 ckie temu komendnatowi poturbowano y potite eskarizatem gwałtowności,
 są, annulariy także niewprawy publicat Impana Łowczego który Staroste Ha-
 lczuge w zastawianiu ednicy komendnaty bez pozwu na sądach bez kudeney
 że te gwałtowności od króla tak sprawiedliwego i rozumiejącego prawa y zwyczaj
 Cyryle powinny być obrzycone, a nie nagrobione. Łasko seymowa, Impan: Czesnikowi
 ięz przypadek wiele powstać niebezpieczeństw publiczney cisi i szkodliwych że te
 publikaty se rezne w gracie Litewskim i że ie dekret trybunałki publicatami by-
 wspomina, że o dobroci ich lub nieprawności icha Porebka nigdy niema mowy,
 a tym uwrz przed dekret, Marszałka rozrzucać, rze są, poty dekret są ozna-
 crone . . . dopiero król mi odpowiedział po długich obronach interesu P. Cze-
 snika horon: — — — ale żeby to niebyło przez przezwaność do mnie . . . Odpu-
 wać iadziatem . . . , że byłem w równości bledząc w k Mei przyjaciatem rzez gdy mi
 się złę nieczyniles ani ięz familij miałym mu być nieawistym y przeci-
 nym; Ale żeby i teraz te opunie y negrotem zancoś, iedlibym się z iakiy oka-
 zey natym sumie miał nureżścić niepodobai się w k Mei BOŻE. N. się proci-
 stawa

protestuie którego dziś przypinowatem /było to święto Kierasia / że y w tej okazji i w
kanceli, niestawiam przeciwności ale zdaniem sprawiedliwości postępować będę. Znam
ia że królowi mego, długie ręce możesz mieć w W.M. szerszym i niebezpiecznym
uczynić wypełniać W.M. bieżąc co się będzie tego sprawiedliwości i woli podobalo,
a ja starać się będę iak naylepiej moim, naty funkcji powinność naupierwieg wia
re prawowierne wolności narodowej, Czerpłe prawa mojego na celu wierność moją
y przyporządkanie ku W.M. ze granice tych widoków niemożę się rozszerzyć iia
czym muwiasz byłbym poddolebco y obłudnym. etc . . . Obługował mnie król a
bym z Plinipotentami Karselanowej Kamienickiej mówił o odstąpieniu, podtem
się ale nieuczynilem naderze aby to mieli uczynić bez wiadomości swej pryncypalki
kierad mi król dał sobie rezolucyę o Dwieżdy wwiązor w pałacu Podkomorze
h. mówiliem o Plinipotentami Karselanowej Kamienickiej PP. Jezierzkim i Jan
czym, ale mi dał rezolucyę, że gdy J. Karselanowa na prośby A. Smie Podko
morze niechciała uczynić, oni bez uywile i wiadomości od zarzuczonego odstę
pię procesu, której rezolucyę wczucie i wmiępcu narzucającym doniosłem kró
lowi, król mnie się pytał y obowiązkiwał rezolucję te publicatę tłumaczyć abym dał
hreskie J. K. Gresnikowi h. on: do Łaski upraszałem się że tego niemożę uczynić,
wiem że kiedy W.M. koniarnie tego zachce bez miły hreskie pluralitas Łaski
J. K. Gresnikowi dawać będzie Łaski czego nie życzę, bo by to było wielki wrotaści i Hanow
Sobachochim qualt y białe przyzyna publiczne utyskiwanie, y że którego zechu
według upodobania swego mieć będzie Marzatha, król mi odpowiadzał . . . że
byłem ias ofiarował hreskie, toby uszytko było dobrze, y kazał mi się zatrzymać
a tym czasem z S. Kancelerzem Silew. Wdzy Kuskim i innemi Senatorami y pu
stami miał rozmowy ja których znova mnie wezwał, pytając się iazelim się nie
rozmyślił i niebode ofiarował hreskie J. K. Gresnikowi honorownemu odpow
działem że mnie nie dla J. K. Gresnika niemożę w tej okoliczności publicznie bezpie
czeństwo reuierencyj tylko kwit albo kassata komendmatta . . . dalej mi
król obługwał abym gdyby ci dla innego te Łaski determinował co iśnere uczynić
ist rezolwowany, i rezolucyę do iutra bierz, ias mu moie hreskie deklarowatem,
przypieklam to pod kondycyę aby niebyło raonez elicyę, i o process trudności Namie
niad mi J. K. G. podkomorze Łuckiego, przypieklam mu dać hreskie, dopiero

mnie król scisnął powiadając że mnie wlebi legor brackiego Podskarżego Koronnego i że
 nie miał że go ani nauczycia ani braci ani dany ani obywateli ani groźby ani
 ani przestawiania wistych rewolucji nieodmiennie, ale same ratowieniem przekona
 nie racy, y sprawiedliwości, . . . odpowiedziałem drżącemu królowi że mnie
 prosił racy, i że od tego walcym życiem nieustępnie ułożenia . . . dalej król
 mi mówił; Siśnij Włkmoś! jesteś Poniatowskim, ale wiem że jesteś królem y Panem
 moim, racy mnie nadawed swej łaski siśnij a ełta mnie dosyć bracie honoru gdy
 mi swęca do pocałowania podasz rękę. . . . Co się wryplke stało. . . . Na
 statek pytał mnie się król ciekaw wiadąc co proponował na konfederacyi Sobot
 nicy z Senatem i u mi się zedali. . . . odpowiedziałem że przypuszczony do rzekna
 sce szczerze wyrażam, że mi się niezdaje kiedy nie da propozycja, abyś wierze na kon
 cie traktować, ta materia wreszcie mić powinna pierwsze miejsce y mieć ją za
 wsze wprawach Polskich że tu uw 4.^{ty} sejm od Dysydentów jest atakowana, że
 lubożemsey Monarchowie uwarzone fabrykowane Dysydentów mnożonych onych
 korzywo. udanem za nim się interesuję, a zatyż o ubezpieczenie wiary najpier
 wsze powinny być i najusłowniejsze starania dla osiągnięcia błogosławieństwa
 Boskiego dla tronu y królestwa, że król nie może więcej miłości i wspaniałości swej
 ku narodowi okazać niż w tej okazyi i ubezpieczenia wiary. . . . Os'
 wrócił się król, że gotów nie tylko korone ełki i racy w obronie wiary bronić,
 y że i w tej mierze pisat do ławicy aby niego nieprzeszła interesowania, ale
 obliżował aby zta materia w nakoncu sejmie zatrzymać się. Inowu mow
 iem że treść publiczne i ustne tych dworów interesowania uprzedzić nowem
 prawem dawne w tej mierze utwierdzącym że w sprawie Boskiej nie może
 nie de ochronienia, Bog rozdać zwycięstwa chwalebne tronu umamnia króle
 stwa, i ełta król nie wniesie tej materji, że pierwszy wniose robotyżhou
 Wreszciańskich i Instrukcyi morey, dla wiary fortune zdrowie racy ofiaru
 ełki i tak nie w tej okazyi niedeterminując naoto w powiedziadem król mnie
 scisnął obliżując racy ełteranie materji wiary nakoncu da upewnając że tej
 zagadn najprzeważem pocałowałem w rękę króla y wyszedłem z konfederacyi
 i była mowa, oświeciłem że jestem ię przeciwny ełki bardzo królko ku
 materia

ta materia bawitas prawie innemi, przewana rozmowami.

Nowa przy przedawaniu do Łaski Sejmić miana.

Wolna wrypnym bezpieczeństwie rada utrzymać narady, rada dla upewnienia wrany siłowej od natarczywości Lysydzentów dla ualenia Praw y Swobid, y wolności sprzywoceniem zwykłej Kradaw, fermij, prawa gi tej kurniej praw Skuteczna jest nauprzygodanora wty upności skracam słowa, prawu radosyć czynią na dniu piąctym Sejmu Karacemu O tarcu Marzalku Impana Podkomorzego Łuckiego dla utrzymania tak pewnych y potrzebnych Okoliczności y przyezyn razmasam do Łaski.

Nowa Segez cyli ma być przypuszczony Plenipotent M. Kaszt. Kamaisiny dla dawcanu komendnat. zarzucanych Impana Grzeduszyckiemu biesnikowi koronnemu Postowi Haliickiemu dñ 7 Sbris 1766. miana.

Wdzięcznie kłoraż winienam Panu biesnikowi koronnemu za dawdy przyezyn Jego miłe oswiadczone, kłoraż iawnie publicznym wyznac ze znanem sława wustach miich dotąd wstrzymywata, publiczna powzech nego bezpieczeństwa y sprawiedliwości potrzeba gwałtem ie wypywa. Przy iacielem iest Platon, ale więcej prawda, ta iest poganina Cyrona/pu stroga, ze wprzyezyni ta być naupierworza powinna ustawa, abyśmy Onie nauprzyzycnege niepusili, ani prosceni nieuczynili.

Nie iest niebezpieczeństwa, żadne prawo tego nie może przewala aby Łaska stara w Elekcyach Postow y pmoassych im zarzucanych de cyduwate eloniesć tylko ctych zastłych przeciwnościach powinna.

Jednie taki iest sezd. aby bez stuchania stron y ednich sporcw dowodzących y odwodzących nowie wydaat wyroki, neywiększym wrno waycom dodaia Patrinow, de obrony, kłoz będzie niewinny getyby dosyć było

10

był na charzenie albo kto nieuprzednio a sprawą najspawiedliwszą gdy
mu swój niedługo przewolno dowodzi Sprawiedliwości.

Chcimy do Skynologiy, Sądco jest? wrysey deklarowić prawia zgo-
nie twierdząc, że się zktawa i Sędzię, Aktora, y porwanego a ian że Sędziemu
zamy formowai oddatkię cześi Sędzi plenipotenta Aktorki, iak dożyć
mujemy spawiedliwosci której kazden człowiek strzedz powinien przestawiać na
ciężką Stronę mytemuści y informacyi.

Nam ię prawo terazniejsze nakazuje Semotis Arbitris Skhezes Ma-
szalka Roselskiego y Ruzi edynawowai, ale yte niemwie być tajne nikomu, że
Strona do Sędzi wchodząca y Patron ię niemwie być rozumiana za Arbitra
wszakie a trybunatach y innych Sądach, Sprawy honoru, Semotis Arbitris
bywają sązione, a Strony y Patronowie ich dla informacyi Sędzi w Sędo-
woy zostają, Jile.

Ożiż uproszycie przeciwni prawu, prawom za granic wywołani wol
ni uszły y funkcję ciadać będą, a Słuchla ukrywania małego procesu,
nigdzie y wtey Sędziowny praw y Spawiedliwosci, w tym wlebsci Siedlisku
zamiast uprawnieney dawnymi prawami spawiedliwosci samą tylko karę, gely
niebylez, mogli być wysłuchani i odbierai będą.

I czyliż wybrani dostawienia praw do puznawy niemożdeu Sędzi, ma-
ny ten możezay zastawiać przyktać, abyśmy dekret wydawali, bez prytorenia
od obudwoch Stron dowodow.

Wierazynauymy Synnu terazniejszego sztamania praworachnego Prawa
na którym wryptkach publicznie rasadza się bezpieczeństwo, niebróimny wepści
Plinipotentowi M. Kasztellanowcy kamienicki, nich dowodzi swych w
nich Plinipotent M. Greshka honornego odpowiadca, a dopiero kazdy z nas
według przeswiadczenia swego sumnienia na miejscu Sędzię powożę
prawo postanowiony. swój dla wyrok.

21
Cetum w tejże Chłirczności tegoż dnia Miane.

Z zadziwieniem słyszę u tej chłirczności ex tunc głosy, która istota: Sądu publicznego prawa publiczne popiera bezpoczciwostwa.

Nawetm ięglisze moin że sprawy honoru swego u Trybunatach chociaż se nolis Arbitris bywają, sążone, przeciw strony i ich patronowie następ niewy chodzą, ieszcze namieniam y przypominam że sprawy per duellions na sey mech sążone, bywają, semtis Arbitris nieoddadają. Stron y plenipoten tow enych, nakoniec uclaymy się do wszystkich naszych y całego świata są dów użel mone może się znaleźć bezprawie, aby w przytomności jednej Strony drugiej niedopuszczające. I chcił wydawać. Nigdzie Strony i ich Patroni nie są, wrzuci, za Arbitrow, tylko za istota, kardego Sądu y konkretnie potęgowani.

Wiadomy jestm nieszczęśliwego na Sejmie 1762. przypadku złośnoci na nie go patrząc, iaki y henwickowski 1764. byłm świadkiem dally Woy aby to niebezpieczeństwo uclisli uclity pomawiane. Cóż iaki z kilku osel składających się strony y plenipotentow enych iadne dla duch set kilkadziesiąt prostow uclityli niebezpieczeństwo, toż niebezpieczeństwo konkludować, tylko iaki pier wiesz mowitę że potrzeba jest. wzywanie plenipotentow JM. Karstel. Kamie: duch iaki jest niemna radnego niebezpieczeństwa, a zedym był numerem iardnej złości trwoży ani boiazni, inaczey przytyj rewolucy tego zarzutu od Plenipo tentow JM. Karstel. Kamieniec: ImPanu Giesnikowi Koron: gdy niebędzie de puszczony plenipotent de przedłożeniu sprawy i stwierdzenia iey dowodami iaki iey niewzruszniejszą dowodzi y kreski moicy niebże, Sędziu wydawającego wyrok. o sprawiedliwości onego, powinien być na summiencie i rozumie przekonany.

Kopia listu Jego do Jmci Njędza Książęcego Sekretarza
Kierownego dnia 9. Sieris 1766. Pisanege.

[illegible]

Responso Anni 1740. Secretaria hercunego.

Moua Tego: Mre Podoraszego herennego
die 10^{te}bris 1766. Anno Mianca.

Labrany na dnie uderzonym a trybuchu a trymany głos udy
na wzrost i wzrostu dno parady i uderzenia. Jemu uł. Mł. nągłobze
wzrostu i wzrostu dno parady i uderzenia. Jemu uł. Mł. nągłobze
wzrostu i wzrostu dno parady i uderzenia. Jemu uł. Mł. nągłobze
wzrostu i wzrostu dno parady i uderzenia. Jemu uł. Mł. nągłobze

Wierzę i miłość oddanych mi Panem swoim wotana jest Narodu
Polski

Polskie, która jest nieprzetamany murem, w tej samej
znami nierówności, bracie niezachytnam podchwad w. n. Mości wieżę dobie
ze tak mądrego, Łaskawego y dobrego Pana takim jest w n. Mości sa
we chwałę dziecię piastowite choto dzieci i uatonia wary prawowam,
Prac. Swobod y wolności naszych starania wiekopomna, słońcie sięgajcie, Stań
całość wiary, szczęśliwość Cyrylnej bezpiętności praw, Swobod y wolności se
największą, panującą chwałę, wrystkie inne przewyżniające podchwady.

Inam Nk. że ta jest prawdziwa wtnieś litera w granicach prawa
y sprawiedliwości zawiera się inaczej jest rozumieć się, zgubę czyjś myślny
rzecz. Inam że i to się wtnieś zawiera naprzeciwie Prawu Serwa
legum sumus ut literi simis iako wtnieś powiadać y zdać mi się że w
ustugach publicznych, nikt mi kroku bezprawnej niedowiedzi.

Niem że ten jest najpierwszy skutek wolności rozumieć iak się pu-
dła y muwić iak się zdejść, wiem konstytucyjne prawa wolności Narodu na-
szego iako konstytucya 1669. swierdzy do dawnych praw y zwyczajow
Hosnięca się Posel na Sejmie Szlacheie na Sejmiku ma moc zawrze-
dować się o catość praw, y azby było wolnego gęby niewolno było mu-
wić postawi na Sejmie.

Przede miedzi ktore do Tronu Wlasciwej zanieść miedzi, fundament był
zprawta jest konstytucyi 1696. do ktorej 1764. stosujesz same tylke relacje
Postow naszych do postronnych narodow semotis Arbitris nakazujeza cel
prawowaci y konstytucyi 1717. nakazujeza rozkladajemy Obywatelom wyda
caci Resultata, senatus Consiliorum gdy mi snych wydać zbronione raki
ten wprowadzany semotis Arbitris dla potrzeby Rzymskiej za wiadomości
Kreczypopolitay były emezzone.

Tęmiatem intency wypadłemu już przez Miłana Kanderza W. K.
na dniu onegdajszym sprzeciwiać się wyrokowi w zupełnej błędnej uprzedze-
niu przegma w rozrządzeniu W. K. Mei doskonalsi godnie tajemnicy Osobli-
wa Ekscelencji, ale chciatem dopomagać się i tak i y teraz najpewnie u
Irenei W. K. Mei składam prośbę aby dobre Sępnowe Obrządy Etwarne
y publicznie i przez relacyi piosku naszych do Autorskich Dworów,

owl bee

w Obecności wspót Obywatelów naszych według dawnych zwyczajów odprawuwały się.

W pokoju y podziós wryny publicznie zawsze Sejmowano, Skrypta tylko do obrony. Ręka, sioła Prymasa y Marszałka Poselskiego podpisane, tajemnie od Archium podane, niech wszyscy widzą, prawda okoto do bra publicznego Włk Mił. Harenic, niech ie mile qłozą, swoim krejom niech naszym przestym relacyom szereg dawa, świadectwa, niech widzą naszego powitania y urzadu sprawowania się niech o naszych sądach y rozróżnawia, zdaniach na przestym innych Sejmach, mecesy zasiadać na naszych miaynach wszakże przestym cały Stan Kyrski na zardach do Rad naleział, a gdy wprzniejszym czasie dzielność czynienia na swych Postu wyllał, niech mu us przyznajmyć qdż przypatrywać naszym sprawom, stuchac y uwazac naszych zdań, przychylne Serca Braterskie powierzyły nam teraz poselskie dostojnictwa dla tłumaczenia swych myśli na przestym sejmach iak Artystowie, tylko możemy stwyc Waszey Krolewskiej Mości bez niemoż, czulitym przykrość, której cni teraz doznać, gdybyśmy od wchicznego widoku Włk Mił y od stuchania Rad Stanow byli oddeleni, a do tego y młodzi nieuprzywilejniejsz, do stwieniac czynic brataby naukę. Mówi przewiarna prawda, *Luceat lux restituta in hominibus* Dzielis Kyrski: że Ratwy iest bez świadka wnie prawości upadek.

Neufajze pamięci moiej aby wszystkie Resultata Senatus consideram, cbię mogli, iakoz icby swiela zupełnie, niemogę twierdzić a maoz nakazane prawami powinności doynie pisanie onych chęciom uczesnie uprosić. Włk Mości pozwolenia wygoda onych dla pilniejszego zważenia y uspokojenia wojewodów rządzących aby Senatus Consilia in Materias Status wiedzonych Sędow Dekreta niewdawaty się, i Skarbem publicznym niezaprzędraty, tylko wpihuć y nagły potrzebie Krezypopolitey.

Ł ratym w obronie praw dla deputacina powinności moich y prze czytaniem Resultatami mialem stworzyć do mowienia się tymowiacy po przeczytanych.

Nimoina tłumaczyć praw inaczey deröwenda ratione Senatus Con-
siliurum y czytania rezultatow, tylko że ićno za drugim następować po-
winna, sprawować się w tym czasie należy, a poprawić nowem prawem
przyformowaniu nowej Konstytucyi.

Uznaję stanowić trzecim Rady przy dawaniu Instrukcyi Posłom
do Lubrzańskich Dworców, ale pragnę, magne być informowanym od Prze-
świeżego Stanu, dla czego y na jakim fundamencie drugim czyli trzecim
swoim Resultatom. -

Senatus Consiliurum Semotis Arbitris czynię zawsze Ornazona, kon-
stytucye przywiezione nie o podobnych nieuwspominanych rzeczach, a
Konstytucya 1717. do dawnych zwyczajów stosować ad antiqua
formam w ktorey publicznie Senatus Consilia orprawiono.

Le wyprawa wyrażonych prośb y te mam honor w Tronie u k. m.
storzyć y Prześwieżego Stanu prosić o którym mówić można że o Par-
lamencie Francuskim dawniejszych czasów napisano. Hi mera de
cent ipse Senatus Parisiensis ac quem tanquam de Cruce unumq
victant, Sentes Consilium et Auxilium rogatur. uby. Chwał
Publiczny niebył rozstrząsany tylko na pilne y gwałtowne Krazyprospolitej
patrii, y aby veridenci do Lubrych krajów nietylko naznaczani, tylko
tam gdzie ich nieudłonna jest potrzeba, Szlachta dobrze Posse
syponae.

Mowa Tegoż D. 20 Stwis Mianow z Okazyi Konfe-
deracyi y prefendowane odmiany przysięgi Marszałka
Poselskiego y Deputatów do Konstytucyi.

Przy powinszowaniu polepszenia zdrowia w k. m. mam honor w tłum-
kowanie Narodu naszego, Okazyi Krymian z podobney Okazyi ku u-
lubionemu Germanikowi ponowić, cały Krym, zdrowy Germanik.

Dwieście są Konfederacye ładne w berksolowie y te zgodnie for-
muły prawa, drugie extraordinaryne, z gwałtownego prędsiewzięcia
czynny niebezpieczeństwa do Stanowienia Praw, na Sejmach nie

nieudające się na początku Sejmu, po utwierdzeniu tych niebezpieczeństwach
jak najprędzej zwołane zwołano konstytucję, 1673. pod tytułem Izba Rę-
selska że gdy przyszło dla potrzeb y gwałtownych Rzeczypospolitej potrzeb
zatrzymać Postów w Senacie, że to jest nocivum et prejudicissimum Liberta-
tis exemplum, warując aby potem praktykowane niebyło 1717. 1736.
przed którym ostatnim 1735. Sejm zwołany ubezpieczając Jus vetandi.

Tę Prawa rzeczy wyrażone mianem rzetelne dają świadectwa, że
Sejmików pod konfederacyą czynionych te Sejmy w początkach swoich
konfederacyę zwijały. prywatne wolności konfederacyę według przysięg
swych bez Generalney rozwiązać się nie mogły, gdyby Generalna ze z
Sejmików konfederackich Postowie obrani są, nie mogła się rozwiązać
awersa choć niebezpieczna wolnościom restauratby, a przecież następ-
nie y przykłady inaczey pokazuja.

Mijam ta jednak materia konfederacyi y podanego a cofnięcie
projektu, winnym czasie, będe miał honor. przypomnienia się, Stać teraz
przy całości prawa 1764. wrypskie delegacye z Stanu Rycerskiego w
Izbie Poselskiej in plenaria Activitate oznaczającego. Nieścisimy teraz
w czasie stanowienia praw bez wyjątków, każdy co nam jest tym pro-
wem przypisano, a nie raczynaemy Sejmu o zwołania tego prawa
y publicznego całej Czezyzny w wolnym nieprzerwaniu zawartego bezpie-
czeństwa nie tylko wolności Sejmami, ale częściami się konfederacyami
ostrzeżonego, a przynajmniej, gdy się tak Stanom Rzeczypospolitej be-
dnie podobato, że swoje prawo i szereg nieurzywane odmienić lubo na
przeszły może opisywać prawa ex eis, w teraźniejszym wykonywać na
leży przynajmniej niech dawna Retha przysięgi, Deputatami do konstytu-
cyi, będąc konserwowana inaczey wspierając się na Prawach daw-
nych 1764. na których publiczne wolności zasadza się bezpieczeń-
stwo, na Delegacyach pozwolić nie mogą.

Mewa Teraz w tejże Materji Miana.

! Przestrzeżony z onegdajszego projektu odmiany przysięgi dla De-
putatów do konstytucyi której ani w konstytucyach, ani w kon-
fe

w konfederacyach znaleźć niemówna przypuszczay dawniey Rzeczpospolitej formy Jurisd y wolności poruszenie wpyraciey się na konstytucyi 1764 y dawnych z Trybuńskich Delegacych nakazujących Kommissarzom do konstytucyi nieporwałatem na nas, iako y na Turum.

Przywiedtem świadectwa Prawa że konfederacye do Stanowienia Praw nierozciągaly się na proczęstku Sejmu chociaż z Sejmikow pod konfederacya, odprawianych rozciągowały się, niech mi się usze, gdzie w obronie fundamentow wolności wolnego nieporwałatem przywieść słowa konfederacyi 1696. *Observando religiosissime Uocem vetandi unicum et specialissimum Jus Cardinale;* na którym zupetnie prawa, Jurisd y wolności nasze Consistunt. Czystam że pmyty konfederacyi Stawnege enitarni, zasługami, mądrościami y uczonemi Dzielami wielkiego Ministra Stanisława Lubomirskiego Marszałka wielkiego honornego, *Solum que ad securitatem et terminum libera. Etationis ceteris punctis que ad libertatem et Ordinem Confederacionis non pertinent ab rationem protestationis nuntij absentis et immunitatem juris vetandi.*

Nam iā że stancowicy prawa mają, go moc znoszenia, ale nie mniej mi iest wiadoma przestroga, cum Leges prescribisti alijs prescribisti et tibi, leges enim Imperator fert quas primus ipse custodit, tym więcej że na prawie 1764 zasacławiać się do którego publiczna uszytych naszych wolności y prerogatyw, Stanu szlacheckiego stosuje się całosi byłaby piektem nowej Rethy, przysięgi przyszłym Kommissarzom do konstytucyi poruszona, nieporwałatem na delegacych y na Turum nieporwałatem.

Mewa Jęz z Chazyi Ukladania Projektu Wiary.
Dnia 22 Sieris 1766 Roku Miana.

Rzecz Okrepnego y iadniegi podziwiania godna że ochetne na zniesienie prawa konwokacyi 1764. dla Delegacyi Kommissarzom do konstytucyi przez nas utrzymywane dla bożnie odmianienia Przysięgi Onych za którym dawnego narodowego następcyby wywrocenie
rządu

rzędu, tutajci na kalkulacyę komisji skarbowych przez Komisarzów, mimo opieszłej konstytucji zachodziło pozwolenie; teraz gdy idzie o ubezpieczenie Wiary i. katolickiej przeciwko ustawicznemu nadużyciu sięm Dysydentów, iakoby przez powołanie prawa 1764. Ekonomiczne prawa i materje najpierwsze, Iudiciana Stanów Kreczypolskiej, poddawający protestu, tenże projekt wiary od Tronu W. M. i od Stanów Kreczypolskiej pochwalony przez X. J. M. Biskupa Krakowskiego czulego pastora przeornego Senatora podany całozym Sejmowaniu zostawia czasom.

Mijam to że ta puwarina Materya Religij należy może do Materyi Ekonomicznej, przyczyną zezdanego rozkrzewienia rzemiosł y handlow, wszakże była od Dysydentów najpryncypialniejsza pretensja polska, mijam że uniwersety W. M. Instrukcyje nasze uwaleni wiary prawowiernej z najpryncypialniejszą myśli y pełności naszych wystaw. ty widok ale idąc za najistotniejszym prawdziwego Chrześcianina powinności, za przykładem przodków naszych, y owszem już wterazniejszym czasie przy spisaniu Konfederacyi, przy Konwokacyi y Elekcji pokazanym w obronie w hardym czasie y miejscu w ubezpieczeniu Tej p. najpierwsze punkta znowu najwyższe na wiary i. y cywilne iak najwielkiey przewrotności Stanów, aby iak najgłówniejszą materją wiesz, co serca y umysły dla której życie y krew ofiarować jest najporządniejszą, najpryncypialniejszą uciechą y ceculą raczyli prawem. Niech będą wzywey naszej pamięci pamiętne wstąpienie Łokietka Króla naszego Słowa: Pielcey wolność nad życia y fortuny poważać, a nad wolność świętą przeważać wiare.

Tuż to nieuprzedzenie iakowe niebojaźni trzeza y proźna nie fanatyzm, do tej o celosć wiary pobudza, y przynagla troskliwością, ko muwi niasa, wiadome usilne przez trzy Sejmy Konwokacyi, Elekcji y Koronacyi y wterazniejszym czasie zabieg y Starania Dysydentów, dla: rozproszczenia swych błędów y wolności, które dotąd w Dniebierzach od wielkich przodków W. M. Jego pobożności y Stanów gorliwości w drzymowiedu, a gdy synowie ciemności swych nieprzestają popi

rae

poprawić, o jakie Synowie Światłości czuwać nie powinni.

Potrzebna jest w tej mierze czułość mata ta iskra prędko
nieugaszona wielki y szkodliwy zawrze czyni pirar, mata tego kwa-
su prędko niedołonego cala, zawrze, morię. niewspominam Angiel-
skiej Szwedzkiej, Duńskiej Szkockiej Norwedzkiej y innych Kraiow.
Historji okropne zniszczeniem wiary prawowiernej utraty wolno-
ści Starodowej targnięcia Świątkradzkich rok przeciwko Królowi
pierwemu Angielskiemu Karolowi, y osadzenia Tronu An-
gielskiego królewskim Łotwickim podlego podlego urodzenia między
Dyssydentow zostawione przykłady, temi niebezpieczeństw potrzeb-
uicy nas uczą ostrożności, Francya pod absolutnym króla swego
zostająca rządem, zwinosci wiar blisko dwuśset lat domowa, wojna
zniszczona ledwie od ostatniego upadku Eriksmicia, Ludwika XIV
wreszcie y Imieniem wielkiego przez wypuszczenie Dyssydentow, ile szkody
zostata do obfitych handlow rzemiosł y bogactw przysła, niemi-
na tyle przytkowaci obliczowaci z rozkreconych handlow y rzemiosł
przez Dyssydentow, ile szkody jest y utraty przez wzruszenie
niech publicznej Spokojności.

Lecz y na domowych nierzeczywistych przykładow rozszerzenia-
cych się odszczepienistw, samey Dysymulacyi prawowiernej,
mieszkańcy spokojności publicznej, przeciwko Królom y Księzyńcom
prostawiających, iawnie to świadczy Władysław Jagielloński Statut u-
wolu Roku 1424. przeciwko wstąpieniu y zawrę rozszerzenia
Husytów ręką: Quod cum sub dissimulatione pacifice non
ante aramur Divinae legis perpetuis institutis pestiferos hereti-
corum errores, quos in D. E. contemptum et in Christianis Fi-
des detrahunt, et conversationem politicam naturam unquam perver-
sam circa conflauerunt, etiamsi quaecunque oporteret non subire
pericula, a finibus nostris propulsare etc. Po śmierci tegoż Wład-
ysława Jagiellońskiego ożyła taż hydra husytów sekta swe błędy rozszere-
nia z zamiarem spokojności publicznej dobra Biskupom robi

z obowiązku swego napominającym gwałtownie odbierano, przed wta-
drami urzędami niechciano stawiać, y dla tego to Stany Konfederacye
zawierły w Koresymie, Roku 1438. przeciwko heretykom, Ich utrzymu-
jącym y nieproslutnym prawom.

Tęż zwyciężona była ar. de Zygmunta. Pierwszego wewne-
trna spłaknąć, odszczepieniecy ich nie mieli wprawdzie tylko w Gdani-
sku zamieszanie w Roku 1525. zprzesławianiem katolików z profanowa-
niam kościołów new Ibery obrotowych naczynia świętych zruiniowaniem, ka-
tolików wyspytkach z Urzędow mocz, wyspy Krepilley y Xiazyst Pomeran-
skich Siostrzeńców swoich do tego wielkiego y świętobliwego Króla uspi-
kione. Tenże Zygmunt Pierwszy wyrokiem swoim do Piotra Kmi-
ty Kasztelana Sandomirskiego Marszałka Koronnego Starosty Krakou-
skiego wydanym stracił życia, aby przeciwnym wiarze katolickiej
Naukom nie dopuścić się szczyt y według przestępstwa karać w Roku
róż 1543. porwałszy wyjeżdżać za granicę z nauk y książę usprawiedli-
wiać się nakazuje.

Tamże tylko dysymulacye Zygmunta Augusta tak się wzmo-
gły odszczepienstwa, że po śmierci onego przynaglone stany niebezpieczeń-
stwy domowego zamieszania warowały im mimo manifesta przymusa
Biskupów Wojewodów Małopolskiego Płockiego Mazowieckiego y Półniskiego Po-
stów, żadnego do honorów y Urzędów niedając pozwolenia, a przecież od Ro-
ku 1573. tej konfederacye, do Roku 1587. przez tenże Eternasie tak się w-
zmocniły, że Zygmunt Trzeci natenczas do Tronu przychodzący przysię-
gł tylko Senatorów świeckich zastat katolików. Czystymy konfederacye 1632
1648. które dla wewnętrznych y zewnętrznych niebezpieczeństw meuz
najwięcej sobie pozwolonych przywilejów, wszelkże doń tylko nie zmo-
cy prawa pozwolone stając, który w Dobrach Królewskich kaperwa-
wać pozwolone rekarować nowych stawiać. wszelkże wiemy z History-
i że Lipsycanie dla rozprosznienia swej wiary w zamieszaniu chęć
jednak pożytku najwięcej do rzucania elekcyi Zygmunta Trzeciego
do wzmocnienia Korony przeciwko niemu myśla. Wiemy z havi-
lem

z Karolem IX. przeciwko Janowi Karolowi z Karolem XII Krolami Szwedzkiemi przeciwko Augustowi Wtoremu Krolowi y Panem swoim łazrzyli sie y prawie liczby swoich woyska Szwedzkie przewyższeli, Janowi Konstytucya 1717. Opisnie zlosliwe przeciwko wierze y Czczyźnie Dysydentow postępkie.

Wiewspominam historyi Toruńskiej z wzgardę swoię tej naszej wiary y powagi Rzeczypospolitej iey najwyższych Praw nieszczęśliwie za wieku naszego przypiętej przymuszone były Stany Rzeczypospolitej Konstytucya Sejmu 1724. Wojsko swoje ruszyć na Assystencyę, wyznaczonemu tej zachwalosci Sędziowi, młodzi y zapomnieci młodzi zwiastego Gdaniezanow na tak wiele Konstytucyi Sejmowych Relacyjnych Assessorskich Dekretow upora wniesoddanie Katołikom Kościoła Panny Maryi quaktożnia przez Dysydentow opianowanego, y dla tego te dysymulować Dysydentem aby oni w swych tryumfowali, złościach y w nich się zaturbiali, a Rzeczypospolita y Wiara Prawowierne uustawicznym były niebezpieczeństwie y poruszeniu.

Nasę do Trona waszcy Krolowski Mości z tym projektem Wiary Prawowierne, która niewinowane Krolestwa y Trony najmocniej utrzymuje, nasę do was przeswiechny Senacie ktorych wielkie cnoty wielkie zasługi do tego Wy naszy Marszałtwa, nasę do ciebie Przewietny Stanie Rycki Głowi Katołicy moi na którym iako na piersiach m. ralnego Rzeczypospolitej Ciata cacię wiary y Czczyzny zasada się. Te wiary Prawowierne, ktorej istotnych nastawowcow Owoc pokazuje ktora bez uczynkow iest umarła y wzajemnie bez niej uczynki, a najlepiej na zarliwych w obronie swojej gruntu sie umyślach y czynach, ktora az do grobu zca nami poydzie y od se bniego Boga według naszej gorliwości lub złości rozcznana y szkodna będzie, y mowie Stowy Polityka Marego Polskiego, a

mo-

Anno libertatem in Curia in Senatu suspicio in armis.
præbia, utiq; veneror, utiq; deporec, sed tamen non ad aras
michi enim libertas Religioſus non politam sed politicam,
hec est confusio, turbaſ seditiones, postem Republica redolit.

Juz na Jussy dowiedlem Nowy prawa które są,
y być powinny najwierniejszym Świadcstwem że ordyna
rynie wberkroliwie konfederacye iednomyslne stanowiły Prawa
zgoda że extraordinarynie lubo dla różnych razów nagłych Kie
ryppolityj potrzeb przedsięwzięły bywały konfederacye na Sejmach
jednak deſtancowania praw niewdawały tylke na proczęstke Sejmów roz
wijaly się dawny rząd uprzedziawie y ubezpieczenie glos wolny in
Jure wstąpi zasachony że nigdy długo nietrwały, Podobno są
jednak Stanom Krieyppolitej mian niektórych Śmiałem y nas
postu w nie wchodzących formować turnum na zniesienie dla Ge
neralnego od Szlacheckich własnych na grontach swoich wyda
nych y wykarmionych towarów, a w tym przyporoczenie iedney z Swo
bod Szlacheckiego Stanu na znak bowiem wolności od tych Celi
dawnymi prawami Stan Szlachecki był uwolniony xprzytaczającemi się
swemu Woiewoźstwu per pacta subjectionis ta wolność była nadeana,
nie tylke iednostajna zachodzić powinna zgoda, ale zgodne Waszey Kro
lewskiej Mości y Stanom Krieyppolitej Ścisłozynienie, lecz iakom
mówił słowcy wiekami eodem pamiętnemu Władysławowi Łokietkowi,
że Polacy nasi przodkowie Wolność nad fortunę y życie poważyli,
a wiara na wolność przeważali, tak po podpisanyim ubezpieczeniu
Wiary proiekcie na zniesienie dla tego wolnościom Szlacheckim szko
dliwego Ścisłowania, mić być honor.

Mości Panie Marszałku Poselski nasz wielce młody Panie, y ma
wa inaczej być niemoga, tłumaczone tylko iak u siebie brzmieć we
dług dawnych Statutow y Konstytucyj tym więcej Przysięgi.
Przysięgłes wim Panie Marszałku Poselski nasz wielce. Mi
Panie iedney Konstytucyi, na których zarząda Kontradycya o której
tryknie

byłoby pytał się powinienem in Volumen Legum niepodawać i nie
przypisywać. Przysięgi Ichmiej Pana do pracy przyłożeni nie iak kon-
sylviarze do Konfederacyi, ale iak Kommissarze do Konstytucyi wolne
go Sejmu, zpiśnościami przestregali, aby żadna Konstytucya in Volumen
Legum niewchodziła na której by omnium Ordinum nie reszta rzo-
da, ta przysięga ustanowiona była na wolnym 1678 Roku Sejmie, na
wolne Sejmy ta przysięga nieprzerwanie ci dotychczas na wolnych Sejmach
była używana, innej ani w historyi ani w prawie niezbytamy. Mar-
szalka Konfederacyi, inne są obywateli, inne przysięgi, Statuta,
Konstytucye, nie są inaczej pisane i Stawione tylko de unanimi Con-
sensu lub re repda Omnium Ordinum, tak ufam gdy Senatorowie
i my Posłowie nieprzerwamy na podpisanie tego (ta) generalnego
punktu, przez podpisaniem punktu udzielenia Wiary niepo-
piszesz przykładu przeciwko wyraźnym Prawom nie są tylko gorzsz-
cym bezprawiem.

Grozna nam luboziemska moc, mam uprosić moce z
tych przypominanych i Krzyszpospolitych Monarchow wyroki az do poru-
szenia Wiary Prawowiernej Narodu naszego wolnego, nikomu nie
podległego zachodzić niemoga, ani powinnym, progoni nam bolidy
Wygnanam, mile by nam było, i Cwizem Jaina Jmiej nauporzecan
za za Utrzymanie Wiary, wolności najwyższego prawa; La
lus Reipublice Suprema Lex. esto ne quid Detrimenti Respublica
patiatur? i który mam honor teraz leżyc się zprzeżomem Niba
i miłości Cyzygny jukhemi Rycia Jmiej Biskupa krakowskiego sen-
tymentami, radłym go przewyższyć i poprzedzić ratowaniem głowy
mojej fundamentow, któreby miały być kopane na wystawie-
nie Ibirow lub Cratorow, iakie znaczących dla Dissipen-
tow schadzki, na Nabizenistwa, a pod tym porowem może na bun-
ty iako się trafiło nieszczęśliwie, a do was kazać moje mowę
Przeswietne Stany mowie: Aut vestris Stabit, aut ruet Ro-
ma laertis. ~

Mysli

Wypis z Okazyi uroczystej: Nigda Ami Podkomorzego honorowego
mianem o podatki i konfederacyach za praską Jego ojcemu daną. 42h. 5br.

Żadając czynić Mości J.C. Xięcia Imi. Podkomorzego Koronnego, że
ma się zrelac. z Charyz. mowy Jego wyrazami.

Penieważ konstytucye 1764. konwokaacyi podawuzy Ekonomiczne materie Judi-
ciaria, protestali Rypilscy mnić planare zostawila Libertati Seyin Koronacyi
militaria et Iudicia takze iudiciaria protestale przylegzyd, a zetym przedopisa-
niem przysięgi Marszałka do czego bysie miała stosować natyry casowe y wyprawy
osobliwie wyprawy przyczyny y materye w artykulech Ekonomiki, Woyska y Spra-
wiedliwości ktoreby mogly być podległe pluralitate niemasz bowiem racyny publicz-
ney y w szczególuy ktorey byta generalnosci nuraucierala.

Wówczas przeryć y owszem racić należy ustanowienia nowego podatku
i tym samym y tym sposobem poprosiwszy o zdanie y o wyrażenie onego
podatku i brocone były, ale daliśmy Symon pluralitate Votorum, Ustawę nowego
podatku i ustanowił on i tak, że byłby to podatek, dla samej tylko
y niepodatna mimo zlecenia onego porzucenie, uszatkę unanimitate wpu-
tunek Rzytby nawisze pozwolane były na Symach podatku.

Jeżeliby wojewodztwa od konfederacyi swoich nie mogły się wolnie bez rozważania generalnej na Sejmie, a generalna na Sejmie bez rozważania gminy wotnych po wojewodztwach nigdyby niebezpieczna wolności narodowi nie uczyniła konfederacya, próbując konstytucye 1675. 1717 1736. przez którymi ostatni Sejm 1735 był zerwany, chociaż z Sejmikami pod konfederacyą byli postawieni na przeszkodę iennym tych sejmów rozwieszane były te konfederacye y te Sejmy Unia. —

Nowa na Sessyi Generata Kłowskięgo gdzie się znajdowali Pi-
delscy y Petlascy Postowie ie 28. Sieris Mianem.

6 Powinno stworzyćmy urządzenie nadzylta, cześć wielkim Sena
torom Iuunym Postem tu reprezentowanym, y Ich przegorne wielbiac

Leda

Senatorem, Ławnym. Idanie a uszczegółnieniu Tłum. Biskupie
Łucki Prezydent nieś kłótem iakże Taskawemu pastarzowi iak nay
delikatniejszej y naywyborniejszej mnie człowieka cześci naucza wta
dra, kteremu chwalebna e całość Wiary y Oczymy zarliwosc nam
jest przykładem, przystąpił wiekomu bōdzie nieukaz, przystąpił do proponowa
ney seiesgawczych się podatkow Gropekowego y Szelczynego projektow Matercy.

Niekonie nie jest tajem z Instrukcy Postem są ustawę Sprawi
wania się tej granie przystąpić niepodobna uwierobitwo Nasze wolyni
skie ofiarować od kółkowego po czerwonym złotym co dosyć znaczny bez u
ciężnienia żadnego uczyni Summę. zkonduccy aby y ten podatek y
dawniejszy uchwalone na Samym Łodzie poprawił woyska y na Ankeyowa
nie długo ani na inne potrzeby był obrocony, innych wszelkich nakazu
jąc nam przyjmować podatkow przegryć nam nakazuje podatkowi Gro
pekowego y Szelczynego, Przydać wstępu hojnie bez pożytku Krzypproszolskiej
bez szafowane przeszle publiczne dochody z których percepty 13. Millionow
trzy tylko na zapłatę woysku destatuć, trzy resztę się w Skarbie a siedm
millionow nieprzyleżnie są wydane do Politykow Podatki krowiey Ubogich
Łudzi są nazwane, iaknapietniej powinny być orzechowane, na same tylko
małobrawe y nieuchronne Krzypproszolskiej potrzeby wydawane być mogą
iako że więcej nowych a woierobitwo wymagać podatkow gdy dawniejsze
bez pożytku Krzyppolskiej były rozrzedzone, niemniej Krzyppolskiej z dochodow. swoich
tylko po kilkakroć sto tysięcy z obydwoich Skarbow, zawsze od Expens pu
blicznych restauowały się pieniądze, iako nas informują kalkuluacy Ichmiej
PP. Podskarbieh Koronnych y mieszce Łidawskiego, a teraz woiew Pomorskiej
y Sukcesorow dawniejszych Podskarbieh kalkuluacy y kowity, iako mamy
projekt z kalkuluacy Sukcesorow Siedleckiego przez Kommissyę Ekonomi
czną odprawionęj która dwa miliony osmkróć sto tysięcy za nie
wzaplacie należące Krzyppolskiej oznaczyła Summę a o Milion czterechkróć sto
tysięcy do Nas Stanow Krzyppolskiej oostata, teraz powiększylismy do
chody Krzyppolskiej tak znaczniemi, podatkami woysko nieprzyczyniono o
procz sta Pentguerow w Anawatach nieprzybyło, a ledwie Expensu

Expensie wystarczyć mogą tak wielkie dochody.

Jestże to dobra Ekonomika? y mogący województwa mieć ochotę nowych wydawania podatków, czyż nam jest obciwiona onych potrzeba, czyż nie należałoby się pierwsi porządnie postępować nam do Stanowienia praw pierwsi podać projektu, Ordynaryjnych y extraordinaryjnych wydatków, wiemy, iż o dochodach daleko wiadość woyska y iakiego ustanowić; a po zgodnych od następnych projektów przysłać, przystąpić do kalkulacji; wiele nam to potrzeby mieć możemy pieniędzy, wiele zbywać będzie, abyśmy Imieniem województwa naszych obmyslili, nowe przychody dostarczania według kardecy województwa Stanu położenia y sposobności które bowiem mogą być: iednym łatwiejsze, drugie z tych okoliczności być mogą y są trudniejszy, jakżeż mamy rozstrząsać na podatku choćbyśmy mieli do wzięcia także, gdy niewiemy potrzeby y nieznamy wiele potrzeba; a przeciw za nasza wiadomością y rozważeniem to wszystko dowieść się powinno.

I pierwszego projektu więcej by do Skarbu przychodziło pieniędzy, iak wkradaw znalazł się, a zatyż zubożony ustawicznymi redukcjami kraj zniszczyć by musiał, lecz że ten projekt z tego i innych względów zgodnie od wszystkich umiarkowanych odrzucony, do drugiego przystępuję.

Nadanie ust że Ciepłym z Miast tylko województwa rozstrząsać na Ubie niewkładając, iak na Sądach Sądów ma wkładać, iaka ma być zgoda, zastanie się tylko prawnictwa do liżycowprzystawia które zastrzeżenie Boska, na Narady ściągając, do kłutni niezgod. między wspólnymi obywatelami w całym Narodem najprzekładawczy y prawie niepodobienstwo do nagrody ukrywionym pokazuje się.

Przeszłe lata nie mogą być likwidowane dla monety złoty, której sprowadzając się redukcje latwa wydawali teraz łatwo teraz pewnie przynajmniej ustanowić. Strata pewna gdy na pieniądzech w kraju zbywa.

Łapieżca jest wielka dla Lustratora po trzy gorsze od złotego y

y aduagi y ze może być potrzebna, dla większego swego przytku na
stwierdzić istoty prawodawcy łobnie chichoty z szkodą, posseura, Forum hem
missuy byłoby obywatelom uciemiężliwe dla kilkumiesiętnie lub kilkana
siec złotych szkody przysparzać, iżdrzeć lub przysłać tak daleko, y żeby w gr
mówach składano pieniądze, wygódniący byłe dla obywateli w exste lu
stracye przymnożyłyby trudności i uciemiężenia.

Żyć y innych przyczyn które dla krótkości mijam y na funda
mentum Instrukcyi moiej na początek Cieszyńskiego y Szlacheckiego pozwolici
może.

Nowa Dnia 30. Sbris Mianu z Choleczności podat
ku Cieszyńskiego y Szlacheckiego, y wyłącze wszelkich podat
ków o pluralitate.

Przy se, najszczególniejsze y najmniejsze cmentarz innych kła
dynach (Prac królestwa następcy Laurasy Religia renascens,
Wiar niemieczana, wolny głos, na wolnym zasadach, nieporozum, jako
konstytucya 1718. y inne Prawa sudiacego. Besspieczestwo Osob y for
tun Stanu Szlacheckiego. Pierwszym ubezpieczenie nimo tak zważne Dys
sydentów zamachy ustawicznie czynione na dalszy czas oddalone, dals
ty Bieg alcy przynajmniej w odczynach sejmowania postępkach były
powrocone. Drugie pluralite zlamane, wsiak dawne prawo y u
stawy sejmu konwokacyi 1764. to nazywa zupełną wolnością, gbu
wolno nieporozumie, inaczey brzmienie tylko jest słow zparcy niknace. O
trzecim to jest o besspieczestwie Osob y fortun. Szlacheckich zprzeczyny różda
nych podatków mam honor domowie się.

I Sparchy, z Krymu przykłady grolowości obowu pti wo
bronie swiej Czezyrnie. se, qodne nastabowanie, bez niechreba zasiegechu
storkow, w Stan Szlachecki, calosć wiary swiętej miley swiej Czezyrny
y dosloienistwa Krolowi czynid. wyznacie, to dobrowolnie sami Łaskewi
Monarchowie w swoich Hecutach, które przyprowadzi wiadomym było
by, prozno Czas dosyć wyucieczony iusze więcej smiesć. Zgoda od tego
Ha.

Stanie, id też znaczący ciężki królestwa honor króla i obrona Królestwa
zawista, i do tego jest najpoważniejszym tego Stania obowiązkiem su-
mi własnymi osobami, z swych własnych fortun bronię Ojczyzny i dla
tego wszystkich wieków Prawami te dobra najwicej ubezpieczano.

Niem. Ja że podatek Ciepłego i Szelegnego na potrzeby Królestwa
był prowalany, ale niemiemy mi jest wiadomo że między innymi Swi-
kadam i te ma najdawniejszy Stan Szelegski że podatkow nieopla-
ca tylko te nakłone dobrowolnie rezerwować.

Nijam Ja co się za Mieczysławem drugiego i Starożytności z
przyjętych wymagających podatkow przypisane raz do ostatniego
Jagillonu, że ten dla publicznego będąc potrzebnym pieniędzy Interesie
to jest dla wykupienia od Krzyżaków Lwów Dobryński w Roku 1404.
Szymon złożył, dla osiągnięcia przez nie rezerwy Stania Szelegskiego
go na ten podatek.

Maximilian Jagielloński Statutem swoim pod Chocimem
Roku 1455. fol. v fol. 156. wyznaje że obywatele województwa Kujaw-
skiego w pełni Krzyżospolitej potrzebie, dobrowolnie nieprzymusze-
nie złożyli Podatki, ostrzega aby to za powinność nie było i ich Przy-
wilejom nie szkodziło, a w Roku 1463. fol. 1202. wspomina że Obywate-
low województwa Bzurskiego Kujawskiego dobrą wolą w wypłaceniu Po-
datkow, na wysoki przykład Nieprzyjacielowi do tego województwa zbli-
żającego się. Obowieszczenie se, słowa se prawa. Promittimus, quod
contributio non sit in posterum venia in sequentiam regis, aliquam
contributionem de precibus dignitatis et Augeno terra nostra
stensis ipsius militis et contribuentibus exigere et extorquere deinceps vo-
lumus et promittimus. Zygmunt Pierwszy Szelegski dla ciężaru Obro-
ny Królestwa od Ciepłego w miastach i Rwa Warzonego na swoje
potrzeby uważać, tenże Zygmund Pierwszy w Roku 1539. w Krakowie
Obroń Krzyżospolitej, na długich Sprzeczkach zow rezyduje Senatowi i Bo-
low Lwowskich postanowił.

Zygmund August 1553 zow Izby Senatowi i Posłom Lwów

szlach

podatki stanowią pro hac una vice et non ultra a w Roku 1569. Vol. 2 fol. 1: 747. ed wszystkich poborow mst: ae uwalnia Obywatelow y wolnościami Koronnych ich porównywa; w przywileju przywrócenia województwa naszego wotyńskiego, do korony iasny jest punkt. Także y ekli ruszenia na weyne y wdawanie takich podatkow według uchwały a konstytucyi hercennay Sejmowey zporowdzenia Ich Postaw na Sejm uwały hercennay regulacy a niezamierzony mały przymiar na uwytkie krainy Polskiej złoty mst co y potębnawie Ich ed mst y Potębnaw nych podat y tyi mały zaburzenie wiazanie czasy. Wszakże prawo zakresemi też się Narody wiaznie powinni być dochowane, My proza lamy na ten rodzay podatku uznaniem że to jest materia Status iaku Sądowym na nas ma być włożony Obrzędkiem.

Wszystkich krajow ktoregośkolwiek rzadu najwyższy jest wladzy stanowienie podatkow, jest Materia Status rząd Najwyższy i decyduje, a iako Constitutum jest naszej Rzeczypospolitey iedno słayna Stanow wola tak od tej Stanowienie podatkow zawisto. Dziesięć Polityk Polski dostatk Stanu szlacheckiego nazwał kraina ktorey uynuszenie to polityczne ciato statoz smierdzym być moze Rzeczypospolitey razem.

Czytamy iuz nie historie, ale prawa w kardym Gracie na zgodnych y wolnych Sejmach dla potędy Rzeczypospolitey Stanowione były podatki, zwycięstwa rozszerzone Kraie utrzymamy, Wia re swietoz, swobody, wolności, granice nie tylko zachowane, ale y rozszerzane mamy. Straszne były nasi przodkowie nieprzyjacieli tom, Przyjaciolom pożytecznymi widziemy y teraz potrzebe poprawienia. Zoldu Staremu wyskie, ile przypodniesienie Ceny żywności y towarow widziemy że znamy potrzebe pomnożenia woyska przynajmniej dla utrzymania wewnętrznego bezpieczeństwa, nie unikniemy dobrowolney zfortun naszych Officary na proporcjonalney zold, ale nieumozreba wchodzić do Rządu publicznego widzieć iak przeszłe obrocone są podatki, iaki z nich publiczny wypuknają przytek, iaka ma być

Ordynaryjna przysługująca cząstka expensy, a mamy na nadzwyczajne w
stanie kosztów jakie y jak wiele mieć będziemy wojska, abyśmy przy
ustanowieniu Łobu widzieli co mamy dodać wiele nowych mamy na sie-
bie przysługując ciężarów do wyptacenia tych kosztów, ale chcemy to uczynić
dobrowolnie zmitości co czynny wysiłki przyczyniając się raczej, Takim
sposobem który by być może sposobem y niespokojności naszych wspól Oby-
watelów w domu pozostałych nieobciążając. Czy to był za gospodarz
któryby dawnych swych dochodów, niezmiarkowawszy, nieutracił
swoją spokojność bezutratnie plany determinowanej, czynił wydat-
ki. Czy to za Gospodarz, aby równych zkażdych gruntów y dóbr iż
dał ryżków. musi się według stanu ich potrzeb, konsumpcji Rzeki
portowych, zbicia spokojności poddaństwa miarkować.

Należy innemi również przysługami y ten jest aby Stany
Krzepopolskie równo rósł, jednak jako na sejmach wotnych
zgoda Krzepopolska z innych kwalifikujących potrzebą prawną
nieprzyjęciem stanowiska podatku, tak posłów odwołujących się do Bra-
ci mających ograniczoną władzę do przyjęcia tych potrzeb nieprzy-
jęcia, y wreszcie dla potrzebnej województwa rezolucji Sejmiki wy-
mazała, tudzież niektóre podatki według stanu y sposobności swych
stanów wyznaczała, Stwierdzam słowa moje świadectwem prawem.

W Roku 1578. Vol. 2. fol. 980. gdy województwa Krakow-
skie, Sandomierskie, y Sierabskie, mając protestatem limitatam
uchwalonego zgodnie przez inne województwa nieprzyjęty poboru,
mieli naznaczone sejmiki z których najprzód województwo Siera-
bskie, potem Krakowskie, y Sandomierskie, do jednomyślnego przy-
stąpiły zgody: zchodzącemu umiarkowaniu podatku od Piwa y Ob-
ciążania artykułów ciemnie napisanych około wybierania tych po-
datków, Uniwersały tego Roku 1578. 1581. 1588. 1589. Mocą Sejmów
uchwalone do podatku na wszystkie województwa z kamieńskich połowy
iły w. s. Litewskie województwa Kijowski, Wołyński, y inne przysłu-
gny niewymienionych stanów, z wotki której wybierającej dwa Dymy
Zoty

złoty ieden nżkaraty 'cawai', a Liami Halicki, y wojewodztwu Podolskie
mu raczusz y ed swowa, nie zstanw ani rżotek ale ed ptuga pż Stote
mu dawoi wyznaczyły, y wstach międy Prowincjami Litt. a koronnemi
rozniec uczyniły, w Roku zaś 1591. gdy prowincja W X. Litt. z swemi se
natorami i posłami ograniczoną, mając wstacę uchwalonego zgżenie pż
Prowincje Koronne niechcieli przyjac podatku, chociaż wyzna następu
wała z Turckim Państwem, wyznaczeni ićy sejmiki na zwykłych miej
scach dla dobrowolnego pży nich nate pżebory pozwolenia, kupewniem
obrocenia tych pżeboru na wysoko tamże od poboru z kmiecych rot dla Wz
1. Litew: dla wojewodztwa kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Braetaw
skiego, równie jak wyżej stanęły exupuje w Roku Las 1593. gdy niekt
re wojewodztwa Koronne wrzystkie Litewskie muske uchwalonych pż
inne wojewodztwa Koronne podatku dla nieograniczonej sobie wstacę pży
iż niechcieli iaku w Roku 1595. wojewodztwa Poznańskie, Kaliskie, Łęczy
kie, Lemia Dobrzyńska, Sochaczewska, Gostyniska, sejmiki im nazna
czono nateż podatki dla W X. Wojewodstw Kijowskiego, Wołyńskiego,
Kieleckiego, Braetawskiego, y Liami Halicki, też czytamy exupuje konstytu
cja 1596. o dobrowolnym naprzestoroczne podatki Liami Dobrzyński
na swoim sejmiku zezwolenia y o wzicie nowego podatku do Bra
ci wspomina, a Uniwersety poborowe 1598. 1601. 1602. 1603. zgżo
nie pżygot y uchwalone pobory a podobne iak pżedtym dla wojewo
czytamy exupuje w Roku 1613. niektore podatki niektore wojewodztwa
do braei wzięty w Roku 1619. 1620. 1621. 1624. 1626. 1627. wojewo
dztwa same sile wybrały y ustanowiły podatki niektore wzięty do braei w Roku
1635. pozwolone są wojewo
dztwom do wybrania podatki wtych latach rō
żnież sę podatki, prowincyi Koronnych y Litewskich, na drugim sey
mie tegoż roku 1635. rozdanie Krolewskie stanom obyga narodow pżetożo
ne, gdyż na niewiabomością Braei w domu pozostałych skutku w
ziac niemożło, na sejmiki odesłane Konstytucja 1640. Uchwaty po
datku pży wojewo
dztwom do skutku pżywiecie nakazuje.

Skracając reszte lat pżemowania Władystawa Czwartego wrzysku

Jana Kazimierza, Michała y Jana Królów naszych iako ustawiczną na
pamiętane były wycnaż tak nie tylko prowincyi w x. l. do heronnych, ale
też samych heronnych, lubież prowincyi w x. l. wciwobitw różniące się
podatkami ezystemy sposoby, inne brane do Braci na Symiki.

A konstytucya przywileżiana Roku 1690. deklaracya, Podat-
ku od wciwobitw znosząca konstytucya 1703. do następniejszej edte
na Sejmie, y radcy wciwobitw warszawskiej 1716. do innego ierzej do discernen-
dum edtżena Sejmie w konstytucyi 1717. wciwobitwa kijowskie wotypisze
Podolskie Bractwskie y Ziemi Halickie do Generalnego wciwobitw wyiste pro-
głownego podatku, y tylko podymne wyptacacze iako też prowincya w x. l.
aprocę podymnego do generalne, Gopowe y Szelskie wyptacacze.

Ż gdy się dowiedło dawnemi y ustawicznymi prawami że różnor-
podatków nieszkodliwa potrzebnej równości, y podatki nieinaczej tylko za
zazwoleniem wciwobitw ziem y powiatów, przez swych Postów uchwalone
bywały, a niemających zlecenia, postowie do nich odzywali się iakie tu
przeziwłości rzeczy.

Przykładem zgodnych Ustaw podatków w potrzebach Rzeczypospolitej
mizna uinosis że upotrzebach Rzeczypospolitej na rowney zbywaci niebędni
gorliwosci w zgodnym ustanowieniu podatków lecz ustawę podatków
podawaci niepraktykowaney dotąd wielkości qtosów oprócz porownania
dawnego rozdzi uet wielkie niebezpieczeństwo dla fortun szlacheckich, gdy
byto Piotr Jerub, Jan sami za siebie prziwalali mogliby byci skromniej
szymi w prozwalaniu, ale że te podatki na innych rościągaciz się, taktwiej
sze dla spodziwanych swych własnych pozyszków być może pozwolenie.

Nie niewskurać Agis król Sparthanski dla uspokojenia y uszczę-
śliwienia swej Krpiltay znowia, familia, brzy czści prawię Sparty gruntu
posiadacacy zbytnie gruntu do równości od Likurga ustanowionej officaru
aczej byliby maiećności za iego poszli przykładem, wielkość qtosów na
rozdzie ustanowionym bogaczów idacz stademni te zbeuwinne y pozyszcz
ne narowowi swemu odzucita użerzenie y owzem tenże Król Agis zatk
chwałebnacy officare przez Staraniac Bogaczów zatk, familia, byci użerzonny.

Jeżeliby w niespiecznoscie była wiara od wierności głosów która reszpt
kie przewyższając powinna przyczynić się do wolności była w niespieczn
stwie do wierności głosów przykładać dawnych wolnych Narodów jako Da
nij y Szwecji należytej uważy nas ostrożności lubo nieistotne że aby
wiele pod Absolutnem Królew zostających rządami, nieznoszącymi często sta
wymiślności onych uciemiężeni zostają, podatkami, coż dopiero o podat
kach rozumieć.

¹ Dla tego także nie chciałem z ręką Anthona Szwedzkiego godnego
kolego nowego w tej okazyjności tylko mi głos nie był pozwany. Choćbym nie
nie tak on nieprzymownie znosił przykrości Konstytucya 1609. nakazująca Ni
dem na Sejmach szlachcie i na Sejmiku o całej prawdomowności się y pmy
szyćne do przedwziętej sprawy nie mogącej omylić przesładowanym sta. Spia
wiedliwości błądostawienistwa wzmiankować nas zawsze błądzi.

Wiek mi się godzi choć krótko wyrazić zdanie na obronę dawnego Kze
czypospolitego Rządu wierności zawiązanego teraz obrzydzonego że to nie
był rząd bezczynności, że to nie był rząd Anarchii, teraz nazwaną.
nieś tak wielkich Prawa sięgaj, zachowana wiara prawowici, su
bety, wolności, rozprzestrzenione granice, poważne prawowierne krole
stwa, Sciany całego Chrześcijaństwa, y nie rząd tytuły mocne rękami Sa
ia świadectwa. wszystkie narody wolne obronne dla wierności głosów y
wzmocnienia lub odmiennia praw kardynalnych w niewolę wpadły. Mi
ciam przypadek wszystkich, wolnych Kzezypospolitych dla Czeskiej
na czas przykład Królewskiej Kzezypospolitej całej prawie wtadającej
światem krótko namieniam. wszedł w rękę Historycy y Politycy
od złamania wolności niepozwalam przez Tyberjusza Gracjusza
Trybuna ludu w osobie kolegi swego Oktawiana niepozwalającego
go napuścić gruntów, było epoką niewoli by mocnej y obronnej
Kzezypospolitej. Ciceronowi że jednego z Bractw Trybunów na
pozwolenie stać drwiącemu wstrzymywało wolę, że wolne. nie
pozwalać było najmocniejszą twierdzą ty mocnej y obronnej
Kzezypospolitej której Tyberjusz niepozwalał śmierci tej rządu nar.

Przywiezione ustawy, konwencji y konwencji niemie-
ckiej, w tej mierze przekonywać, nakazywać tylko uchwalonych
na ten czas podatków sądowym Obciążeniem dawnie podym-
nego y podługowego, znosić iako czytamy pierwszą Follia 32.

Desideria y projekta skarbowe ku przytkowi Rzeczypospolitej
y iakiej kielich obciążenia niezgadzający się z którychby nawet
wynaleźć można sposób alternatywy dla przedstawianych podatków
nie uważać do acquiescentium et resolutionem Statutum prout
y de transactis suis spaciari się ma, a Stany Rzeczypospolitej
figura uciążliwa to decydować będzie. Druga folia 35. Są y
dla rządania wódek Stanów Obcyga narodzić postanawiamy
iż zniesienie tych uciążliwych podługowego y podymnego podatków
dalej się w edukację niedopuszczamy ale tylko ce przyzwoitej Sejmu
Ordynaryjnego 1716. na którym po uylachanych Skarbowych
iż Narodów rachunkach, skorobyż z nich niepokazał się dostarcza-
jący sposób, zniesienia tych wódek, mianem najwyższemu dla
zapłaty wódek Sprawy i innych y ustanowić być się powinien.

Po ustanowionym Roku 1717. podługowym y podymnym
decyzyj Sejmów zgodnie 1718. 1724. 1726. 1736. opozycy Kon-
wencji zgodnie y Dekrety Augusta III rozduwionej pod Łaską
Wielkopolską Kanińskiego, naostatek wojewody Poznańskiego, a
zatem o nieobchodzenie Sejmów niemożna się skarżyć.

Nieobchodzący za ostatniego Panowania Sejmu, gdyby
większość głosów niemieckiego przedłożenia dwukrotnie przy-
różnej w całej Europie wojennym upade większe iak Saxo-
nia optakiwali Kłeski, y tobyśmy chwalić co teraz ganiemy,
wszakże Interes Króla zmeartej wprowadzić wojska ludzkie
skie do Polski, wszakże, dla interesu Króla poniesione od wspól-
tywatelów przyczynę wojny ludzkiej dysymulowalis-
my brzywdy, czyliżby większość głosów do mocy y powagi naw-
sze przywiązana tym mogła się zastawie niebezpieczeństwu, po-

podobnie by ie była pomnożona.

Nie zbogacieł by wte najpodlejszego umysłu ludzie optywając
bo te wprowadzone do Krymu, Szwecyi, a ten y innych wolnych Na-
rodow niewolę onym sprawily, nie zwycięstwo bo pomnożona Zwycię-
stwo Krymskiej Koczyspolskiej wielkość była iedną przyczyną iey do
padku, Szczęśliwość iest narodow rozumiana, ale wolności mowie-
nia y czynienia iako J. Poutet mowi. Jesteśmy Synami wolney, nie nie
wolney y Polityki, C! dobra wolności nad wszystkie najsprawiedliwszą
by która gdy zginie, nie nie jest miłego yowiem iest lepiej umierać.
Zniesione iest to Generalne iednomysłności, bo kłoby sprzeciwiać się
niegł, abyśmy do iednej zdawnych oznak wolności nadaney przy-
wrócić, Swobody. podana była tylko przepisywana dla eddatenia proak-
tu ubezpieczenia. Wiary przez różnych Senatorow y nas postow rozdanych
aby najpierw był podpisany czyli ma być zniesione do, czyli zachowane
niektórzy temu nie chcą sprzeciwiać, y nie sprzeciwiać, y ciowiem zprostanowie-
nia eta generalnego wolności, głosow wolnościom naszym szkodliwego a
sejściem przykre, iednym dowodem szkodliwości w większości głosow po-
kazujemy to in Regne zgodnie iest zniesione.

Tuż w pierwszych głosach moich dowodem słowy prawa że kon-
federacye Ordynaryjne a trybunały konstytucyjne dla różnych
jilley przypadkow y niebezpieczeństw knowane nigdy się wstawić nie
przez seymy prawo niewłaściwy na przestankach Sejmow ubezpieczeniem
dawney formy rządu y wolney, nieprzekładam rozstrzygawaty się z
dla spóźnionej na ten czas czasu niektóre opuszczeni okoliczności, teraz ie
krótko namieniam.

Rady Warszawskiej 1710. Sejmem nazwai niemiękt która zgwat-
towney królestwa potrzebę zastanowienia się królowi Szwedkiemu Karolowi
XII. uspokojenia wewnętrznych zamierzania przy wrócenia króla własne
go królestwa, Jemu królowi ubezpieczenia wiary prawowierney w tym
zamierzaniu Dysydentow poruczonej stawata, gdy iey tytuł przy sobie
tytuł przez siebie samą y późniejszy prawa dany, więcej iest opisaniu

do przypięwania y firmowania pisał.

Tym terniejszy wolny konfederacyi niepowinien być przedkity, ale antiqua forma z zachowaniem w całości, zrenowicy wolnego niepozwalam, na głosy niepozwalania były konsyderowane, a przeciw głos wolny konstytuacy, 1669. Postawi na sejmie, szlachcie na sejmiku ostrzeżony iść z nakazem wolności, niepozwalania zaś nowe na turnum, che ciach turnus iest znakem uciśnionej wolności, iadnego niemicy względu. Projekt dawano nam tylko podobno, dla zabawy, a rzeczy nowe poprawione, ledwie przeczytany ma być raz raz prawem autoryzowany, gdyby zaś niewolno nam było postom y senatom rozważać projektów, niepodobna by była nowa bytność.

Byłam Instrukcy, miedzy, chege podase kregitay wspomnienie sey sil porwalamy tu nowe generalne po czer. Złoty na rok od iadnego kotta, a ten podatek iaki inne dawnejszymi postanowione sejmami, na same pomnienie wojaka y poprawienie iadnego onemu obrocne być powinny, a na atylleoy, dawne prawa y prawa dawnych krolow i Starostwa naznaczyli, to wieby najsmiercy do skutku przysly JHM. Poslowie ostrzegay na iadne inne wicay podatki JHM. Poslowie pozwalai niemacy. Y depnaram si taraz porwolonego stuznie przesuchym wiaucy: Pruskie dekretyptua piosacyim Poslom as gdy niedanienicnego iaki swiadectwa praw przetargiem.

A iaki tu niatak e projekt ibie, iaki bartray aby fortuny szlacheckie niepodobaly rozluacy pluralitatis, tak na fundamencie moicy a najwicy niebezpieczelwa fortun: szlacheckich, zktorych iest iadyna kregitta Obrona, ani na forum ani na projekta niepozwalam.

Wszakie kregitta nigdy niufacy wiktoreji glosow ostrzegay w Senacie Kradach konstytuacy, 1576. Aby tych sentencya byla konsolidowana, ktory si najwicy prawom Rzywilem y zwyczajom krau zbliżay konstytuacy, zaś 1717. habito respali pluralitatis Votorum legibus non repugnantium.

Kegze niedacy votum przez porranowanie Wolnego niepozwalam dawnemi prawami konstytuacy, 1718. na sejmach sejmikach y wszystkich razdach ostrzeżone y aby tym rkoellwym przykladem materya podatkow niepodpaca wiktoreji glosow kazy Mowic Stalysty Rzymokiego Stowy. Moribus antiquis res stat Romana viris, nostra vero atas cum Republicam siad picturam accepisset egregiam, sed iam evanescentem vetustate, non modo eam coloribus iisdem quibus fuerat renovare neglexit, sed ne id quidem curavit, ut formam saltem eius et extrema tandem lineamenta servaret.

Kopia Listu de M. Xiedra Metewira Biskupa Luchkiego
dnia 1. Stwis pisanego z Chary, pokłocenia i Konfederacyi, tegoż dnia
Biskupów Krakowskiego y Kujawskiego.

Wszystko ustosunkowywać nie możemy, że do pewa tak wielkiego mało mamy robotników, po-
zytkownie dla księstwa y Cyryzmy pracujących, iższe dołkiewiczym ustosunkowaniem
zatem ze miedzy tak szeregiem dobrych pastyrów garsłkaj, wymagając się rożnie kti-
re innych liście umniejszyć mogą, którzy de tej przystąpi spoleczności gdzie rożnie
y ustosunkowaniem.

Wszystko ustosunkowywać nie możemy, że do pewa tak wielkiego mało mamy robotników, po-
zytkownie dla księstwa y Cyryzmy pracujących, iższe dołkiewiczym ustosunkowaniem
zatem ze miedzy tak szeregiem dobrych pastyrów garsłkaj, wymagając się rożnie kti-
re innych liście umniejszyć mogą, którzy de tej przystąpi spoleczności gdzie rożnie
y ustosunkowaniem.

Wszystko ustosunkowywać nie możemy, że do pewa tak wielkiego mało mamy robotników, po-
zytkownie dla księstwa y Cyryzmy pracujących, iższe dołkiewiczym ustosunkowaniem
zatem ze miedzy tak szeregiem dobrych pastyrów garsłkaj, wymagając się rożnie kti-
re innych liście umniejszyć mogą, którzy de tej przystąpi spoleczności gdzie rożnie
y ustosunkowaniem.

Wszystko ustosunkowywać nie możemy, że do pewa tak wielkiego mało mamy robotników, po-
zytkownie dla księstwa y Cyryzmy pracujących, iższe dołkiewiczym ustosunkowaniem
zatem ze miedzy tak szeregiem dobrych pastyrów garsłkaj, wymagając się rożnie kti-
re innych liście umniejszyć mogą, którzy de tej przystąpi spoleczności gdzie rożnie
y ustosunkowaniem.

Wszystko ustosunkowywać nie możemy, że do pewa tak wielkiego mało mamy robotników, po-
zytkownie dla księstwa y Cyryzmy pracujących, iższe dołkiewiczym ustosunkowaniem
zatem ze miedzy tak szeregiem dobrych pastyrów garsłkaj, wymagając się rożnie kti-
re innych liście umniejszyć mogą, którzy de tej przystąpi spoleczności gdzie rożnie
y ustosunkowaniem.

ze przekonaniem szkodliwe zamiarki ubezpieczamy wiadomą prawowiernością, Ocaleni swobody,
własności i fortuny nasze i nieśmiertelnej sobie zostawiamy chwałę, dobry teraźniejszy
i przeszły zostawiamy przykład wiekom, ciesz się już nadzieję dał by Bóg porząd-
kowe na zausztydzenie niedzielnego przydatnego ciężyć się skutkami, i zostawie głębi-
kum ustranwianiem. —

Mowa na Sessyi Przewidywalnej u X.X. Bernardynów przed
 zyczeniem, życia Cysterskiego Woiwody Ruskiego odpowiadający u H. gbi-
 mianci zokoliczności projektu monet bezpieczeństwa Summ i Tapisów.

Siemiatki głoszą mnie porównano na powinne w.x. mui Obracanie Uro-
 nowanie, pochwał w.x. mui tak rozumiem czasu krótkości, ani moie usta ogarną
 więcej, w.x. mui będzie świadectwa iego serca potęmi się wiekiem w nich przy-
 zwodzie sobie oddzielającą pochwały.

Ale de mietery Ewalnui dawa okoliczności utrzymują się mogą przyznaję
 życia Jmci Podkomorzego Kownuiego iądania Krola Jmci Pruskiego, y bez-
 pieczeństwo fortun, Summ, Tapisów, Kontraktów y innych Transakcji Duchow-
 nych y Świeckich.

Ja, słusze na iądania K.J.M. Pruskiego, gdyby były odpowiedzi, że nie
 rozumiem de Krola Jmci Pruskiego monety, ale Krol Jmci Pruski de Kręgiel-
 Monety stosować się powinien, iako dawniejsze y Wesawskie Traktaty świad-
 czą, że Krol Jmci Pruski bieżąc swież nieznosił się z Kręgiel, że przed za-
 częciem tu bicia monety podawali Ichmci: Panowie Ministrowie nasi JmPan.
 Księżentui onego memeryaty oświadczające zaczęcie bicia monety że żadney nieode-
 brali rozpluści, i że zrodley monety walka na bray wypitywał się Krol, iako to
 raz nie rozpluścił się, ale że często raz musi ustępować mocy, zda-
 wało by mi się w tej okazji i okoliczności dogodzić woli ięzeli by taka była,
 niechego sąsiada więcej powiem znową słabość w siłach naszych, także w mniej-
 szych okolicznościach wiary prawowiernej y narodowej wolności niebrata-
 cych dogadzać iądaniom naszym monety sąsiadów dla niedania im nay-
 lepszego do niechęci świata, a iako najzwyczajniej zastawie się w okolicznościach
 Wiary dla bitrey fortuny, zdrowia, y życia same ofiarować jest upagnie-
 ną szczęśliwości wojny z tej ięzeli miary nie mając innego porozu ci się
 narchowie nie mogą rozprawić, Ale są ci m narchowie tak przekonani, fa-
 natyzmem dla swych Wiar. aby wojnę Wiary przedsię brali, dla rozkrzewie-
 nia Ich w braciach sobie niepowległych wiedz, żeby nam na promocy y
 jednokach od katolickich Narodów y nanaygerliwizy nam samym smier-
 ci

mać broni wrota lub zwycięstwa do którego często rospaw pomagać, chęć
i odważyć. niezbywało.

Lecz gdy nas w X. M. upewniasz, że Król Jmć Polski ustanowienie
różnicze ceny złota i srebrnej monety, niebłędnie miał za złe. i że myślo-
ny Jego Minister raczył dotąd o niepodanie skargi, ostrzegając bezpieczeństwo
kontraktów, zapisów tranzakcji i summ duchownych i świeckich, złepionych
monety ofiary w kraju widze przytka, byleby wystarczała, Towary Handel mierz,
tak bracie będziemy złota i srebra; tak wydawca przestaje na prośbie od Jmć Pana
Referendarza Koronnego z dośledzeniem iako sprawiedliwość niepowinna mieć w
zgodzie na Stany i Cierpi, tak aby kupcy i mieszczanie i inni Handl. Srebro
w długach dawniej raciegnionych i wstach równym tego prawa uszczuple-
wieni byli dobrodziejstwem w summach. zaś za towary według dawnego be-
gu złota i srebra, ponieważ według tego szacunku towarów i profita swoje sta-
nowili. te zdanie moje złączone zdaniami państwa kolegów moich wyrażam, i
przez krópek księć na prośbie Jmć Pana Referendarza Koronnego zchodzący wyra-
żony.

90. Nowa : Chęć Ewaluacji Monety i 12 Grzeszmianna.

Tuż na dzień onegdajszym oświadczyłem, że chcąc dla przytku
Narodu i uszczuplenia udnostajności w kraju zgodniej z Luboziemskie-
mi i dobrej monety przyjmowalem i teraz przyjmuję monetę w
szacunku wyrażonym, i znienie według tejże monety czerwonego
złotego do złotych szesnastu i groszy dwadzieścia i dwa i pół, zchodzą-
cy, Sprawiedliwym ulępszeniem przestarych kontraktów, zapisów skry-
ptów, i innych tranzakcji w ufności Wiary publicznej powaga,
Prawa od Krępiłty ztwierdzonej Sprawowanych, aby Summy
dotąd monetą i kontraktie wyrażone, szacunkiem towarniejszym były
wypłacane. —

O przytkach znowej dobrej monety byleby krajowi wy-
starczać mogła nikt wątpić nie może, swie Strac publicznych i Stey-
wpro-

wprowadzonej monety y pomnożonej przykłady przewyższają każde umysł, y potrzebnej iż nie żadnego ale swego własnego przypadku użył ostrożności.

Nie masz in specie w Anglii Sterlingów, w Francyi Liwrow ale moneta zawsze y złoto wewnętrzne zachowuje ceny, iestliby była z swej istoty, czyli przez doposażenia droższą Moneta nad we wnetrny swój szacunek, niezmiernyby krajowi przyniosła szkody dla podniesienia ceny Towarów, y z innych miar, jako też dla spożywanej w krócie redukcji, której okropne widziemy zniszczenia, z ubożeniem kraju y niedostatku wreszcie pieniądzy skutku. Mamy przykład pod Panowaniem Jana Kazimierza, że Królowa polska ustawicznymi przymuszona wojnami, dla większego z Mennicy przytku, podległa nad wewnętrzne szacunek y niezgodno z ludźmi krajami bi rozkazała monetę w Roku 1659. lecz postępek ten znaczne złoty pochodzące swych narodów straty, y z innych kurwenacji mieć mogła, zakazała bi monetę y zamknęła mennicę rozkazała.

Tęta moneta wnosząc nie liczone do kraju szkody, ani dającemu ani biorącemu nie byłaby przydatna, tylko samej Mennicy, lecz Jego Królewska Mość jako Prawdziwy Cień Cyzyrny, ić dobro nad swoje przekładając, przytki mając ustapione przedtym Stanom Krzyżpospolicity od Zygmunta III. Tus uelendo Moneta w Zastaw Synowskiy Miłości y ufności do Zycia sobie powierzone, rozkazał bi dobro, według wewnętrznego szacunku Monety dla uszczuplenia kraju, za co Stawa wieczna szacowniejsza nad najwęższe skarby, y najsławniejsza Obywatelów wdzięczność nagradzać będzie, racobyśmy swego własnego niechcieli mieć uszczuplenia, w racobyśmy swego własnego szukać chcieli straty przez powiększenie nad we wnetrny szacunek ceny monety, y chcieli to doposażać, co się widzi we wnetrznym nieznaidzie szacunku.

Wiadomo iest że przez trzema latami w Polozie, tanio sprzedawano złote były Srebro, grzywnie płacone za złotych sześćdziesiąt cztery, teraz

helenska grzywna kosztuje siedemdziesiąt lotery Stata, niedostarcza-
ca wielości srebra potrzebie przyzyska mu inny przyjemniejszy srebro
aniżeli srebro białe, a zatyż i srebro którego zbliższych braćw ta-
kież jest sprowadzenie, jak złota z Ameryki monety do srebra, niżysie,
zaowtóż powiększa cenę monety niż znajdować się teraz u wewnątrz iey
srebro.

Należy ideatnie monety dla następujących pewnych szkód niepodob-
nie, jakże się ma w summach dawnych zapisanych przyzyskach, które wistocie
odbić mają osiemdziesiąt lub dziewięćdziesiąt tysięcy wskutek rachować może sta-
tystyka, które perwotnie prawem o te typy sprowadzić się może przytężyć nemo-
ją tylko w samej rzeczy 80000. lub 90000. gdyby iższe tak odbić się miały,
choć raz miały być na towary i inne przymiennie potrzeby wydane,
którychby uniezna dawniejsza była cena, lubo dotąd nieist, mniejszaby by-
ła szkoda, lecz summy obrócone na fortuny i naprzytek przez zgwad-
cenie kontraktów, zapisów, i innych transakcji w ufności wiary i po-
wagi Rzeczypospolitej czynione ściesnić, raz niesprawiedliwą, pełną zamięsza-
nia i niespójności sądzić.

Przywiódł ImP. Karstelan Łowicki wielorakie prawa ubezpie-
czające kontrakty, zapisy czynione, namienione w Cneydajskiej mowie konsty-
tucyj 1635. Vol. 3te fol. 556. Jett c wyderkaff. Aby inscriptiones receptionalis
nie były Alterowane.

Cyfriz podobna aby obowiązki dobrej miłości ludzkiej wiary dobrej ksyty
wiary, która jest mocz nunciu ubezpieczających kontrakty, zapisy i inne tran-
sakcje swego ostrzeżonego prawami niemiaty bezpieczeństwa, aby lukiem na-
ne sirocinie i Tenine restantia pnetia od zbycia dóbr i jakiegokolwiek
summy przedtem dane i upewnione wiary ksyty i prawami ostrze-
ne, miały się ściesnić o jak wielkie byłoby zamieszanie. Cena srebra nie
może być raz stała, iako nas upewniony doskonałe ImP. Kanderza
wR. uwagi i uławieźne czytamy przykłady, a zatyż przy każdej odmia-
ny ceny srebra wewnątrz srebro monety odmianie, odmieniałaby
się w wielości i liczbie swojej summy, a zatyż w ustawie byłyby po-

porównania y ułtby swej niebył pewny własności iedne przypadki drugieby straciły, wia-
ra Królestwa upadłaby pomniejszenie nastąpiłoby mogły skutki.

Udajemy się do redukcji zaprzęgnięciem wliczając naszym praktykowanym, wra-
że natemniach reperow czyli dyktów przed czasem oznaczenia redukcji monety, pla-
cono, iak iey był bież, a po czasie oney, według niej płacono y pospolicie przypie-
kło przestłych innych niedyktów, na następujące czasy, te same złota y monety ustanowi-
niechto przestłym niekiedy czasem, niekiedy traktacji dawnych y upewnionych
nieumniepra Summ.

Wszakże tym sposobem ani przysiężacy, ani dłużnik niekiedy wally, aniły przysię-
wally, ieden zkorzydł drugiego przysiężacy tak iedną czyli przysiężacy pracy i. indystrycy
li sprzedawcy dobr, czyli sprzedawcy różnycch miejsc czyli dla wyprzedzenia przysiężacy i. iednego
innego przysięż Summę według kurrencji prawem y uniwersaliami Imp. Podskarbiak chę-
ciemy, tak iey w tym czasie dawal i przysięż; dłużnik i. iednego w następującym czasie, ja-
ko według traktacji oznaczony kurrencji i. iedną dobr i. iedną, lub przysięż
u innego, lub Summę którą, swojej podnosić innego miejsca, lub za bractwo brać,
za w tym od którego przysięż nim tak oddawać, zaxo ziego korzywdy ma przysię-
kac, kiedy Summę nieprysiężacy tyła ucałści chę scier, według liżby oddać Summę.

Wzywając polowania przeswieśtnych Stanów, Uborzi Bracia nasi w proci-
eche Summę sili wyobraż, aby w nich wiele straty, wywołując polowania, Uborzy
sędzi, Szpikosa, wrywa wiara Królestwa, te ktor iey ufai będie, gdy przysiężacy
winy ufaści traci będie, nie musz nieszczęśliwego. Sądzić nam ten górze Poplicum
niezmiaydnie wiary, wrywa Sprawiedliwość nakazująca zupełnie oddawać kowidemu
własność i. iednego, wrywa bezpieczeństwo publiczne każdego i. iednego własności upewnionego,
aby przykładu dawnym wiekom przeciwnego, następującym szkodliwego nie sta-
wiał u tyła przysiężacy, q. iedna w przysiężnych lindestwach nadgr dani podna-
ciana y ulu w tracie Industria, aby wypracowanych q. iedna i. iednych niekiedy
ia, wrywa y u angliżny Pan puchwał Stęg p. iedna, talentami, drugie dwa sobie
przysiężacy i. iednego in haki obicac, a tygo który uziety talent zakupił Sum-
wo y ostro zgromił.

Teraz do Ceny Złota dano na dniu onegdajszym ponawiam uwagi że wielu
nieumniepra się podłym sposobem mniemania Złota to jest Czerwonego Zł. Czer. Złoty
opie

Puncta wyrażające moc hrtów Staliące wolność przyjaciel
tem Kollegom komunikowane.

Sejmiki polskie plurilitate vtorum dworu moe umniejszając albi
wtem niechcąc dwór mui iartliwego Posta, Sejmik kaze zerwać przez iedne
go latwo to uczynić, a zapowrotnemi Uniwersałami skrycie wydane
skrycie Sejmiki dochodzić będą, y upodobać miścić się będą Osoby, a choć
by do uniuersalów powrotnych nieprzyszli, niemasz prawa mieć postłami Sejm
muze stawiać, byle by choć w dwóch z kądys Prowincji było posłów bo bez ied
ney ktoreykolwiek Prowincji Sejm być nie może iako to Wielkopolska w ktorej
Prussy się zawierające Małopolska i Litwa.

Excepce z Ekonomicznych Woyskowych y Jurydycznych Materji rzeczy nieube
żpiezające wiara dla rozszerzenia handlow wolna Elukaya dla uniknienia zamie
szania kraju nierzające, traktaty, Alianse, Pokoy Wryna, pod pozorem Trakto
w Commertiorum przypuszczenie Gwarantego Stanu, lub umniejszenie prerogatywy Stanu
Szlacheckiego pod pozorem handlu y zemiscel rozkrzewienia, uwolnienie Chlopow
od władzy swych Panow dla rozszerzenia selniezego rzemiosla, podatki etc: pod ma
teryaż wysoka Elukaya onegi do nieskierozowej liczby, Maenne transmarine etc: pod
prawiecliwoscię zmniejszenie trybunalow przywotazzenie apyelleacyi za dworem
z kądys wyney by nastadcow byle etc: zgoda nie niemasz co by się pod temi nazwa
Artykulami nie miało, ale trzeba abyta generalności obciężenie była Spectabilitatis como
bez przewyższenia nacy tronu bez niebezpieczeństwa Oczyszczenia praw y swobod y wol
ności naraych, prerogatywy y fortun Szlacheckich podpadać iudicioria Księpity Sta
nowu protestati, a plenneria Libertati rozumowa nie wymyślić co by się pod temi nazwa
uerale Artykulami, a zatyż iainie y wyprawnie naley opisać.

Commisya Ekonomiczney wyszkola przydać macy na Sejmie Elukaye, zawrze
librie de woli hrtów iako zawrze bywa Massalka Poselskie, Obiżniami tegoż Kom
missarstwa wiele posłów być może karnicznych, y utrzymywanych naley do Eko
nomiczney kowonney listach Senatorow, dwunastu z Stanu Księpity, do Wojs
kowej iudicioria do Litwy obudować hrtow: wojennej liczbie, a zatyż bydrim
ze 64 Osob ukontentowanych y pociąganych, więc najlepiej by było aby w

ciężko

Ustawa większa, głosów chwali Komisarzy z Hane Rywskiego, jest kośmych 23
listów kwidejnie większa, głosów chwali, potow na dwie dwie do ekonomiz
niej potow do wojskowej należeć będą komisarzy które chwali swych komisarzy do
wojskowej wysłali komisarzy, te do ekonomizacji po skróconych dwóch latach niech
wysłać, a które do ekonomizacji wybierali, te niech wybierają po dwóch latach
do wojskowej, z senatu niech będą jak ad latus regium externo, niech te komis
sary mają tylko executivam potestatem nie legislativam ani interpretativam niech
skarbem publicznym ekonomizacja komisaria nawet za respektami Senatus Consi
lium nie szafare dupli i magley i gualloweiny Rypkiy publicy, aby Senatorowie komi
sarze bracy z Hane Rywskiego do tych rzadziatw nie mieli wola, tylko konsultowa, aby te
komisarze nie uwalniać, gdzie przystąpić kilka razy wyprawać i nakłaniać
more, ale na innych miejscach odprawowały się, ekonomizacja w Kadmie na miejscu skar
bowej, w środku dla wielkopolskich, i malopolskich, wojskowa we Szwecji na miejscu bli
ższym granie moskwy, Turczyna, i Saksów, Krot także szafunkum i Obiektami moony
wzmocniony skarbem i wojskiem daleko będzie mocniejszy, wzięty i razem w się na
Sypnie dzieć jak Szambelani, Szambelanie, i inni przystąpi od tronu Senatorów, Posłów, do Milizen
y mianem według potroby i woli kilka mianowań, przynajmniej, szafunkum do tronu wyprawa
cane były more szafunkum, tych wyprawać Szefów, gdyś tuś w Szwecji w Szwecji Hane Ryw
dzie, prawo o lekcyi posłów naszych do dworów Czeskich zaszafunkum w szafunkum swych
instrukcy, także by było pryncipale szafunkum, także aby do Czeskich Szefów by szafunkum
residentium ad latus Regium szafunkum nieprad, ani odbrat. listów, te aby były konserwowane listy do ki
la w oryginalach response albo listy od kilka listy szafunkum tychże Senatorów konserwowane dla po
zania onych naszyjnie Stanom Rypkiy Senatus Arbitris. Listów do trybunałów i innych szefów, ani
szafunkum interesowania ani przez siebie ani przez families swoje, aby Krot nieczynił, wiele jest pokusy
chwila, ale więcej od chwila szafunkum boiażni swej ciemności utracenia wstrzymywaić będzie
Konfederacya niebezpieczna wolnościom, aby zwiniona była, tej boiażni wryst
kich Obywatelów Serca pryncipale, podobna do owiej Dyktatury Rzymskiej Krotko
chwila szafunkum Rypkiy szafunkum szafunkum, szafunkum szafunkum
cy na szafunkum obowiazani gwałtowności do woli Dworu szafunkum Instruk
cy przez szafunkum szafunkum etc etc.

Odpoowiedz na Angliki Dysydentow przedano Stanom Krzyskiej
 Ama 9bris 3ta ejusdem dana.

Nazwa Schismatice Dysydentow zamieszka Skargi i innimane sobie przedsta-
 wianie do Krzyskiej. Pani swojej od czege powinni byli razosci pierwsze do la-
 kszumskich dworow wyspiusz krolke prawowk prawo narodow, Poddanych
 do cudzege Pance Udaiazyc, nakazujacym iako ztraycow y buntownikow Sazrie
 kairai, prawowk prawo y powadze Krzyskiej urnowczych pro perduellibus prawom
 Szukaczyc u Okazy dworow protekcy, y gdyby na innych winach Dysyden-
 tu zbywale, ktorema napelnione Historye y prawa nasze, ta sama wielka jest
 w zupianie ludzianskiej protekcy, czynienia sobie prywatne conventa i
 prawami zakazane y zmieli wypytania deputatow.

Npenniane pretendowane Przywileie roku 1433. 1499. 1511. niezayduis-
 ze in volumina Legum, ani byli mogly dluz Latow y kalwinow ktorych istnieje nieby-
 to Marcin Luter dopiero w roku 1517. swoje razosci rozsiawic. bledy, prozacy kachwin, w
 tytule 1563. Vol. 2do nie wokolicznosciach tyrozycych sie Dysydentow nie czytamy
 w Roku 1566. samy Henryk Litewskie iako Januszowski swiadczy. Swoy tylko mieli
 zgodnego z koronaz zjednoczenia. ze i ella tego dnia legi. Synus niemasz in volumine 1.
 quon tylko przez rozdzielay sa w Litewskim przywiezione Statucie bez y tam nie ni-
 ma i Dysydentach a przede wiadome jest chocby nieprzyuczay histori ze owonay
 dawniejszy czasow za wolez Senatu y Sztachty Krolowie Polscy rozdzili, zasnym
 niezg puma suadectwo bioraz iasnie sie pokazuje, od Karimierza Wielkiego, ze
 Krolowie Polscy a zgodnym y jednolaynym Stanow zezwoleniem prawa Sta-
 nowile, a gdy Stan Sztachty se swia, blednosć na postow zdel, Alexander
 1. Krol w Radomiu 1505 obowiazuje sie Stanowii praw bez powszechnego zezwolenia
 raz y postow Litwskich a zalyt chocby byly iakie przywileie przez Dysydentow skryca
 chyzmane bez zezwolenia Stanow Krzyskiej niemoglyby byc warne.

Y currem Wladyslaw Jagiello w Roku 1413. Izaxax W. X. Litt: do Korony te osob-
 liwie ostrzezt. Vol amo Pol. 67. Barones etiam nobiles Boiari terrorum nistrarum
 Lithuana medicarum Donedionibus Privilegiis, et Concessionibus ipsis per nos datis
 impertitis et Collatis duntaxat. Catholici et Romana Ecclesia subiecti, et quibus Ole
 nostra

Sunt concessa gaudeant participant, et eruantur prout Barones Regni Poloniae suis
potest et fruunt, i na drugum nacy w tymie przywileciu Pol. 6s. Et huiusmodi dignita
ry non diarte nisi sunt fidei Catholica Cultores et subiecti Sanctae Romanae Ecclesiae ate:
nisi christianae fidei Cultoribus Conferant, et ad consilia nostra admittant. et eis interit
dum pro tunc publico tractatus celebrant quia sepe disparitas cultus diversitatum inou
cit Unimorum et consilia patent talibus divulgata, quae decabient secreto observanda
w ten exis do Litwy nalezaty Woktwa, kirowskie wotynskie y Podlaskie, i dopiero 1699
odtazzone.

Konfederacye 1573. 1576. 1587. y pacts Conventa Henryka Stefana y Zygmunta
III Krolow Polskich mmo Wladystawa Jagiellona Statut 1424. Konfederacye Sta
nu 1438. szerwie na wrzystkich herdykow y ich scutorow stanowiące kary, konfede
racye to mowie dla zawnstrnego y wawnstrnego niebezpieczenstwa spokoynosci y bezpie
czenstwa Dysydentow strzegly, nieporwaluacy im ani zbroj ani oratoriow, co iedne
Znany Zchadzki na nalezistwo urzadow, ani godnosci im nieporwaluacy, a przeciw
od roku 1573. gdy pierwszy raz samej spokoynosci y bezpieczenstwo Dysydentow byly
potrzebne, do roku 1587. przez lat czterascie, tak sie wzmoznili Dysydenci, ze cety
prawie senat swiecki wyiezowzy piazciu napelnili. y zbroj sobie postawiali mocz y
zuchwalosci, swiez niemacy zprawu pozwolenia naste iako Konfederacye 1632. y 1648.
uzynuacy i porwaluacy im dla niebezpieczenstw wawnstrnych y zawnstrnych do ktorych
nawozy est. Dysydenci, przydawali usu postanowione, nie Lege Konserwowai
zbow nowych zakaazuacy w prywatnych tylo domach prywatne porwaluacy Ma
ternistwa, bronuacy al y z okazy wazy. nikt nietyl porzywany y przesadowany.

Konstytucye 1607. 1609. 1618. 1620. 1623. 1627. 1632. 1633. 1638.

Wnalezacy do katrow y kachwinow, tylke do Reliqij Unitow i Grekow zawarto.
Konstytucya 1641. mazy wzmianki Dysydentow i sprzeczki serun sagly Rele
gijne narnaczacy w konstytucye 1650. nie ani dla religij Greckiej ani dla innej
Dysydentow wyraznego nie czytany, ani tez punkta Oliwskie do religij Greckiej nalezaj
o ktorej eselno mowic bze.

Teraz przystepuie do Traktatuw Oliwskiego Artykulu drugiego Haecge
verali Amnestia gaudeant omnes et singuli cui uscumque Status Conditionis et
religionis fuerit ut et omnes Communitates quae ebutrinque partes hostiles Saude

sunt aut in testem possessionem deveniunt na ullis hoc bellum prejudicio et
 iuxta et suis prioribus privilegiis ac consuetudinibus generalibus et specialibus tam
 in Ecclesiasticis quam in Civilibus profanisque quibus ante hoc bellum gaudere
 sunt, sed eis in totum fruanti secundum leges Regni Nec ullis commutabilibus
 aut privatis, aut ratione adhesionis hosti, intentatur ita ut nomini licet a
 licum negotium facessere ratione adhesionis illius hostilis, aut eam exprobare, In
 digne res in toto volumine negotiarum prava, quod in propositis consue de
 Senatu de Joly Wolski, de Syndicato ul magistratu, albi Crateria, Ibery
 exempte a iuribus dominatibus religionis, nastynias punkt tylko do miast
 Pruskich iasne nalezy nieganciam przegrana rloga traktatu nie wyczy nac to co
 by im dawniejsze pozwolity, prava fruanti, secundum leges Regni Dysydentii niez
 dle niemoga, Skrypt pod tytułem odprawienia na przelazysze Dysydentow z traktatu
 Eluskiego drukowany, Stowy tego Traktatu histories tego Traktatu.
 grantownie dowodzi o iano Dysydentii, toist kielwiny Litry niemieli praw po
 zwolonych sobie urzedow, funkcji, nowych stawienie zborow, przyklady przeciw
 ko prawom niemoga, tylko przywodzone, albowiem odrygona Statutu 1424. kon
 federacyi 1438. Dysydentii tylko sa, wyjeci i wyrazami inzeimi Konfederacyami,
 w niebezpieczenstwie osob y fortun swoich w mianu Zborow Ustow non lege po
 stawionych przed latami 1632. 1648. tak Konstytucye 1712. 1733. 1736. do kte
 rych Konfederacya 1764. y pakta Nay. Krola Krzysliwie panujacego nikt nie
 naruszony dawnych praw Dysydentow, bezprzeznie reputne osob y fortun
 starogaych o iakoz wystawione przed latami 1632. 1648. Solo Ustow non lege Zbory
 zostawily, a iako urzedow funkcji dostojnosci i nowych budowania Zborow
 zadany h niemieli praw a tak bez wzrobku traktatu Eluskiego mogly to
 zalkarai.

Tylko przegrana religii ktorej wszystkie przegrany Status
 ustpowcie powinni lub tez same przegrany Status rozności wrao sprzeciwiajcie sie
 za ktorej dostojnostwa Krolow wolności narodow, bezpieczestwo krajow Spokoi
 nost ludzi wszedzie targata, sie y targata, wiara wtadajace rozumem proru
 imyly saych nastawicow do rozpraszania swego, przyklady Narodow y
 Maxymy wszystkich rzadzow, potrzebny nas wrao ostroiności.

Tak wielkie w Polsce bywały zamieszkania z okazyi Dysydentow inne no
we pisma wyiste zdawnych historykow rzec obciśnialy rozzerwania na Elżbiety
Łygmuntki III. rok po jej panowaniu burzliwość na konwokacyę smę
Elżbiety Władysława IV. na Elżbiety onej y koronacyi tak że Jan Lebnicki
Miarownik Koronny na Sejmie koronacyi 1633. Dysydentom gwałtownie, nie
szczęśliwym y zuchwale powstańczym odpowiadał, poki Dysydenci w granic
ach zgody spłakują zły był znośeni, a gdy ciwarne na złe używają cierpli
wości Rządy skorocią ich powściągnięci będą, burzliwość ich na konfede
racyi 1645. zaczęła się ich przeciwko własney Cyryynie królowi y Panom swoim
Janowi Kazimierzowi, y Augustowi II z królową Szwedzką IX. y XII. zprofani
waniem Świąt Bożych, zabiciem króla, oraz opór Historyków kon
stytucyi 1717. episcopus septe ciros, z różności wiar wynikające, a raczej prawi
we dowody aby wypili Dysydenci w wierze S. Rzymskiej Kościoła, królowi
y Cyryynie oświety przy powiększeniu um mocy, wszakże teraz nie ma tych
rych rozdań przywilejów. Lubrzański narody, uciśnięci już na czwartym Sej
mie powszechnym czynią trudność, i zamieszkania, a z całym brórowości się nie mogą
gorliwości dobrych Kościoła z ich z Sejmkiem w Prosoviach z Sejmkiem
dodone, a iżeli im wolno było uścisnąć swej wiary popierać interesa, za co nie
wolno było gorliwym Kościołom ich sprzeciw się uścisnąć, niech spokoy
nie wporwanych prawem granicach rozszerzenia onych niezgodność zostają
żadnej mieć nie będą przykrości.

Niewspominam już Gdaniszczanow, upostatew zwiary Kościoła
na Łutenskiej zuchwalności w zabranie Kościoła Kościoła na swoje Pabo
żenstwa, zruceniem Kościoła, z urzędu, wyłączenia onych upostatami, w
Roku 1525. Łutenskiej: niewspominam tychże Gdaniszczanow kilkakrotnie pu
pelniących zuchwalności w zabranie Kościoła Kościoła y upornie postulen
stwa tak wielu prawom dekretem Sejmowym Rządowym Ustawskim
a zabranianiu do Kościoła Kościoła y w innych okolicznościach jako pra
y Historyi Świąt. niewspominam że miasto Ryga Lwycy y
Główni Lwycy. królowi Stefanowi z wielkim onego Osoby me
bieszczętnościem y znużeniem Skarbow Rządu Króla, ledwie iżem dla
Kato

dla Katolików wrócić księstwa wrypskie, przelitym wrypskie celebracjom przy
przyjęciu Luterji niewspominam Toruński historyę na której uspokojenie woj-
sko swe Henry Księpę przez Konstytucję ruszyć karane, że ci są wolności Imi.
Panów Dysydentów dla których sobie powiększenia praw żądają.

Idzie mać y iak mać sobie pozwolone prawami lubo wymierzonymi
Nabrzeństwa nich ich wrywać, że jest w Ibrach przed Konfederacyami 1632.
1648. Ubu na ten czas nie były zastawionych, niniejsza że ciżby si mogli re-
parować za wiadomością Biskupa łaci ordinarius, dla podległości w Osobie Jego
wzrostu panujący bez nieobrzemicy ani wspierania, tylko iak byli w innych roz-
maysach nich je prywatnych swych domach gospodach bez zbytku ich pro-
we, chociaż swie odprawiają nabrzeństwa, konstytucyą 1777. w Artykule Czwier-
tym Traktatu, z doświadczenia szkodliwości z Schadzem Dysydentów, zakazała
w prywatnych domach schadzek y karani Nauzycielów Katerskich, medykanów
karaci nakazała, marszałkom wielkim Cioyga Narodów Trybunałom y Stare-
stom Narodowym.

Lud zakon bez podległości utaczy być maniere, a z całym niema-
rzyć Dysydentów, że przeciwko sumi Szwedzkie Sumpdykie są wyznaczone, a Im si-
que form utaci nakazano. niech tu wymienię Ichm: Dysydenci wzręgotności ka-
ry znach y od kogo był przedstawiany, że wierzy według nauki sway Wiary,
gdy prawa wyznaczyły który za wzruszenie im spokojności z Chęcią Wiary
odmawia im rygoru, niemożna, a raz u raku przelitym niektórzy obywateli w
wzrostach Księstwa, którzy si targnęli byli przeciwko Xęzi Katolickim y wie-
rze J. panujący nie mieli być szkodni y karani.

Inne są nauki Arianzowie inne Luterskie y Kalwinistkie pierwszych wy-
gnata Księpę, drugich tak znosić trzeba iak swemi, opisada prawami de
z ucznów księstwa J. Krzyski Katolicki nazywa heretykami, a z całym prawowier-
nie Onego niemożna ich inaczej nazywać bez sami odosrepcinij Luterji Kal-
winu niemożna si ciżby y nazywać się heretykami, Kalwini osądziwszy za
heretyków Luterów u Hassji i nieznośnie ich przedstawiali z Marburgu y Pa-
latynatu Rhemskiego, wypędzili Theodor Boze Luteranin, Sulmanus Hezzu-
us Elezemburgius, Theologowie Kalwinicy odosrepcinistwo nazywają na-
ukę

nauczony Świdłowodką, obrydliwą wykładą dialektką Altharius odnieszpie-
nuc i Kępiłki piszący cześć ućnie od wiary oderwaną, gdy się go napomniemu
nieprzepraszaj inacz i inacz nakłaniać rećki.

Mniępra e mowisku rejestra Organizmu odmienie go mowina pod-
ktorym nietylko Smę Dysydencii ale y katolicki z Chłobnościi wiarę podpra-
dować, przystępna ućb że pębrzeż mui będey sprawiedliwość, a gdy ten rećst
przed wszystkim innemi Sprawami wódrzenie być powinien brany, a
kiedy się Smę skarżę na kępydy y ućmierzema powinni ućtykiewać, gdy ztygo
rejestru pędrze przypiszenia sprawiedliwość mui mogę.

Le się tyre Turci Hela niech się ućdacz do 100. JWW. Arcybiskupow
Biskupow nieśrękaćcych Dyskow, ale tylko pęwępę Kościola y wiarę prawo
wernię panuwaćci ućdrzymuwaćci, pęwniey dostaję latwościi.

Niech się skromnie ućprowołonych solie zachowuwać praw, niech wicę nie
wymagucę niech niewydać, ućdrzymuwaćci Młenarchow, niech nam nieczy
niez zamieszania, a spokoynoć, prawami sobie ućpęwnionę mui będey, ućstak
uicę mui iak katolicki w Dysydencii kępuch. inne mui ućpęwnionę prawa ućan-
glij na katolicki ućpęwnionę. parlament Angielski takie na katolicki wydać
prawo Anno 1613. Cap. 1me a Anno 1615, Cap. 1me et Anno 1624 Cap. 1me a An-
no 1627. Cap. 2de Siquis postulatus ut abiret potestatem Ecclesiasticam Roma-
ni pontificis recusaverit reus estoletis maiestatis.

Qui missam audierit confessionem exegit coronas pęsatorias pęctę
ras sacras muiismata a pontifice benedicta enus et alia aliqua Chri-
stiana renuelit gestauerit veneratus fuerit ut Goditur Petrus iudicetur.

Si quis sacerdos, Jesuiter Diaconus Religiosus uetquecunque Ecclesiastica
persona in hoc Regnum deinceps uenerit conebit, reus lese maiestatis
mortem subibit ut Goduelli.

Et si quis laicus cum reuerit uet quocunque modo iuerit domna-
bit ac mortem et bonos omnium iacturam subibit, proinde ut Furant he-
micia iudicet.

Niech się Ichmęwii Panowie Dysydencii na pęszętkody kępnościi Kościol
niey nieśkarżę pęwusi być Ich nauwycie do Ostabienia Jęp.

Na ostatok kochane Bracia nim poznacie prawdę i wiarę naszą, co
go wam serdecznie życzę, przyjmiecie te słowa wam teraz wyrażam.

Oświadczenie Wzrynu.

Pawnych Obywateli Mściławskich y postępków z nim w urzędzie tamcz
nego Grodzkiego inowoj opiewnie przez Im Pionów Dyssydentów nie w Ist
cie w piśmie Imieniem tylko pokornej prośby udanego.

Ze w pokornej prośbie Dyssydentkiej wielkość mojej skargi jest bez żadnej
prośby tylko w szeregu rzeczy i wno factum w Mściławskim wspominać. Wsz
kiedy się fałsz pokazuje tego udanego zarzutu sądzić każdy może o fałszu innych
wszystkich w tym piśmie zarzutów, bez żadnej prośby naddających.

Trzeba najprzód wiedzieć że w Województwie Mściławskim: gdzie jest
cięższe części obywateli Szlacheckiego Stanu, na samym pograniczu Smoleń
skim Działu: przyszedł się w Roku 1765 takowy przypadek. Panna
Okolica nazwana Smolewice, do dwuchset y czterech Domów mieszkalniczych
tam Szlachty partii katolików partii Prusów w sobie mających dzielą się
razem w Chwałach Mściławskich i innych i innych tam mieszkać. Dwie
mili mieli swoje cerkiew w tej okolicy i wioskę ich liczbą była, katolicy
co do do obległego kościoła należały, naturalnie rzadko kiedy przez odle
głość miejsca tam uczęszczali. Ten niewygodny stan z następującym
i ołtarzem ufundowaniem misji Jezuskiej przez pierwszego Urzędnika tamcz
nego godnej pamięci W. M. P. Kierkeja Radkowskiego Mściławskiego uprosili że
gorz. Im. żeby na gruntach własnych swoich wiek obywateli białych wystawił
cechy, y tam dla Nabożństwa iednym z Misyonarzami o wiele stamtąd ufunde
wanych, zbudował a nawet pozwolił, ten pobożny y gorliwy fundator nie tylko chę
tnie na to przystał y przystępną tam kościół dla Chwały Bożej wystawił, ale
też częstokroć dla tym większej przychodzącej ludu pobożności aet cultum DEI y
sami bywali. Misyonarze też tym bardziej mając tam quasi Filii, do kościoła
swojego należą, w sucho more karczania y katechizmu celowali, ludu
y tamcznych y Obcych y przychodzących do tego Nabożństwa zachęcali. Dwie
ci małych wieś to katolików i w to Prusów państwa y powinności chrze
ścian

Chrześcijańskich według postanowienia swego Urożyli. puzer co sensum przypisło do
tego że katolicka wiara krzaci się puzeta co rux bawiały, et ex illa rubita
te iaki taki z Dyunitow, ruckwał. i ex raiadłysi Dyunitii ragniciani a od swod
pupow poduszczeni, rorne przykości i przestawiania cwyon missygnarzom czyni
li i czyni uśliwoli puzer czas niemaly, Tandem przytrafili się u rchu immediate
puzerlym że gdy wspomniany cizze neoteneras dyjasy Jęzmość Pan biskop Po
komorny Mściwski cizze się z Shuthow rozdanych od subie w puzmnanianiu
wiany swistej na Jęst puzny swistej Matki Boskiej odpustem tam narna
czony zfamilią, rucia, ruciat, y dży ter wiany ncz rucyrazynie dla tytuści
tam Jęgo Zdradzi, niektórzy herstowie ruciwalsi z Dyunitow za puzo
dem puzbiera swego, puzbierali puztem u caley ckeley mudy Dyunitami
do rucucha y tumultu umiemanie nily takim. że ow Jępan biskop Podko
morny Mściwski, na ten konie sam ruciat, aby ckelew Ję Dyunit
kz ckebrał, y tam Missygnarzom wprowadził, a Dyunitow do puzycia Unij
puzymał, tym omamunum puzulus rucibrony, ruciał się tumultuazny
do ckewi rucy Dyunitazny y one opasowazy, iakby od nuczpuazego iwi
nuczpuazego strzigt y wartowat Czym uryztkim ani dżia Missygnarze
nuczpuazem Zabuwni ani fundator ich u kociu puzymny rucota niewiedzie
li, cwrzem puz skonczonym naboznistwie puzrzczeni dżia rucyktym swcim
puztem processionaly iak rucwze puzychodili rucyli się rucwze kociot
kz tendentes rucpuzel za ckele de puznocy ckewu kuz puzardom rucwem, a puz
tym do kwartera c mile rucamtył ckelezygo, ruckeroni y Jępan Podkomorny
puzwela ckele ckewch urucduy do kwartera zfamilią rucwiz y z Jęmami
tam puzymnami na ckebrał do siebie puzwelał, a że mince cwey ckewu Dy
unitazny nuczmożna byle puz rucyrazyny ckecinice rucet koto ckewi: Jęmtydy wiy
y dżia ruc i u ktery de puzardow puzwiedali iaczeł mureli. na cwezas
rucromedzenie puzpuzelowe z Dyunitow, puz wiskrzy ckeci Studio dla tego puz
puzene rucwiczny się u puzel na dży a puzym na samego Jępana Podko
mornego y dży rucili tucali, rucnie rucich puzrzczerali. Jępuz Puziskoz puz
ucdnego rucich nuczones, rucamali, rucupitali, ludzi um ckepuzaznych puzbili y
puzrzczerali y Jępana Podkomornego byle wexawali, wycwlekeł z ka

zbiory odgrazali się. Ziemie i biadogławy razem razem iadego przetrzymali
a następdek niby podwójną obciążonych przez pole zchodzący zaczęli konie tu
milkem ugniewać, a wyraźnie mówiąc wypędzić. Oni tak przetrzymali
Lutem białkomerzy Sam okrzyknął swoje iankot. Jm. Licia Missionarze o le
zys, Lioni honoris i obelga własną wyprawy. Licyte na Herzta tu tamutta
ad instanciam instigatoris instituerant cutionem w Grodzie Mściawskim, gdzie
za wywołaniem Sprawy w roku przeszłym 1665 gdy citati nicotandeli.
komdemnata na nich prout moris est wypadła ze nas według praw
... wszystkie komdemnaty i kontumaces samej sobie Strona ex me
vile oskarżenia iakie u Lelicie swojej bydi muni: jusei zwykta; przeto y
tam iako u oskarżenia kryminalnym komdemnawano letatos na Tapa
nie y gardle.

Tandem gdy zprocedowany exekucji na dekretem in Contumaciam wy
padłym de dobr. citatorum iak prawo miejskie powtownie przypadał ten
sprawa przed sąd samego w. Jankana Starosty Mściawskiego Koczki i
gustave sądzący na ten czas nastąpiła decyzja, bez namowy ex consensu
partium przez których obawowawczy securitatem Ulricz parti do finalnej
rozprawy, a mutuis impetitionibus et vicleniis, tanquam in causa fa
le uznana iest inkwizycja de locum delicti według punktów oskarżenia Ulricz
que partis i pro inkwizycji finalna in principale nakazana iest rozpra
wa według Ante omnia mowieniem. i komparacya ad auditiuon tych
ktory się z inkwizycji winnymi pokaroz u uszytni, ierz tedy nikiego na
scie i nikomu lba niurwane, bo tym samym, ze jma inculpatu conparu
tionem, nakazano, zniei ze uszytny iyeri po swiecie chotroz, albo wim niko
mu scutemu sądy przysię do siebie jrry najwiskrzey mcy y pro
bre nakarai niepotrafit. a iakie tak zleciwie, tein opiecznie, w pu
lliznych materjach wyrazić y bez wstychna twarz twierdza to ze do sadem
druciat oseb Hanu Słachackiego w Mściawiu na garelle sądzono, Skarga
tak okrutna, iak straszna, nieprawiedliwosci sądowi smie zedat. nuch
swiat y N. Wipilla bierze rtogel mware dobrej uwagi swojej w przyjeciu
ty herdey Skargi, iak są obłudne i zuchwale. przegrzone udania

Imienia Dysydentów, nigdy Braci naszych i innych cyryrny Synów, a
teraz nauzłaskanych ię potwarów, przesładowców y nieprzyjaciół. —

Lecz tu trzeba wyrazićy paudy dołhnać że nie to delega Dysydentów/
iako by mieli być? Sądem Urzędu tamczynę uciążonemi. / barbać to że się potym
cała ta okolica co do ostatniego Obywatela nawrocita do wiary świętej prornaw
rzy obłudę nauczycielów swoich niewinnie ich do tumultów y innych prowadzą
cych, a fabrykują im w meowiających, a iako by onych ktoś miał mocą etta
kować y do wiary przymuszać; albowiem tak się dalej rzecz stała; ktoreż
sami potym między sobą odkryli.

W bliskim czasie powowy paury wpi wyrażeniy transakcyi przyrodkiem
iakiemsi zgorzta lerków Dymanika w tej okolicy. Popi tamczyni chce wnieść
kalumnia, na misyonarzów Jeruichich y samego ich Lunelatora Podkomorego
Młistauskiego, namawia iednego szczytnie, a żeby się przyznawał do tego że
on znamiony tychże Misyonarzów sam spalił lerków, etakowego namawione
go Człowieka przywiezli wnocy do kancelaryi Grodzkiej Młistauskiej opione
nege, chce aby kancelaria wysłuchawszy uznania ięgo uwolnita go on na
zad; lecz że się to im nieudate bi coraz na zaiutn Cw świadek ad plenum Judi
cium stawiony, i wytrzewiony, totum Contrarium wyznał, iako nigdy nie
było tego w tej okolicy i kłhanaracie mił zaprowadzone; iak on nigdy w oocy
Jeruichy iednego nie widział iako był namawiony y przekupiony, a żeby tak
fabrykować swadeżył. etc. Judicium na owczas takowego świadka podwar
tę sądownego Staroscinika, doare nakazawszy między osobami stawieżcimi tego
uznania, a między Imt. Podkomorzym y misyonarzami nie zregistru Arria
rium. /: tak w memoriale udano, bo tego rejestru unus. w Litwie w rawnymy Sądzie
nie ma; / ale simpliciter ex registro Incuratorum. Spraw terminu fauli wrył.
dem stawionege wiżnia wyznać uznała. Interca Imt. Podkomorzy Vir plenus
Aurorum et mentorum na sądach przymowy y także wexos niewinnie na siebie
i Misyonarzów swoich wznieśione, z usyłowany ledwie z Izby Sądowej wyprzeł
szy i do dwudziestu czterech qubin niedożył, a wszystkie dane przyozyny że
obquatele całej tej okolicy Csmolawickiej do owego czasu w Dymanicy będący,
przemuwry błędy swoje i tak oskarżadne pudytki nauczycielów swoich Prozbite =

Przebitercie Tygumickich wrzeczy cunctis wrzeczy się za nie u de iainego
powrocili się y uclni ad ritum Graecunitum drudy ei Ritum Romanum kta
z nich tak chara przestępca, tego zaena nie gdyl y ufla wryta niemogaby
nieowie dowarui.

[illegible]

Ustun u sprawie Successorow Seeltnickiego Podskarbiego
w k z Juryswezyterow Jego fortuny b. g. tris dane.

Postępujęc sobie w k.M. przywrócić wielkim Królom enotę, wywołując
miłoscibne dla sukcesorów Siedleckiego Podskarbiego w.k. które gdyby Sien-
nicotuzate najkropnieysze krolstwa napelnione bytyby przeciwnosciami lecz
niebedniesz nam miał za złe W.K. Sumowosci bo tej Istota sprawy niewygas-
ga lecz sprawiedliwosci pomagamy się.

Boże w tej sprawie Urząd y powinności Sędziego iestem obowiązany dać krośke a krośke sprawiedliwy, ktora, natchniony ierzeliem x ustawę y sumienia mego przeswiadczenia x ktorey Sędziemu Bogu mającemu rozstrzącać same sprawiedliwości nasze rachować się będą powinni.

Jako przysięgi y spokrewnienie bogactwa ani ubóstwa stron niepo-
winny być celem sebiego lecz tylko sam sprawiedliwość tak tej przewyż-
szającego przewyższych głosów wykrzosić ruremci niepowinna. Leci fecit quod
petuit Legem ac Implere.

Winien iestem uszczelnienie ImP. Podstolemu Koronnemu chciwie

zawrze pragnieniem Jego przyjacieli, y tego wspót Konszessorem znam Jego
Inakomile talenta znaćne zasługi y mienią mam uprosić ze sprawiedliwego
hojnego w dobrociystwach Pana Sask szafunka bicia nagrodzone, lecz zapom-
niei niemoż potrzebny Cyrena chce poganina przestęps. In Amicitia hoc
primo lex Statuenda ut nec regem Inicasta nec Regati faciamus:

Nam pewną wiadomości ze fortuna Siedlickiego Podskarbi. w. k. jębez
potemnym Jego rejsiem na trzy rozdzielita się części których kardła igra-
rom, podlegać powinna niemożni panności o stanie Dobr y długów tego
zmartego podskarbiego a zatyłm Konkludowaci niemożni czyli wiele czyli mało
dać Im. P. Podsteli Koronny. wiele dać niech sobie niekrywdzi y swiech
Konszessorów, mało dać krywda byłaby K. P. ktorey najpięknosze mieć
powinny wrędsy. Sprawa peticionatis z tej dobrej moiej spro-
wiedliwej y do Cyryzyny przywieszanej myśli niemożni nie stracić, wyzna-
ć zsturności dla dobrej między ludźmi zachowania wiary długie racie-
gnione od Siedlickiego przed obiciem Podskarbia w. k. powinny być
najpięknosze mierzone lecz poprzedzić powinny pierwsze Zauważnione
y iereli zapłaty K. P. dług napomnieć się niebicie moia wina uwrzeb-
ku Jakowego lecz niedostatek tej fortuny ciężkość Zatrudnienia być je-
winna dochodzenia, każdemu mić będzie usłuxić Cyryznie, Sprawa nag-
płona bo iey wrypskie prywatne usłuxie powinny ile że oficie nau-
grabane są usłuxi kalkulacye innych podskarbiach z Sam Regaltowych ni-
możni mić przekonwać, powinna była byćtem być następujących Podskar-
biach prawicem y przykildem Konstytucya 1736. Vol. 6. fol. 659. Ist. Skarb
Koronny dla Morzynskiego postanowiona iakoz przeswiecna Kommissia Eke-
nomiczna postanowienie są Konstytucya Podskarbiem pensyą z Kachunkow
Siedlickiego Podskarbiego w. k. wytręciwszy i prawdziwe wydatki 2865250.
za rzechny dług a 1200000. dla rozplacy do nas stanow odstata.

Podatki są ustawicznie wymagane ktore przywrócić będą naszym w
spotobywacelom, tym przykroczym ze długie K. P. winne ktoreby się na-
tyrować mogły, tak takor są cępunoznie. potrzeby K. P. pomnażać się
a sposoby ustatuowania onych oddalać się dawne sprawiedliwe długie

dlugi konstytucjami dawnymi y Necessami iako y nowymi upewnione
wymagac sprawiedliwości co nam Instrukcyja Nasza zaleca a iakże
i tej rekomendacyi czyni łaskę y miłosierdzie wnakże petit per Justitia
qm pietatis.

I Łatym iako mi się zdaie niestusznoscią aby niewinni za wi-
nnych wyptać aby tym nieoddawca którym się należy, a tym darowca
od których się należy odbrać iako wybrani jesteśmy nie dla umniejszenia po-
żytkow RP. y niemamy niczyj iay dobrem boynie trąfować, lecz dla powiększe-
nia iay pożytkow tak zupełney zapełnicy sprawiedliwości y powinności niemi
gę się zgodzić na podpisanie tego projektu, ale iako to jest ściśle sprawiedliwi-
ści reddere cuiq; qd suū ē aby tak RP. oddano co się iay słusznie należy
zdaniem się niemięcej na niezysk więcej na RP. się odepuścić, bo tym był
obowiązany do restytucyi.

Moja Tęcza.

I Ckazy wniesionych długow przez RP. niektórym domom winnym
przez Reassa dawne y późne upewnionych biał y góris Mianow.

Ten jest sprawiedliwy' rząd góris ukrywania, sprawiedliwość
zastuzeni nadprode nie czyniącej karę odkierając. wiele do upadku at-
heński RP. pomogły niestusznie z zastuzemnie subiektywnymi postępkami.

Zostając w oczekiwaniu boynych swych na potrzeby RP. wydatkow
dla niedostatku iay dotąd wstrzymanych wiele necessary upewnionych
domy sukcesora Brzoznego Potulickiego, y Stanisława Sallencowskiego
Kasztellancow kraj. WK. iay nie łaski ani miłosierdzia ale sprawiedliwi-
ści w wyptaeniu winnych setu długow do tej listy upewnione summy
domek Lubuchowskich Pięsetu Sukcesorow Krakuskiego Starosty
wtedy: których ieden z kolegów naszych Smł. Podkierowcy ławnicy pre-
zentuje się należąc exkuecyj praw i sprawiedliwości wymaga y nasza
Instrukcyja nam zaleca iak napisać tych sprawiedliwych postę-
pów uspokojenie pod boynym y łaskawym RK.M. panowaniem.
Niech prawda y sprawiedliwość które się zostały dawno z sobą
złożone w tym nawoicie dla uszczęśliwienia onego trwają.

Inayduż się w Nassach zasługi Dziada naszego Wojciecha Łachkiego
H. Włody: Summy mić upewnione do nas wnukow Jego sięgające się
przez wojew: moie wotyńskie zalecone ale jako publiczne nad prywatne
zwylktem zawsze przeważać publiczne zostając funkcje przewyższający
stem powołanej nie własnej przestrzegaj catości, tak nasze rozdzienia z
Bratem moim, Łalorym Łaskawym Wk Mł. y przeswieśtych Stanow
polecam względom.

Posiadanie Starostwa przez niektóre osoby z zaleconych domow spa
wiedliwych długow strzeżać ani umniejszać niemogę Starostwo białowyr
zny są chlebem zasłużonych choćby Jm. K. żadnego niewinna była dłu
ga materialny Ich zastępom; wszak wielu ani sami ani Antecyporowie
Ich żadnych niedawny na potrzeby K. Sum wiele znaczących posiadają
Starostw, sprawiedliwie długi słusznie nadgodzić należy aby y sprawiedli
wości Monarchow y kracie redobiega najwyższej była dopełniona y publicz
na K. wiara tak wielu Nassami upewniona zupełność tych którym win
na satysfakcyj była ubezpieczona.

Nowa i Ckazy Ewaluacyi złoty y srebrny
monety, tuchci przciako Komisyyi Skarbowcy o re
dukcyi monety y zniszczenie złota ve. Qbris miana.

Le debrege porządku y uszczelnienia krajn iedn stajna zgodna z dą
siedziemi nardami y debra munda tak prawa narze, tak prawa Stan
dow, tak słuszność tak przytek y spiekynosi każde Hana w narobu wy
maga. — Skinosi monety wiednym krajn cygnitaby zamieszanie rō
inoci od sąsiadkich narodow, handle potrzebne, wztrzymataby podłość
monety przy podniesieniu ceny towarow krajnich, Stanowi Duchowne
mu y Szlachackemu nayszkodliwsza była. przymuszona była ustawicznie
mi wojnami Krjsta dla wiekorey w procentach aukcyi. w Roku 1659.
podstępny od sąsiadkich krajow bić monety, ale w Roku 1667. iey jako
nieumogę przyjąć wprostonych pieniądzech bić zakazała y inen
nie.

y mennicy zawała.

Od lat prawie dzisiaj różne monety widzieliśmy odmiany zawała zkrzywdeł, Stanów duchownego y Szlacheckiego, kupcy podnoszące towary swo-
u szkodzić niemogli, iż w poczęstkach ledwie trzymasie tyńców dawano zmie-
niejszą czerwony złoty dla niedostatku monety y ciężniejszego złota przy uprowa-
dzeniu mimo dawnych praw zakazy monety małych główek iż pod litwą
1. do swej ceny konstytucya 1717. oszacowane być, lecz gdy
za szkodliwym przykładem przez niedoroz. podskarbiego Siedleckiego podległego
kray naprzednia moneta, iż przez rękuje Schm. Podskarbie Obcyga Koro-
lew, koronnego tarczniczego y wiewidy teraz Remowskiego, więcej jak 30
złotych dawano, po rękuje następcy dwadzieścia kilka złotych za czer-
wonny złoty płacąc iako naprzedcy z Gdańska przez te lata y tarczniczego
Riku płacąc po złotych dwanaście y groszy kilka drobny monety.

Niechciałem tamować kwitów zaupn. Kommissarzom gdy od delego-
wanych mieliśmy mocno rzetelne świadectwa winnych wszystkich Okazy-
ach pilności y sprawiedliwości Onych lecz niemożna się nie żalić, nie dla
obwinienia iż ale dla ubezpieczenia na przyszłe czasy, że przeswiečna Ko-
mpleta sprzeciwiała się konstytucyi 1764. konwokacyi utwierdzającej wale-
y kurrencyi monety uniwersalami Schmeier PP. Podskarbie Obcyga Koro-
lew oznaczonej iżeli nowe podległego iż rękuwana była przez Schmeier
PP. Podskarbie wprowadzona do kresu monety, trzeba było na Skarb Krzyżdej-
czy konfiskować, iako niemogącą mieć kurrencyi, nieredukować, bo tak też
konstytucya 1764. rozrządza, a do tego że się iższe znajdnie według Ina-
ku Schmeier PP. Podskarbie opisanych moneta.

Należało przeswiectnej Kommissyi czynić ewaluacyi złota z pome-
żeniem ceny czerwonego złota do złotych resneściu groszy dwudziestu dwóch
i pod konstytucyą 1712. do szesnastego złotych oszacowanego, skąd się o-
wypko że w tym szkodliwym ktery ma postawiony ma znaczny uszerbek
złoty niechby była sprawiedliwość zstracunku nowej monety nie iż to
ceownik słuszności że to exekucyja uczynita w tabra Kommissyi Ekono-
micznej, która samey Krzyżprospolitej należy Stanowić.

kon

Konstytucya 1717. o cenie złota iako dawniejsza iest wiadoma, dla tego iey nieprzywoide tylko Konstytucyą 1764. Konwokacyi List 76. Tit. O. mennicy y monety, ktorey pierwszy punkt Lichorziemskie nowe monety, ktore by po tej Konstytucyi byty wprowadzone, nie redukować ale konfiskować na Skarb Krzyskiej nakazuje, a drugi kurrencey wedlug opisu uniwersalow Podskarbiu Stwierdza, utrzymować, tak ciaz rada tak licenna iako y we x. Lit. ma zapobiegać wprowadzeniu zagranicznych ztych pieniedzy ktore iako kurrencey iadniej miedzi nieuzyska na Skarb Krzyskiej do stopienia zabrane byci rawsze powinny. ustanowienie przystym waloru y kurrencey monety Uniwersalami w Podskarbiu wielkich Cioyga Narodow opisane y cytowane, stwierdza y aby skutek swoy prawoznie miało, nakazuje y ma cięko prawnu Stawiać niemając mocy.

I w tym mieliśmy krzywde ze przez postuszenie prawnu bierze monety na clach od Ibor naszych y od win Węgierskich na nasza prowadzonych potrzebe złotem po złotych osimnasie przed tym a teraz iuz immediate przed sejmem w Warszawie y okolicach iey Złotem po Lit szesnascie groszy dwadzieścia y dwa y pusz opłacamy choc zierw ny złoty nas kosztował Lit dwadzieścia y kilka wszakże wszędzie krętestwo y Krzyskiej przyjmie dochody do skarbow swoich wedlug ustanowiony kurrencey, Lecz ze to iuz wrocie niemore aby kommissya Ekonomiczna numiatu mocy czynienia nowych redukcji y wdeuwania sie w mederye sejmem przywoite y aby skarby publiczne przyjmowały pieniędze w kardym roztaw wedlug opisanej kurrencey obawianie nowym prawem, dopraszać się bide, y więcej okoliżności do opisania kommissyi przetoze.

Nam ia ze Konstytucya 1717. do dwóch lat tylko podniosta Cene złota y monety, ale niemniej mi iest wiadomo ze chociaz Sejmy 1722. 1724. 1726. 1736. Szczęśliwie y zgodnie doszły, tej niedominata, Lecz a Złotym kowidy zpowinney prawu podległości, tak brat y wydawać w ofności publiczney wiary, ze iak brat tak wydawać będzie, y swoy pewny miedzi będzie Reputat, a zalytym nieprzywoicie byto, dla podległości

Prawa w getowych szkodać kapitałów, złota y monety Polskiej a niesprawiedliwość by sama wydawała się y zamieszanie następiło by gdyby nie przez pretendowane niedostępnosć walutową zapisy Kontrakty w dobry warze ożyżone swą czynione odmiennie się mogły Ścisnąćby się Summy przeszne, Tenne Sirocenskie, wydeksasy y wszelkie wyregonalne niemogące się umniejszać. restantia grania do przedaz Dobr. zapisy wrystkie y kontrakty naruszone by były których Staleści spekulacji wewnętrznie wymaga, mający oszczędzić kilka ty się według tej walutowej Staleści mieć niemogące jako mieli biorący na dług. Staleści, czyli swą dług dawniejszy optauć czyli kupić iakie dobra czyli wydać na iakie expensa, zawsze sto tysięcy biorąc, Sto tysięcy wyexpensować, oddając zaś dłużnik osiemdziesiąt kilka tysięcy zaś sto tysięcy zao pożyczający ma szkodać, gdy osiemdziesiąt kilka tysięcy nie może mieć pewnej Summy Staleści, iakie miał ten dłużnik na oddanie tego długu czyli zinstat biorąc, czyli od innego pożyczającego według tożniejszej Kurrencji Skody mieć nie będzie oddając tak iak kurrencja zao ten dłużnik skorzysta po pożyczającego ma przytkować, sam zao nie ma.

Cpracz zamieszanie y jawni zły miary Skody Kredytowców Ktore by najwyższy cudi uborzi nasze bracia Szlachta w pocie cpla Sumki zbierający mający przez rezultate wszelkie krzywdy, wiele traci który wszelko prawie traci, co ma, y ten powinna być uważać że wielu nie uważa się potym Lyskim mienianiu złota to jest czerwonego złotego za dwadzieścia kilka złotych, drudzy sami po dwadzieścia kilka złotych czerwony złoty optawali, dla nieprawności złota wiarą, powagą Krpłtey utwierdzonej tradicy, a z tym gdy się pedelaci L. S. Stanem Krpłtey zwracają na następujące czasy złota y monety aby przyznawanie Summy według kontraktu, zapisów Skryptów w liczbie u nich ugratowanej y w istocie Summy według opisu onych złota czyli srebrem wyptawione były, potrzebnie jest prawem tożniejszym ostrzeżenie iakże w następującym czasie według kurrencji tak wydając nie traci nie będzie, czyli tam w tym mierze instrukcyj moich do służności śledzących się. Zapobie
ga

zapobiegając różnicom z opisu kontraktów y zapisów przechodzącym,
gdzie Summy złotem wyrażone, aby według kurneuy złota przy-
zniesienia onego były płacone złotem z deprecjacią niedostarczającą Summy gdzie zaś
monetą, aby takie valere justa Currentiam monety. Przypadkow prze-
szłych, ale na przyszłe tylko czasy Stanowione bywała, prawa przeszłych nie
tykając się, ani uwarzając do następujących sięzających, a ratym choćby
była na następujące czasy una nowej monety według opisaney przyjeta.
Transakcyom w przeszłych czasach uczynionym szkodzić niepowinno, ani
uszerbku w kapitałach winnych, zapisanych y jakumkolwiek sposobem na-
leżących przynosić. Konstytucya 1726. xprzyczyny Berniany Łany Złota, y
monety postanowioney nie tykając dawnych czasów y w nich czynionych tran-
zakcyi in futurum warowała walorem in Regno Currentem moneta in Con-
tractu expressa iak zawsze być powinna. mieliśmy różne w różnych cza-
sach ceny złota y monet odmiany bez przeszkody i uszerbku dawnych sum
inaczej by judaymana była zawsze wiara publiczna która kraie ubezpiecza, nikt
by swy nigdy nie był pewny własności, zniszczony iest kraj ustawicznymi re-
dukcyami, niech przynajmniej niebóże uszerbku w kapitałach.

Wszystkie Krzestie przyczynia się rządzące, wreszcie królowie, czuli o br-
ze swych królów prawniczym gośćwami y perwoleniami sposobami okolo pu-
mnożenia sobie przytkow pomagając, ci którzy porażali długie dla ul-
stug Krzestey będąc obficie iako by być powinni (o) w królu nadoproszeni, a ra-
tym nie strasząc; obciążeni długami dla marnotrawstwa lub złego rozrzą-
dzenia, niegodni są polutowania, y niepowinni być przeniesieni na pr-
awiczych gośćwie w proce złota dla używania chleba to iest fortuny, ro-
stawienia iey swym Sukcesorem, nadprode prawniczym zachęca do pracy i
wsparcie niedbalstwa, lenistwa złego rozrządzenia y marnotrawstwa, te
wady rozmnażać y rozrządzać będzie.

Nie można mieć w Imaginacyi więcej Summ y kapitałów iak
będą, wistocie w Imaginacyi swojej bogaty wistocie iest ubogi.

Czytam w drugim punkcie Instrukcyi, w powołanym wojewodzie
naszego, y całego Kraiu Polskiego zostając upadku. znieporównaniej kur-

Kurveney i Gdaiską Kurveneyą górze złota iak cheą podnoszą, zaczęły JMW. Postowie w Hancw Krępltey domawiać się będą aby Gdanzczanie miwata się Authoritate nieważyli się podwyższyć liny złota ale tak wyptawali iak stany Hancwicz, aby iasnie y wyraźnie miastom portowym y wszy skim do Krępltey krajom należącym nakazana surwie była też Kurven aya iak dawnieysze konstytucye swiadczy, de tegel bekiem wielką do Gdan szczanie, przez podniesienie cene złota do złotych dwunastu y groszy kilka drobey monety, pomsiedliny krzywdę, tak Statut 1543. konstytucya 1621 1623. y inne prawa rozrządzaia.

Cpniec innych przyczyn utrzymujących Starą monetę y ta wielka iest, że po zmniejszeniu iey iadney miły niebierzemy, albowiem nowa moneta prawie niedorota do wciwobitw nowych, a niymuho może tak rozległe napot nie kraie, iakoby to ściśnienie narodu było, a napewniey ubogich ludzi niemici iadnych wkradzie pieniądzy y monety.

Radbym wyrozumieć y może o obiasnienie tak dla moiey własney wiadomości iako dla informacyi woiewodztwa mego na seymikach Re lacyjnych co to iest to: medicum remedium do Kommissji Skarbowych Kommissji Mennicznej na monetę porwołoney; ale gdy Jmć Pan Kancelarz w K.M. przyrzekł obiasnienie, czekać bide wyznaczenia czasu y miejsca.

A iako samemu w K.M. powierzyta do iak naydttwieszego Iycia Jego Króla przyszkow zmonety i mennicy swoiey wstapionych Stanom przez Iygymunta III tak aby słowa w paktach wstymierze wyrażone, były tu pularzone nam zupełnie, tylko do iycia naszego powierzyty w K.M. samemu niech się ta dostać ofiarca.

Leptawenie miedzi, do trawierzenia złotych monet, srebrnych trawierze groszami, aby czynić złotych sto, iezeli o d mennicznej Kommissji Ekono micznym, w oddanie wygobzonych pieniądzy dla skupienia materia low iezeli wettugach Summach, zdać mi się być nieznośna, całego Nawiedu krzywdę moneta miedziana dla samey tylko w matych wyjęt kach potrzeba iest znoszona iest zawsze szkoda, narodu, i nigdzie iey wiele być niepozwalenia, a iakże cheć wnosić szkoda skarbości publicznej

publicznemu lub narodowi w wielkich Summach, nigdzie podobnej nie
czytam ustawy, stracił więc upiekuć się skarbow publicznych y Narodu po
zwolić niemoż. y owym należy terazniejszym prawom ostrzedz, aby po-
zne niebyło lekostwo, wiele mennica, ma wybić monety miedzianej.

Czytam Zygmunta A. Roku 1543. Vol. duo fol. 570. Statut Uni-
versi Senatores et terrarum nuntii attestantes monetam quae in Terris Pru-
siae Auditor adeo Auetam et Noxiam esse ut diutius sine ingenti detrimen-
to Regni tolerari possit, Statuerunt et decreverunt unanimiter iterum S. M. R.
humillime supplicandum et maiestas sua ipsam lusionem monetam
ubique tam in terris prussia quam etiam alibi sistere mandaret, Et quam-
vis maiestas sua Regni iam decessanda ipsa lusione suam benignum
a propensam voluntatem declarare dignata sit tamen quia Illustrissimus
Lux Prussia ab illo cessanda desistere recusaret et indignum videretur ante
quam ille cesset, maiestates Regiam desistere debere requirit, Maiestas sua
Consilium quod ratione ille contineri deberet omnium unanimis est Sen-
tentia quodcum neque Illustrissimus princeps neque Regia civitatis in
Prussia ullam unquam aliam facultatem saluerunt neque a regnicola
recipi deberet eundem, nisi a maiestate Regia novissime concessam, sua
vero maiestas ut exire Regni ipsam facultatem monetam cedendi non
nisi de Consensu et decreto Senatus sui habeat, neque illam sibi maiestas
sua et Illustrissimus princeps hactenus usurpavit, ita hac facultate Ma-
jorem et ampliore facultatem Aliis concedere iuste non potuit neque illi
eam sibi usurpare posunt cum non solum Juribus Regni sed etiam
Transaktioni et superioritate Regia contra ipsorum Jussurandus et veno-
rem Transactionis plane repugnaret, proinde supplicarunt universi et
iam atque etiam et sua maiestas Regia habita ratione tanti detrimenti,
Regni sui, iam tandem et usum et alium quicquid omnium lusionem
ejusmodi monetam in Regno recipiendi sisti subest et rebelles jure, et
potestate sua Regia Coerceat.

Do miast Pruskich mowie aby rowno zeatym krajem rozdili
sie monety y Itala Ciaz y ze wielosc monety na ten czas chociaz dobrej
iako =

jako ImP. wiewiada Inflantki. osiadał. kraj obciąża i dla
tego mienie ramkney karanc, wi dopiero mowie o szkodliwej mo
necie miedziarney tytko dla małych wydatkow potrzeba, a jakże iey
niema być wielość opisana.

Na ostatek za co redukowano przedtym, y teraz mający się re
dukować, według uznania przysięgłych Probiezui miedzi pozwalać
kassować kommissyi Ekonomizney za rekurzycią menniczyney, kto za przy
mową będzie, spochwycasz się straty zpróbkuy iey kurrenicy przystawia.

Nowa i Okazyi Projektu o Dupli Krytanego Die 10 gbris Miana. . .

Wtracim swoim Królu waszey Królewskuy Mości mający Stan
Szlachecki podniesione, krew swoją do Tronu zupełnie pokłada
ufność, że Swobody prerogatywy onego eadzież fortun moenym y
dzielnym ramieniem utrzymować będzie.

Ten to jest Stan Najjasniejszy Królu naktorym wszyskie
wziasie pokoju y wojny zasiedzone są ciężare, Sejmiki funkcy, wresz
kie Sejmy, Trybunaty od pracy y kosztów tego Stanu zawisły, obro
na Krępkay wziasie wojny, też moce ubezpieczona, wiara święta
Krymska katedra też moce bez Czerwinskiu pusilność rozszerzona
są granice zachowane Swobody y wolności fortuny Szlacheckie te
go najmniejszego y najwierniejszego woyska są Zoldem, a Iedym
w kaidym wieku ochronione były y teraz oszczędzone być powinny.

Nazw Niemce o oddanie Królewskich, Starostw na poda
tki dla folgi ziemskim dobrom w swej czosie przysposobionym, lubo
mniębyś w kaidym wyłanym zaskam chęcy kaidę przysięgę uszczelnio
miał przykrości, a my mniej troskliwości gdy się to wielu niepodobało, y ou
ram ImP. Podkumary y Post Brachiński nasz reany kilega nieprzyzwolicie był
eto ganiący. Peki iwa Interadenci y negandi Sacrasanete były u Kry
mian zachowane brata wolności od zlamania wolności niepuzwalam u
Osobie Oktawiana Trybuna Ludu, jakom przed kilku dniami na
mie.

namieniał Episk, niwelci Krzymian Politycy y historycy stawiając, lecz aby je Smutnym
Poserze Dobro hulewskich wyspyta niezna ustrata de Skarbu publicznego była (o)
dana uszak ustanowienie kwadrupli po śmierci Poserowca ta była Krzyżka a cokol-
wiek ochroni się do br. Szlachetkich.

Oddać to iednomysłności y zgodnej przerwienych Stanow woli, wstrachie y
za choć u purnieprym czasie mogące się demieścić de tego Sprawiedliwego Th. M. Ischa Sa
funkce ustrzymać uprzedyt przez nich ed tego reskuszne chleba ofiarować pieśniewistke po
zylhou Krzyżki niemiastym przykości, gdyby dłużej ugiwać y uram smakuwać (o) mied
jest ex gratia gratis data ofiarować, iak z chlebkiem fortuny wielkoż macy y Haganem nabyła.

Wnosil tu słownie reany Senator Sm. Woiewoda Morowicki, aby dworzaninowi wyprazo
nem de lustracy, y oddania Skarbu za śmierci dawnejsze poserera y nowego pisanie, a
pięciadziem naucz kłasy, y oddania Duplei hominifcy naczynym pensy, zdać mi się ni
zdając to na dyskretyz kommisji reany co oznaczę.

W tej chwili godnych Senatora y tego wyphicnie na, zżanna lubi iższy puchł p. reanego
Senatora Sm. Woiewody Kuc kęgi dwęgi niwizot Skarbu de atory narra słowie y Instrukcy
ze pniekta dla reważenia sam pucienne, utym ienak nieznasz, mamy przykości, że te pra-
ickie przywacnie pnpawione nie są, nam wiary do reważenia powierane ale popierane reany do pod-
pnie niemiżna obię myslę, słowa cyfliczce, a iest pucinnisiez naraz pilnie rewarac, co rewaracis
Jaki. (o) reany scistym ist summien obowiazkiem pilnie p. reany słuchac dowody y dokumentu
pilnie cyflicz y rewarac niezabracie się na cudrych zdaniach, na swego summie-
nia przeswiadczenie, sprawiedliwosci oddawac gdzie iżcie o calosc iedney
osoby, iakich mied niepuccinien estroiności wybrany do Stanowienia Praw,
zkaż całego narodu szczęście lub nieszczęście wyplywac losy iak nieporozu-
miewy i niemiżny porwalec iak rezytancie obię myslę y porozumie reany byj
mi re zżowy debie istoty zapisanie. Szlachetka, reany niemiż byj troskliwosci gdzie c ca-
losc Narodu obię, dla byj upmorum alty nowe pniekta pnpawione przywacnie nam byj de re-
kuzmiana podane, y reby pniekty Sm. Woiewody Kuc kęgi podany byj przez zgodny Stanow woli, pna-
wem dluhnyzewany alty spieraczcy alty publiczny, przez w. reany trzema dniami de ciwacy Ha-
nem pna reżlucy pniekta y delegata de konstytucji ni edkpinie de Grada lub
Simstwa pucane ed tego repuccenstwie Narodu lub Praw rewarac, a zylpm re-
mieme ze przeciwnosci niepuccinien.

Mowa

Nauka z Okazyi przeniesienia Kommissyi Ekonomiczney y Woyskowej z Warszawy Obierania Kommissarzy po uwagach 19. qbris. Miana. ~

Wiem ja ze dobry porządek chwalebny jest Duszę rządów, wiem ze przerywanie medycy wzrzesztych nowemi nieskuteczności y. same tylko sprawy zamieszanie, ale nikt wątpić nie może, ani powinien, ze ustanowienie Kommissyi Ekonomiczney, obciężenie iey władzy, czym teraz ma być, tudzież obciężenie ci do artykułu Ekonomicznej materii ma, czym pierwsiy miewi być do materii Ekonomicznej materii pierwsiy. wolności miewi na najpewniejszy jest wolności miewi, in libera Ripita libera esse linguas oportet nihil est liberum, cum non sit libera lingua. prawo nakazuje wolne. Szlachetności na Sejmiku demucieniu se calisi pnia, y wolności, justici na Sejmie przy kład Warszawy Brodowski Mł. urowności będą czego iarlwie o bezpieczeństwie publiczne miewięgo zachęca y upewnica ze w. m. to udróżnie przy miewsz, co go godnym kochania y podziwiania uczyniło.

Instrukcyja miewi zasady na bezpieczeństwie publicznym przy miewsz inue de wniesienia y popierania tego Sprawiedliwego Zapłania, ktorey czy tam: Starci se będą JMW Posłowie, wieby nie na Sejmie bez po Sejmikach obierani byli Kommissarze tak Ekonomiczney iako y Woyskowej, wieby na miewsz se Smartych krol Smi nienarzadzaj, chybaby zbywali toist Sejmie, Senato rowie aby per. Sumum jak ad talus Regium byli wyznaczeni, aby też Kommissye nie w Warszawie ale w innych miastach sposobnych sefity sie, aby nieprzygotowały sobie władzy stanowienia lub znoszenia praw, ale tylko o nych czekania, aby tak Kommissarze Ekonomicznych Kommissyi, y Woyskowych przy traktowaniu intencji Ekonomicznych, Skarbowych y Woyskowych niemieli na Sejmie Vetum Consultivum, ale informativum tylko obro ny ras miewi sefity funkcyi rozprawiać. podziwiana jest y putna beczni wolności miewi, na pewno w zachowaniu iey troskliwosci, nie może być zbytnia talacy iey bez potrzebnej ochotności bywa y tyć może Upadek, miewi Polityk. Sunt sui et corporitas, ita et res publicas morti liberis sm per

Imperius Malignum quiddam in est ubi quantum vis tunc ac leve
vulnus si negligas, in totum Reipublica corpus pesti fera promanat rabies.

Harda macy przewaga iest strasna; iest ckropna wolności, macy wrzyskie
umysłu wrusza skłonności, y bardzo niedziękna, iest aby ten kteremu
się gęzi ee che, niechiał czegę się niegęzi; panistny, zstawił przestrogi Łukasz
Czajński Marszałek heranny: tak zepsuty Han Krępski cheć poprawić
powiększenie lićm macy iest gęzi od choroby lekarstwo.

Łęgi Tren Polski wrzęciony iest Srafunkiem łask, wrzysy się do
nich ulęgamy, dla zastawionych są spawem aymacze, male kile bliske przy
mnemu sprzawie się morie Maistatowi, boiarin i nadzieia są to Kotowoty, Ły
cia Łudzięgo, czyny y słowa obrauige, długie są, krolow Ręce dla Nędze
dy lub zemsty.

Inamy Sprawiedliwość y gorliwość Wł. Mł. o calosie publiczne,
ale chęty się nieodmianat w całym kraju suęgo y spawania najilluzne
go biegu, iako innych czytamy, że dobrze zaręte rzędy, nieszerzliwe kon
czyli, iest Srafunkiem lićm, y przypuszczony iestem ustrzeżem wy
mowie Smierdny; Sprawiedliwa zstaje biadzi, aby następnym Wł. Mł.
kteremu dla terniejszego przykładu nasz potemkowie edmowie niebędy
mogli, spawuwaney w przytemności swojej macy Skarbu y woyska nie
wryf na zniszczenia narodowych Swobod y wolności.

Inwołność o Swobody swoje narodu uspiokoiona dopiero zstata wolność
zdawata się być w najspawniejszym bezpieczeństwie przy postanowieniu Try
bunatow y oddaleniu onych do miast rezydencyonalnych Tronu, że Stan
Szlachecki wybiera Sędziow, do sądzow Spraw swoich, niechże y postanowie
ne komisyy depetnujące obowiązki Skarbowy y woyskowych Trybu
natow, według praw w Akademii lub Liwoie Sądzonych, dla uprawnienia wol
ności, na inne, ztędy będą przeniesione miysca wszakże prowincya W. X. Ł.
ma te dobrodziejstwo, a zawiły go koronne dostąpić niemogły.

Cę się do sądz wrekle niepowinne się stosować do chwalebnych Wł. Mł.
Krzędow ani dobre przestęły SchmPP. Kommissarow Sprawowania się
lar dla uprzedzenia niebezpieczeństw, aby poine niebyło dane lekarstwo, aby
ten

tenże przykład Szkodliwych nieściągnął Skutków, wrakże Jchm Panem He
tmanem odebrane są władze nad Wypiskiem, nie że nie czynili ale żeby zle
nieczynili.

Niech będzie przywrócona Stanowi Szlacheckiemu w Obieraniu
komisarzów na ten komisyję prerogatywa, która mieli na komisji
sye Łwowski y Trybunały Radomskie.

Może kiedy pragnienie Urzędu tego nie tak dla pensji iako dla
wrodzonej ludem wspaniałych Rebricach Naszych okazanej Ambicji pod
niesienia się do najwyższego urzędu dla rozkazowania wprzymnieści kro
la najodleglejszym krajom publicznej i rządzącego Postaw do publicznego y ule
gania w najprzeczniejszych dobru publicznemu okolicznościach, stał taktu
mizna piase, iak nieuczestliwotyły konsekwencye pisze historia, i Salva
pach Perskich, że nie tylko dla Bratów, lecz dla ich Ministrów y Szwery
lów zpuścić się uczęstali, aby sławie swym w Specygualetem rozkazywa
li, y onych ucieszciali.

Wzornawaliśmy nieprzyzwitych zwawośći odtych którzy tylko mieli
pozwolenie z swych czynów usprawiedliwienie, przeciwko Senatorem y Postom
mającym Właść prawem pozwolenia, wymagali zwawośći z Sprawowanania
tych urzędów, przydał tu Im. Bratowski dekretem, uwagi że Instrukcyje
wziawośći z Sprawami Komisji być mogą niezgodne, a iakże wiedney
osobie być mogą pułazne, naustatek gdy się to wzawośći z dawac be
dzie, wiedney osobie to obydwie zjednoczyć funkcyje, nie to na ich należy wo
li, na sejmach zaś wybierać Postów za komisarzów, widze rzecz pułazną w
następujące czasy niedopuszczalną y pozwolii niemoż.

Inam ja że gdyby zaraz naszych rządzenia stawata exekucya,
musialiby następnie szkodliwe sprawiedliwosci y interesu publicznego de
tych komisji stwarzających się spóźnienie, czas leuim dla Sejmików cel sę
miku de rządzić komisji, musialby być przedłożony, przeciwko niekiedy spi
sanemu Prawu 1764 które jest w mocy naszej znieść obranui tu na sejmie
y zwołanui Naszych, jeżeli się będzie zdawato Stanem Księstwy, byłoby
był upewnienym poprzedzającym podpisanym projektem, że już w Roku

1768. na Sejmikach Poselskich będą obierani Kommissarze ze na miejscu zmarłych lub niedbatych w wybieraniu nie będą za przywilejami lub reskryptami inni dedawani chylaby kompletu prawem opisanego niedostawali ze Kommissye z Warszawy zaraz będą przeniesione na inne miejsce, a Senatowie tak będą zferzedku wyznaczeni, iak do latu Regium byłoby potrzebne jeszcze do tych Kommissyi ostreżone były warunki.

Tamie widziemy przytki y bezpieczenstwo publiczne zprzeniesienia tych Jurysdykcji na inne od Warszawy miejsce, y obierania po wojewodztwach Kommissarzy, ierzędowicie należy, ze ani esb wisay przybędzie do Sądow, ani wydatkow Skarbow publicznych ktorych jako naupitniey y naupierniey? przestregać należy się.

Mamy naznaczonych po dwadzieście osob z Stanu Rycarskiego do każdej Kommissyi, liczymy dwadzieścia trzy wojewodztw z ktorych połowa nich pisać ma Salva alternata na następujące dwie lata na Kommissyę Ekonomiczną druga na Kommissyę Wzrostową.

Koszt wydany na kupienie pałacu Krasinskiich, gdy się tak zdalo Krzyskiej dwuletnego niepowinno wspominać dzieła, mogą się tam sżyć Sądzy Assessorie dla posłów Rasyjskiego y Turckiego, według Traktatu mogą być naznaczone rezylencye, odmonityby się expensa Skarbow corocznie na to wypłacone Staney, mogły być Archiwa Krzyskiej dawnych praw y przywilejow, tudzież siegi kalkulacyi kasacjonu cenzurych Kommissyji mogą być y inne potrzeby Krzyskiej wymagające w tym pałacu swego schronienia.

Nasze nieprawdziwe prawa, alby Kommissye nie wdewały się w materię Sejmam przyzwile, w szafunk Skarbow publicznych mimo rozrządzenia Krzyskiej, tudzież Senatam Consultorum tylko w nagłych y nieodlitych Rzeczypospolitey potrzebach, iak prawa chca, w sprawy innym Sędom należące, choćby ex submissione Stron, mogą się bowiem, jako się często trafia dwie Strony z Szkołą trzecią, gdzie któremu dla powagi dekretu tych najwyższych Sędow, więcej trudności y kunsztow do podniesienia się przyczyniłoby tudzież to dodać należy, aby proiekta prawdywie do ekonomiki należące po wojewodztwach na Sejmiki przed Sejmore dla rezolucyi onych by

były rzekmane, które na następującym Sejmie zgromadzonem Stanow miały
by być podane.

Juz wymierzony Prawem Sejmowania czas spędziłmy materje lko-
nomiczne i szereż zatrudniając wojskowe niezawzię, ani iurysdykcyjne, y takie
dlużej ustrzymywać czasu będąc te materje Sejmy że nigdy czasu wystarczają
niebędzie, dla powrotu postom do siedziska postom wolności swej Izby gdzie
by zaupatney iaku konstytucya 1764. Zarządzący użycia mogli uwrucić dla ccy
całunia, przetrzeć należy te materje dlaśnieniem tej konstytucyi które przy
ozyny pod te podpadać mają rozdzielić.

Tężce wspomnienie w tym proiekcie przeczytanym zrzućenia mły-
nu na rzekach portowych w miejscach szkodliwych potrzeba wspomnieć
te słowa umniejszające swawoli dawnym Statutom, konstytucyom, uszys-
kie młynny, szary, na uszyskach rzekach portowych nakazującym zrzućić, te
słowa przez trwanie wprzechrzelenia Statutu potrzeba dla uszczesliwie-
nia narodu ustrzymać handle, te słowa zawieszenia y rozdrosi między
uszułbywaczami wrnieć. każdy szary młyn nieszkodliwym będzie roz-
miał, a szarym gdy tak potrzeba kruszyskiej wymaga, gdy tak swawa
nakazuje uszyskie potrzebnych uszyszenia uszułbywacz być mają, mły-
ny, szare, szary, szary, na rzekach portowych powinny być zrzućone y
projekt w tej mierze J. P. Marzalka Sejmowego y Schmeleu P. P. Delegatow
do konstytucyi upraszam a gdy inni inne zatrudnienia publiczne tej
sprawy niedopuszczają, ja rzekam woiewodztwa Megi dla publiczney cato-
ści ten wypelnie obowiazek y podam projekt.

Mowa w tajze Materji 20 qbris Miana.

Nimogę nigdy bez ukontentowania czytać tego punktu konstytucyi Sejmu
Konwokacyi 1764. że po ustatwieniu Stan Rycerski ku formowaniu imple-
naria libertate potrzebnych y Sejnem uszczesliwych ustaw do Izby Piel-
skiej pomocy. niemogę tylko rozdać tej najwyższej uszczesliwości, która nie
tylko ludzom ale y zwierzętom ust uwrucić, o której swiadczy Platon że
w pierwszych pweżostkach świata ta niesmiertelna istota Bestwa z smier-
tel-

z Smiertelności se pucharata, pisze historia Krymska, że gdy Zimkowy
usz Wódz Krymski w podbitym w Gracy mieście wolność y dawne swobo-
dy karat ogłosić, tak niezmierny lud był przenikniony radością, że przez
tę kilka za przynagleniem głodu ledwie na putracu patrzeć mógł, tu nie
tylko. rzeczenia wolności wolne nieporozwalać wielością głosów zapuszcza
głos wolny prawami ubezpieczony postawi na odpowiedź przeciwnym zdaniom
zabroniony, nieporozwalać na głosy wolne, które są znakiem trwającej
Wolności mają swoje względy, nieporozwalać na Turnum który jest zupeł-
ny wolności y Constitucje Republie jednomyślnie przeciwny zdanie niema-
ją, lecz głosy wolne do prochorzyci od nas stanowić nie należały. są to skutki szko-
dliwej wolności y cnotom samym, głosów ukazuje który ten iadny sąd
uczucia, własnego przekonania wieloletnich przykładać sprzeciwiać się
y sprzeciwiać się będą.

Zuliczone przemie Prowincji Litewskiej Proiektu wie-
lkie wzniosły się trudności, żeby Kommissarz nie był Posłem, żeby Posel nie
był Kommissarzem, żeby na województwach Elektory były Kommissarzowie, se-
natorów wyznaczenie z urzędu iak od lotus Regium aby na miejscu waku-
jące nie byli wyznaczeni, za Reskryptami Kommissarze, żeby na inne mi-
scu z uarstawa były przeniesione te obydwie Kommissary, ale że tylko jedna,
czyli Kommissarz może być posłem rezolucyci Stanów iest podana, sprowadza-
jąc się że iestże inne będą przywiezione, lubo razem mogły być złazzone dla
oszczędzenia czasu, do tej zdania moie otwieram.

W obronie praw kardynalnych używatem y używać będą słow przy-
wiezionych z Statutow o nieodmienności wyroków onych iako na nich pu-
bliczna zawista całego y niemogę być naruszone bez zadozłego uszczegół-
nienia, lub upadku narodu, lecz gdy idzie o odmienianie nowego prawa, zkaż pew-
ne dawnych wolności nastąpiłoby ubezpieczenie będąc w powołanie Stanow-
nia uciążliwych, Smiele do mówić się mogą wskazywać zmniejszających
przyczyn ustawie dawnych y nowych praw widziemy odmiane y ci-
ganie mi niepowinni, którzy najwięcej do tego przydawali y przy-
dają.

Przydanie Assessorow do Sądow Assesorskich, y Hetmańskich obierane do mawialcewskich jest wprawdzie establieniem puwagi ministeriorum pacis et belli ktore niekiedy mocy Krolow zastawiały się. wrzyskło to w Tadey Berla sudano, Stan Szlachcki żadney złoty niema korupcji nieurzędniczej do tych Sądow Cioły sobie upodobane y znajome, y owym strasid peregatyce wolnego himnifurrow na trybunaly Kadeńskie obierania, kommissya bowiem te nie tylko pułskarkah y hetmanow puwinnosci wypelniają, ale trybunale Kadeńskie y kommissyi Suwieskie spawiają obowiazki, wiecay powiem, wiecay sobie mają, porwoloney mocy iak te wrzyskie y coz wiecay wiel w innym narodzie mieć mize, iak władac wyszkolem, Skarblem y Sprawiedliwoscia, kommissya Skarlowa krótka trwała w maju sedząca się do 1. Janca, y niesprawowata się sejmom de suis transactis a rzetym himnifurrow mógł być postem. —

Wniesiona ustawieznosc iednych Cioł na tej funkcji iak perpetua przedtym w Rzymie dyktatura swym okrojonym grozi przykadem scharżyć nas powinna, wyjmując równosci wynoszący nad inne, a w tym wyniesieniu dluga, trwałość dając, zkad pewna wrgarda y ucienienie innych wspolobywatelow, raufanie a mocy tego charakteru nieznośneby czynilo krzywdy.

W prawach karthaginenckich politycy gania, że wiele urzedow na iedną osobę kładzono, ktore albo iez podnosily przeciwko prawu y równosci, albo iez nieposrotne czynily wypelnienia obowiazkow Cnych. Styszałem że Kommissarze po otrzymanym kwicie in plena iuz zostają Actiuitate, wolnego mowienia y czynienia, widke że się to tak dzieje, choć iaz w prawie iey nieczytam wyprawy tylko że samey remonstrancowej interesow Skarbowych czynić mogą.

Czyliż to tak gruby naród nasz żeby wybrani zpromieśtry nie go od Woiewodztwa wremiośta Ekonomicznego y wojennego dosięgnąć nie mogli, czyliż ztyka pu woiewodztwach na deskonalnych y sporsobnych do wypelnienia tych obowiazkow mierzach, jest to Naród czerni nie gdy Koczyla dla bezpieczenstwa publicznego, dlugowiecznych mieć nie chieł.

niechciała Sędziów, wystarczą Ustawodawca Jemni y Powiaty do osadzenia Poselskiej y Kommissarskiej funkcji ludźmi enotliwymi y umiętnymi napuścić potrzebuje te miejsca, y żadna rada dla Stanu Ryńskiego, niestanie się brzywdą, gdy ten lub inne te pewnie zasiadai będą miejsca y currem przywrócona miui będzie inne obiaranie. Senatorowie zaś y Podskarbowe odmieniai się niemogąc nikty ich krzesel zastąpić niemogł wyznaczeni de kommissyi cyduch tak iak *Salutis Regium* z Króla, lub wybierani na seymie in *passivitate* będąc przy materjach ekonomicznych odpowiadających się, w innych active czynić mogą. Wszakże trzech mamy teraz zasiadających Marszałków Trybunałskich Senatorów, swe krzesła zasiadających, czwarty brat mój Starosta Ciołkowski, Marszałek Trybunału Wielkopolskiego, z Stanu Ryńskiego, bez uszerbku cnego, ma honor służyć w Irenie Wł. Mł., wszakże po odprawionej funkcji Deputackiej, niewolno być obranym de niuy aż we cztery lata.

Nie traci to znaczonej równości, że u sądach na wolę wychochimy, iako y na te Kommissyjskie postanowione prawa tak nakazuje, a racoi ma szkodzi równości, racoi ma umniejszać, czyje zasności, gdy iak *privatus ex Consule Civis* po Skończonej swej funkcji iak prywatny Obywatel Stanom Królestwa odpowiadai będzie, in *passivitate*, wszakże gdyby uideyli obrani postawie, niemogliby się uchylić de *ratione villicationis sub.*

Nie jest to kara, ale zatrzymanie w równości Obywatela aby ten który rozkazuje rozkazującemu był wczasie posłusznym, na wszystkich stanowione prawo nikogo nieuciemnia, a ratym odmiana Ichł. Kommissarzy Ich stawie szkodzi niepowinna, więc stosując się de Instrukcyi muiy y służnosc, wolne urzędowom Kommissarzy obiaranie za postaw zostawia, na obiaranie cnych na seymie naprzewalam, z innych miar gdy się zai Przewietnuy Prowineyi Litewskiej projekt iay przyteczny nieprzez *exclusio* tego punktu.

Mowa zrcinych Okolicności, a neywiszący aby projekt wiary przed projektem obciśnienia konstytucyi 1764. konwokacyi z Okazyi Większości głosow był podpisany dnia 22. qbris Milana. —

Trzeźwość jest Narodem, którego Tron doskonały y Łaskawy. Świąta Król przewinanie bez intencji urażania przychylny, najprzywocowniejszy o calok wianę gorliwości wymawia, wszakże y w Rzymskiej Młodej Rzeczypospolitej facta puniebantur dicta vero sed liberam linguam impune erant, Niech iak kto chce mojej gorliwości przypisać pozory i przywary nieprawość ma swoich obrońców, y dobre tłumaczenie, cnota nie jest wolna od poduprania, y od przygany, chętnie wrzysk gotowem w skromności, cierpieć, nauczonny y upewniony od przedwiecznej prawdy że Beati qui persecutionem propter justitiam.

Nie taje się że od lat dwudziestu kilku iak zarzolem służyć miay Oczymnie patam locutus sum że większości głosow w Radach do mocy, powagi y bogactw zawsze ubiecinny y przywiazany liwie prawowierney, wolności Narodowej, dostojństwu dobrych Królów, Cnotom wielkich ludzi Szkodliwy, nieprawości Authorytety, niekierownych y niecnotliwych wy mierzacy, a ludzi cnotliwego y wspaniałego umysłu ponizacy y uciesie rzacy sprzeciwiałem się, te zdania we mnie przykłady wrzysk Narodu przedtym wolnych większości głosow do niewoli przyćmionych wzniecity z których iedną wroinych tu głosach wiernie przedłożyłem, drugie zamilożam, a bym oszczędził ubiegacy uż przedłożonego Supnu czas, wszakże w Anglii roz szerzoney Królom moey w składaniu, w przedłożeniu, w skracaniu kaspowa nia Parlamentow, wydawaniu wojny, Stanowieniu pokoju dawania y o tteraniu Ułgów, wrzysk iednak wedlug iedynowładnego Cnych upro bania nieumniejsza większości głosow, ale pomnaja tamże że poprzeczacz czy większości głosow, do woli Henryka Ósmego Króla swego obroconey, wia ra J. katolicka zniesiona, teraz opmierz nieznośnych długow ktoremi jest barczona Anglia, y Amerykańskie do niej należące Prowincye, Uciemięzli wym od stepowanego papiera, od gwaszników y sablczników przeciwko wo li y rządaniom całego narodu większości głosow były obciążone podatkiem, ledwie od niego dla boiażni powszechnego zamieszkania uwolnione zostały.?

W Weneui lubo różność jest władzy Dory moey Obywatela Stanu y rozległości kraju, interessow Cudzoziemskich od tych ktore w Polsce zna my

znamy przeciw dla niużności i wielkości głosów pełne w bastowaniu i pełne ostrości i ażeby się sposoby.

Potwierdzały te we mnie zdania Polityków przestrogi, ustawicznemi stwierdzone przykładami, że sprawy praw kardynałowych Emiana dan nych rządów, wolne narady do upadku przyciskała, historye nasze świadczą, że od dawnych czasów prawa zebrane stężone w królestwa w Statucie 1347. prawa porządku w dotąd stanowione, których tak wielkich 6. Liczą mamy, znaki niepoznawania bez czynności, że reponez Stanow wolę byli Stanowione, że nawet na Konfederacyach wolne, niepozwalam były konsyderowane jako tu dowiedłem i dowoditem, a jako ab Uctu według filozofu zdania valet consequentia ad potentiam, tak gdy dotąd przy ićne myślny Stanow reponez niezestawie król królestwa trwał nieporuszenia, wary ciałach, pomnożeniach wchodzących, rozciągających, rozszerzających granice, poważnemi tytułami króla Chrześcijaństwa i prawowiernej królestwa wsta wiony rzeczy miał być odmienny, wniebepieczność wiarze prawowiernej wolności i cnotem wielkość głosów, wady tylko należało poprawić, które w każdym wzniecały się narodzić, a publicanem rozszerzających się wszak i lekarsztwa nie dla odmiennia otwiera konstytucji, lecz dla usmierzania choćby dawne bywało.

I to jest dla czego na teraźniejszym Sejmie wnoszący wielkość głosów wielokrotnie sprzeciwiałem się, sprzeciwiam się i sprzeciwiać się zawsze będę. po podanym a ministerio proiekcie, rozdałem zarząd onego jako i konstytucji 1764. objaśnienia ogólnie napisanej, w rozprawie wolności i szlachetnemu Obrońcy nadości powinno.

Wszystko te trzy cele i widoki wszystkie mogące zawierać przyczyny, ekonomika, Wojsko, i Spawiedliwość stężatem i cnotatem, że religie przetrwały swiętym przed tym porządkem dla rozszerzenia handlow i przemioset chętnie pomaszyc, cnotatem, że stężyć przyczyny przysposobienia Czwartej Stanu radnie jako i cnotę Chłepów od Poddanstwa dla rozprzestrzenienia rolnego Przemioset, stężatem że wolałości Szlachackie w proci Ciała Wypracowane w debatach Ruchomych i nieruchomych, w kaspiatach

y Prowizjach z Uszerebkiem onych chciane decydować, dornatami ze podatku
 niuchstnie wiewobstwiec do których rozwolnienia rawrze natrzaty y natrzeci po-
 winny tym sposobem z Szkodliwym przyktydem zniszczenia Fortun Szlachet-
 kich y Luchownych były Stancione, Woyna, Pokoy, Traktaty, Inicjencia
 Trybunalew, Kardynalne prawa Wilnisi Neminem captivabimus nisi jure
 vidum, nemine vincemus bona nisi precedente judicio, iako też obfite Indy-
 genaty y Nubilitacye, aby posiadane wkrainie przez Cudzoziemcow y innie
 Stanu Luchi, bogactwa y skarby z onego nie były wprowadzane, zgoda cokol-
 wiek sumysli się może za natężeniem dowiecie mocy y nagrody smiedonego
 pod te trzy Ekonomiki, Woyška y Sprawiedliwości przyezgnione by być mogły,
 dla tego żądalam y żędam, aby ta niedostateczna egakacja szczegolnemu tyła
 obiasniona y uprawniona przyezgnami, y dla tego prze objasnieniem oney niepi-
 zwałatem na odmianę przysięgi Marszałka y Deputowanych konstytucyi.

Łastawialem się większością głosow wniesioney, do ustanowienia początkow tak
 dla dosyć uczynienia Instrukcyi moiey iako też dla Szkodliwego Wzrostu czasymy
 kladu, aby zaspokojeniem publicznych potrzeb których uzależne są Stępnia, za
 większością głosow pomnżane ustawiczne podatki uimierzające fortuny Szla-
 chackie tego Stanu od którego iedyna Krazypłtety zawisła Obrona, niezubożyły y
 niezmniejszły, uszatkze uzi konstytucy 1764. zlecony jest Komisyi Ekonomicz-
 nej do ulżenia projekt Szpłowanego papieru, nieponawiam wiele liżnych w tej
 mierze praw przeremnie przywilejionych, te tylko za zgodną Wiewobstwu Lium y
 Powiatow wolez stanowione rawrze podatki, a gdy których Postowie niemieli
 zlicenia, składano onym osobnym Sepniki dla rozwolnienia. —

Zygmunt August wychwalał zdeserabzenia ten Narod, że więcej u
 niego wśak wielkiy Jego wolności proibę mógł dokazać; iak absolutni Pami-
 wie strachem y biciażniz niewspominając dawnych przyktycow chwalebney
 Polakow o calisę wiary i. prawowiemey swobody swoje O Ocyzżne y doste-
 ienstwo łaskawych swych łobow y własne ich interesa gorliwosci wwojowa-
 niu swemi własnymi Osobami, swym własnym Kozłem y swym Na-
 iemnym żołnierzem. Zygmuntowi pierworzemu do utrzymania Tronu
 Węgierskiego, smierz innych przyktykow, Zygmuntowi trzeciemu do ode-
 bra-

do odebrania swego Złotego Królestwa Szwedzkiego, Stefan król na
wojnie przeciw Moskwie dziesięć tysięcy liczył takiego Wojska, Nadworni
Lubie Xycia Wismicwickiego Cyra Króla Michała, y innych przy zni-
szeniu prawie wojska Kiepskiego, najwięcej pomogli do zwycięstwa tak
pomysłnego pod Beresteczkiem, na Wiedeński wojnę. ^z Królem Janem III
wielu nadwornych wyprawili Łuczi, wielu z Nadwornymi swemi Lubinie
własnym znajdować się kosztom, abywać nigdy niebędzie na Obronie Cy-
ryzmy y destytucja taskawych królów, jako w wojach Swobódach y
statkach stan Szwedzki będzie zachowany. 2

A gdy dostał na samego Summienia mego y zdania przeświadczenie
większości głosów sprzeciwiałem się, nie mogąc odmienne zdania te czytać tak
w memoryałach nam danych od posłów sprzymierzonych z nami Monarchów.
wiadome jest z postępków na henwicku y Elokacy, że się de ustności tych
Dziwów nie dotyczy, wiadome jest że nam poświęcającym ubóstwienie Wiary
Prawowierney zemsty tych Monarchów, groźbom, y terroryzmem żądaniem
onych gdyby niemiernotoby do publicznej catości zwinnym ich uszanowa-
niem sprzeciwiałym się przeciwnym się tym które na porządku Wiary Pra-
wowiej zmuszają uszakie gdyby nauka iścia na królestwie przesta-
ła, niemożemy być obronione spasy de wiary przyprowadzić do Obrony Swi-
ków, a wolność niech będzie uszanowana, że niebezpieczeństwo ich głosów ustno-
ści, namieniem wspieramy innym o wiary głosie pamiętnie Władysława Ło-
kutka Króla naszego Siewa, że Polacy utrzymać nam fortuny y życia poważają
a wiary nam wolności przeważają, ten godny nasładować przykład Wol-
ności ubezpieczają się od wiary głosów catości wiary prawowierney
od Dysydentów ustaniczyć atakowanczy powstanie y ofiarne, gdy me
porwałam na projekt ubezpieczający wolności a pluralitode aby był pod-
pisany, aż poki niebędzie ubezpieczający w dawnach wprawach y swięto-
wypadkach na henwicku y Elokacy przeciwko Dysydentom Natęży-
wociom catości wiary, która jest niebezpieczeństwem Narodów fundamen-
tem wolności, y rekymia każdego zbawienia. —

Ubezpieczeniu wiary każdy czas jest i być powinien przyzwolity,
a

a wszyskie' iay powinny' ustępować materje, Bez pomocy Boga Najmocarzystwa
 Ekonomika iest nieskuteczna, nisi dominus edificaverit domum invanum la-
 terauerunt qui edificat eam bez pomocy Pana Lastpca najblizniejsze wy-
 ska tracy, swicy mce, nisi dominus custodierit civitatem frustra vigilat qui
 custodit eam, a Najwyzsza iest Sprawiedliwosc chwata od stworzenia
 Stworcy Swemu oddana, ktora na nieporuszony wiary sege prawowierney za-
 scabra sie calosci .

A cyli podobna po odwiezoney ubezpieczenia wiary materji, az
 za granic Sejmu Ordynaryinego a przedluzonym ier y tym wyciekaczym
 Czasie po wniesieniu przez Int. Randoza w k. Zamnego Ministra ktory iest
 z urzedu swego ustami Wk. Ma. Memorjatow Dworow Peterzburskich, y
 Berlinskiach, za Dyssydentami a Wierze Judobnych, y wymaganiu a
 Stanem Kiepltey rezolucji, zastanawiac sie, hanba by byla Narodu, na-
 ganna ozimlosc .

Rospawi wiele przyteczny. dodawata odwage, gorliwosc nie-
 moze byc zwawra, iak przy calosci prawowierney wiary, ale upai mien-
 torela, ze najjasnaysza Carowa Imie debra Wk. Ma. y Krazyprosoli-
 tej Przyciotka az do poruszenia Wiary prawami dawnymi ostrze-
 ny swych prai y rozlania nalezci niebierze falszywe Dyssydentow uiania
 mniemanege swego ucimierzenia Jey wspanialege Serca sklonity politowa-
 nia, bez zupełnie uwiadomiona ze tak znoszeni, iak prawa pozwala
 iay chwata bedzie nasza, gorliwosc, dla tego izczytbym nowe wysta' Po-
 selstwo zpusciami wakwacyi woyska swego y zprzetorem; ze maia, swoje
 niezgwacone prawa ktore nad opis Ich sobie rosciagacy ostrzezoneg Sobie
 Zycia y fortun swych spokojnoscia, przez burliwe swoje kroki cety Krcy
 czynia, niespokojny nei na puterne Dyssydentow prai w strumieci Zosta-
 tecznie iest opisane, Gryfalem Ich fundamenta w Xiazie tego tytulu y Ina-
 lazlem ze sa bez fundamentu .

Przywilej 1563. Zygmunta Augusta gdy nie iest za zgodney
 Stanu Wloz, wydany wstrazie sproz wiadomosci historyi y Praw daw-
 nych, ze na ustawę Praw zgodne Stanow potrzebne zawrze bywalo rezwo-

zwolnienie, sam Statut 1503. ze non faciendo Constitutionibus sine Consensu
Consiliarium et nuntiorum Terrestrium potwierdza tę prawdę równie o in=
nych Królów przykazań twierdząc należy, gdy niesz zgodne Stanow wołos,
Stanowione, lub prawda, praw Authoryzowane Stawa Konstytucye 1569. hic
pro insertis habere volumus, nie do Religii lub do Unii Litwy i chorony stwarz
wszystkie Konfederacye 1573. 1576. 1587. y pacta Conventa Królów Henryka,
Stefana, Zygmunta III sama, tylko spokójność y bezpieczeństwo Fortun y Osob o=
nych, ostrzegły poprzednie Konfederacye y pacta Conventa Królów upewnienią
ostrzeżone im przedtym spokójność y bezpieczeństwo usu tylko postanowione Zbory
non lege, iako same wyznają, pozwalają konserwować, nowych budowai zabra
niają aby po prywatnych gospodach prywatnie swoje odprawowali Nabożeń
stwa dopuszczają, Traktaty Grymułowski y Dziatynski razem nawa
dnie walczy 1710. utwierdzone niniejszy tylko według opisu onych y Stanu
na ten czas od stron obydwóch powinny być zachowane Traktat Oliwski y opi
sane dzieje Pastoryusza dobrze są wytlumaczone. traktat ten Oliwski o Am
nistyę był dopelniony, gdy wszystkim zupełnie była dochowana, dalsze pun
kta iasne do Prus y Infant, stosując się, ani żadnego dotąd więcej iak przez
lat sto nie było uwalenia się, ani by być mogło tylko od Szwecyi, zktorey się ten
traktat zawierał, ktorey na ten czas minister Nacy Królów Jmci Pruskiego Przi
ka zastawiał się, aby za Dysydentami w Polskę nie wdawata się y do nacy
iasniejszej kula Jmci Francuskiej ktorego pundeł ten gwarantował Pokoy.

Traktat 1717. między w. Piotra czyniony y podpisany ręką Jm
cia Litewskiego Wielkiego Sege Posta, iaki y konfederacya 1733. tuż
pacta Augusta III. postanowione Zbory w latach 1632. 1648. usu non
lege u dobrach królewskich konserwować pozwalają nowych zakonów, a iak
ko bezprawnie urzędy, Lestienstwa y funkcye posiadali, żadne im praw
tych nieporozwalało, tak od tych stoznie ich oddaliby, do tych praw konfe
deracya generalna 1764. y pacta Conventa w Rmci stosując się.

konfederacya 1595. między Dysydentami w wicnie zawarta, wydaie
buntowniczy Ich umysł przeciwko prawdzie Krępkę przypai nam powin
na gorliwość w utrzymaniu wiary naszej prawowierney y respektowaniu su
dob:

podobnym spiskom z których najskuteczniejsze wypłynęły mogłyby skutki.

Roznieć wiarę w każdym rządzie szkodliwa naprzekodliwra w wolny
roini y miysca umysły domoway zapala wojnę nieuchronny on mu spła
wuszący upadek, a wolnych nadeach nawet a poganstwie różnych wiar, y
obrazekw niedopuszczane dla zatrzymania miłości obywatelami iusticie, kti
ra jest onych fundamentem y podparcem.

Skracam Stowa projektu przyzycany choć by niepotrzebowat poprawy
y objaśnienie, iaki potrzebne powinien by ustąpić projektowi ubezpieczenia,
wiary, niech będzie do poniedziatku zatrzymany dla poprawy na przepisanie
Cnege przez podpisanie ubezpieczenia wiary popularii niemieck y nieporozumienia.

„ Nieporozwolitem aż król sam mnie upewnił, y Marszałek Poselski publicznie
„ ore imieniem Stanów, że w poniedziątek to jest 24. Najpienowszy ten pro
„ ekt, będzie wrzuty dopiero przedłożony na podpisanie królewskiej Konstytucji
„ 1764. projektu podatki wojny pokój y inne materje, a pluralitate wyi
„ mięsze go... na podpisanym tym projekcie, sotołowana razraz bywa ses
„ sya a w poniedziątek od projektu ubezpieczenia wiary razża, która nie
„ tylko idzie staćno zgodę ale z pewnym był przepisany ukontentowa
„ niem.

Mowa zprzeczyny a niesiencgo Projektu przez Im
Pana karczewskiego Starosty y Posta Liwskiego wyzna
czenia Dysydentom Sądów, którzyby ich sądził w Warsza
wie zprzydaniem niektórych Wolności a 26. gbris Mianca.

Idąc za dusem wszystkich Naszych przepisanych od prawa porządkom
chciałem się przymierze y przystąpić moim projektom do materji Woysko
wej szczegaiąc się ale słysząc z zachwyceniem y poruszeniem wszystkich a
myślowi wniesionej nie tylko przeciwnym dawnemu prawom lecz przeciw
ko świeżemu ustanowieniom a materji Religij wstrzymując do dalszego
się myśli mieć do materji Woykowej należące a obracam się zwracając
na pilności do materji Religij, wszędzie pierwszeństwo mający i
ktorey wiodła na narody z Boskimi błogostanowieniami przestawiać spły
wa

splyna, dla której utrzymania Polacy fortuny, życia, chętnie ofiarowali wolność Narodową y Ojczyznę gotowi byli ofiarować. —

Oprócz niezliczonych świętości y Prawowierności Religij S. Rzym-
skiej Katolickiej dekadaw, y ten jest że surwie każdemu sięle każdy
nie sprawiedliwość, nieprzecy ja oddaniem sprawiedliwości nieunitom y
Dysydentom w granicach praw im przywilejonych, tak ich znośmy iak
ich karcz znośie prawa lubo wymuszone y onych stali się wielokrotnie
przez bunt, iako y tiaz przez buntowniczy Umyst. Łuckich - Bruckich
protokazy niegodnemi, bo tylko dotrzymującemu być powinna dotrzymana
wiera, a Tamiejącemu może być złamana, lecz te Stusne Krazyjstwy prze-
ciwność y karykade dysymulowaci nalezy dla powarcenia Najjasniejszych
Monarchow dobrych naszych przyjaciół przez unich udanych, y rozumiem
ze te dwory natym dwiecie przyjaźni naszej przestana, ile gdy dostatecznie
informowane będą, że im zupełnie według praw czynić chcemy sprawiedli-
wość do pomnżenia ras onym przywilejom nas. przynaglać niemoga, ani
powinni. —

Mamy konstytucyę 1641. namierzając nie Unitom w przywilejach
nowych fortun w sądach Helasyjnych konfederacyę 1652. 1645 na Estatnię
abu sie Maurathiem był Sejmowym burszloff Kadewitt Het. Pol. Litt.
Kalam te mowie otydowie konfederacyę najwyższą, miedzy Dysydentow kiere
wane y przynaglane dla nich najwyższymi przedtym bowiem samych
tylko fortun y Ciel swoich musi bezspieczniwie pozycione postanowione dawniej
Usa nun lege u debrach krilewskich pozwolity konserwować ztóry nowych
zakaraty do honoru y funkcji, iżnaga niedatę pozwolenia, sądz Dysy-
dentow w trybunale przynaglać. Nawet tu nowa, stanowić wstąpię, gdy są
dawnemi prawami do których porzucić się postanowione. Za-
coż przodkow naszych y naszej własnej na tym Sejmie trzykrotnie chwa-
leśnie oświadczony o całej wierze, ustaw iść gorliwości racoi najdoskonals-
ze y najświętsze prawo, niedawno przez nas postanowione od którego ie-
szoże niechle jest przez nowych przywilejom pozwoleniem Dysydentom
naruszać biciań wspaniałych y wolnych umystach nigdy niema miey
sca

niema miuysa tym więy wchyliznościach wiary prawowierney, gdzie życie
 stracił jest najpróżdźdźcą dokonaniem iest bowiem nedy a pewnym Bto
 gostawienstwa wiecznego raczem, mówię do was Przeswietne Stany Stowy
 Mathackiarzu, mementote spiritum Patrum Vestrorum qua fecerunt in gene
 rationibus suis et Accipietis gloriam magnam et nomen eternum.

Niedostępnymy dobrze raczyty y iuz szesliwie zrachowaniem daw
 nych praw wykonaney Sprawy Pana Iastepow który koronami włada,
 Berta iordau, przez którego hielowu hielu, hielstwa nieuwznione stoy,
 y Prawa dawcy Sprawiedliwie stany, prawa które najliczniejsze przecu
 ne sobie rozprawa y niszcy woyska, a mały liźbie sobie ufaiący stow
 ne dać raczytwa, niemy, sprzymierzonych z nami Dzwoni, tak daleki
 znami niepodległemu rachodzi uszale y pudle naredy do utrzymania
 nowcy wiary lub wstarcenia, tak gwałtownie nieprzynaglony, byłaby to
 liźna Religii; która wiele przygryzła, a wnas nieuwznione de mor
 ci chwalebney, lub pewnego zwycięstwa wzruszyłoby odważy.

Małe stowy Salustyusa Omnia Regna Civilitatis nationesq; usque
 eo prosperum Imperium habuisse dum apud eos vera Religio iustitia de
 quum Imperium valuerunt ubique, gratia timor voluptas eos corrumpere
 post paulo imminuta opus, deinde a demptum Imperium postremo Ser
 vitus imposita est.

A iako dla uczenia wiary i. fortune zdrowie y życie chętnie
 Officium, tak na projekt pōdany od Ilgomości Pana Liwskiego, nie
 tylko nieprzewalam, ale tak najusilniej manifestowałbym się gdyby
 miał być przyisty. —

Actum in Interficio Recesse Ordynacyi Ostroy
 skiej 28. gbris Dane. —

Stuchatem pilnie zquinnym uszanowaniem wielkich y godnych
 Senatorow y rauncy Posliw zdan wprzetworzonym interesie Ordynacyi O
 stroyckiej, moie wstrzymuję aby mi powiedziano że mnie ie can et san
 quis

et sanguis rediit, licet reuocatus od taski do dania zdania co rozumia
tem w przestępnym wniacnym ztem okazy burzy, i coteraz rozumieć przy
mieszony iestem wyjawie . .

Mniejsze sprzeczke o nazwisku tych dobr ile ze Konstytucya 1609. y
formacye o woysku y Patacie nazywajac je Ordynacye, mijam sprzeczke
ze ta Ordynacya niebyta opytowana ze przeciwko opisaniu Prawa te
gorz formowana byta, przystupie do Recesu 1677. następnego gdy iuz w Pos
sepsy byta Seofila Amw. Wisniowiecka 2do Lubomierska Babka Xiscia Ja
nusza Sanguszkowa zygajac opisem Ordynacyi od iey Possepsy wyista, w
ktorej dotąd iey Sukcesorowie trwali.

Ten Reces Stawia sprzeczny komu te dobra mialyby sie dostac
czyli według opisu Ordynacyi pro wygastey familii mskiej ptei Xiscieff Za
stauskich Kawalerom Mattanskim, czyli według prawa natury zpospolite
go Sukcesora Bialej Pti Xycie Seofili Amw. Wisniowieckiej 2do Lubomir
skiej Rzeplta opmoo wyznaczonych Ordynacyi Lubri wicay do tych dobr tak
do innych niemiala mocy y prawa, chyba przez glosnosc owego Seofiego nie
sprawiedliwosci, który stron przed soba, przywajacych sie niemogac progo
dziu sobie te rzecz przypisat o ktorej sie spierat. tazi sama sprawa do
nas Stawu przychodzi przy rezolucyi tego recesu, gdy sie w powaznosc
Opis prawa ordynaryjna niepodobna w oddaniu tych Dobr Kawalerom
Mattanskim, a ratym idac za natury prawem y powaznym, trzeba
przyznać dziektwo onych Xiscie Januszowi Sanguszkowi iednemu Xiscieff
Stauskich y zastauskich Sukcesorow Sukcesy nikt przypisaym nie
chodzi Smiercioz dopiero otwierac, a ratym gdy zycie ierore Xiscie Janusz
Sanguszkowa gdy temu zia zycia swego rozrzecit dobrami, trudno w zy
wai prawa Sukcesy.

Zencay Xiscie Janusza Sanguszkowa dla trwajacego Recesu 1677
ze Stawu Rzeplty nierozstrazane byly tylke nadstatacznie albowiem pra
wa Boskie y natury uszytkich narodu iaku y nasze Czyste iaku Sta
tut 1511. Swiadacz, pozwalajac Strelitus nie tylke de rebus suis disponere
ale ter y alienare. gdyby byl odwołat tenie Xiscie Janusz swie reno
lucyaz-

rozłożoną tego Rzeszy wagi zadane były niemiędzy y de swoje teraz przyznane
wzięły się do skutku, ale gdy je utrzymać y nie sobie bez swym Jani
kwirytom zająć y jmsi utwierdzenia, przy udzieleniu Summ y Praw
Possessorów, tak przed temi Donacyami zacięgniętych iako y potych
Donacyach nadanych, albowiem dopiero te donacje przy terażniejszej
Stanow. resoluacyi oryginalne zostały a ratym y wrystkich Summy y
prawo dotąd przyznane powinny być w całości zachowane przy udziele-
nieniu lub sumowaniu ustagi Kancelary z tych debr ugnajencych banku-
ta, przed temi kandydaturami aspirantów, Sandomierskich Starostów, gdy re-
solucya Rzeszy Sejmowej uchylita donacya Sandomierskie prawo przy roz-
wiązaniu onego utwierdzić powinna.

Ustawa przy oddaniu wóła na Kommissarzy. — 29. Gbris.

Także dwciakie są obowiązki Stanowiczych praw podległość Onym
biwającym, tudzież onych poprawienia, odmienienia według po-
trzeby Narodu, y nowych Stanowienia, tak y ia racjonalne czynią
Prawo 1764. rozstrząsaniem na Sejmie obierani Kommissarzy na
Kommissye na Skarbowe y Wojskowe oddać na piśmie Wóła
moje do Obrania wterazniejszym czasie Ich Panów Kommissarzy
nie tylko zai zobowiązu Instrukcyi mojej lecz dla bezpieczeństwa Pu-
blicznego. *Salus Reipublice suprema. lex esto* nieprzywodząc jui da-
nych eljurnych przyczyn, oddawniejszych moich głosach Wyrazam
moje ządania obierania Ich Panów Kommissarzy do obudwóch Ko-
missyi z województw Liem y Powiatów, y przeniesienie ztąd tychże
Kommissyi, wszak od Roku 1667 Kommissye podobne w Radomiu
bywały sąbrane, terażniejsze im więcej mają pozwolony sobie mocy,
tym są tu się odprawiając naszym niebezpieczniejsze ułnościom do
czego pódanie projektu.

Przeniesienie Kommissyi.

Uchylając Sejm Convocationis 1764 konstytuując co do Elekeyi Kom-
missa

kommissarzy stosując do dawnych Praw y zwyczajów Komisarzy
Ekonomiczne do Wojskowe do
przenosimy które w Riku w Miastach
dniu zaczęte według spisania Konstytucyi, Konwokacyi, Koronacyi y terazniejszego Sejmu sądzić y sprawać się powinni. —

Obieranie Kommissarzy na Komisarzy.

Legacyi Łądanicm Woiewodztwa pozwalamy Onym wolne pluralitate vectorum na sejmikach przez które wszystkie takim formam odprawione mieć chcemy. / obieranie Kommissarzy na Komisarzy Ekonomiczne y Wojskowe.

Czas sejmikom do tej chwili nazywamy którzy tak na dwie lecie obrani najpierwszej kadencyi Sędów przypisze zacząć sądzić y sprawać według ustaw Sejmów Konwokacyi, Koronacyi y terazniejszego powinni.

Jeżeliż Korzom Skarbu publicznego przez protow Woiewodztwa na Ekonomiczne Komisarzy przez protow na Wojskowe wybierai mają, te zaś które najpierwszej obrani będą swych Kommissarzy na Komisarzy Ekonomiczne, po skończonych dwóch latach na Wojskowe obrani będą, y wracemnie które najpierwszej na Wojskowe obrani będą po skończonych dwóch latach, będą na Ekonomiczne obrani: ~

Ostrzegamy że Kommissarze Skarbowi y Ekonomiczni Marszałkami Poselskimi y Deputatami do Konstytucyi być nie mogą, ani więcej kommissarz nać więcej lata choć by był na dobre czasy obrany nie może swojej kontynnowai funkcyi. Warniemy aby Officialistowie Skarbowi na żadnych nie mieszcili się Funkcyach Poselskich y Deputackich.

Manipulowanie niektórych dworskich listów nie jest
tych projektów

Na Indygenaty y Nobilitacy nowe nieprzewataliśmy z Kuchmistrem Siewskim klare y uprzedzić od komisji wygłoszący przez A. Wierwa: Ruskiego traktoryjskiego by ty podane y od Ind. Podkanderzkie kennege Imieniem Krolowskim Wzalenia nieby ty przyslane do Wzawodów, z radnych (ubieramy) niemają ani czynili lasługi, y currem proslismy, co wnysłki byto interesowatara, bo nam głosow niedano, ale Sejmność P.P. Słaztarni komunikowali nam z Sejmu formatus depilemota na Indegenatarni, iżli im radosy są stali przez wyprawadzenie Enelegii dawnych famelij Słachuckich z ludrych hracow tych ktorzy pobrałi Indegenaty. Et. a ratym radnych niedane Indegenatou y Nobilitacy.

Tego dnia podaliśmy z Kuchmistrem Siewskim projekt aby na następujących Sejmach podane projekta trzy dni były do deliberacyi pierwzey pozwolone y podane a zgłoszenie ich Marszałka Rolskiego i komisarzom do herstfacyi podpsane aby zaraz do Grodu były podane z wolnym przysięciem kordem senatorowi Ministrowi y Postowi. Tego projektu tytuł y opisanie przysiętego y między Konstytucye u pisanego.

Specet Stanowienia Praw.

Chcąc Sejmowe Ustawy Seistym projektem Roztrząsaniem iak nay lepiay wygłoszeniami y ene iak nayprędzay publico pudać do wiadomości moay niniejszego prawa Stanowimy, aby wszelkie projekta w materyalach Skarbowych woyskowych i Jurysdykcyjnych et in desiderio wojewodów ziem Powiatow drukowane y kordem z Postow po przeczytaniu na dni dwa przed Wyzyz od deliberandum podawane były miui chcemy, a skoro tylke projekt dopielowany y kskami udezynege Sejmowcego Marszałka y y uatmowaych Wzawodach de konstytucye Deputatow będnę pędysany

tak

tak razaz Urochony Sejmowey Marszałek tento projekt podpisany w Xęgach
Grodzkich miysca Sejmowey zaobletawowszy oryginal od Archium Me-
tryk koronnych judai conane winien być. a pisarz Grodzki Miysca Sey-
mowey aby przez cały czas przy Xęgach grodzkich osobiście Inaydował się,
y po przyjeździe do oblaty ekstrakty z swięz korrektes na Mado Uwiewo-
twa jowionemu na Rekwirypz pierwszego in ordine Senatora a pwr-
nieprzytomniśc Jego pierwszego Posta tej ekstrakty naydaley inspicie Oni-
duch aby bez Zadney Selucyi wydawał, nakazujemy, atę Sul pana Kun-
gentium marceum w Xędach Marszałkowskich jawnym dowodem in-
stantend z Roku na delucyaz kardedge requiruczego decimenda:

Nawet czemu ze Skrybentow Urochony pisarz trzymaj y sam Protoku-
tu przez Sejm jawnowai winien być. więc Summa dwa tyszące Złote
Polskich za kazdy Sejm do wyplatania kommissiem naszym Skarbowym
Obeyga Narodow to jest Koronney w Koronie a Litawskiej w Xiślawie Li-
tuwskim Zalicamy.

Atak projekt rozwiązania Konfederacyi przaystano do bliskich postow y
Senatorow ucinym glosom paritibiatim. Laqueis est cautitas ^h nos silentio secus.

Ze mi Instrukcyja nieporwała Król mi na to odpowiedział
Wmian to sam pisat, odpowiedziatem znowu to iest pewna, ale w mi się
na tymie złe zdawało, tu mi się niemożie zdawać dobre, Król dalej mówił
tylko to sam Narod Polski iest zarobczy Kleynotu Szlacheckiego, w innych
Narodach różnych ludzi łatwo naturalizow Odpowiedziatem . . .
. . . że różność iest Narodow absolutnych, od wolnych y Obywatelstwa C
nych że wtem się wiadome historye iak wielkie w Wolnych Narodach
były nienawisć i niergodę między dawnymi Obywatelami y nowymi, które się
zruszycian dawnych, jak Kypitay kłóczyły, że u Wencay niekt do Szlachet
stwa nieist przypuszczay, poki nie da Ho Cienwonych złotych, i przynay
mniej Szlachetce zostai Polkam Szlachetcom niech da Ho tysicy Cien. Złot.
ile że tak hoynie Skarb Kypitay iest Rozstawiany Leczot Król
łagodnie muwił, że przenie gochisic w kolwiek dleu mnie uczynie Od
powiedziatem że mało co można w tej mierze uczynie kilka Osob trzy
lub Ctery zastawione w woysku a iako to Pan Wit Putkownik Artylleriy,
ktory opiewa dawniejszych usług y te nowe mu że teraz maysz mi
dzy Polska y Rosyey chłensic zażył, Odpowiedziat Król że ja Pa
nem Wilhem prosę, ale że innemi Woyskowemi niewiedząc się ale żęda
Pan kancl. Piel. Lwowa Wiednickiego de Sieruiskiego ktory dopomaga
że go za Króla Wiednicki y Wersalski Dwory uznali tu
odpowiedziatem, że temu nie niemożna przyczynę gdy do urozestawiania
Narodu naszego przydać przy uznaniu tych mocnych Menieratow H.
K. M. za Króla dalej Geneunzyka przywiolt. którego Brat iwi był
Doro Geneunskim, a sam wkrótce ina zostai Doro. Odpowiedziatem
gdy mi zastugi w swoim kreue niech będzie Doro. ale tu niema żęda
nych, niemasz przyczyny dawać mi indegenatu. . . . dalej dluga
mu sprzeciwiatem się rejestrow na Pana Pergentlego że był Cham
bellanem od pultara roku Odpowiedziatem, że tak krótkie
zastugi niewarte są tej nadgrody która tylko naybarbiey / łowce
y zastugom z ofiarą życia krwi y fortun należała y nalezeć powin
na gdy przypie na Pana Delfusa Odpowiedziatem

... że to interes publiczny powszechno umiarać szęśliwie, aby
 miasta w tych prawach były konserwowane rozszerzenie przyzwolę mie
 li zachowanie pierwotne niebezpieczeństwo y sprawiedliwość, ale miastem
 bez zapracowania zasług czynić szlachet, byłoby to miasto zmięszan
 wyrzucić, kadyby bawem z łukcia y funta mojego zasług zamieniał.
 by chciał kandydować swiętę chciał upowiadaczę. następca król wypu
 mniał Baedymę winiarza w krakowie krąży: kor: dopiero się oderwał
 że on niema zasług. . . . królowi passyó wpadł na krąży, y zwa
 wo mówił. . . . wiem że wspan złościę iście przeciwko mnie przysięgł, y
 coś z synem swoim czynię złości y zawiści, Podjęszy kor: mnie y
 czynił tylko że mu się zdało, ale wspan dawnio iście przeciwko mnie y
 rodziny mojej złości, Szaruk koronny wymawiał krąży że nie
 złości przeciwko królowi nieczynił, krąży odpowiadając, że mój jest
 aina chiba że zastanę Postem: kiel ugniewany muwił kiedy wst.
 niechacie porucić, czynicie a chcecie, ja mieć będę pluralitatem Ustaniam
 Ustaniam niema czasu więcej do muwienia. . y wyszliśmy. —

Tegoż dnia zawołany do tronu obliżowany a poruczenie na In
 dygenaty y Nobilitacyę seiskany y mierzony publicznie nachciatem ze
 zwolnić. — B. Xbris mojego wyjeżdżać opowiadaniem Schambellano wi ze
 nie moję nie de muwienia z królem smię, y widząc że zatrudnienie
 nie chce brać prywatney Audieney ale że chce przechodzić poignąć
 iaker iak król wychodził do kaplicy schylił się muwając wyjeżdża
 ię mam honor złożyć się u nog w. k. Ma. król mi odpowiedział prozę
 raczając, y powracamy z kaplicy karat mnie zawołut, gdy zawołany
 przyszedłem, bawu Taskawie mnie się spytał, czy tu już uciekasz, opro
 wiadaniem że czas jest po dwudziestym dniu bytności do domu powracać
 dalej mnie się król co za przyczyna była dwudniowe moję po Sejmie
 Stabsi, Odpowiadając, że dwudziestego dnia Sejma Sebetna y biter
 gożiny na miejscu stać musiałem (wminucie y więcej znowe szko
 dzi) aby a szlachetnie nie wodzi w kinstylu, y aby a potrzebne
 nie było wyrażone: dalej mi król mówił . . . że wasz projekt
 pora

poradzenia do deliberacji projektów, a po podpisaniu do Grodu po-
danie jest przyjętym. Odpowiedziatem — — — zda się mi się nim się
zausze sprawiedliwości trzymać, przypuszczam że była mowa cheć i wci-
krości głosów na Sejmach w mediach publicznych jako do mojej bo-
gactw pewnego przypisane.

N'owa Spodziewaige się Ze niebędą Czytane Pacta Conventa
jako na Seymie Koronacyi niebyły czytane y ogłoszono że ich nie
miano Czytać, ale czytano, y dla tego Nie mianow.

Lecz nam glos pierwszy od powinnego W. Kr. Mei Swym jako O-
bywatel, Wojewodztwa mego jako Posel Upanowania Cuius, kochae, y
stranowae Swych Monarchow iest wtasność Narodu Polskiego, Imne
znajzym wtey mierze z Nammi równiac się nie mogą, iako niepere-
sliwie uera, pmyktaedy.

Nie racynam prochwat W. K. Mei? wiedząc że Chwalebne
Dzieła wolip, czynić, jak bydzi' chwalonym. Wszystkie Wypraniaste
W. Kr. Mei? Czynny, na wielok publiczny wystawione, pochwały y Po-
ważenia całej Wiekow potomności są zostawione.

Osieltes' Najjaśniejszy Królu Tron, Namiestnicza, Boga my
obleciony Władca, Jego Swiętych następców nalezny Maksym Kto
ry powiedział: Non veni Solvere legem, sed Adimplere. Prawo
Konwokacyi 1590. Pacta Conventa W. Kr. Mei? prysiężone obo-
wiąże Aby też Pacta co Seym były czytane a jakże to Swiętobli-
we W. K. Mei? z Narodem łączące Obowiązeki mijac y Opuścić.

Czytano Królom Egipskim dawne Prawa, Zwyczajy, y Obowią-
ki Królów, y to Narod Upomniasto. Pismo Swięte Upomniasto, Ze Czy-
tanie dziejow przez Aswercusa Króla Asyryjskiego w Osobie mardu-
cheusza. Narod Izraelski od Ostatniego Zimperenia Ocalito. Mowit
Plinius do Trajana, Ze nie Cesarze są nad Prawami ale Prawa nad
Cesarzami wprzystkim Królom naszym Czytane Pacta Prawa dawne
y teraźniejsze: tak Disponiua, Aktoz bronić może.

Wsparty mocą Prawa y pomysliozonych W. K. Mei? Obowiązkow
Upomniam o Czytanie Pactow y na nie Solemnie się protestując nie
pozwalam.

Mysli z Okoliczności Konfederacyi trwającej z Odpowiedzią,
na mowę Jmłana Posla Grodzkiego Tyzenhauza Polskarbiego
Nieluownego=

Nadwornego Litewskiego na Seymie Koronacji miano, na prośbę
X. Podkomornego Koronnego też utrzymującego Konfederacyę wyra-
żone.

Jako Seym Pacificationis, przy Spokoyności Rzytley nie jest potrze-
bny, tak y Konfederacya tym więcej gdy wypustkie Narody J. K. M.śc
za Króla uznaly, a do tego nie wchodzi w dalsze lata Seym 1735. Zer-
wany był, Seym 1736. Unanimitate Stanał na porządkach wypustkie
rozwiązawszy Konfederacyę vol. 6. fol. 573.

Ze Konfederacye po śmierci Królów pluralitate decydować nie po-
winny świadczy Konfederacya po śmierci Króla Jana 1696. vol. 5to fol.
836. Świadczy Konfederacya 1733. Wielu Inajoma. vol. 6to jako y
Seym 1735. albowiem dopiero Seym 1736. Konfederacyę zwinął.

Ze Konfederacya nie rozwiązana jest Konfederacya nie pewniwego,
ale Łacoz przy Spokoyności Rzytley nie jest rozwiązana, gdy w podob-
nych warunkach byli na Koronacji Seymie, czyli gdyby ten niedopadł, lub
jakiś brwał zamieszanie na Seymie Pacificationis przy zupełnym Upo-
kojeniu Lwizjana była.

Konfederacye nie tylko w czasie bez Królewia, ale pod Panującymi Kró-
lami dla jakiego na Rzytla lub Króla Panującego Niebezpieczeństwa formo-
wane były, lecz po uspokojonym y przywróconey Spokoyności zaraz zwi-
jane bywały. Konfederacya Leduchowskiego przeciwko uciemięzliwym
Wojskom Saskim y innych bezprawiom podniesioną, po przywróceniu
przez Augusta Wtorego ewakuacyi tychże Woysk y ualeniu Praw y Wolno-
ści traktatem 1717. Konstytucyą tegoż Roku do honoru. Na Seymie
1718 Lgoda wypustkich Stanowionym Popielstwo do cara Jm.śc o ewakua-
cyę Woyska wyprawiono, do dawney Sejmowania formy przyprawiono,
Traktat 1717. y Konstytucyę tegoż Roku Sejmu Pacificationis jako y
głos wolny fundujący się in jure vetandi na wypustkich Seymach jako
najdroższy klejnot konserwować przywrócono.. vol. 6to Fol. 393. 394. pod
Pisowniem Henryka Walerjusza krótkim, nie było Ludney Konfederacyi
tylko przed Elekeya Onego.

Prawa =

Prawa nie mają na Konfederacye, bo te oprócz zwykłych po Śmierci Królów w ostatniej tylko Narodzie potrzebne przed się były brane, ale po dokonanej potrzebie o jak najprędzej iey jako niebezpieczne Wolnościom Starano się rozwiązać, y do zwykłej Sejmowania formy dla łatwości onych wprowadzano jako y Konstytucye 1718. fol. 392. 1736. fol. 573. vol. 6to fol. 577. Świadczy. Za Konfederacyami nie mają Prawa, tylko przykłady z Praw wiążące że Ordynaryjne po Śmierci Królów Unanimitate konkludowały się extraordinaryjne dla pilnych y gwałtownych tylko Rzeczy potrzeb Stanowione po Ustaleniu Onych nie wchodząc w Materye Sejmom przyzwolite z Wielkim Upewnieniem ile bydy mogły iak najprędzej konczyły się, nie jest to umniejszeniem powagi następującym nadieję przykładowi poprzedzających, Świadczy, Nasze Prawa, nie tylko do dawnych Praw ale y dawnych Szwajcarów stosując się. Sparta lat 700. trwała przy nieodmiennych Prawach y Szwajcarach. jak że Lacerta odmiennie, w Niewolę wpadła, y Owsem. Wypstkich Wolnych Narodów pierwszą była Upadku Wolności przyczyna, Odmiana Praw Kardynalnych y Szwajcarów a jeżeli że nie mają Prawa na Konkluzę Konfederacyi nie powinna się konczyć podobnie. Ze nie mają na początek Konfederacyi Prawa więc nie powinna się być. Laczynac, lecz przykłady Nas uia, że jako Konfederacye stawały znie uchronney y gwałtowney Rzeczy potrzeb, która wypstkich przeważa Prawa, tak po Ustaleniu iey bezpieczeństwo Swobod Wolności y Praw jak najprędzej zwinienia Konfederacyi Wymagano. -

Tym ja niebezpieczniej Konfederacye, tym więcej o iey rozwiązanie Starano się jak najprędzej. Ze jest pełnomocna że jest ens absolutum et independens. Ze konfederacya jest nad prawami nie pod Prawem.

A jako stosowanie się do dawnych Szwajcarów y Praw nie jest umniejszeniem powagi Nowych, y owoem zachowanie dawnych Praw y Szwajcarów uprzedziwia y utwierdza Obyczaje. Szeregstwiopy bowiem Rzeczy Stan na drąży się dawnymi Prawami y Szwajcarami choć gorzej od tey która często je odmienia, tak terniejszej Konfederacyi umniejszenia powagi nie mają, stopując się =

stopując się do przykłałów dawnych.

Konfederacye jako różnych Stawaty przypadków, tak różney są
Natury, Konfederacye Luryczne po Śmierci Królów tak się nazywające
nie dla tego aby mieli moc Konkludowania pluralitate Votorum, przy-
kład bowiem 1696. już przywiedziony przez przeciwną, pokazuje, ale
że dwa Stany Senatorski y Rycerski rzeczy konkludują, a Istota jest
Krędeu Polskiego, aby Łgodną Wolą y zezwoleniem trzech Stanów
Królewskiego, Senatorskiego y Rycerskiego Prawa stanowione były, dla
tego nie mają, mocy Prawa aż Approbowane y Utwierdzone po Łupet-
nym uspokojeniu od trzech Stanów na Seymie Koronacyi lub paciſicati.

Konfederacye dla gwałtowney Repitcy potrzeby Stanowione po skon-
czeniu y ułatwieniu iey Ławar się rozwiązywały y Dzieie ich przez
Seym w jednomyślności Łyniony gdy są Utwierdzone mają moc
Prawa, gdy są odrzucone lub nie approbowane Łudney prawa mocy
nie mają. Świadcze Konstylucye 1718. y inne dawniejsze. Nie do-
syć było Traktat Łeduchowski Konfederacyi Seymem 1717. ułwier-
dzone, ale go trzeba było recapitulowac y ułwierdzić Seymem w jednomyśl-
ności 1718.

Najpierwsza jest Konfederacya 1438. na Seymie
w Horaczynie przeciwko Henrykom jak Fautorom nieprzejmowey Spo-
koynosc publicznej, y nie postępujących Prawu z Przyczyny iako Kro-
mer Świadczy lib. 20. Fol. 318. Że Spyłko Melsztyn napetniony od
szerepienstwa jadem Husytów rozgniewany na Łbigniewa Bisku-
pa Krakowskiego że się rozpienieniu od szerepienstwa tego Łastuwał Do-
bra Łpsewinskie do Biskupstwa tego należące gwałtownie najeżdżał
y opuszczał, łez powany jako nieprzejmowey Spokoynosc publicznej,
pogodził się z Biskupem, y ta Konfederacya Rygor swoy w dalsze oŁtne-
gła wielki przykład Chwałobney oŁwiarc im gorliwości Łaię.

Konfederacya 1439. w Nowym Mieście Vol: 1. Fol: 141.

Occurrit in Commodis Regni przez tegoż Spyłka y innych w Łamey
rzeczy jako Kromer y Łtugosz Świadcze, ten Spyłko Melsztynski odpre-
pienstwem Ławazony przeciwko Łuchowienstwu powstał Dobra Biskupa
Krakowskiego =

Krakowskiego y Dziekana Krakowskiego najechał y opanował, jako y Włosttor, ale w krócie za Buntownika uznany w Polysze Izgnał.

Konfederacya po Śmierci Zygmunta Augusta dla krótkości Panowania Henryka Walezyusza gdy Zadnego nie było Seymu pod Jego Panowaniem nie mogła być Approbowana ale na Sejmie Koronacyi Stefana Batorego 1576. vol. 2. fol. 916. wraz z Aktami Interregni po Jego wyjeździe do Paryza jest Approbowana jako y Izard Andrejowski.

Po Śmierci Batorego jak Konfederacya była gwałtownie usy-niona przez Lborowskiich y iepere po Koronacyi uspokojenia nie był jako Konstytucye 1589. Tit. Aelherenii Arcy Jezcia Maksymiliana Rakuskiego Świadcza, y dopiero w Roku 1591. do Uspokojenia przyszło, tak nie mogła być też Konfederacya na Sejmie Koronacyi 1588. approbowana lubo y ten Sejm jako y Sejmy wyżej wyrażone 1590. zgodnie dochodziły, ani prawa mocy mieć może.

Konfederacya po Śmierci Władysława na Sejmie Jana-Kazimie-rza, po Śmierci Jana Kazimierza dla roznie domowych Łachodzących Ławar na Sejmie Koronacyi 1670. Króla Michała a nie w teny lata Konfederacya po Śmierci Króla Michała, na Koronacyi Króla Jana jako Świadcza manifestem Posta nie mogła być na Sejmie Koronacyi ani Pacificacji approbowana, Akta Interregni y Konfederacya z wy-nikiem uktanych Punktów po Śmierci Augusta Włorego na Sejmie Pacificacyi 1736. gdy Sejmy Koronacyi y Pacificacyi 1735. Świadcze były, approbowane były.

Mowa z Okazyi podanego a Ministerio Projektu którym Senatorem od rym do Sejmu tych Miedzi wprowadzono,

Odmieniono formę Przysięgi Marszałkow Poselskich y Deputatów do Konstytucyi pod Tytułem o porządku Sejmowania, dla nie da-nia głosu nie miara, prołym ten projekt upieść za naje hanie-m i Moskowskiego y Pruskiego Posłów bojących się w Polsce absolutyż Króla nędow, y Jego mocy, a z woyno grożono. Mowie:

Mówić y domagać się Prywatney Materji nie należący do Ekono-
miczney byłoby to przeciwko Prawu 1764. mówić, które jako jest pra-
wem przyzwolte powinno mieć Upanowanie y postępowstwo, lecz aby
okoliczności do Ekonomiki należące od Statystycznych y innych były
odłączone jest zadolżyć wymienie temu prawu które rozstrząsa interesy
do Skarbu należące od innych pierwie przy Ceremoniałach Sądowych
Obywatelskim i drugie w sprawie Poselskiej w zupełney Wolności uspokajac na-
kazując, y ostatecznym podawac projektu przed dokonaniem rachunkow idąc
ci mi się być przestępstwem Praw.

Waleć pilna Ostrożność, gdy Nasza robota nie tylko następują-
cym Sejmom jest przykładem ale ma być Ustawą, aby co było przez
tę wielką drogą Przechodzących Naszych krwawych y dzielnych pracami naby-
to y utrzymowano, w krótkich przez Naszą Ostróżność y nie ciętość, nie
było stracone momentach, tym więcej, że odmianę Przysięgi Mar-
szalka y Deputatów do Konstytucji w tym przedłożonym Sępiemu
projekcie przed jasnym opisaniem co Judicium potestati, co plena
vie libertati przyzwolte będzie. —

Wszystkich doskonałych Prawodawców pilna jest troskliwość
jak Najjasniejszemu nie mieć generalności prawa opisując ciemność
Prawa, dając okazy do przeciwnego tłumaczenia jest pierwie prze-
stępstwa Onego przyrzyna;

Często się trafia niesprawiedliwość Narodów że Sprawiedliwość poro-
rami bywa zaćmiona zwałeniem Praw y Wypa ich na przeciwność, jak
się postanowione Skutki dla opaczności onych tłumaczenia tłumaczą
my tego nie przestawiać, lubo Statut 1511. Władysława Króla Jagiełły
Convencja y inne Konstytucje tak Prawa karze, tłumaczą jak Stowa
w nich brzmia, dla tego w tak delikatnych Okolicznościach jasnie, wy-
raźnie, należy opisać, rozdzielić, które Judicium potestati, które plena-
ria libertati mają być podane.

Wtórą jest Okoliczność którą za Natężeniem dowcipu choć przez
porozumienie do tych trzech punktów Ekonomiki, Wojska, y Jurydyki nie
mogły —

nie mogły być przystopowane, a tak y Senat nie miałby o co wołować
 Postowie nie miałby po co do swojej języ prowarzać, nie mieli by nie
 traktować in plenaria libertate y owzemby ią Lupetnie utracili.

Religia nasz Nayswieższa, dla której Życia y fortuny officarować
 jest naypożądany y naywdręczniejszy dla pomnożenia handlow, y
 remiset immaginowanych bytaby w Niebezpieczeństwie, Wzraże Dyf-
 sydencii do rozmiestowienia swych błędów przez Oratoria czyli Zbory
 y inne Ładane Przywileja, te dla wzbogacenia Króju podawali po
 budki. Wolna Krolow Elekcyja pod pozorem tłumaczenia Zamieszania
 niszczącego Króju, Traktaty, Wojna Pokoy, Alianse, dla handlow mo-
 gły by być użyte, Czwartego Stanu przypuszczenie do rad lub przyda-
 nie Cnemu Przywilejów z uprzejmym y z umniejszeniem Szlache-
 ckiek, dla rozszerzenia handlow y remiset, Uwolnienie Chłopów od
 Władzy Panów y Działkow swoich dla wydoskonalenia rolniczego wie-
 miasta zmniejszenie Duchownego y Szlacheckiego Stanów przez zbytnie y
 uciemiężliwe podatki, y rozmaite Nobilitacyi, y Indigenatów nadawa-
 nia dla zostawienia w Króju posiadanych przez Ludziemców y in-
 nych Stanów Ludzi pieniędzy, zmniejszenie Trybunałów, Zgola ledwie
 można wymyśleć o holierność, którejby niemożna było do tych Freek,
 Ekonomiki, Lotnienstwa y Jurydyki, przystopować punktów, a Żalym
 stuszenie się domawiam, aby jasnie y wyraźnie opisać okoliczności, któ-
 re pod temi punktami zawarte należą Judicaria prolestałi Stanów,
 które onych plenaria libertati należą zaś to uczynić przed opisanem
 przysięgi Marszałka Pojełskiego y Delegatów do Konstytucyi.

Sykt projektu nie ubezpiecza rzeczy, widziemy do Tytułów nie
 stopujące się okoliczności, jako w Konstytucyach Króstwa Litewskiego
 pod Tytułem ubezpieczenia Sprawiedliwości Sądowej wyrażone podat-
 ki pogłownego w Koronie y w Wielkim Króństwie Litewskim podymne-
 go o zmniejszenie którego punktu dopraszał się Jmć Pan Wileński
 tak na rzecz nie wiadomo na generalność nie objaśniona, Specialita-
 tibus z której roznie nie szczególnie w którym kolwiek czasie wypasć
 mogą

możę skutki Jmciom Województwa mego inaczej przyjmować.

A gdy o podatkach wspomniatem nie rozumiem tego czy na Sejmie teraźniejszym, gdy się szafunek Przewietney Komisyi przyteżny Rzpłtę zdewać będzie złożonych y wybranych podatkow, gdy bezpieczeństwo publiczne ostreżone będzie, że na Nas samę tylko porawę Złotcu Staremu Woysku, y Ukazyonowanie Nowego będa obrócone, że to Woysko dla ucalenia Wiary y Wolności Narodowych będzie Wzjęte mierne podatki według Stanu Województw nie były wyznaczone, Ale aby to nie poszło za przykład na inne Sejmy, przeczoby Stan Szlachecki był zubożony, a zatyrm Najmocniejszy Rzpłtę Upadłaby Obrona, jako na tym Stanie najwyżey Zasadziona, mam ja w tej mierze Zlecenia Włodztwa mego, ale w czasie przywołtym, Stanom Rzpłtę będę miał honor dowieść.

Ufamy pełney dobroci uspaniatego Serca W. K. Mci. że pod Jego łaskawym Panowaniem, pewnem być możemy, Autosi Wiary, Swobod, y Wolności Naszych y Prerogatyw Stanu Szlacheckiego, dawales W. K. Mci obfite dowody Chwalebney y przykładney Swoy gorliwości ku tej Obyczajnie będący Jey wiernym y przyteżnym Synem, nie przestaję ich dawać staćszy się Jey łaskawym Ojcem, ale Najjaśniejszy Królu od zmiawa Śmiertelności nie jesteś wyłączoney, Rzpłta zaś jest nieśmiertelna, niemnie bydluganna Napa troskliwość, abysmy wieść od Pradkow Naszych dzielnością y Pracami kupione Swobody, Wolności, y Prerogatywy Stanu Naszego, Staraniem Naszym y pilnością naszym dochowali Następcom.

Tuz Jmci Xiędz Biskup Kujawski Leuty Pasterz, przerorny Senator, y inni wielcy Senatorowie, Juz J. O. A. Jmci Podkomorzy Koronę: pełny Zbawionych o koto dobra publicznego Mysli y inni Zaeni Postowie Kollodzy moi wyjęć wadzili namienione odemnie Okoliczności z Materyi Okoliczności Ekonomicznych, Woyskowych, y Sądowych, zofta wiążę się Zapetney Wolności lecz że jeszcze ta generalność niezgwidziana zostawiając Okoliczności, zte może wprowadzić skutki, gnuwa zprym padkow, y na przypadki bywają stanowione, czyliż można przeżyć w Ogulności =

w ogólności wypisali osobne przyczyny które wytworności y przemowl-
ność wymysleć może, a z tym mocą mi od Proroków moich zostawionej
Wolności na ten projekt jak jest napisany w powołanej nie poruczałam,
a prope zgodnego Ministerium, czyli Jmci Pana Podskarbiego Wielkie
Koronnego y Przeswietney Kommissyi którym Konstytucya 1764. data
te Zlecenie, aby lub ten projekt poprawili Specialitatibus go objaśni-
li, lub inny podali z Objasnieniem rozdziałów któreby figure Juditiane
podpadały, jako też w Artykulach Woyska, y Sprawiedliwości.

Za co petna twogi kłacie generalności, Niech redukcya monety E-
wakuacya Itota, trakty dla Kupców, opisanie mostów, Grobel, mosto-
wego Grobelnego, wyzyszczenie Lawu. Zniepienie młynów y Grobel
na Rzekach Portowych Statutem Opisanym, Ordynaryjna Skarbu Ex-
pens, y Pensye, jako y extra ordynaryjna, Instrukcyjne Celne Umiaśko-
wanie tychże expens, odestanych Spraw od Kommissyi rozważanie
Sprawienie się Jey de trafucti. rozważenie teyże Kommissyi zniepienie Po-
datku żelazicy na Woysko nie miał być obrócony te y inne wyprawnie
wspomniane przyczyny nie sięgające się za żadnym natężeniem do
poruszenia Wiary, Swobod, Wolności, prerogatyw, y fortun ^{Stanu} Szlacheckiego.
podpadając Juditiane potestati Stanów Rzpłtę zgodzić się --

Nad to Stusznosci jest, aby w porządku Sejmowania Konstytucya
1090. do której 1764. Stopnie się była wspomniona, powiększye liczbę
Delegatów przynajmniej po czterech, którzyby nie tylko zmierzane
Kalkulacye verificowali, ale też Dekreta, Uniwersaty rozważali, Jeżeli
się in Materias Statūs, lub jakichkolwiek Sędow Dekretów nie wda-
wata Kommissya y z Praw nie wykroczyła dla Informacyi Stanów
Rzpłtę. Projekta takowe podane każdemu Senatorowi, Ministrowi
y Postowi aże w Tryebni dla pilniejszej Uwagi były rozważane,
rozważane zaś podpisane przez Marszałka Pofelskiego y Delegatów,
aby na zajutrz były do Grodu podane z Wolnym wyjęciem każdemu
Senatorowi, Ministrowi y Postowi, y aby każdemu z nich podanie U-
wag potrzebnych przed podpisami było pozwolone. A opisawcy Roz-
działu =

Rozdzielcy Materji Ekonomicznych, Wzrostowych y Sprawiedliwosci ktore
maja podpadać Sądowcy Rzymskiej Władzy na ten czas dopiero dla przystoso-
wania do nich proprawie będzie przysięga Magistratow y delegatow.

Użytem Najwyższego wzystkich Narodow Prawa Salus Reipublice
Suprema lex esto nequid detrimenti Respublica patietur, Użytem Prawa
Ogólnego Kardynalnego na którym zupełnie Prawa, Swobody, y wol-
ności nasze Confistunt, iako Konfederacya 1696. Świadczy przy której
prawdziwego Salomona Polskiego Sławnego Wicekmi Ministra Sta-
nisława Lubomirskiego Magistratka Wielkiego Koronnego Salus quo
ad securitatem et terminum libere electiones ceteris prunelis exceptis
quae ad libertatem ex Ordinem Confederationis non pertinent, ob ratio-
nem Nuntij Absentis et immunitatem Jurisconsulti. Użytem tego
kolejnotu od Najdawniejszych Czasow aż dotąd nie tylko przez Sejm
ale przez Konfederacye honorujące się ostrożnego na obronę Prawowier-
nej Wiary, Wolności, Prerogatyw y Fortun Szlacheckich bez sprzeciwie-
nia się Konstytucyi 1764. która wotownie Ekonomiczne poddała Sądowe
mu Obrazkowi, inne zaś wpyśkie Materye zupełnie Wolności.

Wzystkie mocne y obszerne wolne Narody dla wikiproci głow
po upadaty w niewolę wpyśkie dla wzruszenia Praw kardynalnych
pod pozorem poprawy Królów wolność utraciły. Iguatcone przez Ty-
beryusza Grachusa Trybuna Ludu w Osobie Kollegi Swego Oktawiana
wolnego nie pozwalam, było pierwszym stopniem do Niewoli Rzymskiej
Rzymskiej. Świadczy Statysta Rzymski że wolne nie pozwalanie
jednego Trybuna zastawiające się ztey innych dawniejszym Trybunom
woli było pożyteczne, Rzymskiej, było iey najmocniejszą
stratą, ktore nieprzez Tyberyusza Smiertelny iey radat raz, ale w
tey Materji wczepie y miejscu przez Konstytucyę 1764. teraniejszy
Sejm dla decydowania de Modo Concludendorum Comitiorum o-
znacznica obszerney ogół miał honor przymowienia się.

Nie zbyswało Rzymskiej przy dawniej iey formie, która Ulzymowac
pilnie zawpe się starano na Zwyczajach na Sławie, y byzactwach
oralonez

o całone Kraje, Ubezpieczone Wolności, obronione całe Chrześcijaństwo pod
Widniem, poważny Jmienia Ściamego całego Chrześcijaństwa tytuł Sa to
mocno wielkie dowody.

Nie dochodzący za Ostatniego Panowania Sejmy, dawniejsze bo-
wiem wielu prawami jednomyślnie Stanowionemi tak wielkich Rzecz
Sześci na przetrzyty, a gdyby była za Ostatniego Panowania pluralitas
skuteczne czyniła Sejmy nie zostalibyśmy od powziętego w całej Eu-
ropie dwakroćnie świątego wolności wojennego pożaru, bojarin y Nadzie-
ja porządkowa. Lubi przyprowadziłaby była większość głosów do my-
ślącej do Wojny, z którejby gony okropniejsze iak na Saxonii
wylać by się na Nas mogły skutki. — Wpakie przez te Ostatnie woj-
ny Francya wiele Krajow utraciła Portugalia w Niebezpieczeństwie by-
ła. Anglia w niemożność zabiegła Sługi, Niemieckie Kraje Smutne
zniszczenia Swoje pokazują ślady, a Sławnym Świadczeniem się niemożna
ani Oskarżyć dawniej Rzeczyformy, ani w odmieniac, Le pod Ryno-
waniem Jasia Kazimierza pełnym Zamieszaniem y publicznym niepo-
słusznym Niektóre od Rzeczy odpadły kracie zdając się Lebrane wzorem
wyłame na ten czas przeciwności wielkiej Opatrzności Bożkiej, że już w tym
w którym się została zachowała Stara. Wprowadzeniu Wojsk Cudzo-
ziemskich w Granice Nasze dla Interesu S. P. Króla Augusta III.
nie przeszkodziłaby większości głosów do mocy y poważnej zaopinię-
nia się bojariną lub nadzieją wzmacnioną.

Nie Zwycięstwa nie bogactwa Apokaliptycznych Krajow, wprowadzone
do Sparty y Rzymu bogactwa, Zniszczenia Cnoty Obywatelów kto-
ra jest Skrzynią y fundamentem Wolnych Narodow okropną upowa-
dzała, pomnożona Rzymu Zwycięstwa wielkość, była jedną
z przyczyn utraty Wolności, lecz całość wiary prawowiernej y zachowa-
na w Obrobie prawa Wolności. —

Słyszając pełną gorliwość S. P. w Ubezpieczeniu wiary S. Kato-
lickiej przeciwko naturywościom Dyssydentow iednych popierają-
cych Lataz najpierwszy projekt uale. na iey, drugich odkładających
ten projekt.

ten projekt po Uspokojeniu Ekonomiczney, Woyskowej, y Sądowej ma-
teryi przez powołanie Opisu Konstytucyi 1764. przychodzi mi na pa-
miec potrzebne nie Śmiertelney pamięci Władysława Łobietkego Krola na-
szego słowa: Polacy Wolność nad Fortuny y Syły poważają, a Wia-
rę nad Wolność przeważają Wiara prawowierna Wierząca Serca y Umy-
sły ludzkie, ktorey wpyśthie rationes Status Ustępować powinny, wia-
ra prawowierna najmocniejszy Kwestw, Tronow, y Spokojności
publiczney Twierdza. Gdy już na lewactym Sejmie mimo ustano-
wione na Sejmach Konwokacyi y Alekseyi warunki, od Synow Ciemno-
ści Dyssydentow jest atakowana, Za coż nie ma być jak najgorszy
przed wypyśthiem projektami od Synow Światłości Ubezpieczona, Po-
lityka Starego Polskiego Są Słowa: Amo libertatem in Curia in Sena-
tu suspicio, in Armis medico ubique venor, Ubique depreco, Sed ta-
men non ad Ars, mihi enim libertas Religionis non policiam
sed politheam, hoc est Confusionem, turbas, seditiones pestem Rei
publicae redolent.

Obowiazki Konfederacyi Obrone Wiary w każdym czasie y przypadku
przynechły, powinniśmy także przyznać tym więcej że jest niebezpieczeń-
stwo aby w dalszych Czasach pod pozorem Ekonomiczney dla rozkrzewienia
handlow y Kramiostwa nie była nowymi Wolnościami Dyssydentow prupro-
na a za coż nie ma być najgorszym projekt podpisany Uwalniający Wiarcę
z zuchwaniem dla Spokojności publiczney dalszych Dyssydentow Usilności.

Do Was mówię Powszechnie Stany mające o Swoy y Swoych Potomkow
decydować przyszłości, patrzy Bóg znający Skrytosci Serc Ludzkich, Sa-
me Sprawiedliwości mające rozstrzygać, Sędzię będzie potomność O nas
według Urozyńkow Naprzyk, aut vestris Stabit Aut ruet Roma laertis
A ja na fundamentach praw Wpysotkich y Ostatniego 1764. na Generalny
ten Projekt cum everfione Status nie pozwalając y protestując się, o dokonanie
Kasunkow, podanie wpreregulnych do Komisji Ekonomiczney Projektow,
y o Sprawienie się de transactis factis Powszechniey dopraszam się Komisji-
sy. —

Nowa =

Mowa z tejże Okazyi Projectu a Ministerio podanego,
Jedziez oddalnego Projektu Wiary nie miana ze nie
clano glosu.

Juz Wielez Senatorowie Izemi Postowce jasnie dowiedli, ze pod szko-
diwa, y Lawpze nie bezpiecna, wprawce Generalnosci, Eonomicanyeh,
Woypkowych, y Sprawiedliwosci Materyi, moga bydz podciagnione nay-
powazniejszye Wiary Prawowierney, nayistotniejszyeh Swobod y Wol-
nosci, Prerogatyw y fortun Szlacheckich rozdziaty y niektore powyimo-
wac. Znieny Wytowali, lecz ze dowcip Ludzka ktore ograniczone sa swia-
tta przewidziec dostatecznie nie potrafi, w terazniejszyem Czasie, co wmy-
szlym wytlownosci y zloniwa przewrotnosci Wymysleć moze, ze ta gene-
ralnosci wypytke zawierac moze nayprzeciwniejsze z Nayniebezpie-
czniejszymi skutkami przeciwnosci, moca Zostawionej mi od Priodkow Wolno-
sci nie pozwalam na ten projekt, a prope Preswietnego Ministerium,
a raczy Preswietney Komisiji y Samego Jmci Pana Podskarbiego W-
Koronnego ktorym Prawo 1764. dato Zlecenie aby nalezace do Eonomi-
ki Specialiter Nam podali projekta, aby Nas objasnili ktore Materye
podpadać maia, sądownemu Obrządkowi, ktore zupełney Wolności.

Uzytem Naywyzszego wypytke Narodow Prawa Salus Reptica Su-
prema lex esto, ne quid detrimenti Reptica patiatur, Uzytem Prawa
osobliwzego Kardynalnego na ktorym zupełnie prawa Swobody, y
wolnosci nape Consistunt jako Konfederacya 1696. Swiadczy, gmy-
ktorey prawdziwego Salamona Polskiego Stawnego wiekami Ministra
Stanisława Lubomirskiego Marszałka Wiel. Koronnego Solum quo ad
Securitatem, et terminum libere Electionis punctis exceptis quae ad liber-
tatem et Ordinem Confederationis et immunitatem junsuetandi.

Uzytem tego Kleynotu od naydawniejszyeh Czasow az do tąd nie tylko gmy-
Scymy ale gmyz Konfederacye Konieczne jest ofensyownego, na Obrone prawo-
wierney Wiary, Wolnosci, Prerogatyw y Fortun Szlacheckich bez sprzeciwe-
nia jest Konstytucyi 1764. ktora wtlafnie Eonomiczne podclata sądo-
wemu Obrządkowi y inne zaś wypytke Malenye zupełney Wolności.

wypytke =

Wszystkie wolne mocne y obszerne Narody dla wiskposci
glosow po Upadaty w niewola, Wprytskie dla wzruszenia Praw Kar-
dynalnych pod pozorem poprawy Rządow Wolność utracity Lgwalio
ne przez Tyberiusza Grachusa Trybuna Ludu w Osobie Kolegi swego
Oktawiana byto pierwszym Stopniem do Niewoli Rzymskiej
Swiadezy Statysta Rzymski Ze wolne nie porwalanie jednego Try-
buna Zastawiajacie sie zley, innych Orlwiczu Trybunow Woli, byto
pozyteczne Rzymskiej, byto jey najmocniejszy, Straza kto-
ra, nierzec Tyberiusz Smiertelny icy zaiat raz. Ale wtey materyi
w Czapie y miejscu przez Konstytucya, 1764. terasniejszy Sejm
olla decydowania de modo Concludendorum Committiorum oznacza-
lacz obpernicy będe miał honor przymowienia sie.

Nie zbywato Rzymskiej przy dawney icy formie, ktora, utrzymo-
wac pilnie zawrze sie starano, na Zwyciestwach na Stawie y bogactwach,
ocalone Kraje, Ubezpieczone Wolności, Obronione cate Chrescianstwo
pod Widniem powazne Jmiona Sciary catego Chrescianstwa sa to mo-
cne metelne slowody.

Nie dochodzily za Ostatniego Panowania Sejmy dawniejsze
bowiem Wieki Prawami jednomyślnie Stanowionemi tak wielkich
Zieg Irsze Napelnity a gdyby byta ze Ostatniego Panowania plura-
litas Skuteczne czynita Sejmy nie zostalibysmy od powrochnego w Catey
Europie dwakrotnie Zaglego wolnemi Wojennego poiaru, bojaru y
nadzieja ponurajaca Ludu przymowadzialaby byta wiskszosci glosow
do przystapienia do Wojny, z ktoreyby gorpe y Okropniejsze iak na
Saxonia, wylac by sie na Nas mogly Skutki. Wprakze przez te ostatnie
Wojny Franeya wiele Krajow utracita, Portugalia w Niebezpieczestwie
byta, Anglia w ierwone Zabrnęta dlugi, Niemieckie Kraje Smutne
Zniszczenia Swego pokazują Slady, a zatym drutowac sie niemoina,
Ani Oskarzac dawney rządow formy, Ani ja odmieniac Ze pod Panowa-
niem Jana Karimiera petnym Zamiepania y publiczney niebezpieczliwo-
sci niektore od Rzymskiej Odpadły Kraje zdajęcy zebrane razem wylana-
niebezpieczliwo =

Nieperestawość, wielbia, Opatrzność Boga, że ja w tym w którym
się Została Zachował Stanie. Wprowadzeniu Wojsk Cudzoziem-
skich w Granice Nasze dla Interesu S.P. Króla Augusta III. nie prze-
szkodziłaby większej głosu do Mojej powagi Lewej Skuteczności
się, bojaźnia, lub nadzieja, Wzmocnienia.

Nie bogactwa bo wte najpodlejszego Stanu ludzie optywają,
bo te wprowadzone do Greckich y Rzymskiej Rzytety Lepoty O-
byczaje Wolności Iniferyty, nie Lwygiztwa, bo pomnożona Rzymu
Wielkość była jedną z Najpierwszych przyczyn upadku tej mocey
Rzytety bo obszerne Wolnych Narodów Granice nie tylko z trudno-
ścią mogą być utrzymane, ale są niebezpieczne Wolności, Są prze-
stwiłości Narodów, ale Wolności o której mówi Polityk. O dobro-
rad wypustkie dobra wolności, która gdy zginie nie nie jest miżom
miego, y Owsem tak żyć, jest to umierać.

Stysząc petne gorliwość Sprzeczek w Ubezpieczeniu Wiary S.
katolickiej przeciwko Naturalizacji Dysydentów, jednych po-
wierających Laraz najpierwszą Projekt, Ucaleniu jej, Drugich
odkładających ten projekt po Uspokojeniu Ekonomierney, Woj-
showey, y Sądowej Materji przez powołanie Opisów Konstytucyi
1764. Wiara prawowierna Wiążąc Serca y Umysły Ludzkie,
które wypustkie rationes Status Ustępować powinny, Wiara pra-
wowierna najmocniejsza Królestw, Tronów, y Spokojności publi-
cney twierdzą gdy już na Czwartym Sejmie mimo ustanowione
na Sejmach Konwokacyi y Elekcji, Warunki, od Synów Ciemności
Dysydentów Atakowana, Lecz nie ma być jak najprędzej
przed wypustkami projektami Ubezpieczona, Polityka Starego Pol-
skiego są słowa: Amo libertatem in Curia, in Senatu Suspicio,
in Armis praedio, Ubique venero, Ubique depero, Sed tamen non ad
Aras, mini enim libertas Religionis non Politiam, Sed politheam,
hoc est Confusionem, turbas Seditio, pestem Reipublice redelet. ~

Obowiązki Konfederacyi o Obrone Wiary w każdym Aspekcie y przy
padku =

y myślnie przynektę, powinności Nasza przynagła tym więcej że
jest Niebezpieczeństwo, aby w dalszych czasach pod porożem Ekonomiki
dla rozkrzewienia handlow y Rzemiołst nie była Nowemi Wolnościami
Dysydentów porużona. A racor nie ma być Naypierwszy projekt
podpisany Ucałajęcy Wiarę z Zakazem dla Spokojności Publiczney
dalszych Dysydentów uciążliwości. ~

Do Was mówię Przesławne Stany maieję o Swę y Swęch Po-
tomków decydować Szczęśliwości. Patrzy Bóg zmaięcy Skrytoci Serce
Ludzkich Same Sprawiedliwości maieję rozstrzygać, Sądzić będzie
potomność, o Nas według Uczyńkow Naszych. Aut vestris Stabit
Aut ruet Roma laertis, A ja na fundamencie Praw wpyskich
y Ostatniego 1764. na Generalny ten projekt cum everfione Status
nie pozwalam y protestuję się o dokonanie Rachunkow podanie
wzręgniętych do Komisji Ekonomiczney Projektow, y ospra-
wienie się de transactis suis przefwietney doprapam się Komisji.

Mowa przeciwko Konfederacyi y Wiskprości Głosow Nie miana.

Co w Grupie odmienionego Rząpłtey Rządu, z kąd wypadł po-
tym Wolności Upadek, na Stowa. Moribus Antiquis Civisq; res
Romanae Stetit Polityk napisał: Nostra vero atas cum Rem-
publicam sicut picturam Accepisset egregiam, sed jam evanes-
centem, vetustate non modo eam Coloribus ipsdem quibus fuerat reno-
vare neglexit, sed ne id quidem curavit ut formam Salutem
ejus et extrema tanquam lineamenta fervaret, to wterazniejszy
rzeczy zneydujemy Stanie.

Juz Seymy od naydawniejszyeh porządkow jednomyślnę, wpy-
skich Stanow Stanowione Wola niezneydome Narodowi Naszemu
do tąd wpyskim. Rząpłtym Wolnym Obszernym Szkodliwa, są my
oblecone Głosow Wiskprości a iz Extraordynaryjna Konfederacya
1. Ordynaryjne bowiem w bezkrolewim tak narwane że bez Króla
Jednomyślnie =

Jednomyślnie iednych Stanowisz Prawa jako przywiedziona ode-
mnie na dniu wczorajszym 1696. Świadczy: / extraordinaryne
mowie Konfederacye do Wojennych tylko ściągające się dzieł, pod
Marzatkim Stanu Rycerskiego. Stefan bowiem Czarnecki przy
nagłony ostatnią Rzpłtę z Jana Kazimierza potrzebą, od swe-
dow Siedmiogrodzanow y innych Nieprzyjaciół otoczony złożył
pierwej Kasztellania, Kijowską wręce Królowi, a dopiero był obrany
Marzatkim Konfederacyi pod Tyszowcami. Te te dnych Praw nie
stanowity tylko przy swoim rozwiązaniu się w zupełnej Wolności
ze te jako niebezpieczne Wolnościom jak najprędzej po uspokajo-
nej Rzpłtę potrzebie dla której były przed się wzięte rozwijały
się ad Antiquam formam regni przyprowadzając jus vetandi albo
spierające.

Nie maż Prawa na Konfederacyę y bydzi nie mogło, bo ta ja-
ko gwałtowne lekarstwo w gwałtownych Chorobach, w gwałtownych
tylko ranach Rzpłtę była przed się brana, z różnych Rzpłtę po-
třeb zawsze pilnych podnoszone bywały Konfederacye, Nigdy dugo
nad potrzebą Rzpłtę po uspokojonych Zewnętrznych czyli wewnętrz-
nych niespokojnościach dla niebezpieczeństwa Wolności nie trwa-
ły ani Prawi Stanowity.

Dawne dobre Zwyczaje nie tylko Prawa Zachować Należy
piępa Historycy o Sparthanskiej Rzpłtę, ze przy iednych pra-
wach y nie odmiennych Zwyczajach Lat Siedm set Szczęśliwie stali,
jak wprowadzone były Prawami Likurga zakazane pieniądze
podział gruntow zniejony utracić Wolność.

Tak byli nasi Pradkowie Ostrożni o niebezpieczeństwach więk-
szych głow ze Konsyliu 1576. vol. 2. fol. 918. Senatowi rady
konkludować nakazuje przy tych zdaniach któreby się najbliżey
her Wolnościom, prawom, y Zwyczajom wedle praw każdej Ziemi y
dobremu Rzpłtę skłaniali Stawa się tego Prawa, y teraz następują
o krom Spraw Seymowych które się zwykłym obyczajem zwia-
mować

z Wiadomością, y przyzwoleniem wszech Stanów odprawować miało,
ze Konstytucya 1717. vol. 6. fol. 294. Titt. Reapsuptia Konstytucyi de
redelenda ratione Senatus Consultorum Oddając Senatowi rady plu-
ralitati Votorum wypisowy Materye Status Sejmom przywoite,
ostrepla. habito respectu pluralitatis Votorum aequitati et legibus
non repugnantium ze Konstytucya 1718. Głosu wolnego funduea
cego się in Jure vetandi nieuprzednieyszy kleynot Wolnego Narodu nie
tylko na Sejmach, Sejmiskach, ale na wszelkich Zjazdach nieporu-
nie na wieczne Grasy Ubezpieczyła, Ze prawami w Szlacheckich Swych
które być nie mogą, tylko większością Głosów Unius Arca legem op-
positionem wyznaczyła. My co na fundamencie najprzednieyszego
Wolności Naszey fundamentu na fundamencie powszechnego Prawa
Salus Reipus Suprema lex esto ne quid detrimenti Respublica putat
przy Prawie Stawali na wz Prawa Stanowie gdy ich nie wypeł-
niać; Stanowicy Prawa pierwopie dla przykłada onym powinni
posłuszeństwo, przykłady przeciwko prawu nie mogą być wzięte
tylko za bezprawia przyprawie stawaliśmy do którego jeszcze bezpie-
czeństwo nade dawnego, A zatym dawnych Praw, Swobód, y Wolno-
ści, tudzież Prerogatyw Stanu Szlacheckiego Stopowały się aby nie
była odmieniona przysięga Delegatów do Konstytucyi dawnych pra-
wami, ofnieszona na fundamencie przysięgi Jmć Pana Marpatka
Stawaliśmy nieporwalać na Delegacya, Kommissarow do Konsty-
tucyi przynajmniej póki nie będziemy upewnieni, że forma przysię-
gi Kommissarow do Konstytucyi nie będzie odmieniona, nie porwala-
cie na Delegacya, y na uniesiony turnam jednak od daleko przewyż-
szającej lierby jesteśmy zmekonani. ~

Mowa dowodząca z Historji Polskiej że Nigdy na Sejmi-
kach nie była pluralitas votorum w Materjach przeciwko teyże
Większości głosów dla nie dania Głosu Nie Miana.

Czytając Konstytucya, Non vocavimus, o porządku Sejmowania, o
Kommissyji

o Komisji Skarbowej rozumiałem ze Zadania y Projektu Skarbu
we wspomniane, w Ubezpieczeniu Skarbu, w pomnożeniu, y ocaleniu
pozwolonych Powagą Sejmów Dochodów, oddane są, aby przy
Zwykłych Sejmowych Ceremoniach figura Judicialia decydowa-
ne były ile że wleyze Konstytucyi czytamy pod Tytułem o porządku
Sejmowania. Ze po odprawionych Ceremoniach y tych Komisji
Ekonomiczney figura Judicialia decyduje Stan Rycerski ku upor-
mowaniu in plenaria Activitate potrzebnych y Sejmom Zwykłym
nych ustaw do Języ Polskiego powroci, y tam po wyznaczonych
Deputatach do Konstytucyi, proponująca od Tronu, y w Univer-
salach podane, Desideria Województw powpochne, zgodzone
zgodą Ręka Marszałka y Deputowanych do Konstytucyi po-
winny być podpisane. Chciatem Stanow Rzędy wyrażać o ob-
jaśnienie rordiatów; które przy tych Sejmowych Ceremoniach
judicialis potestati należeć mają; tym upilniejszy przy najgłę-
szym Upanowaniu zanopie prosi, gdy widzę y czytamy w projekcie
dnia onegdajszego a Ministerio podanym, odmiane przypięci Mar-
szałka Polskiego na teraźniejszy y następujące Sejmy, a za tym
y teraźniejszemu y przyszłym Sejmom przewornie, uważnie y wypra-
źnie opisać należy, aby niecz wątpliwości y tłumaczeniu opaczne-
mu niepodpadła, co Judicialis potestati, co plenaria libertati na-
leży się Często się bawia znieprzeżliwocią, Narodów, że Sprawiedliwość
porozami bytła, Zaemiona, Lzwalcenici Praw, y Urzędów na prze-
ciwne jak są postanowione Skutki, dla opaczego Onych tłoma-
czenia. Rozmawialismy tego nieprzeżliwie lubo Statut 1511. Wtady
stawa Gwarantego Pakta Konwentu, y inne Konstytucye, tak Prawa
kara, tłumaczy jak Stowa w nich brzmia, dla tego w tak Delikat-
nych Okolicznościach Jawnie, wyprawnie, należy opisać rordiaty,
które Judicialis potestati, które plenaria libertati mająbyć oddane.

Którzy jest Okoliczności którzyby za natężeniem dowcipu choć przez
porozę do tych trzech punktów Ekonomiczki, Wojska, y Jurydiki nie
mogły

nie mogły być przystopowane, a tak y Senat niemiałby o co wotować Postowie nie miałby po co do swojej Jęby wracać Nie miałby nas trakto-
wać in plenaria libertate y Owsem by ją zupełnie utracili.

Religia nasz Najsłodsza dla której Zycia y Fortuny ofiarowai-
eść najporządniejsza y najwładniejsza, dla pomnożenia handlow
y Rzemiołt imaginowanych by w niebezpieczeństwie Wolna Królow
Elektora pod pozorem uprzedzenia Zamieszania nieuczynego Króju
Traktaty, Wojny, pokoy, aliance dla handlow mogłyby być użyte
Czwartego Stanu przypuszczenie do rad lub przydanie Onemu Przywi-
lejom z Uzasadnieniem y Umocnieniem Szlacheckich, dla rozszerze-
nia handlow y Rzemiołt, uwolnienie Chłopow od władzy Panow y
Dziendziow swoich dla wydoskonalenia Rolniczego rzemiołta. In-
szczenie Stanow Duchownego y Szlacheckiego, przez Zbytne y uciąż-
liwe podatki; Obfite Nobilitacye y Indygenatow nadawanie dla
Zostawienia w Króju posiadanych przez Ludziemow y innych
Stanow Ludzi pieniędzy. Zniepieniem Trybunaltow, Zgola ledwo
można wymyśleć Okoliczności któreby nie można było do tych
Trzech Ekonomiki, Lotnierstwa, y Jurydyki przystosować Pun-
ktow a Latym słupnie je do mawiam, y Sprawiedliwą Samopie-
robie aby jasnie y wyraźnie opisać Okoliczności, które pod temi
punktami zawarte należą judicaria potestati Stanow, które
onych plenarize libertati. Należy zaś to uczynić przed opisaniem
Przysięgi marszałka Popelskiego, y Delegatow do Konstytucji.

Ufamy pełnej dobroci wspaniałego Serca W. K. M. że pod
tego łaskawym Panowaniem pewni być możemy całosci wiary
wolności, y swobod naszych, y prerogatyw Stanu Szlacheckiego
Dawates W. K. M. obfite dowody chwalebnej y Przykładnej Swo-
gotliwości ku tej sprawie, będąc Jey wiernym y przydatnym
Synem, nie przestaję ich dawać stawpy się Jey łaskawym Oj-
cem, ale Najjaśniejszy Królu od prawa Śmiertelności nie jesteś wy-
łączoney, Rzplta zaś jest nieśmiertelna, nie może być naganna.
Napra-

napa troskliwiec abyśmy wiele od Pradków Naszych droga, ich
krowia, dzielności y pracami kupione Swobody, wolności y prero-
gatywy Stanu Naszego Staraniem Naszym y pilnością naszym
dochowali Następcom. —

Znam ja że nie dochodzenia Sejmów pod przyszłym Ostatnim
Panowaniem przez przewidziane z Mięczyńnojei Niebezpieczeństwa
nie znosnym Kochańceych Sygnisze swa. Patryotów przerazaty
ziatem, wiem o przykładowej wielu gorliwości w wynalezieniu przy-
zwitych Srodków y Sposobów dla Ualenia Wiary prawowierney
Praw, Swobod, y Wolności, przy Skuteczności rad. wiadomy mi jest
Receps Konstytucyi 1669. de Modo Concludendum Comitionum
przez Konstytucye 1690 o porządku Sejmowania 1699. o Alterna-
cie Łaski, wiadoma mi jest troskliwość na konwokacyi z Konfedero-
wanych Stanów te materia dla ostrożniejszego Wpyskich Niebez-
pieczeństw przewidzenia onym Zabiecenia do teraźniejszego pier-
wzego po Koronacyi Sejmu te materia odsyłaćcych bardzo w-
sie cieszył, nad wynalezionym tym Sposobem przy ubezpieczeniu
Wiary S. Katolickiej, Praw, Swobod, y Wolności Naszych lecz gdy
nie stypie tylko Sposob gorszy od Choroby Łydany większości
cytów nie praktykowanej nigdy w Polsce Jey niebezpieczney
wolnościom, Wpyskim Obpernym Nawodom fatalney Symeii
wieć ja mam powinność. —

Kreez jest wielolierzemi stwierdzona przykładami ze Rypitke
na Kardynałnych Rządu swego zapadzone prawach kwiłasty y
w Zmieniady się, przy porupieniu Onych Upadły, partha Łal siedm
set nieporupenie w mocy przy Ścisłym Praw od Likurga Łostawio-
nych Zachowan... twata. przy odmianie Onych wprowadzeniu
przez Lizeandra pieriędry y Zniepieniu rowności gróntów, dostata
się w Tyrannia Nabisa y Machaiodesa. Atheny nie zachowujące
Prawa Solona, zaraz po wyjeździe Jego od Pirystraleu Opunowane
były. Rzymska Rypitka mocna y Obszerne odmianę Praw swoich
Kardynał =

Kardynałnych y Krędu, Swój przy spieszyta Upadek, Wszyscy Politycy całosci Wolnych Narodow na całosci Praw Kardynałnych Zofadaja. Mowi Cantarenius Polityk Rzymskiej Weneckiej ktora nie poruszone w Prawach Swych Kardynałnych tak długim trwata łut przetrzymem Unum Rpeu Statum seu formam converti in Aliam, est a recta et legitima Reipus forma de generare in Viliusa.

Ależby była bez fundamentu mowiona, y przeciwko jasney prawdzie ktora w Historji Napey y Prawach czytamy, Aby kiedy opowz Konfederacyi dla gwałtownych Rzymskiej potrzeb podnoszonych, y po ułatwieniu Onych iak naysprzeczey Związanych w Radach Narodu Napego miejsce je miała pluralitas. Historycy Polscy Prawa Nape Kreerywsie nam dowodzą, że wprawdzie Rady jednomyślnoscia Stanowione bywały, że wolne nie pozwalał fundament Wolności Prawo Ojblowe Kardynałne na którym Zupetnie Prawa Swobody y Wolności nape są Zawieszone iako Konfederacya 1696. Związacy. Naysprzeczysz Kleynot Wolnego Narodu jako Konstytucya 1788. Wspomina, był nie naruszenie Zawpe zachowany. —

Mijam Grasy Pogańskich Ciemnosci Narodu Napego, dla ktorych wprawdzie nie dostateczne rozumiane są dowody, Lacynum ^{po Smierci} bez Karolewica, Mieczysława Starego, gdy na Złotym Złotym w Gnieźnie Roku 1040. po długich Sprzeczkach w zgardzonego dla Niemieckiego wychowania, gda gnusnosc Mieczysława, lakomstwa Ryzy Mathi Karimierza zgodnie do Tronu przywrócono, y lubo Kromer w Kiedze Swoyej Czwartej Historji fol. 42. Opisuje wley mierze Stanow Rzymskiej Sprzeczeki wyrwac: Vicit tamen ea Sententia qua Capinivum ubi Ubi Sil pecuniarum et reducere esse censebant. przeciez y złych Stow przywiedzionych tu Kromera, y na innych miejscach nie można wnosie Immaginowanej kiedyskolwiek w Radach publicznych pluralitatem, tylko że po Sprzeczkach, na jednym Złotym nie przedstawano a był to był Kromer: Vicit tamen jako się natym miejscu y na Jany Historji Jego pokazuje, albo wiem Długosz w Kiedze trzeciej: —

trzeciej na kartach 205 y 206. wspominając że Cesta Rada Pola-
kow Zawista na Stanach Duchownym y Świeckim. Bilski w Kiedze
pierwocy Fot. 51. to bezkrotwie y Sprzeczki w obraniu Króla Opisu-
jący Świadek, że się Wpysy zgodzili y za jednomyślną, wpryskich
zgoda wysłano Postów Zapraszając do Tronu. Po śmierci Boles-
ława Śmiałego do Węgier Chrońącogo się Nie nawisła Narodu dla
Zabicia S. Stanisława zgodnie rządy Państwa oddano Władysła-
wowi Hermanowi a po nim Bolesławowi Krzywoustemu, po śmier-
ci Bolesława Krzywoustego dzielący Kraje między Synów zgodnie
utwierdili, Najstarszego Syna Władysława Książciem Uczyrili,
drugim przypisano aby mu podległymi byli zgoda jako Długos, piper:
post varias deliberationes Reipublice Omnium Prelatorum et Baro-
num assensu Ordinatione decretos a gdy Władysław za radę Lo-
ny swej Krystyny idąc Chciał Braci wydzielone odebrać Kraje u-
dał się do Senatu o Imiesienie tego Działu Niebezpieczeństwa y osta-
wienia Narodu pokazując, lecz Senat w przylomności Książcey roz-
mierzając że dla Jej Obecności wolno mowie nie być, mało wypisowy,
nie przestali na tej probie, y owozem prosił Książ Władysława aby
Testamentu Ojca nie łamał a zezwoleniem Książcey uogodził, a
gdy Ruskie Woyska Sprowadziwszy nie dbając na proby Braci, na
przebiegi Senatu chciał swych dokonać Zamysłów, po przegranej
Batalii, zgromadzone Stany za zgodnym Książem Braci, Senat, y
Szlacheckiego Stanu zezwoleniem Bolesławowi Kieudierzawemu Książ-
cy Państwa oddali, że Bolesław Krzywoustego był Szym w Kwa-
kowie 1167. gdzie po długich radach oddano Książstwo Sandomierskie
Kazimierzowi, najmlodsze Synowi Bolesława a po śmierci Jego na-
z Jedną w Krakowie po różnych Sprzeczkach zgodnie za Książcem
obrali Mieczysława Starego.

I lubo z Stow Kromera Księgi 6. czytano wnieść większe głośno
kiedyz kolwiek w Polsce używana, et quanquam Omnis ejus que
minor Polonia dicitur; Procerum et Equitum, et Equitum studia
in Casimiru=

in Capimiro inclinabunt, vicit tamen Major pars qua Meislaum, qui
Majori Polonia et Pomerania praerat, ut pote Natu Majorem nequa-
quam pretereundum episcopus confesbat. Albowiem Długosz w Księdze
Swey Szóstey na kartach 523. y 524. Biski w Księdze drugiej na
karcie 100. Upewniają, że je wpięty na Mieczysława Starogo zgodzi-
li, a Lutyń Stusnie wniesć można że po Sprzeczkach jednostronne
zgódnie je musieli gdy te mamy ztak powołanych Auktorow wieś
ne Świadectwa, żadnego Śladu Wiekposci cytosow a ni sposobu iey
nigdzie nie czytamy, dosto się to jasnie widzieć przy zgodnym y jed-
nostelnym Mieczysława Starogo dla nie Sprawiedliwości y Ucięcia
żenia podatkami z Fronu złożono a Rządy Państwa Karimierzowi
oddano, pod tym Panowaniem Karimierza Spominają Historycy
Sejm w Łęczycy w Roku 1180^{ty} na którym byli Biskupi, Książęta
Senatorowie, y Szlachty wiele, y Ustawy ... Zewołaniem Onych zgo-
dnym Uchynione, Po śmierci Karimierza różnosc była Zdan w Odra-
niu Nowego Książęcia na Łęczyce w Krakowie albowiem Fulko Bi-
skup Krakowski że wielką Częścią, Senat y Stanu Ryckiego dla
wdrężności Karimierzowi y uniknięcia Zamiepania radził oddać
Rządy Państwa młodoletnemu Synowi jego Leszkowi Białemu pod O-
pieką Matki y innych Opiekunow, Drudzy nie sposobność wieku Lesz-
ka białego projektując y że wolne Państwo może oddać Rządy we-
dług Swego upodobania przeciwnie radzili, przeto wpięty zewołiw-
szy zgódnie na tymże Łęczyce na Zdanie Biskupa y Brata jego
Wojewody Krakowskiego Zgodnie Leszka białego Książęcia, Odra-
no Helenie Matce jego Rządy oddano do wroftu Onego z Ostrobrze-
niem Alby nie nie czyniła bez rady tychże Biskupa y Wódy Krakows-
kich y danych Opiekunow, Tem Leszko Biały złożył Sejm w Sandomi-
rzu jako Komar y Długosz piszą dla oddania Komarowi młodo-
mu Bratu swemu Kujaw y Mazowza, y Zdania tej Rady Je Confilij
Conventus que Sententia, oddat je temuz swemu Bratu.

Po śmierci Leszka białego, który dla Niedbalstwa, y dla nie namy-
kowania się =

naprzykroczenia się Bratu Swemu Konradowi Książciu Mazowieckiemu
 na Swoich tylko gmieściwał częściami. Obrano Książciem Bolesława
 wstydliwego małoletniego, y o Opiece Jego nad nim y o Interesach
 publicznych dla niezgody Obywatelów y Senatorów, nie publiczna,
 rada, nie mogło być ustanowionego iedni bowiem, że Opiekę chcieli
 oddać Konradowi, inni Henrykowi Brodatemu, zwał się wielkie było
 Zamieszanie, tak że ledwo Mały Książczyk mógł być poznany, aż
 w Roku 1234. za wdaniem się Senatorów między Konradem y Hen-
 rykiem Stanęła Łepota, aby obydwu odstąpili Opiekę, a Bolesław
 wstydliwy aby sam rządził Państwem. Długosz pisze że Henryk
 Brodaty Opiekun Communi Episcoporum et Baronum Consilio
 et eorum Sententia Rempliam provide Ordynavit leges instituit.
 Gdy tenże Pudyk Bolesław dla Włók Polaków od Tatarów ponie-
 szych uciekł do Węgier y nie wracał się, a co raz więcej Kraje były
 pustoszone, Szlachta Krakowskiego y Sandomierskiego Województwa
 gorących obawiając się Skutków, zwołując bez Pana, na Sejmie wy-
 brali za Książcia Bolesława Łysego Syna Henrykowego, lecz za
 powrotem Bolesława wstydliwego do Postupstwa Onemu wrócili
 się, y Wielkopolsanie Symonowi pył się wyprostosci y pogardzie siebie
 od Bolesława Łysego, na zjeździe w Poznaniu, Wypowiedziawszy mu
 posłuszeństwo, Przemysław y Bolesław Synów Władysława zwa-
 cza za Książęta sobie obrali, a że Bolesław wstydliwy nie za Dawidem
 Sejmu bez wiadomości Polaków, Leszko Czarnego Książcia Sieradek-
 go za Następcę sobie naznaczył, wiele Niedbawości y niekto w sądach
 niesprawiedliwości poprzetrzął, na prywatnym Zjeździe wypowiedzia-
 no mu posłuszeństwo y przestano Posła do Władysława Książcia Polskiego
 oddając mu rządy Państwa, lecz od Bolesława pod Bogusławem w Ba-
 łatę porażeni y zwyciężeni zostali. Po następnym wkrótce Śmierci Bo-
 lesława wstydliwego Leszko Czarny od niego wyznaczony objął rządy Pa-
 ństwa Nie sprzeciwiali się temu Małopolskanie dla bojaźni następującej z
 Ruskami Wrogi. Czesi nie było do wojny po Śmierci Leszka Czarnego

różne różnych Krajów Polskich były Izardy, o Większości głosów żadne
 go nie ma, wspomnienia tylko o Łamiejącym w którym Upryknę-
 szy Sobie Wielkopolsanie jako też Widząc z podziatu Krajów nieposę-
 sliwe Skutki Przemysła na Sejmie w Gnieźnie zgodnie y Jedno-
 sławnie za Króla Obrali, po którego Śmierci dla Zjednoczenia Krajów
 y doskonałości w Rzemiosle Wojennym zgodnie Obrany Królem Wła-
 dysław Lokietek, a że Dziedzicem się być Polskim mianował, Nowo-
 naci y Namapracenia Obrządku Zwiększał, y Niedbale y złe się Sprawo-
 wał, rozniewane Stany na Izardzie w Poznaniu w Roku 1300. wy-
 powiedzieli mu posłuszeństwo, y mianowały Henryka Głogowskiego, y
 innych Książąt Wacława Króla Czechiego Zgodnie za Króla Obrali
 a po Śmierci Jego Władysław Lokietek na Izardzie w Krakowie od Se-
 natorów y Rycerstwa Zgodnie za Króla Obrany. Za panowania tego
^{Władysława} Króla Lokietka wspomina Historia o Izardzie w Krajowicach blis-
 ko Radziejowie gdzie Król przed Duchownemi y Świeckimi Senatorami
 jako y Rycerstwem na Ministra Królewskiego Skarżył się. Wielkopo-
 lanie widząc od Henryka wzgardę dla siebie, y zgniewane dawne swo-
 ie Prawa, na Sejmie w Gnieźnie poddali się pod Krzyż Władysława
 Lokietka. W Roku 1331. w Chęcinach Sejm złożył Władysław Lokie-
 tek gdzie za zgodą wiele pożytecznych Rozpłak Stanożo Ustaw, y Syna
 swego Kazimierza Nad wielką Polską postanowił, który po Śmierci
 Ojca swego na Izardzie w Krakowie zgodnie Obrany a na Sejmie
 turnie w Roku 1339. różniąc się Zdania o Następcy Tron do jednności
 doprowadził że jednostawnie pozwolili na Ludwika Króla Węgier-
 skiego Siostrzeńca Jego, o Sejmie 1347. nie tylko Historya ale rzeczy-
 najacze jest Statuta Świadek, w Roku 1336. Długosz pisze: Ordines
 conclusisse: Nullatenus Cruciferorum petitioni decisionem recipere
 excedenti assentiendum esse se nullo pacto in Conditiones ipsas con-
 sensuros.

Iur tu do Świadektwa Praw w Książce Onych przychodzi Etc.

Mowa z Okazyi Ładancy wielkprosci Głosow Konkludowania Materyi Podatkow, Niemiana dla niedania Głosu.

Wiem ja że jako ja stabe dowcipu Ludzkiego Światta, tak iest powinności na lepsze Swoe Ładania obracać, y lepiej iest zbłądu wyjść iak w nim trwać Uporczywie, lecz jmkonany Świadeclwy poprzedzających praw przywiedzionych na Dniu Onegdajszym że jednomyslnie naywiększe y naymnieysze według Okolierności w polnebach Swoich Rządku stanowić podatki, Zwycięzcy, Swoe rozszerzając granice, y Stawę, swoje utrzymowując Swobody, y Wolności, pmenikający samą bojaźnią, aby przykładem Ustawionego na Dniu onegdajszym większości głosow Croyowego, y Srebrnego, w dalszych Rządach podatki wielkprosci głosow nie podpadały, ani na ten podatek, ani na turnum nie pozwolitem, tak tym więcej pozwolić nie mogę, aby ten przykład Auktorypowany prawem Następującym Sejmem był Ustawą.

Gdy się niektóre turgia Prawa fundamentalne latami wiekami przykładnie utrzymywane na których Swobody y Wolności Nape, Ładowały się zapadłać, gdy Nowa forma rządu iest wprowadzona pod różnymi porokami trudno nie łkać się o porostate Swobody y Wolności. Mowi Historyk Rzymski: quod Saepius Mutatur inde tenus labitur. Jakoz ta miena Rządka y inne Wpysłkie poprawując Swoe Rządy dawne y Prawa Kardynalne w Niewola Upadły, Mowi Polityk Rządki Weneckiey o Odmianach Wolnych Narodow Mutari Rempnam Nihil Aliud est, quam unum Regidō Statum, sive formam Converti in Aliam, aut Arcta et legitimo Regidō forma degenerare in Vitiōsam.

Nie wywodzę dla Skrocenia Croyu że od Najdawniejszych Croyow w jednomyslności Stanowione były Prawa Nape y podatki, nie wywodzę z Greckich y Rzymskich Rządki przykładow z Okazyi wielkprosci głosow y poprawy rządow zaprowadzonych do Niewoli. Greckie Rządki nayliczniejemi Persow, y Filipa, y Alexandra Królów Macedonskich Niezwyciężone Woyskami, przekupiono w Rządach wielkprosci głosow pokonane zostaty. — Niepamięć =

Nie przecie iż gdy się Stanom Rzeczy zdaje aby Materye Ekonomiczne, Wojskowe, Sprawiedliwości Wiekposiać głosow, czyli Sędowym Obrazkiem były determinowane, według Konstytucyi 1764. lubo zley miary, jak z innych Okazyi byta, mogła by być za Jednostek na Stanow Izoda, podniesiona lecz gdy ta Generalność Czyni trwożę, Ale tezy materye Ekonomiki, Wojska, Sprawiedliwości, wprostnie objaśnić mogą okoliczności, y przyczyny, jako są jedynym Wprostkiem Przędow Celem tak objaśnienie nie jest konieczne potrzebne, co judicaris potestati, co plenaria libertati do decyzji należeć będzie.

Często się trafia z nieszczęśliwością Narodow, że Sprawiedliwości pozorami bywa Laemiona zewatcenia Praw, y Użycia ich na przeciwnie jak są postanowione Skutki dla opawnego tłumaczenia dozwolimy tego Nieszczęśliwie lubo Statut 1511. wtały stawia Czwartego Pacta Conventa y inne Konstytucye tak Prawo kara tłumaczyć iak słowa w nich brzmia, dla tego w takich delikatnych Okolicznościach jasnem wyrazić opisac należy rozdziały które judicaris które plenaria libertati mieć będą odłame. Ktorzy jest okoliczność, którzy za natężeniem dowcipu choć przez pozory do tych trzech punktów Ekonomiki, Wojska, y Jurydiki nie mogły być przystopowane, a tak y Senat nie miałby o co wotować Postowie nie miałby po co do Swojej Izby wracać, nie miałby nie traktować in plenaria libertate y owspremby ją zupełnie utracili.

Religia niech Najsłodsza dla której Życia y fortuny ofiarować jest najproszampa, y najwodziennieysza, dla pomnożenia handlow y Kramiofet immaginowanych bytaby w niebezpieczeństwie Wolna Krowow Elekcyi pod pozorem Uprzedzenia Zamieszania nierzadkiego krowy, Traktaty, Wojna, Pokoy, Alianse dla handlow mogłyby być użyte, Czwartego Stanu przypuszczenie do rad lub przydanie Onemu Przywilejow szprerobkiem y umniejszeniem Szlachectkich dla rozprzeczania handlow y Kramiofet, Uwolnienie Chłopow od Władzy Panow y Ziemow swoich dla wydoskonalenia Rolnictwa Kramiosta, Znieszenie Stanow Duchownego y Szlachectkiego przez Zbytne y uciążliwe podatki, Obfite nobilitacje =

Nobilitate y Indygenatow naczawanie dla Zostawienia w Kraju pa-
siudanych przez Cudzoziemcow y innych Stanow Ludzi pienigdy,
zniesienie Trybunatow Przywilejow Szlacheckiego Stanu, neminem
captivabimus Nisi jure Victum, nemini Adimemus bona sine pre-
cedenti Judicio. Zgoda ledwo mozna wymysleć okolicznosc, ktorychby
nie mozna bylo do tych Tzech Ekonomiki, Lotnictwa y Jurysdyki
przytaczowac punktow, a Latym Sluznie sie domawiam y Sprawiedli-
wa zanope proibe aby jasnie y wyraźnie opisac okolicznosci ktore
pod temi Punktami zawarte należą Judicijaris potestati Stanow, ktore
onych plenarie libertati.

Ufamy petney dobroci Wspaniałego Serca W. K. M. i. ze pod Jęgo
tuskawym Panowaniem pewnem być możemy całosci Wiary Swo-
bod, y Wolności Naszych Prerogatyw Stanu Szlacheckiego, dawales' W. K. M. i.
obfite dowody chwalebney y przykadowey Swoy gorliwosci ku tej Oczyszczeniu,
będąc Ję wiernym y pożytecznym Synem, niezmestając ich dawac
stawisz sie Ję tuskawym Oycem, Ale Najjaśnieyszy Królu od Prawa
Smierćności nie jesteś wyłączoney, Rępta zaś iść nie Smierćnelna,
nie moie być naganna Nasza troskliwosc, abyśmy wieść od Pradkow
Naszych droga Ję Krówa dzielnością y pracami kupione Swobody,
Wolności y Prerogatywy Stanu Naszego Stawaniem Naszym y Pełnością
Naszym dochowali Następnym.

Nie dochodząc za Ostatniego Panowania Seymy wstrętu uży-
nie nie powinny, gdyby miemi więksi gotow rządzić, pewnieby Nas
była dla upodobania Królowi do ktorego Zaupe się Stopusie; dwu krót
nie do Wojny przyprowadziłaby była y przez nie do okropnieyszych
jak Saxonii, Stral y Spustopenia. Wpakrze przez te Wojny obydwie Le-
tara y Francya wiele krajow Stracili, Anglia w nieznosne Zabrnęta
dlugi, Portugalia w niebezpieczeństwie była Hollandya po Swoy pierw-
szy wojny kłóskach do drugiej nie wdawala się.

Do samych mowięc podatkow Lawie nie uwzględnowanej dotąd
poddawac pluralitati, kiedy to iest jeden między innemi Wolności Stanu
Szlacheckiego

Szlacheckiego. Inakami te tylko optacie podatków, które sam zgodnie stanowi, kiedy Stan Szlachecki wprostniebach Rzytley Ładnych by najtędniejzych nie odmawiał lekarstw y owym od Ofob y Fortun Stanu Szlacheckiego Jedyna Rzytley Obrona oznaczona Szczerliwie y Shulecanie zawpe była wypetniona tą mocą Utrzymaną Wiara S. Keitholicka, tą mocą rozperzone Granice Utrzymane Swobody y Wolności. Zygmunt August wychwalał zdoświadczenia ten Narod ze więcej u niego wola wielkiej Wolności, prurba, mogł dokazać, jak Absolutni Panowie Strachem y bojaznią. Nie wspominając dawnych przykładów Chwalebnych Polaków o łatość Wiary prawowiernej, Swobody Swój o Oyczyznę y o Dosłownostwo tuskawych Królów swych, y o Wtępnę Jek Imieropagowliwości w Wojowaniu Swem w tępniemi Osobami Swym własnym Kopcem, y Swym najemnym Łotnierzem; Zygmuntowi Pierwemu do Otrzymania Tronu Węgierskiego, Oprócz innych przypadków Zygmuntowi Trzeciemu do odebrania Swego Driedzielnego Królestwa Szwedzkiego. Stefan Król na Wojnie przeciw, Moskwie Driedzielnicy takowego Lęzł Wojska, Nadworni Ludzie Kiecia Dymitra Wipnie wieckiego y innych przy zniżerzeniu prawie Wojska Rzytley najwięcej pomogli do zwycięstwa tak pomysłnego pod Beresteckiem, na Widen-sko Wojnę z Królem Janem Trzecim wielu nadwornych wyprowadziło Ludzi, wielu z Nadwornymi Swemi Ludmi Swym własnym znaydo wato się kopcem. Zbywać nigdy nie będzie na obronie Oyczyzny y Dosłownostwa tuskawych Królów, póki w swych Swobodach y Dosłatkach Stan Szlachecki będzie zachowany

Za powiększeniem potrzeb Publicznych których niezliczone są stopnie wiskposcia gotow powiększane podatki, ubożę Stan Szlachecki zniesłyby jedyna Rzytley Obrone, Wpukie już Konstytucya 1764. zlewny jest Kommissyi Ekonomicznej do Włożenia Projektu Skęplowane go Papieru - Nad którym postanowionym wiskposcia gotow przez Parla-menta Angielskie, y Anglii Sama y Amerykańskie do niego należące Ofady Nieznosnie Utykiwali -

A jeżeli

63
A jeżeliby Wiara prawowierna wpyły na przewyższenia przywrócić
była w Niebezpieczeństwie dla większości cytosów jeżeli zła przywrócić
była by była Sprawiedliwość przywrócić Królom absolutnej Władzy
jako Dania y Szwecja nie dawno uległy, lubo wiadomo jest że
Obywatele w takowych Kręglach Nieznoszący ich obciążeni Podatkami,
jaka że się nie obawia aby pomniane większość cytosów Podatki
nie zniszczyły Stanu Szlacheckiego. —

Jako jeszcze wielki świadectwem są przywrócić tak zupełne
jest bezpieczeństwo Legodnego podatków Ustanowienia w potrzebie Królestwa
gdy nas poprzednie upewnienia, przywrócić, a jasne pokazuje się nie
bezpieczeństwo z Ubożenia Szlacheckiego Stanu a w nim Zniszczenia
jedyną obroną Królestwa większość cytosów, tak na poddanie podat-
ków większości cytosów nie pozwalam, y owym dla bezpieczeństwa
publicznego y Spokojności, jasnie opisać należy co pod temi trzema
Rozdziałami Ekonomiki, Wojska, y Sprawiedliwości Sędowemu
Obywateli, co zupełnej Zostanie się Wolności y Jednomyślności. —

Mowa na Odpowiedź Jmci P^{ro} Stepkowskiemu Kasztellanowi
Zamowskiemu Postowi Wołyńskiemu Kollegie Swemu wygłosie
Swoim Wyprawianiem że ja y Kuchmistrz Litewski Kollegie
przeciwko Instrukcji Mówimy, ale Niemiana Narajutrz
przepraszat wyznając Winę swoją.

Przewidziata to Mądrość przewidziana nie zwykła się Myśleć ani
Omyśleć, że Sprawiedliwość miała być przesładowana y Leby ją czynią-
cy nie mieli w tej ciwizacji wstrętu, błogosławieństwo dać Dar nad
wpyły dać, beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam
mamy poprzedzające przywrócić, że za dobre ucyńki kamienowano,
a takim mniej dziwujemy się że przesładowani jesteśmy stawiając
przy Ubezpieczeniu prawowiernej Wiary, Wolności w Wolnym nie po-
zwalam naj lepiej wydajęcej się y zawsze konserwowanej bez którego
słowa żadnej nie czynią skuteczności, Same tylko mają brzmienie
y zprawa

y zpara nikną, widząc z Doktorów S. że przysięgi tej powinny
być tłumaczone z Statutu 1511 Paetow Konwentow Władystawa Czar-
tego y innych Konstytucyi że słowa Prawa tak powinny być tłumaco-
ne jak w sobie brzmia, Sama Konstytucya 1764. Konwokacyi o porządku
Seymowania mowią o powrocie Postow do Swojej Języ, to nazywa ple-
narium libertatem gdzie wolno nie pozwolić, y niechcieniem wolnego
cytostu Swobody od Pradków moich mnie zostawinę użyć na zastanie
niej się od natury wolności, gdy mi nie był składowany na utrzymanie proje-
ktu ubezpieczenia Wiary Wolności, y Praw.

Ale gdy Zapytany jestem od mego kolegi jako pytanie odpowiedź
sięga a oskarżenie usprawiedliwienie której był uciwinny gdyby do
się było na oskarżeniu, tak my powinniśmy Tronu Wk Meī Pre-
swiętych Stanow zaprzętu Wolności Sentiore quae velis et dicere quae
Sentis, ludziei Charakteru y Osoby gośnego Naszego Kolegi w powinnym od-
powiedzi skromności.

Instrukcyi Naszej zaczyna się od objaśnienia J^{te} Wk Meī za pie-
ciotwóde o kolo dobra publicznego Stawania ochotnie wnać pierwszypom
im wypelnieniem głosi. Zaraz następuje punkt Ucalemia Wiary
wypelnieniem te Chreścjanina y Posta powinnosć gdy o Jey ubezpieczeniu
nawypierwypym projektem dozbrajałem się, drugie miejsce zostawiam
zniesieniu Cła generalnego jako y wnaresy Instrukcyi promiejszy
Punkt czytamy.

Nie mamy wyprawdzie w Instrukcyi wyrażonego Punktu konfer-
wowania, lub rozwiązywania Konfederacyi ale pod tytułem alby swobody
y Wolności były konferowane pod tytułem Cetera Activitate Jmē PP.
Postow, pod hasłem najwyższego Prawa Salsus Replia Suprema le-
zepto pod hasłem Zaprzętu Wolności nie dawno wspomnianego Senti-
re quae Velis et dicere quae Sentis, pod hasłem Instrukcyi Ryymian.
Swoim Konfulom y Postom w szeregiowych Wolności Crafach dawanych,
Videat Conful et Legatus Romanus nequid detrimenti Resplia patietur
o Niebezpieczeństwach Konfederacyi tak Stago trwającej y okolicznościach
Jey wolno =

70

Też wolno nam być y będzie domawiać się.

*Mowa z Okazyi Projektu Grobelnego, Mostowego y Urzędu
Mostowniczego. Nie miana.*

Jako każdego Sędziego jest powinnością mimo Zdania choćby najdoskonalsze kolegów, Stuchać pilnie Stron Sporu, y dowodów dla oddania zupełnej Sprawiedliwości, o tey Sam na swoim powinien być przekonany Summieniem, iak Teologowie Lwów omiśsam ignorantiam ludic: hic разумы są ograniczone omyłce y błędowi podpadać tak tym więcej należy do Stanowienia Praw pilniejszą mieć powinność ostrożności co y jak dla czego y w jakich terminach, Stanowi się że Dekret, ie: dnego lub kilku ludzi prawa całego narodu ludzkiego mogą uciemiżać, może może być z swęj dobra Istoty zopisanu szkodliwa. Dłytunia nie może być troskliwość gdzie o Catość idzie Narodu.

Stupności jest dzieło publiczne ostrzegające Catość, aby projekt przez Łucnego Senatora Jmci Pana Wójcowskiego podany, przez Godnych Kolegów Napych Jmci PP. Wielkopolskich y Pruskich popiera ny do czego y Napa Stofure się Instrukcyą prawą być utwierdzo ny y skutecznie zachowany, aby dla pilniejszego rozważenia y rozstrze snienia projektu trzema dniami przed rozucy, Stanom Rządzący były podane y Izgodzone, y podpisane przez Marszałka Półskiego y Delega tow do Konstytucyi aby były podane do Grodu lub Ziemiństwa zwol= nym każdemu Senatorowi Ministrowi y Postowi Wyjściem.

Rozważna Uwaga doskonałe czyni rady, rozważnione Uwaz= nie w Stanowieniu Praw Okoliczności Wypustkie zniech Inoprec Ciemno= sci od opaczego wyjmienia tłumaczenia, dobroć onych y trwałości upew= niania, Ciemność Praw y ustawiana onych odmiana w ustawicznym poruszaniu y niepewności trzymające Kraje, są wypustkich Nieszczęśliwo= ści Na nie Spytujących pierwej zmyczna, a Latym oprowadzanie tego Projektu zpowinnym Upranowaniem dopraszam się.

Była przed kilku dniami Chwalebna między Wspamiatorcia Króla,
a mitofia =

a Mitością ku niemu Stanow Sprawcy, Mędrość y Sprawiedliwość Koła
tę Zgodziła Sprawę Wielkość Umysłu Swego przywiązania Narodu
na pożytek Onego obracając, to jest na wychowanie Króie Sackickiej
w Szkole Rycerskiej to jest przydatnej y potrzebnej Sprawiedliwości
dla tego, aby Zebrane z Obywatelów Króie pieniądze na Sam pożytek
onego były obrócone.

Nie rozperam tej o Szkole Rycerskiej materji gdy ją WKMś do
Woytkowej odczytasz materji Nie wątpię że za Zleceniem WKMiś
Przeswietna Komisya Woytkowa gotowy Stanom Rzpłtce opisanie
Zupełnego, lierby, Urodzenia, co do Wiary, Obyczajów, y Nauk poda
projekt, na ten czas z Obowiązku Instrukcyi Mojej, y Stuszenosci będę miał
honor przyrzeczenia się stanowić rzecz jakową, y Ofiarując na utrzy-
manie tej Summy, powinni być iey pewnemi Nam Postom nay-
przyzwoitsza jest ta pewność, który oprowz powzednego Sędziemu Bogu
z Sprawowania się Urzędów Naszych wachunku porostatym w Domu
Braci z Mocy Prawa y powinności Sprawować się będziemy.

Co do projektu Mostowego y Grobelnego znam y w tej mierze Prawa, pil-
ności w Czynieniu Praw y Wiadomości Oney nie wplydzą się, w Chodząc do
rada y Rad Rzpłtce według Statysty Rzymskiego zdania, iey Stan y
Prawa powinien wiedzieć Konstytucye 1569. 1570. 1578. 1589. nie
stanowią Nowych Władz, y Urzędów, Podkomonym, Chorążym, y Woy-
skim w Swych Wojewodztwach, Ziemiach y powiatach, rewizya Cet y
Grobelnego nakazywata z odestaniem tych rewizyi na Szym, Inam
Prawa do osobnych narnaczające rewizorów, Mijam Konstytucye
1726. 1736. bez narnaczenia Rewizorów ogólnie eta grobelnego y mo-
stowego bez wyznaczenia rewizyi utwierdzające w równosci po trzy gro-
sze od konia, lub Wolu, Inam wiele ztąd Szkodliwości, Wiadomy ie-
stem z tego Używania tego Dobrodziejstwa Rzpłtce na poprawienie
Mostów y Grobel dla polepszenia drog, y przepław wyswiadczonego,
zktąd y mierne handle, bo te same Wolnym Narodom są przywoite,
były wstrzymowane dla tego gdy się terazniejszy projekt Stanom Rzpłtce
zdać, y ja na niego zgadzam się. —

Leex jako =

71
Leż jako za Ustanowieniem Mostowniczych Wicary-
nionaby była Nowa Jurysdykcya, wielość Jurysdykcji między sobą La-
miepanie Sprawując, Są Okazy, nie spokojności Obywatelów pomno-
żoneby były co rocznie Skarbow publicznych wydatki, na których do-
petnianie, nowe Szukane byłyby podatki, a zatyż co raz więcej po-
mnazaieniem się podatkami Stan Szlachecki, Ubożsi y niepieniężni by mu-
sieli, y najmocniejsza Rzytla na Osobach y dostatkach tego Skarbu
zapadła Upadła by obrona, więc gdy się tak podobą niech było na-
rok naznaczeni Mostownicy ofobliwie którymby w kraju wyznaczonym
te nowe które ma wypaść prawo do Skutku przyprowadzić po skon-
czonym roku aby ich wtadza ustawata, a Sprzeciwiający się tym U-
stawom od Ukrywionych kryli ad cuius vis instantiam do Grodów
lub Ziemstw byli pozrywani y Surowie bez Kadencyi Sądów, z ofobliwie
go rejestru przed wypuszczeniem Sprawami branego byli karani, nie będzie
Zemiepania między Władzami, Umniejszą się Niepokojności Obywate-
lów zmnożonej Nowey Władzy, Wzrastać się koszta Skarbow publi-
cznych na przytecznicę Rzytley potrzebny które na Mostowniczych co
rocznie miały być obracane, których opóźnienia jak najpilniejszego
catorć publiczna wymaga, y Szlachci o Złotyach kłopotach iednie nie
będzie do Sądów Komisyi inaczey Nowy by był do zniszczenia Stanu Sza-
checkiego przez kłopoty prawne, podrozne Sposob.

Już za Cto WKMi 20,000. potrzebno już na reparacyę Zimku
40,000. Na Sztafety 10,000. Ładają WKMi na reparacyę Szkoły Ry-
cerskiej 40,000. co będzie miał honor przymówić się prosiąc o weryfikacyę
wtey mierze projekt. Uczyń to 110,000. Przydajmy zwykłe na Kom-
missarow obydwóch Komisyi y Oficjalistow pensye, bez ^{cioty} ordynaryj-
nych nie obędzie się Expens którym gdy niewystarcza, pretendowane
na melioracyę, Zotdu Woyska y Aukeyonowanie onego Ustanowione
podatki Nowe będą Ładane y Wymagane mniej przed tym mieliśmy Do-
chodów, ale też mniej Expens, niech przynajmniej tu na Mostowniczych
będzie wyjęta, y to może zdanie nasz Sprawiedliwa Aby ci teraz Nazna-
czeni

naznaczeni Mostownicy, przy swoich reżyzjach, mityny, Groble, Jazy,
na Rzekach portowych Statutami, y Konstytucjami dawnemi Zakasa-
ne, y zmucac je Nakazuącemi etiam Adhibito brachio forti. Le
Ordynansami Kommissyi Woyсковoy Skutecznie pozmucali będnie więk-
szą Sposobność do rozszerzenia handlow miernych bez Nowego Rypłey
Koptu. Jeżeli wtey mierze inny jest pożyteczniejszy y Skuteczniejszy
Sposob Zgodzę się Na niego. —

Mowitem o handlach miernych że są tylko Rypłey wolney potrzeb-
ne, obfitość handlow, za ktora następuia bogactwa, a zniemi pospoli-
cie złączone są Lbytki niszące Cnotę, ktora jest fundamentem y Stosia
Wolnych Narodow Wprowadzone do Sparty y Rzymu bogactwa były
początkiem do ich Niewoli.

Hollandrow nie trzeba mi przywodzić, bo ci dla Lyskow, Samego
Lapieraję się w Japponij Chreścianstwa, Luchwale po potożonym w
bramie Krzyżu na wzgardę Wiary Chreścianskiej Depesa. —

Mowa z Okoliczności Memoryatów od Gosta Wielkiego
Dworu Petersburgskiego od Ministra Plenipotencyaryusza
Berlinskiego Rezydentów Angielskiego y Dunskiego Le
Dysydentami przeciwko Nam Mianam.

Byłbym zbyt w mowie Obperny, gdybym chciał wyliczać y wspomi-
nać wypustkie okropne skutki z rozności wiar nierozsliwie pocho-
dzące, z Ignosbieniem Wiary prawowierney, Zniepczeniem prozda-
ney Narodow Wolności, bezpieczeństwa publicznego wzwropieniem
Domowych wzruchow podniepieniem, targnieniem Świętokradskich regł
przeciwko swym wstępnym Królom Skracam Stowa wiadome stawiam
przykłady ktore Skutecznie są do wypraszowania moc maza.

Jawa Łatośna pamiętki wyłamanych bystro y nierozmiernie Nieprze-
sliwosci w Egipcie y w Schodnich Państwach od Aryanow od Maniche
uprow, y Donatystow w Afryce od Monelistow y Konomachow w Grecyi
od Nowocyanow tamże y na innych miejscach od Marcina Lutra, i Keliwina
w Niemczech =

w Niemczech, w potnocnych y innych rozległych Krajach, a zalicz Szta-
 tna z Okoliczności wznowy Wiary u nich w zryziona buma, nie do
 konczyła prawowierney Wiary Upaoku, nie podniosła Świętokradzkich
 rąk poddanych przeciwko własnemu Panu Karolowi pierwszemu do
 zrucenia go z Tronu y ucięcia mu głowy przez Katońskie rzece, na-
 torym przypaśkiem cała Europa pmerazona była, y do tego myś-
 łowie, a zalicz też Krolestwo nie poddała pod Tyrannię Cielowicka
 Kromwela, y w tej tak wiele lat uluwadrata, y Synom Jego wlepszy, nie
 zostawiła których niedbalstwo niedoskonalości o Niech te Krolestwo
 wybawiały. A zalicz Francya jedyną własnemu podległa Rządowi Sonu-
 tnych nie stawia widokow, w znieconych gwałtownie, uprzejmie y
 łukwale popieranych przez lat więcej dwiescie buntow przeciwko
 swym własnym Dzielczym Panom y Domowej Wojny z Europe-
 nym Krajem Zniszczeniem ledwie dzielności y mocą wpryskiem wie-
 kom pamiętną Ludwika XIV. pro wielu pracach, fatygach y usilo-
 waniach, przez dobyte Kupelli Wpokozone zostały y zawa tych nie-
 śmi. Lwice, pamiętna przez wypędzenie z kraju wznowyjących się w wrocie
 zabronienie na zawsze onym powrota ułumiona została. —

Te strasne okropnych nieprzesłowość Cudzych y Narodow Slady.
 Swecya Dania Węgry w raz z Wiara, Prawowierne, Wolność utraciły.
 potrzebne Nas uwa, Ostrożności. —

Namienionych domowych przykładow w Mowie mojej przy popar-
 cie Projektu uboszczenia Wiary Prawowierney od Xcia Jmci Biskupa
 Krakowskiego podawanego nie powstaniam, z których można wiele
 mamy dowody Świadczenia, że poki całość była Królów y Narodów tej nie
 dopuszczania. Lwary, od przyjęcia tej Wiary Prawowierney, aż do Władcy
 Stała Ładnego Jey nie mamy śladu. Ten Pan Statutem swoim 1424.
 u Władcy na konusie tej wiary y rozpiętnia jej w swym Kraju
 po śmierci Jgo w zmagających się tepe Lwary z wznowieniem Spokoju
 ści publiczney postępującia Prawom y Władzom przyzwoitego Stany Rząd-
 przez Konfederacyę w Korespondenc 1438. zastawili się pro tej Świętości Wiary
 Prawowier-

prawowierney, bezpieczeństwo Swobod y Wolności Narodowych oraz Fro-
now, y Powręchna Spokojność w nieporuśnionej Szczęśliwie trwaty Ca-
łości oprócz podniepionego przez Dyssydentów w Roku 1525. w Gdań-
sku buntu y Gwałtownie z Iniszeniem Wiary Prawowierney w zgarda-
powagi Króla y Rzytley przez odebranie Kościołów Katolickich sprofo-
nowanie onych y Naczynia w nich Świętych. tudzież z męczniasz U-
względow wypustkich Katolikow a Ofiadzenia Onych Dyssydentami do fece-
plebis Wybranemi, lecz te w Roku następnym wypustko Rzytley
moca, y Posilkami od Książąt Pomerańskich przez tego Wielkiego Kró-
la. Surowemi karami uspokojonego Jak tylko Same Zygmunt Augusta
pobytanie te Najgorsze wypustkich Królestw zte do Narodu Swego w
prowadził y rozknewiłd prawa bowiem pozwalającego jakowego Pry-
wileju Dyssydentom za Zgodą, wypustkich Stanow wola, iak powinno
było być nie czytamy aż do Konfederacyi 1573. bezpieczeństwo y Spokoy-
ność tylko Onym przyrzekającej. Nieszczęśliwe liczymy przykłady
porużenia Wiary Prawowierney Swobod y Wolności Domoway Wojny y
zamiepania buntów przeciwko Królom y Rzytley.

Mówi Polityk Niemiecki z Nieszczęśliwego w Niemcach, y innych
Krajach doradzenia: *Libertas Conscientie Ubicunque hactenus fuit, quo-
quo venit, nunquam sola fuit sed mille bellorum furis, externorum
invasionibus, seditionibus, Cœdibus, de populationibus Comitata Compa-
ruit. Belgium, Hungaria, Bohemia, Germania, testimonia sunt plu-
squam Nota, quantum noceat publica felicitati divisa religio*

Niemozemy nie cruić Zalu y podziwieniasz Le Pofelstwa y Rezydencii na-
si u Dworu Petersburgskiego tak wiele kosztujące jako Nas Informowały
Rezultata Senatus Consiliorum y Kalkulacye Komissyi Ekonomiczney Za-
dnego pomyslego u Najpraszniwszycy Carowcy Imiei tak dobirze Nam Smy-
iającey jako dawne y terasniysze nas upewniają, Memoryaty nie zjednaty
skutku. - Już zjednoczona Rzytla wewnętrzna, zupełnie pod Stodkiem
W. K. Miei Panowaniem lepiej się Spokojnoje, A za co dotąd dla ubezpiecz-
nia iey Sprowadzone Używane zwodziecenoje y diękerzynieniem przez Kon-
federacya

Konfederacya generalna, przysięta do tego w Kraju zostaje.

Jako do pominającej się Najjasniejszej Carownicy y dopominającemu się Najjasniejszemu Krolowi Pruskiemu y propiera-
jącym Zjednoczenia Dyssydentow wedlug dawnych Praw nie Informo-
wano Ze jako Przywileja Krolow Naszych w Materyach publicznych
mocy nie mają bez zgodnego Stanow Rzymskiej Izbowolonia, Ze co Krol,
Senat, y Poslowie iednostayna postanowia, wola, temy wyzysey iedkiedy
kolwiek byli Kondycyi Stanu powinni podlegac Obywatele a zatym
Przywileja Zygmunta Augusta, y Augusta II. chocby byly w samey
rzeczy gdy nie sa powszechna, na Sejmie nadane Igoda, ani mocą
Prawa Sparte y Owpem dawniejszym Prawom Statutom 1413. w-
Horodle 1424. w Wieluniu Konfederacyi Stanow Rzymskiej 1438. y pro-
zniejszym konstytucyom sa przeciwnie a zatym Dyssydenci postano-
wionym Prawom przez Rzymską podlegac powinni Ze przez Konfe-
deracye 1573. 1576. 1587. y Pacta Conventa Henryka, Stefana y
Zygmunta III. Krolow Naszych nie wiecey Dyssydentom nad spo-
koynosc y bezpieczenstwo nie warowaty aby z Oczyszczenia wiary, Krwie nie
przelewac y Dobro nie odbierac, Honorow, Urzedow, Funkcyi, Zborow,
Oratoriow co iedno znaczy niepozwolity, y lubo osiadali Funkcyje Urzedy,
po budowali Zbory, Dzialo sie to gwałtownie y bezprawnie, Albowiem
gdy od wyzyey wyrazonych Statutow y Konfederacyi, Rygoru, w samym
bezpieczenstwie Fortun y Osob promocyjemi tu wspomnianemi Prawami
sa upewnieni Dyssydenci wiece nie mogą, wzmagac Przywilejow nad
Opisanie Praw, jasne sie to pokazuje z Konfederacyi 1632. ktorey byt
Marzalkiem Poselskim Abusive Radziwit Helman Polny Lilewski, y
z Konfederacyi 1648. Ze Zbory sobie postawiali Usu non Lege y to im po-
zwolono konserwowac w Dobrach Krolewskich, Nowych nie buduiac,
Sprawy o Narazenie bezpieczenstwa y Spokoynosci inter Dyssidentes w Try-
bunale do Sadzenia dano y Dekreta przeciwnie tym Prawom za niewazi-
ne uznano do ktorych Konfederacyi Pacta Conventa Wladyslawa IV.
Jana Kazimierza Michala, Jana III Augusta II. tudziez Konfederacye
1668.

1668. 1674. 1696. Ostatnie dwie wyjmują excepta Marowieckie.

Ze Traktat Grymullowski razem z Traktatem Driatynskiego w Roku 1710. na radzie Warszawskiej razem jest Utwierdzony y Ubezpieczony naszymi, zostaty według Stanu naturalis będącego ze do poruczenia Swoy Wiary niek niebyd przymaglany. Traktat Oliwski z Szwedami za Gwarantem, Francji do Samych Miast Pruskich Skopu sie, według Wyrażnych Swoych Stow nie się nie tylko wdrażających się teraz za Dysydentami Monarchow y owym Antypocem Króla Jmci Pruskiego Półet bronit tego jako drugi tego Traktatu przez Pastoryupa wydane Świadek, Aby się Szwedzi Ani niekt do Dysydentow a Wierę Polskich Nie mająt (ale to trud z traktatu Oliwskiego pochodzący, wyrazne Onego Stowa y opisanie Pastoryusza który byd Odfrepieniem wyperwadować powinni.

Gdyż Nas traktaty nie przymaglać wolny y nie podległy jesteśmy Narod, czyliż możemy byd przymuszonymi do dania więcej Dysydentom Wolności, nad te które mają sobie, nie tak pozwolone, jak niebezpieczeństwo Rydki Wymuszone, gdy Onych na to używają, buntowniczym umysłem Sądziwkie przeciwko Nam prowadzą Trony, gdy jest niebezpieczeństwo prawowierney Wiary, Wszak tak wielu Krajow odfrepienstw Katalicka, Rzymiska, Triferyty wiara, gdy jest niebezpieczeństwo Stanu Rydki politycznego dla nazywawczych które zwykły bywać z różności Wiar, niegdy kłótni, y zamieszpaniu.

Gdyby te Usilne tych Monarchow y nie odmiennie były Ładania, tego się spodziewać nie można, Aby tak trudne Kondycye, które by podobnym Narodom byłyby nieznosne, nam Przyjaciolom dobrym Wolnym y nie podległym podawano, kiedyż przystojni y przawidzieli Onym przeciwie się, jak w tej Okolizności gdzie zwyciężać jest chwalebnie byd zwyciężonym, na placu prolecz wielką y wicną, Szczęśliwością. —

Niemają ani byd powinno Mięsa wątpliwości, gdzie o Łość Prawowierney Wiary, y Oczyszczy idzie. *Auxilium nostrum a Domino*

a Domino qui fecit Caelum et Terram: podpisać projekt ubez-
 pieczający wiarę S. Katolicką, y Ażebyśmy na powołanie tak wielkich
 Monarchow Stuszne pokiwali względy, Oświadczając namyżym No-
 wego Postu, którego Lupa dla Ewaluacji Wojsk Onych postać; że Dyspy-
 deni Ładnych nie mając Krupod, Ani uprzedzku w swych dawnych
 Prawami Sobie porwołonych Wolnościach, Ani w Traktatach z pro-
 stronkami Narodami, nie stusne Ławfity Skargi, a tak zadosyć
 uszyliśmy wierney którąmy Bogu Stwórcy naszymu podległości
 w Ocaleniu Jego wiary S. y tych Wielkich Monarchow ileż nas Szacow-
 ney nie narazimy przyjaźni gdy Naszy Sprawiedliwości Należycie
 damy objaśnienie. —

Przykro są kochających godziny, tesklive Berkujących momentu
 tesklivość moe przywiązania y powołania namyżym, cyliż moie być
 przyzwolona y większa gotliwość jak o Łatość wiary prawowierney
 która jest bezpieczeństwem Narodow, fundamentem Wolności, y reko-
 imia Duszy każdego Ławienia. Tym więcej że ten, tak Ławienny,
 y doskonały; przez Księcia Jmci Biskupa Krakowskiego, w początkach
 Sejmu podany Projekt ubezpieczenia wiary prawowierney, przeciwko
 ustawienym Dysydentom Natarczywościom przez Ułożone wymysł-
 nie Materji Łta generalnego Zniesienia propozycye lubo o to y smacz-
 ki nie było byt na inny Łas oddalony, niemają nie Świśtłego, powo-
 łanego, y pozytecznego Narodom, jak bezpieczeństwo wiary
 prawowierney, Wzyskie inne publiczne na których nawet Wolności
 zasać się fundamenta tej argumentowaniu y umocnieniu ułepo-
 wać powinny, Wiara nad Wolność powinna być przeważana każdej
 Łas tej powinny, a Łatym z Łanbą naszą w początkach Sejmu ułbi-
 żyto się, Niech przynajmniej w Ławiennym Łupie Ładania Łra-
 w Domach porostających tesklive Łudu Ławienia, naszym gotowości usil-
 ności, będą dopłacone niech Projekt ubezpieczający prawowierney wi-
 ę o Łatowych Dysydentach natarczywości ustawnie wzruszamy
 będzie podpisany, a Nasza wiara nas Łudowi y ocali: Non dormitabit
 neque

neque dormiet qui custodit Israel.

Mowa z Oczaję Zbliżenia Wojska Rosyjskiego do Warszawy.

*N*ie bożę o Osobę moją, ani o fortunę moją, w krwawym
poie Gota bez pomocy Królewskiej od Przechwów moich wyprawiane,
mnie zostawione, bo jej strata wygranie moje, którym już nam
grożono, y Smierci Sama w Obronie Wiary S. Rzymskiej Katolickiej
y Wolności Chwałobna by dla mnie była, ale zbójczy przysiężenie
tejże Wiary stłumienia Swobod y Wolności naszych, te dwa Wido
ki mojej zaupie utrzyma iedynie umysł, Mam honor pytać się W. K. M.
który Rozpraszającimi Paktami Obowiązuje się Starze, po Uspokojeniu
Rzeczki o Najwyższą Wojsk Ludziomskich z krajów jej ewakuu-
cja y Nagrodzenie S. k. p. przez nie poczynionych, Mam honor pytać
się Przewielonej Konfederacji pozwalającej Obcych Lasywać Alfu
Wojewodzie Radeckiemu postanowionemu na ten czas Regimen-
tarium Generalnemu przeciwko Współ Obywatelom prosiłkow, kto
raz według Prawa, mogli myśleć iak chcieli, y mówić jak się po-
dobuło. Pytam się mówię Przewielonej Generalnej Konfederacji
dziękującej Najjaśniejszej Imperatorowej J. J. Mości Za dano
J. J. Pomoc już akceptowaną, y iey Nakazującą Uzię Postu Swego
do Petersburga z tym podziękowaniem wysyłającą dla czego py-
tam się Przewielonej Komisji Wojskowej pod jedną co y Konfede-
racją Zostającą w tade: / Wojsko Rosyjskie Opyskując Trzem Sey-
mom, Konwokacji, Elekcji, Koronacji, przed terminem kończącego
się Sejmu Zbliża się, y dla czego Składając Stary Rzeczki Zgro-
madzone O tym zbliżeniu się Ładnego nie mieliśmy raportu.

*N*ie miay zażte Najjaśniejszy Królu ze się W. K. M. pytam,
mówi Plinius do Trajana Cesarza, Chwaląc go Jmieniem Senatu
hoc est justum Imperium ubi quovis civis cum Imperatore de
publicis et suis juribus contendere potest Rzeczka na nas Postow.
tem użycy ta =

ten wtoryta Obowiazek doprawac sie y domawiac Satisfakcyi
 Pactis Conventis bezpieczenstwo Wiary y Wolności wymaga. Czyliż
 moze byc wolna y pożyteczna pod bronią Cudziemskiego woj-
 ska lat juz kilka Iniszczeniem wielu Naszych Wspolobywa-
 telow bawiacego rada.

Grozono Senatorom przed Sejmem Iniszczeniem familii
 y Dobr, Straszono Senatorow y Nas Poslow o calosci Wiary Prawo-
 wierney Swobod y Wolności domawiaacych sie następnia Cudzo-
 ziemskie Woyska jakoby dla wykonania tych Ostrych pogrozek
 nie wzdryga sie tych prawdziwych, czyli tylko ni zamach poka-
 zanych y Oswiadczonych Lamackich Umyst jedynie do Boga
 y Ocyryzny przywiązany.

Jeżeli Poganie Ładney niemajacy Nadziei o nadgrodach wie-
 cnych chętnie Lzycia Zdrowia y fortuny dla Swoy chot Labo-
 ronney wiary y Ocyryzny Ofiarowali Siewola Sylli mymupa-
 iacemu do Ulanania za Nieprzyjaciela Ocyryzny Marusza me-
 znie odpowiedział, licet mihi Agmine ostentes quibus Curiam
 infedisti licet mortem minitens non officies hoc ut propter cai-
 tem meum Sanguinem hostem patrie reputem aquo urbs et
 Italia toties liberata fuit. Helvidius Senator Rzymiski o-
 bowiazany od Trajana Cesarza z innymi mias Sprawiedli-
 wogo majacego var wydawac nie Sprawiedliwie wyrok, aby sie
 w Senacie nie znaydował, lub gdy będzie nie nie miał odpowie-
 diał ze Wladza Cesarza juz na ten czas absolutnego, mogła mu
 Unagi ktory Sprawował odebrać, ale mu nie mogła zabronić mó-
 wić gdy ten Unag sprawował dalej grozacyemu Smierci, Cesa-
 rowi, iesli by sie Jego sprzeciwiał woli, odpowiedział Urynsz
 Cesarzu co będzie twoiey mocy, a ja czynić będę co moiey będzie
 powinności, czyliż podobna aby Katolikom Mającym pewność
 o Nadgrodach wiecznych za dobre Urynski, które najsukuteczniej
 y Najlepiej w Obronie Wiary y Ocyryzny, a zley miary Urynsli-
 wieniu =

Wzręśliwieniu Wpływstkich Obywatelów y Jch wnaydliwje Czasy
Potomków, Wydaia się na prawdziwey odwadze y istotney rzy-
wale dzielności. —

Tuż większość głosów przywiązana. Lawie do mocy z Wp-
erobkiem wolności w wolnym Nieporwałam na Wpływstkie
Seymy, y Seymiki, y Wpływstkie Izardy ostrożnym Lawartaj,
według Upodobania WK Mui Stanowi Prawa, jwi Publiczne
powiększa, roznadza, y Szafuje dochody, Moc Woyska Nervus
belli, publiczne Skarby Rzeczy w Kommissyach bliska jest bo-
ku WK Mui coż więcej czynić możemy, do czego więcej przy-
nagłoni być możemy, Fortuny, Zdrowia, y Zycia chętnie losy
głowiomy idąc przykładem Pradkow Naszych Przynajmniej
w tym razie dla ochronienia w Niebezpieczeństwie potrozoney
Wiary Prawowierney, y porostłych Naszych Swobod y Wolności.

Wiemy z Konsultacyi Koronacy z przecytlanych Rezultatow
Senatus Conflictorum, których mi do tąd przeciwko prawom,
lubom się miał honor publicanie do prazai y domawiai wzbro-
nione są Extrakty, że Postowie Nasi do Dworow Cudzoziem-
skich Inaczej konstituia Summy, a żadnego złud nie mamy
pożytku, gdy nie tylko ucygnione Naszym Wspolobywatelom
krywdy od Woysk Cudzoziemskich nie są nadgrozione, do tąd
bawia się Zniszczeniem Krajow Zniebezpieczeństwem Calogo Naro-
du, y iepere na miejsce te podczas wolnych iak być powinny
zbliza się Obrad. W tym niebezpiecznym razie nie odpychajcie
gwaltu gwałtem, lubo Prawa Natury y Narodow, bronie się od
Najardow y gwałtu pozwalaja, ufajcie Wspanialosci y łaskawym
Najjaśnieyszej Carowej Jmci przyrzeczeniom, w Ubezpieczeniu
Praw, Swob., y Wolności Naszych y dawnego Rządu radzibym
y radz Nowe wysłae Poselstwo dla zeznania Ewakuacyi Jey
Woyska z granic Naszych, gdy żadnego do zerwania wewnętrzney
spokojności nie mają niebezpieczeństwa wszak Poprzednik Jey Wiel-

Wielki Piotr dwukrotnie Augustowi drugiemu Anna Augustowi
III. Królom naszym do osiągnięcia Tronu y Ualenia pomagając
po zupełnym Stanow Rzytley uspokojeniu Ubespieczeniu Wiary i.
Katolickiej, Praw, Swobod, y Wolności naszych, Swoie z Krajow
naszych Woyska wyprowadzita dla Szczerzego Uwiadomienia Le
Dysydenci Wierze w Kraju naszym zostaiący. Żadnego nie mają
prześladowania, ze się im nie ubliża co mają Prawami i Trakta
tami z innemi Narodami ostrzeżonego, y owzem gdy według tych
ze Praw za udawanie się do Cudzoziemskich Dworow jak bun
townicy powinni być karani. Wszak Rzytta ma Najwyższe
nad Swemi Obywatelami Władze, wszak im Sądy są Ostrzeżone
y rygor kar, na przesładowujących ich przeciwko Prawu, za co do
swey Jedynowładney Pani do jej postanowionych Umów nie ucie
kają się. Cudzy nie używając pomocy, Wszakże Najjasniejszy
Carowa Jmci y każdy Król w swoim Kraju tych Poddanych miał
by za buntowników, którzyby Cudzy nie własnego Pana szukali po
mocy przeciwko naszemu powołaniu Przyjawni Najjasniejszey Carowej
Jmci kar Surowości. Prawami narzeczona niech będzie utrzymana.

Racz Najjasniejszy Królu w którego ręku po Boskiej
mocy Koronami y Tronami władający losy Szczęścia naszego
zostają, przez Swych Łasnych Ministrów informować się y nas in
formować, quia nos sola Manent co za przyczyna tak pilnego
woyska w bliskosc kuteyszą, gdy się Sejm odprawianie ma być.
do kąd zmierza, na ostatek gdy to być nie może, niech idzie
na miejsca Ordynansami zamienione, abyśmy przynajmniej
Sejm ten już do swego zbliżający się terminu w zupełnym be
spiečenstwie y Wolności Skonczyli racz W. Królu wdać swo
ia Porady, Wszak Królów jest powinność Swoie Kraje y
Stany swoje, a najwyższy publiczne swoje rządy od wszelkich za
staniać Niebezpieczeństw.

Mowa -

Wona z Okazyi ze Stanisław Lubomirski Mar-
szatek Wielki Koronny należący przed tym do Komnif-
syi Ekonomiczney, Odgryzał się zwawo odpowiadając, na
mianą mowę o nie słuszne przeciwko prawu, Iłota
y Srebra Inżenie, ale ze nie odpowiadał dla tego
nie Mianu. —

Lubo by zwawo cynicznych Informacyi: które tracąc Skrom-
ność Inacza, jakowos Świerchność groźbę tłumaczenia zwawo
od mianych niek Winawac, ściągac powinny odpowiedzi, przy
awyeruiony przeciwko wprzecie do Skromności, tym więcej wgo-
dnym Upanowania Widoku Najlepsz. Króla y Stanow Rządzą
w jak najumiarkowaniszych odpowiedziach Stowach y terminach.

Przewidziawcy Przewidzianna Mądrość nie mogaca się Sama,
ani Nikogo omylic, ktorey przeszte, terasnieysze y gmyszte Casy są
zwawo Obecne, że Sprawiedliwość ściągac będzie porządowanie, aby
tym Ludzie Sprawiedliwość cyniczny, nie zrazali się, dar nad
wszystkie dary, Błogostawienstwo swoje Oswiadczyta; Beatiquei
persecutionem patientur propter iustitiam.

I toć to iest co mnie wzmacniło, tem mimo Styrzane z Ladu-
wieniem, ostre odpowiedzi Senatorom y Kollegom Naszym od Jmć
Kommissarow, którzy wedlug Prawa Niemaja, tylko pozwolona
remonstracya, a ta powinna być w Nayskromnieyszym Utoze-
niu, bo ktoż Surowo łagodnemu Sędziemu odpowiada. Jesteśmy
Sędziami Jehm de tractis suis Sprawiac się Nam obowiązani, że
nie dla Sprzeciwienia się, nie dla obwinienia bom podanemu Kwi-
towi nie zastawiać się; lecz dla ubezpieczenia zprzesztych gmyśnad-
kow, następujących, ile podany projekt Monety nowej tego Konie-
cznie wymagać upewnienia, Wniostem że Moneta redukowana,
mimo Konstytucy 1704. że zmniejszo cenę iżer. Iłotego, że na Ctaach
od Łboz wtawnych y Win na potrzeby Naszą prowadzonych, gmy-
glano Styrzających nam Ludzi do ptawienia Iłotem które po dwa

po dwadzieścia kilka złotych optać musieli nie chciano przyjmować monety, chociaż Prawo wszystkim rozkazujące przyjmować je postanowiło.

Jestem obowiązany moim Stuzne usprawiedliwić w Niepienia Lem umiał, y wiedział, nad to że Stuznie mówitem.

Prześwietna Kommissya czyli Ludzizemska, nowa, wpłyniona, czyli już redukowana, przez Podskarbieh Konstytucya, konwokacyi 1764. Utwierdzona, redukowała, przeciwko temu Prawu postąpiła, Cudrey Nowo wpłynionej nie należało redukować, tylko konfiskować na Skarb Rzeczy, y byłam ten Punkt tego prawa: Taz Oraz rada tak Koronna jako y w Xłwa Litto ma Zapobiegac wprawdzeniu Zagranicznych Ztych pieniędzy ktore jako kurrencyi Lądney mied nie mogą na Skarb Rzeczy do stopienia zabrane bydy zawsze powinny, oznaczoney przez Podskarbieh kurrencyi, gdy by ta Prawem wsparta, nie należało odmieniać, byłam tegoż Prawa drugiego Punkt, Ustanowienie przy tym Waloru y kurrencyi Monety Uniwersalumi WW. Podskarbieh Wielkich Obyga Narciow opisanu y Ogłopone ztwardzamy, y aby Skutek swoy pomyślnie miało na karzemy. Jazem powiedział że Storać mied wagi żadney, ani moć nie mogą, przeciwko jednemu Prawu, inaczej Nay nieszczerzliwie dla Kraju nastąpiłyby Skutki. — Spyłamy Solon jak całosc Rzeczy może być zachowana, odpowiedział, gdy Ludzie Unędom unędy Prawom będą postuszne.

Należa przewinienia postępku, Czas bliski Seymu Cateronie dzielnej iżalix osadziwszy pilnieć y moenieć granice aby nie wprowadzono Cudziemskiej Monety, wprowadzona aby zaraz była konfiskowana, nie trzeba było czekać tak blisko Następnego Seymu dla potrzebnej rezolucyi bez sprzeciwienia się Prawu. Fez przy czynny nie sposobności Zastąpienia granic, w pilnowaniu Aby zta Nowa nie była wprowadzona moneta, Stuzie być do Wyprowużenia dobrej terazniejszej. —

Mówitem =

Mowitem o Ctaeh ze Niecheiano Monety kurs swoy ieyce
maieyey przyjmowae od Ibori y Win Nafrych, y tylko Itoty po
Itotych 18 brano, y to iest w samey rzeczy prymtomny Sam J.P.
Superintendent da Swiadectwo Nawet niecheiano pokarai Uni=
wersatu Preswietney Kommissyi, a stąd wnositem Szkodę pu=
bliczną ze Ustanowionej Monety kurs maieyey niecheiano przy=
mowae, mowitem ze Dla Opisaney Uniwersytatami ofszrezoney
ewakuacyi, od Preswietney Kommissyi, nigdzie w Warszawie,
y w Okolicach niecheiano przyjmowae Czerwony Itoty chyba ta=
jemnie tylko po Itotych 16. y 23. Wnositem stąd dla wypustkich
korywek a naywiecey dla Woyska Maieyego Iotol Szerepity, ko=
niecznie po prawy protnebiuieyego, wnositem ze chocby byla Słup=
ność tej ewakuacyi, ze dobroci Monety nowej nie miała mocy
iej czynić Preswietna Kommissya Sobie Słowney, ile Jey Konstytu=
cya 1717 Szasieyca Czerwony Itoty do Itotych Osmnastu zastawia=
ła się ale ... anowiaey w trzech Stanach Rzpltey zostawie' należało.
Niebronila Preswietna Kommissya tych postępkow, ktore y wsey
widoku, w Warszawie y Okolicach Jey działy się, dysymulowała,
tez opisawpy ewakuacya Uniwersytatami Swemi do ktorych w O=
bydwóch Okolicach przystępuia, a za tym ale bezprawie
nie mozną się skazyć, tylko na Preswietną Kommissyę, kto nie
broni gdy moze karze tym wiecey ze Uniwersytaty Kommissyi pier=
wopre Itotowek tylko y Szostakow Inizyły cenę drugie już wwo=
stawnych y Saskich, jako y Itota, Wszakże jasne są Univer=
sytow Słowa, Wszakże już Jmnych Saskich miedziowek nie
podwożono a przeciż y te tak znacznie znizono y Sprawa iest
w tej mierze w Trybunale między JmPP. Starostami Włodzimie.
y Ciepzkowskim, jako czytamy Manifesta - - - A czyliż od
zlomania prawa Konwokacyjnego, y przywłaszczenia Sobie wyz=
szej nad Rzplta Władzy, wymowieć się mogą Jch Me PP. Kommissarze,
ieżeli nie wolno naganie Jch meiom postępku, za co Jch meiom Prawo
nakazato się

nakazato się Sprawować *De transactis suis*. — Greek to
 jest nie tylko z Przepięstwa Prawa, ale z konfekwancji, że
 Nikt ella wymyslności Kommissji, y wytwornych pretextów
 nie będzie Swoy pewnym Własności, Le wielkie nienawisć y
 niezgody kłotnie między Obywatelami Wolnym Najszkodliwsze
 Narodom pomnożę się że nie będzie posłuszeństwa Urzędom, gdy
 Urzędy nie będą posłuszne Prawom.

Mowa przeciwko Większości Głosów Izmyczyny De
 klawacji Dworów Petersburgskiego y Berlinskiego Aby
 a Pluralitate Votorum były wyiste podatk, Wojny Trak
 tatow y innych Materji Statūs.

Inam ja powinności Obyczny dobrego Obywatela, którego
 prawdziwą istotę nad wszystkie gwarantem Najwyższe Do
 stojenstwa y Naj obfitsze Skarby, Inam Należytosć, nie Uwolnio
 na, La przekonaniem rozumie y sumienia najlepsze Swo obra
 cać zdania, Inam bydzi przywoitosć Mniejszemi większemi
 większym Zabiegać Niebezpieczeństw.

Nie wstydzę się tego ani żałuję, że prywatnie y Publicznie nie
 praktykowana, do tąd w Naszym Narodzie Wolnym Narodom y Sa
 mym Cnotom szkodliwa, do moey, Porzą, y bogactw zaupie obroco
 na, ganitem Większość głosów, Wiem bowiem Le każda Nowosc
 choćby pozyteczna była Lamieżanie Sprawie, że Wszystkie Rzplte
 Wolne pro pozorom mniemanych polepszenia przytkow, odmienia
 iże Kardynałne Swo Prawa, w padty wzmęścić Niewoli, mówi.
Polityk Cantarenus Rzplte Weneckie Mutari Rempulum Nil
Aliud est quam unum Rpa Statum sive formam Converti in
aliam aut a recta et Legitima Rpa forma degenerare in vitio-
sam — Juzem w dawniejszych glosach moich dowiodł, Le Agiscu

Króla Spartanskiego z wyrzuceniem z Swoy własności do rownego grun
 tów powiatu wedlug Prawa Likurga, co byto Jotola Rządu, przez lat
 siedmset.

Siedmset nieporuszona, dobrowolna Ofiana przez Większość Głosow
była odrzucona, Król ten z Familią Swoją za tę przykłądą dla Cy-
ryzmy Mitosi, Ile był nadgrodzonym y ta Okoliczność zupełnie zni-
szczywszy Rząd Sparty pod okrutne Nabija y machinadefa Ty-
rannow poddała Rzędy.

Juzem dowiodł z Historji Rzymskiej, że Itamane w Osobie,
Oktawiana Trybuna Ludu wolne niepozwalam, było Epoką nie-
woli tej mienicy y Obserwney Rzęptey. Przywiodłem w tej mienicy
Zelanie Statysty Rzymskiego że jednego Trybuna niepozwalanie
Istą dźwigiem wstrzymywało Wole. - że wolne niepozwalanie by-
ło najmocniejszyą tej Rzęptey Strazą, która Tyberjusz Grachus
niszerząc Smiertelny icz zwał raz.

W Athenach Większość głosow była przyczyną do przyjęcia ab-
solutnych Rysstrata Rządow do potępienia niewinnych y zastu-
pnych, do wynoszenia niecnotliwych y szkodliwych Rzęptey Ludzi
Wszakże Theseus Najlepszy Król Athenski Miltiades tak sławny Wódz,
y inni Najzastuzenszi karą ostrocyzmu Większością głosow wymierzone-
go niesprawiedliwie byli uciemiżeni. Wszakże Aristydes Najwybor-
niejszy Cnoty Cłownik jedynie Sprawiedliwość y dobro powspiechne
utrzymujący wiernie Skarbem publicznym zarządzający, nie dla Siebie
ani dla nikogo z Nicgo nie udręcając, był Zelizywościami y potwa-
rami napętniony miał być od Urzędu oddalony, y z Swoy własney
wygnany Cyryzmy a gdy w następnym roku po zachowaniu mu
tegoż Urzędu La upiśnym Ludzi Cnotliwych Staraniem pozwolił Pry-
watnym Ludziom z Publicznych przytkować dochodow, Stawiono
go y chcieli mu kontynować tenże Urząd, Naostatek jednak ten tak
Cnotliwy y Zastuzony Cłownik za fałszywą Themistoklesa Większością
głosow był wygnany. — Lohi Sam melitus skarżył na Sokratego
niewinnego y owym Sprawiedliwego, y doskonałego iako Świadca,
Historycy, nie mając wiele kredytu piątej części Sędziow nie miał
za sobą jak z nim złączyli się Anitus, y Likon mający Swoje powa-
żenia =

powołanie większości głosów w dwóch set osmdziesiąt krzesłach mie-
ciwko Dwuchset dwudziestu tak wielkiego y doskonałego Człowieka
na Smierć osądzita. Igota Skracając słowa dla wyczerzonego Sey-
mu Czasu, Wypustkie Greckie Rzytlo od Perskich Niezdierzonych Wojsk
od Królów Macedońskich nie zwyciężone, za przekupione, w radach
większością głosów poupadaty. — Szwecya, Dania, Norwegia, Szwaj-
cary prawdy dzieła, przykłady potrzebnej nas Uważ, Ostrożności.

W Anglii wielkiej mocy Królów swoich w Składaniu, przedtwarzeniu,
w Skracaniu, Kąsowaniu Parlamentów wydawaniu Wojny, Stano-
wieniu Pokoju, dawania y odbierania Ustępów wszystko według jedy-
nowładnego Onych Upodobania Nieumniejsza Większość głosów, ale
pomnając tamże za poprzedzającą Większością głosów do woli Hen-
ryka. Osmego Króla Szwecy obroconą, Wiara J. Katolicka, zniefioną,
teraz oprócz Nieznoszących Stugów, któremi jest Obawiona, Anglia, y
Amerykańskie do niej Należące Browiny Uziemizliwym od Stepla-
wanego Papieżu, od Gruszników y Jableczników, przeciwko woli y Zada-
niom całego Narodu większością głosów były obciążone podatki, ledwie
od Niego dla bojaźni powpechnego Zamiejszania uwolnione zostały. —

W Wenecyi lubo rożność jest wladzy Dozy, mojej Obywatela Sta-
nu y rozległości kraju, Interesów Ciężkoziemskich od tych które w Polsce
Znamy, przecie dla nie upności większości głosów, pilne w ballatowa-
niu y pełnej ostrożności są sposoby.

Nikt mi tego nie dowiedzie rzeczywistością aby kiedy w Polsce w
Radach wzywana była większość głosów, nigdzie jej samej wspo-
mnionej, ani sposobu jej czynienia nie czytamy, y owszem dalej
się nie rozciągając, mamy wypisane od Smierci Mieczysława Starego,
aż do Kazimierza Wielkiego z Historyków, Kromera, Bilskiego, po-
ważne świadectwa, że lubo Sprawy na Sejmach y Zjazdach bywały
jako ten jest dawny Zaszyt Wolnych Narodów rozumieć jak się podo-
ba y mówić jak się zdaje, przecie jednomyślnością były publiczne rady
Kontraktowane A od Kazimierza W^o zebrane dawniejsze Prawa Onego
y następne =

y Następujących Królów Statutu za zgodnym Stanow zezwole-
niem Stanowione potwierdzaia, to prawo mocno i metelne wysta-
wie dowody że przy tym jednomyślności rządzić bez pomocy Cudzo-
ziemskich Woysk /: bo ta raz tylko była pozwolona w Nieszczęśliwych
Jana-Nazimierza Czaśach y nie była. Skuteczna ale szkodliwa prośba
oddalona: / Utrzymana Wiara prawowierna, pomnżone Wolności,
rozpierzona Zwycięzcy granice nabyte Stuznie tytuły Srebrny Chre-
scianstwa Prawowiernego Królestwa tak wielkich Ażg Sześć napet-
nionych iest Prawami. ~ Nieczynność za ostatniego Panowa-

nia, wspomniacie y do Obyczajny przywiazane obrazu może serca,
lecz gdy Sobie przypomniemy, y roztrząsniemy pilnie że gdyby by-
ła większość głosów teraz Zagłana tamtym radom przysydowała, to
suięca się Ławne do Woli Przywiazanego, na większe podobno iak
Saxonia Utychkiwalibysmy Spustoszenia y Zniszczenia, Wpakuie
Okropne tey Wojny Skutki Wpyszkim Wojującym Znajmym
niem y iakowa Nieszczęśliwością daty się Musieć. Francya Wiele
Krajow Straciła, Portugalia blizko Swę była Upadku, Anglia w nie-
zliczone Zabrnęta Długi, na których Wypłacenie Ustawicane z Ini-
ferenciem Krajow Sa y będą ustanowione podatki. Niemieckie
Kraje Spustoszone y zniszczone. Przypomniemy Sobie co się działo
Za tego Ostatniego Panowania, A ztąd nie pochlebieć wniesiemy Sobie
Co by się było działo, gdyby były wystposna głosów Seymy konczone. ~

Nie bogactwa, nie Zwycięstwa Uszczęśliwiaia Narody, wprawa
dane do Rzymu y Sparchy, bogactwa były iedną przyczyną Upadku
Rzymu pomnżona Rzymu Wielkość tenie przyspieszyła upadek.

Jak nie ufata nigdy Rzytla Większości Głosów Swiadczą Konsty-
tucye o Senatu Kadach 1576. vol. 2do. fol. 918. Nakazująca przy tych
Zdaniach Konkludować ktorzyby się naybliżej ku Wolnościom, Pra-
wom, y Zwyczajom wedle Praw kaidey Ziemi y dobremu Rzytli słu-
żaly tazi Konstytucya te ma następujące Słowa: Ohrom Spraw Sey-
mowych, które się zwykłym Obyczajem z Wiadomością y przyzwoleniem
wypiek-

Wpisek Stanow odprawowac maia: Konstytucya 1717. Vol. 6to
Folio 294. Titt. Reassumpta Konstytucyi de reddenda ratione Se-
natûs Confiliorum mowi: *habito respectu pluralitatis Votorum*
Equitat et Legibus non repugnantium. Tuz w Mowie moiej o
podatkach Swiadectwy najwiernieyszymi z prawa wriżtemi dowio-
dem ze od Roku iepierze 1404. nie przerwanie przez wypustkie Wie-
ki Zgoda powpachna Wojewodztw na Seymikach, na Seymach Sta-
now Rzpltey Stanowione byly podatki, wedlug Jey potrzeb Le gdy Po-
stowie od Wojewodztw nie mieli pozwoloney mocy Arbitrarie na Nie
niektadrono, Ale Seymiki tym Wladztwom dla Seruignienia Jch
Lexwolonia narnaczano. Potwierdza to Ostatnia Konstytucya Stano-
wiaca podatek 1717. Fol. 296. Le Ziemia Halicka y Wojewodztwo
Podolskie do powpachnego nie byly przymuszone podatkui, ale je do
browolnie przyjmowaty. — Le na Seymie 1635. Zazdanie Krolewski
Stanow Rzpltey prmetozione dla Niewiadomosci Braci w domu poro-
statych skutku wiazc Nie mogto, na Nastepuicze Seymiki odestane,
Nie ponawiam tych Braci ale inaczej nie moge konkludowac, tyl-
ko jakom mowi Le jako os Osob y Fortun Stanu Szlacheckiego
iedyna Rzpltey Lawista Obrona, tak dla Zachowania publicz-
ney catosci Fortuny Szlacheckie powinny byci oprezdzane, y od wis-
krosoci glosow ochronione, aby na niepotrebne wyniszerzone nie byly
podatki, w kazdych zas potrzebach Rzpltey iako wystarczaty ie-
dnomyślnoscia Stanowione tak wystarczac beda. —

Zygmunt August wychwalal zdoswiaderenia ten Narod,
Le wiecey u Niego w tak wielkiej Jego Wolnosci prosba mogt doskarsc,
Jak Absolutni Panowie Strachem y bojaznia. Nie wspominaize daw-
nych przykladow Chwalebney Polakow o Catosci Wiary Prawowierney
Swobody Swie, o Ocyryzne y Dostojenstwo Tarkawych Swych Kro-
low, y o wtasne Jch interejsa o gorliwosci w Wojowaniu Swemi
Wtarnemi Osobami, Swym wtasnym Kosztami, y Swym Najemnym
Lotniczem; Zygmuntowi Pierwopemu do Otrzymunia Fronu we
gierskiego =

węgierskiego, oprócz innych przypadków. Zygmuntowi III. do odebrania Swego Dzierżnego Królestwa Szwedzkiego, Stefan Król na Wojnie przeciw Moskwie 10,000. takowego liczył wojska, Na dworze Ludzie Księcia Dymitra Wyszniwieckiego y innych przyzniszczeniu prawie Wojska Kzptey najwięcej pomogli do zwycięstwa tak pomyselnego pod Beresteckiem Na Wiedeńskiej Wojnie z Królem Janem III. Wielu Nadwornych wyprawiało Ludzi, wielu z Nadwornemi Swemi Ludźmi Swym własnym Inaydowatosu horztem. Lbywać nigdy nie będzie na Obronie Ojczyzny, y do stopienstwa łaskawych Królów, póki w swych Swobodach y dostatkach Stan Szlachecki będzie zachowany.

La powiększeniem potrzeb publicznych których niezliczone są stopnie, większoscia głosow powiększane podatki Ubożę Stan Szlachecki, zniszczyłyby jedyną Kzptey obronę, Wszakże już Konstytucya 1764. Ileony jest Komisysji Ekonomiczney do utworzenia projektu Seplowanego Kypioru, nad którym postanowionym większoscia Głosow przez Parlament Angielskie, y Anglia sama y Amerykańskie do niej należące Osady nieznosnie użytkiwali.

A jeżeliby wiara Prawowierna wypustkie przewyższających przyczyny, była w niebezpieczeństwie od większosci głosow, jeżeli ztepy przyczyny bojain by była Sprawiedliwa przyznania Królom absolutney Władzy jako Dania y Szwecya niedawno uczyniły, lubo wiadomo jest ze Obywatele w takowych ^{Przypadk,} Nieznosnemi są obciążeni podatkami, jakże się nie obawiać, aby pomnozone większoscia głosow podatki nie zniszczyły Stanu Szlacheckiego.

Ję były y są moje Fundamenta, z których iedyne Stupnoscia przekonanie, mogłoby mi zwrócić, ale mię żadne umniejszenie, że tego Cudzoziemskie Ładaię Narody nie pytają się kto y dla czego, ale co radzi, jeżeli jako Przyjaciele radzą, przytecznie Naszej Ojczyźnie La co mam odrzucać, y żalizi że jest Interes Sąsiedzkich Narodow Abysmy byli Wolnemi, mam się wyzuwać z Wolności jeżeli

ierzeli Nam są Nieprzyjaciłmi Iacoz Jeli byto wrywaie Wry
wai Jeli Posithow. y drzichowae za nich iereli przyjaznemi Na-
szego y naszym Fortun Iadania, bezpieczenstwa, Iacoz Jm
przezycie y Owsem tu na Jeli pozwolimy Iadania, Abysmy im
odmowili Sprawiedliwie gdy nie stusznich na Nas y Owsem
Obzydliwych przed Bogiem y Swiatem, wymagae beda Cynnosci.

Poydziemy przykladami Napych Prodkow na Obrone wia-
ry y Ocyerzyny nie tylko na Naywieksze pozwolimy podatki, y
Owsem krew y Lysia Nape chystnie tozyc bedziemy.

Co zas do terazniejszey Materji nie tylko wyzste chcemy
mieci a forma judiciana Stanowienie podatkow, Wojny, Pokoy,
Traktatow, lecz Iadamy aby Nam jasnie wyrazone byly okolier-
nosci y myczyny co judiciana potestatis co plenaria libertati na-
leziec bedzie. ~

Trzy to są widoki u wypustkich nadow, y Praw, Ekonomika
militari, Juridica, ta powyzszenosc wypustkie Iawierae moze
przyerzyny, Religia Rzecz Nayswiezsza dla pomnozzenia handlow
y Rzemioset, jako y teraz te niesprawiedliwe dawane byly po-
zory, wolna Krolow Elekcyja dla doswiadzonego kilka krotkie
publicznego Zamiejszenia, az do tego powyzszonego prawie Spasto-
szenia, przypruzzenie Ciwarlego Stanu do Rad dla rozmnozenia
handlow y rzemioset, uwolnienie Chlopow od poddanstwa, dla
rozkwiecenia rolnictwa Stanowienie podatkow, Wojna, Pokoy,
Traktaty, o ktore teraz rzecz jest, Zmieszenie Trybunalow, poddanie
Szlachty y Dobrych Ziemijskich pod Sady Iadworne, obfite Nobili-
tacye y Indigenatow nadawanie, dla zostawienia w kraju posada-
mych przez cudziomow y innych Stanow Ludzi pieniedzy zgota-
ledwo co sie wymyslee moze co by pod te trzy Rozdziaty Ie nateze-
niem dowcipu nie moglo podpiadae. ~

Czeslo 1. trafia Nieszczestliwoscia Czynow ze Sprawiedliwosc by-
wa porozami Iacmiona, Izwatcenie praw y uycia ich na przeciwni-
iale są =

jak są postanowione skutki dla Opacznego Onych tłumaczenia
które ziemności Onych wypływają doznawaliśmy tego Nieszczę-
śliwie lubo Statut 1511. Pacta Conventa Władystawa Czwartego y
inne Konstytucye tak Prawa kara, tłumacze, jak w sobie brzmia
dla tego w tak delikatnych okolicznościach jasnie y wyraźnie
należy opisać, co pod temi rozdziałami, Sądowemu Obrządkowi,
co Lurpetney należeć będzie wolności. Inaczej y Senatorowie nie
mieliby oco wotować y Postowie w swojej Jębie niemieliby nie
do czynienia w Lurpetney wolności y Owzrem by ją utracili.

Wszakże y teraz czas Prawem Seymu wymieniony skonczył
się a rozumiane za Ekonomiczne Przyczyny same nie są dokoń-
czone, a za tym nie tak wyłączenie Materji a generalitate wy-
taczyc należy, iako bardziej opisać Specialiter, które materje z Eko-
nomiki, z Woyska, y Sprawiedliwości Sądowemu Rządowej obrząd-
kowi.

Nowa z Okazyi poparcia Projektow Ekono- micznych Materji Publicznych nie miana.

znam ja że od wyznaczenia należytego Łotdu woyska, y ubez-
pieczenia żołnierskiej karności sprawiedliwość Spokoynosc y całosc
publicznego Lawista, znam że tak Szereg Roku 1717. dla powie-
chnego Krajow Rządowej Zniszczenia Woysku Łotd naznaczony,
ile jmy powinności teraz towarow y żywnosci cenie, żadną mia-
rą wystarczyć nie może, znam że pomnożenie Onego, przynaj-
mniej dla wewnętrznego Kraju bezpieczeństwa, jest koniecznie
potrzebne y dawno porządane, y jmy Materji podatkow Mysli
Braci w Domach pozostałych Wojewodztwa Naszego w Instrukcy-
ach nam Postom Wyrazonych przedłożyłem, że Wojewodztwo
Nasze po Czerwonym Łotem do browolnie od Kotta ofiarowało
z kondycją aby y ten y inne na dawniejszych Seymach uchwal-
ne podatki, na poprawę Łotdu dawnemu Woysku, y na zapłatę
Nowemu, iedy nie były obrocone, lecz że je większosci głosow inaczej
podobalo =

podobato, teraz Zamieszam, w Materjach Woyskowych z Obowiazku funkcji moiej mowie bede co mi sie zdawac ogłasza najprzymyslowitszego y najprzyteczniejszego Rzpłtcey.

Lecz idąc za dobrym porządkiem Duszę dobrego rządu uprzedzić wrelbionym, wielokrotnie do ogólnym, y za opusem Prawa 1764 nie mogę, Aniśmy powinni przystępować do Materji woyskowych póki przynajmniej publicznych potrzebą całości Zawierających Ekonomicznych Materji nie uspokojemy, prywatne Materje dla Prywatnych Dyskusji do tej Materji ściągając, lub z Obfitości Myśli przedkładane lub któreby mogły być przedłożone odłożyć do przyszłego Sejmu, lub odmowie Supelnie. Zgodzić się.

Nie myślę y ja w tak wyczerpanym już przedłożonego Sejmu Czasie prywatnym popierać Ładania, Właśnie gdybym miał, Chętnie bym publicznemu ofiarował dobro, ale opuścić nie mogę, imi radzę Zaniechać tego co do powszechnego w Ekonomicznej Materji rozciągającego się bezpieczeństwa, ile do tej powrotu mić nie będziemy.

Stanęła Wczoraj większością głosów Stanów Rzpłtcey rezolucja, że Kommissarz może być obrany Postem, jeszcze wפרשת przed Nas Postem, Zalecone od Wojewodztw, do Ogólności ściągające się, w szczególności nie Zabierające, Ani tylko z Obfitości Myśli wyrażone, Materje ni ja, rezolwowane, aby Post ni mógł być obrany kommissarzem, aby Wdzićwa sobie Kommissarow do tych obydwoch Kommissyi wybierali, aby Senatorow według jak Rezydenci w Latus Regium byli wyznaczani, aby te obydwoe kommissye w Warszawie były przeniesione.

Nie ponawiam przyczyn już od Ładnych Senatorow y godnych Postow, jako y odemnie samego przedłożonych, do których wyrażenia nie Duch Sprzeciwienia się, parcyalności lub poduszeczenia, Mnie przyprowadził, bo ten nigdy Mną nie rządził, lecz Ubezpieczenia z Ustaw terazniejszych Praw, Swobod, y Wolności przyszłym Wiekom, którym

którym w tym Stanie przynajmniej jak odebratem zostawie na-
lezy; 309 który będzie Nasze Sprawiedliwosci rozstrząsać, jest Świad-
kiem Myśli moich, że nie sprożny Chłuby, ani uknowancy Stosie
są oswiadczone, lecz z bojaźni zpromiedzonych w Jnnych Nawodach
przykładow y Okropnych Konsekwencyi.~

B Trybunatach Skarbowych Ab Anno 1709. mamy z Prawa
wiadomości, do tych do Ciasu Stanowionych, na Sejmach z Senatu,
y z Kola Rycerskiego, wyznaczano Kommissarow, dopiero w R^u 1662.
jak Rządztwa ścisła mieli Lawfse ten Trybunał Radomski, z Sena-
tu Kommissarow wyznaczyła, a Władztwom obierania Onych pozwo-
liła, późniysze zaś wprzystkie Konstytucye do Trybunatu Radom-
skiego z Senatu Kommissarow wyznaczały, a obierania z Stanu
Rycerskiego Wojewodztwom pozwalaly, te wprzystkie dawnieysze y
ostatnie Konstytucye nie w rezjdeneyonalnych Miastach te Trybu-
naty Stanowity.~

Przy Approbacie Kupionego Patencu Krajńskich Łamowitem
sobie głos mowienia w terazniyszych Okolicznościach, które Staba
były zachowania tych Trybunatow przyczyna, y ten Patenc jakom
wyraził w pierwzych głosach, może być pożytecznie na inne
Rządztwa Potrzeby zaciągnąć, ile że m^o nie tylko za powodem Instruk-
cyi mojej, ale za przeswiadczeniem własnego mego Sumnienia
Naypożytecznieysze y Naybezpiecznieysze Dyryżence mojej Dacie
mi być może przeniesienie na inne od Warszawy miejsca.

Tę są do powszechnego dobra Seizgajęcej się w Materyi Ekono-
miczney przyczyny, a Łatym ile dla krótkosci Ciasu, przed wy-
słowem razem od Stanow Rządztw będą decydowane, ostrzegła
sobie Prowincya W^o Xłwa Litt. Swym Projektem, aby wedlug Sta-
lutow y dawnych Praw na Rzekach Portowych, Młyny, Groble, Sa-
my, y Łazy były zruwane a Łacoby ponowione te Prawa Roku =
1764. do Skutku Nieprzymnowadzone, mocą Sejmu terazniyszego
dla Upraszczawienia Koronnych Prowincy, nie miały być powtorzone.
z Zaleceniem =

z Zaleceniem nie odwoławnej Exekucyi, a Zaczęby Nie miały być ponowione Prawa aby Kommissya Ekonomiczna nie wdawała się w Materye Seymom przyzwolite w Szefunek Skarbow publicznych mimo rozządzenia Rządu tudzież Senatus Consultorum w Nagłych i w Nieodbitych potrzebach, wprawkę nie tylko z przy padkow na przypadki, ale dla uprzedzenia onych Stanowione by waić Prawa wprawkę in volumine legum czytamy późniejsze Prawa dawniejsze utwierdzające y ubezpieczające Prawa. —

Wielto zdać się być Stworzonością aby Kommissya Ekonomiczna przygotowane wreszcie Swoje Projekty do Ekonomiki się sia- gające, które na Następnym Sejmie miałyby być traktowane, Wojewodztwom, Ziemiom, y Powiatom, na Sejmiki przed Sejmowe dla resolucyi Onych, przy Uniwersatach W. K. M. rozsyłała, tudzież ie Informowała o extra ordynaryjnych Skarbow publicznych wydatkach, Nie będzie tak przykro Obywatelom wypłacać podatki, gdy onych wydatkow dla Dobra publicznego będą Wiadomemi. —

Lodać y w tej mierze do upodobania Przeswielnych Stanow Projekt, tacy. wyrażone przyczyny. —

A gdy o Ekonomice dotąd traktowaliśmy, Czyliż nie jest słuszną aby przynajmniej przy dokonaniu tej Materji było objaśnienie, które w Sobie Zawiera przyczyny y jak daleko rozciągać się może.

Jedni Najczystsze Prawa które Statuta y Konstytucye tak kawałt tłumacząc jak Stowa Onych brzmia, y Najistotniejszą Sprawie- dliwosc porozami bywa przyjmiona, a jakie Szkodliwa Lawpe O- gólnosc y Ciemnosć Praw niema przyprowadzić do Naciągania y Natężenia do przeciwnych jak są postanowione Skutkow. —

Trzy to są widoki wprawkich Rządow y Praw, Economica, Mi- litaria, Juridica. ta powpechnosc wprawkich Zawierae może przyczyny, Religia wresz Najświętsza dla pomnożenia handlow, y Rzemio- sct, iako y teraz te nie sprawiedliwie dawane były porozy, Wolna Kro- lowa Ciochy, dla doświadczanego kilkakrotnie publicznego Zamieszkania, a ztąd =

a ztąd powpęchnego prawie Spustoszenia, przypuszczenie Lawastego
Stanu do rad, dla rozmnożenia handlow y Kzemioset, Uwolnienie
Chłopow od poddaństwa dla rozkrzewienia wolnictwa, Stanowienie
Podatkow, Wojna, Pokoy, Traktaty, o które teraz rzecz iest Iniesienie
Trybunatow, Poddanie Szlachty y Dobrych Ziemiskich pod Sąd dy La
dworne, Obfite Nobilitacye, y Indygenatow nadawanie, dla zosta
wienia w Króju posiadanych przez Cudzoziemcow y innych Stanow
Ludu Pieniądy, zgoła ledwo co wymysleć się może; Co by pod te trzy
rodziaty za natężeniem dowcipu nie mogło podpadć! —

Nie są to proziny Immaginacyi ani wymyślnie wysiłonego
rozumu Myśli, już te Okropne widoki przed Oczy Nasze Drukowane
z Approbacyą, wypadte Pisma, nam Stawiają do pilney Nas po=
budzić powinny Cudości. —

Wszakże wprysłkie odemnie tu wyrażone przyczyny, nie wprze=
gólności jakowa, lecz publiczne, Zawierające celose y od Materji Eko=
nomiczney nie mogą być oddalone, decyduycie Przeswietne Stany
od tego Wąskiego wyroku Najzey Oycayzny Najza własna y Najzych Ko
lomkow Zawista Szczytliwości a ja na fundamencie Praw 1764. Konwo
kacyi y Koronacyi nie pozwalam na Wprowadzenie Materji Woysko
wey póki te Ekonomiane nie będą Skończone.

Mowa o Kommissyi Nie miana.

Przetoż w Dwoch Mowach moich 19 y 20 dnia tego miesiąca
mianych, Ładania Województwa mego, do których y innych Wództw
ściągać się, Obierania w przyszłym Czasie Kommissarzy z pomię
dry Siebie na Kommissye Ekonomiczne y Woyskowe, tudzież przenieście
nia tychże Kommissyi na inne od Warszawy miejsca, przywiedzio
nych dla bezpieczeństwa publicznego Służnych przyczyn nie przywo
dę, y nie powawiam, abym potrzebnego. już w momentach krót=
kich Lawastego nie zatrudniał Czasu.

Co Trybunaty Radomskie w Sobie Obeymowały, to obydwie y jeszcze
więcej te=

więcej te Kommissary mają więcej przydanej mocy, a jeżeli prze-
zownością Prokuratorów Najwyżych Ostrożono było od Roku 1667. y niepew-
wanie zachowano, Aby Wojewodztwa Kommissarzy do tych Try-
bunatów obierali, a jeżeli Sądzie te Trybunaty w odległych od Re-
sideneyonalnych Krotów miast Sądziły się, To coiby teraz gdy te
go Publiczne wyzyskanie bezpieczeństwa, nie miały być zmniejszone,
To co Najwyższe wypytkie prawic władze, w jednym Orządzie mies-
cie, rzeczy nie winno choćby najlepszą myślą, czynione dla ztych
skutków y szkodliwego przypadku powinny być odwracane.

Te mają Nieszczęśliwość Wolne Rzplte jako Politycy świadczą, że
łatwo mogą być zepsute, że przędko otworzone są Larary, trudniące
do Uleczenia, im delikatniejszy jest wolności temperament.

La kupno Krasinskich, temu potrzebnemu przeszkadzać
nie powinno dłużej, już dawniej odpowiedziałem, Sądy Afsejowskie
Marszałkowskie Archiwa Rzpltey napelniać go będą, Rezydencye
dla Postów Rosyjskiego y Turckiego mogą być naznaczone.

Na ostatku gdy się tak Stanom Rzpltey do dalszej swej reso-
lucyi podobać będzie Aby tu się jeszcze została Kommissya Ekonomicz-
na, Niech przynajmniej Wojskowa zmniejszona będzie, Niech
w przyszłym czasie Obierani bywają z Wojewodstw Kommissarzy do
Obydwóch, jest 23. Wojewodstw Koronnych przez podział co dwie
Leire odmiennie wybierac będą Ludzi Łacnych, doskonałych,
Sposobnych, do Sprawowania tych Urzędów na których Onym
nie bývają. —

Nie jest to oprócz Czaśu mówionu, Meiterye Ekonomiczne Skonczy-
ły się, Wojskowe konczą się, Sprawiedliwości mają się Łacynac,
do tych wypytkich Artykulów Obierani Kommissarzy, zmniejszenie
Kommissyi y ich Sądów rozciągają. A ztym gdy dla Zatrudnie-
nia innemi Materjami y nie pozwolanie na głosy przy Projektach
Kommissyi Wojskowej, y Szkoly Rycerskiej, nie mogliśmy się do-
mówić teraz na fundamencie Instrukcyi Najwyż publiczne Zawiera-
jącej

Zawierającego bezpieczeństwo domawiamy się y na żadne inne materye ani te będąc, ułatwione nieporozumiem.

Kommissya Skarbowa.

Ponieważ konstytucya konwokacyjna Roku 1764. o wywyższeniu Kuch Portowych y zrucenia na nich Akcyzów, Grobel, Jam, y Jarow, do dawnych Statutow y Konstytucyi wtey mierze postanowionych Stojącą się dla innych Publicznych potrzeb, któremi Kommissya Ekonomiczna była zatrudniona, nie mogła do swego przysięść skutku, a ztym te wszystkie Prawa recapitulacye nie odwrotną Onych nakazujemy Exekucyą, y Aby w krópie przed następującym Sejmem, etiam adhibito Brachio Militari, gdzieby kto uposzerzywie Sprzeciwiać się chciał była Supremacya y skutecznosc dokonana. —

Ponawiając te Prawo Roku 1764. ostrzegamy aby tey Kommissyi Dekreta nie wdawaty się w Materye Sejmow Materyalne, w Sprawy innym Sądowi przyswoite, choćby się obydwie Strony poddawaly pod Sąd. Aby oszacowanej przez Króla y postanowionej Ceny Srebrney y miedzianej Monety nie odmiennaly. Nadto aby Materye Własnie Ekonomiczne przy Uniwersalach Najwyższych na Sejmiki przed Sejmowe, Wojewodztwom, Ziemiom, y Powiatom, dla rezolucyi Onych rozsyłali, tudzież Aby o wydatkach Skarbow Publicznych, dla Najwyższych Króley potrzeb, Zwyrazieniem Onych, czyli też jak dawne Prawa chcą, Wielmożni Pierzgnane Wojewodztwom, Ziemiom, y Powiaty Informowały. —

Mowa o Popisy Nie miana.

W wszystkich Brawach, Wpyskach prawie Sejmow Cytaamy o Pospolitym-rupieniu w Ciasie Nawalnoji Króley y o popisach do nich Siągających się, y ie umniejszających, ostatnią Konwokacyą, oddane do Woli Wojewodztw, nie skutecznosc publicznej potrzeba wyciąga-

wyciąga y całosć, aby nowym wsparcie Prawem niezmieszanie
dopełniane były. —

Stan Szlachecki z Obowiązków swoich do Wojny należący,
przez te popisy w Wojennym wywierzony niemisle, przysposobione
Lawrze mające Konie, ryszunek, y Ludzi według swoich majątno-
ści, Lawotany na pospolite ruszenie być zawsze gotowy na Obronę
Wiary y Ojczyzny.

Te to Lawpe bywały Rzpłty najmocniejszy Sity, któremi Try-
umfując nad Swemi Nieprzyjaciółkami, Wiarę, Wolność, Zachowały,
rozprężyły granice, powzięły Tytułowi Ściąg Chrześcijaństwa
y prawowierznego Królestwa nabyły. Pisze Fredro że Trzech set
Batalij z Czechami, Niemcami, Wryziakami, z Rusią, z Turkami
z Moskwą pomysłnie wygranych przez te Woysko, ledwo Diesięć
było przegranych y daleko mniej Straty liżono na Bataliach w
Polakach, iak w Nieprzyjaciółkach.

Obszerne Opisuie Fredro potrzebę y sposób tych popisów, wiel-
kie deus pochwały temu Woysku, które Historycy inni jako y Sta-
tuta Samych Królów Świadcza. —

Niechciat Stan Szlachecki optacie Cudre Woyska dla Obrony
Swoy Ojczyzny, Sam o fcy całosć w nicy iedyną mającę Szczęśliwość
miejnie się Zastawiać. —

Ibywato często na pieniądzech w Polsce, na odwadę nigdy
wieluśmy y teraz wybrane nowemi podatkami powiększone Rzpłty
dochodły na inne rozrządowane potrzeby, widziemy też na przyszły
czas tak rozrządowane, że nakazany podobno nie wystarcza, wydat-
kom mało by się już podnieść mogły podatki, podniesione pomno-
żyłyby Krajowi Uciemiężenie. Najemne Woysko z cudzoziemców
Śwież do Łotdu mierna wierność, na najmniejszą przykrość, lub
na najłepsze większego Łotdu przywleczenia na Stronę Nieprzyjaciela
przechodzą, na przeciwko któremu wyszli Wojować, niema gotowości
o Dobro Rzpłty tam Sobie Zaskładając Ojczyznę, gdzie dobre.
Szlachecki =

Szlachecki Las Stan, dla utrzymania Wolności Najwyższego
Swego Dobra, dla ratowania Ojczyzny w której wszystko jego
zawiera się Szczęśliwość, tutej fortuny y Licia Ojczyzny.

Leż iako nie dosyć jest na Wojnie mieć odwagę ale trzeba
mieć umiejętność namiesta Wojennego, tak do tego potrzebnego
Ćwiczenia, jako też gotowości w koniach, wysztunku y Ludziach
pomagać powinny popisy. —

Byłyby wprawdzie inne jak teraz są w innych Narodach spo-
soby Wojowania, według tych ćwiczenia nie propisach czynione
były, a do teraźniejszych teraźniejszych przyspobiły. —

Zostawiać to królowi uwadze. aby się to działo gdyby iako
wa Nawatność na Króla powstała jak Lawodne prospołitego ru-
szenia byłyby skutki, gdybyśmy upadłych popisach niedostatkach
konie Bronie, Modersunku, y innych potrzeb Wojennych, y na
umiejętności namiesta Wojennego pokazać się
niedostatkach, gdyby proźne Króla Znajdowały się skarby, niech
tylko rygor, Skromność, pomyślność, Sprawiedliwość, będzie opisaną,
y zachowaną, niech nikt od tej nie będzie wyjąty powinności niech
każdy według Swojej Małości Stawi Ludzi których po skoń-
czeniu popisach na Swoje prywatne w czasie Pokoju może użyć
usługi, niech Dobytki będą zniesione, Senator tych Ludzi na Swoje
prywatnie używać nie może potrzeby, w czasie popisów według
opisanych Artykułów będą mu podległymi a po skonczonych
do Swoich wrocą się Panow. —

Na Sejmikach będą wiadomi Posesjonaci którzy sami
popisywać się powinni, y ci sami tylko do Wotów na Sejmikach
należeć będą. —

Pospolite Ruszenie

Ładując na wszelkie przypadki widzieć Króla do obrony w got-
owości Pospolite Ruszenie do przyszłego da Bóg Sejmowi w Rebach Na-
szych Zostawiamy, o którym dawniejsze Konstytucye in Omnibus.

Punctis —

Punctis reasummujemy, a Stan Szlachecki do Służby Wojennej, aby tym lepiej spojebił się y wtasciwych swych dopetniał powinności w Honie y w Wojenne Rynsztunki, przysposobił się, Popisy Alias Okazywania się w latey honorie na Dzien.

Roku 1767. w miyscach Konstytucyi, Roku 1563. wypysthim wo iewoodztwom, Ziemiom, y Powiatom, wyznaczonych, a in subseguens w Lat dwie aby też popisy czyli Okazywania odgmauiaty się podług Konstytucyi Annor. 1475. 1544. 1545. Titulo Lustratio militum, aby każdy z Obywatelów, przed swym Wojewodą, w Niebytności lub in casu negligencie przed piewszym in Ordine Senatorem lub Urzędnikiem nie woawaiąc się w Ładne Konstytucye, oprócz co do pomóżku wyprawy sciagauć się, y nie bawiąc więcej nad dni Trzy oprócz Zostawienia wyprawy do Exercounku, Za opatrzeniem Senatu przed wtasnych Panów na Niedziel Ctery a nie więcej pod Rygorem w tychże Prawach Wypracowanym, aby każdy modo Militari okazał się mocą Ninieyszego Prawa Stanowiemy, a na Wykracaiących w ciągnieniu lub powracaniu z Okazywaniem Rygor Konstytucyi Roku 1563. Reasummujemy. —

Nowa z Okazyi bicia Monety Miedzianej nie miana dla Nie dania głosu.

Nie szereg się słowy gdzie Okoliczność Ani precywność obzeranych nie wymaga dowodów. Do Szczęśliwości publiczney dobra y ci: Anostayna w Kraju Łgoda Zneylepszą Postronnych Narodów moneta należy, ta jest Opatrzoną W. K. Mści wydana Staraniem Łgodną pmeswieitnych Stanów utwierdzona Wola, Za co Łycę sit Superis opto mutua Cura tui. —

Nie przekonana jest prawda że dobra moneta nie tak bijącego, iak przythiem jest Kraju, Szczęśliwość Narodu na której W. K. Mści naydelwipsa, nad wypysthie Skarby Łaktadap, swego Panowania staw wielką będzie nadgroda. — Nie zbywa dobrym Królom na potrzebnych bogactwach =

bogaćtwach y mocy, te Lawrze w dobrowolney Wiernych Serc Oby-
watelow Inayelucia Ofierę, ale y to niemniej iest pewna, Ze Moneta
Miedziana wprzódie w matey liście iest bita, jako nie potrzebna tyl-
ko dla matych wydatkow, wielość Jey wymowadziwszy Iłoto y Srebro
z Kraju, istotną by była Ubóstwa Niedostatku Onego y upadku przyczyn-
ną, przykład. Nas ostrozniejszymi powinniemy uczynić, Fran-
cya tak wielkie jak Nape Królestwo, ale daleko Ludniejsze, y bogat-
sze w Monety Iłota y Srebra, nie ma tylko dwa Milliony monety
Miedzianej.

Gdy Punkt o miedzianej Monecie Igodnie upodobany iako wypyt-
kie mowy drugich mienienie wydawało iest Zapomniony. W go-
neralnym o Monecie Projekcie, gdy nie był na Dniu wczorayszym
pocelany, Ja go podać stosując się do jednostajney Przewietnych
Stanow Woli oświadczoney w pozwoleniu Wybitia 6. Millionow
teyże Monety, prozę aby był czytany y podpisany, a jako Najwz-
cię do bezpieczeństwa publicznego y Szczęśliwości Krájow Nalerij, te
potrzebne ostrzeżenie, jako ta Okoliczność tyczy się a przynajmniej
Zasaz następować powinna Za Prawem o Monecie, tak na Za-
dnego Projektu czytanie y podpisanie, nie może pozwolić, póki ten
nie będzie czytany y podpisany.

Przydatem aby Kommissarz był wyznaczony dla pilności mied-
zianej Monety, aby w pozwoloney Cenie, y nie więcej iak w 6.
millionach była wybita, przywyczerajona iest Stanu Szlacheckiego
Oczywiście, y Królom swym Wierność, więcej mieć będzie Ostrożności.
Popsepsza onego iest iey reghymnia, tak dawne Prawa, tak Pacta
Conventa W. K. M. i. rozstrząsaia, aby na Otach Ekonomiach y in-
nych Usługach W. K. M. i. Sami Szlachta znajdowała się Cudzoziemcy
nie mogą mieć Miotoci Najszego Kráju, swoich tylko, a nie publicznego
Szukania Zyskow Arystoteles w Naukach swych politycznych pisał,
Alieniens Remp. reputant pro Stabulo, tam diu illam non deferunt,
quandiu pascuntur, Coż mówić o tych Cudzoziemcach, którzy iux-
namięt na:

pramieństwa, Narodowi Napremu z tejże Okoliczności uerynili Szkodę
a z tego z tejże przyczyny są wygnani.

Nie zbywa na Obywatelach wiadomych tej Umiejętności, na
ostatek bogłysi ludziemcy w tym miejscu, niech pod Szlachetca
Polskiego Loscia, dozorem, którego wiary, y pewności pewniey praby
bytu. Rzecz Pospolita.

A gdy jest Lepomniany w podpisany na dniu wczorajszym
Projekt Punkt Ostrzeżenia, aby mennicy w H. Mei Miedzianey Mo-
nety nie wybijata więcej nad Sześć Millionow, aby nie była proz-
nym Krajem Cezarem, którego wszystkie pilnie Strzeżę, si Narody
y potwierdzono tu jest Świadectwem, Le Francya tak wielkie lez
daleko Ludniczysze jak nape jest Królestwo dwoma millionami
monety miedzianey obchodzi się, a Lecz ta Summa Sześć Millionow
miedzianey monety nie mieliby wystarczyć w Krajem Napym na
małe wydatki, dla których tylko jest potrzebna, a Leczym O-
przyjęcie tego Projektu dopraszam się.

Moneta Miedziana.

A jako Moneta Miedziana na Same tylko wydatki małe jest
potrzebna, tak Upewniamy Stany Rypłey Le więcej nad Sześć Mil-
lionow Lth. Polt. wybie oney nie kaześmy, y owym wyznaczonemu
dla dozoru bicia tej miedzianey monety Kommissarzowi, Szlachetcy
dobrze Osiadłemu Złecimy aby na nuyppierwepcy Sądow Ekonomick-
nych Kancelaryi przysięgł w te słowa (wiele dotąd wybito jest miedzia-
ney monety, y że te inkludując więcej nad Sześć Millionow Lth^o
Polskich pozwolone, Zgodna Stanow Rypłey wola, bić nie dopuszczać,
porządne Kalendarza dnia rejestra pisac będzie, wiele którego wy-
bitey będzie, y te Rejestra do Aktow Kommissaryi Ekonomiczney
Czterema Niedzielnami przed Następnym Sejmem poda, a po-
wybiciu Sześciu Millionow Lth Polt. miedzianey monety dalsze
oney bicia cesare powinno.

Mowa:

Mowa z Okazyi Prowizyi Nie miana

Ze Nie popierano tej Materyi

Wiem że od Ewangelicznego Pana Surowie był zgromiony
sluga wiele Panskiego doznałszy Mitopiercia okrutnie z swym Fo-
wanypem winnym sobie ale niesposobnym woddaniu postąpił
wiem o rożnicach między Kredytorami a Dłużnikami, często w-
Rzymie ponawianych, y ztąd podniesionych Zamieszaniach, które
z tej przyczyny były że Kredytorowie niesposobnych woddaniu sobie
Dłużników okrutnie przedstawiali do Najpodlejszych y najprzy-
kneyszych Łaziwali usług, po Tyranskim nad nimi Inżcali się przy-
muszona Rzyńska Rzymian buntem Ludu zmyczyny wynagrodzony
od Majestnych Ubożym Ludziom zastawionym Oczyszczanie Okrucieństwa
nie chcąc go się upierczywie do Wojska Łaziwać w potrzebie Wojny
wypłknie długą Inniosta. Ganią to Politycy mówią że niespra-
wiedliwość Dłużnikom przeciągniona w Czasie Pokoju Obrony O-
nych od Surowości Kredytorów w Czasie Zamieszania Ściągnęła dla
Kredytorów od swych Summ odpadnienie.

Nie godne jest cnoty Imienia Mitopiercie z wzgardą Sprawie-
dliwości, Prawa Boskie, Korcielne Kardemu swoją wtajność oddać
nakazując, y na tym Sprawiedliwość Ławista. —

Wielka jest rożność Okoliczności w tej mierze, Kredytor między
w Chrześcijaństwie y w Najzym Narodzie Wola swoją y Władzę swego
Dłużnika nie Tyrannizuje, Ubezpieczone jest Axioma Surowością
kary, ne liceat proprium mentillimo vi repetere, Są postanowione
publiczne Sądy y Urzędy dla dochodzenia w nich według Stanu
Obwinionego Sprawiedliwości. —

W Rzymie ubożsi byli winni majestniejszym, tu Najczystszy
się trafia że Majestniejszy Uboższym Są winnymi, A racoz obciążać
przez Uprzerobek Kapitałów lub Prowizyi przeciwko jasnej Sprawiedli-
wości, Uboższych Ludzi Kondycyę, dla Obfitości y wymyslności Ma-
iestniejszych, którzy dla rozszerzenia sobie fortuny, dla nadziei uto-
żonych =

utożonych promocyi, dla wspaniałości, dla wygody, a ledwo nie
można mówić dla Lbżykow Summy w Uboższych w poie Cnota
wymacowane po porządku. —

Razem to były w Rzymie dwie Propozycje od Ludu Gwattow
nie wniesione za Uboższymi, Iniesienie Długów od Uboższych ma-
iżniejszym winnych, y podział Gruntów między Uboższymi y
majątkniejszymi pierwsze wymuszone było pod Apulem Klaudi-
uszem drugie Cnota a Najgwattowniej przez Tyberjusza Grachusa
popierane y do koniesione, ponowione przez Brata Jego Najusa do
pierw w Roku 619. Rzymu. —

Niech mi się godzi przetłumaczyć mowę Tyberjusza Grachusa Try-
buna Ludu w tej mierze mianą: Dzikie Zwierze po Górach y
Lasach Włoskich rozproszone mają swoje Schronienia y Jamy,
lecz ci odważni Rzymianie Walczący y wystawiający się na śmierć
dla obrony Włoskich Krajów ledwo mają do użycia pozwolone Swie-
tło, y powietrze, którego im odebrać nie można, nie mają Dachu
dla Schronienia się od przykrości czasów nie mają Domów, błąka-
ją się w Krajach Swoy Obyczny z Swoimi Żonami, Dziećmi, jakoby
Nieszczęśliwi Wygnancy, Jech wodrowie podbudaw, ich w polterkach
o Bogi domowe y swe groby, a między tak wielkie Rzymian liczbę
nie maż iednego, któryby miał Obyczny Oltarz, lub Grób Swoych
Pródków. — Woynę odprawiają, y Nieumierają tylko dla utrzyma-
nia Lbżyku y pomnożenia Bogactw innych, nie wstydzają się je
nazywać Panami Świata, gdy nie mają kawałka gruntu sobie
należącego. —

Nie każde go w wielkich Fortunach los urodzenia jest Szczę-
śliwy, Cnota w Ubożstwie nie mogąc się pokazać względem Pańskim
daleka jest od nagrody, Szlachcie nie zardrości Majętniejszym
gratis gratis datus, do których otrzymywania pożyczone przez Niego
mogły pomódz Summki, utrzymując bytność w Warszawie y inne
kopa, przynajmniej niech w wygodzonych Sumkach y Prowizjach
od nich nie odchodzie.

W Poie=

W Poie Gata Stworca Stworzeniu Swemu kazal uzywac Chle-
ba. iest Powinnoscia wedlug Theologow Ldania ile Uboznych Ko-
dusow pomnazac fortune dla swoich Dzieci. Ewangelicy Pan
wieomych y dobrych Slug swoich pochwalit wieksze dobra oczym
czynic obiecac, z ktorych ieden zpięciu talentow pięć Sobie po-
mnożył, drugi dwiema talentami drugie dwa, a trzeciego który
wziął talent zakopat, zgromił y potajad.

Czyliżby Szlachcie Ubozi przy uszczupleniu Prowizyi mogli
sobie pomnazić fortune do Szczęśliwego przysię Stanu, a
przecież prądkiem jego, z Prądkami Maigtniejszych krewn y ży-
cia Chętnie dla Oczyszczony Ofiarowali.

Mowitem dotąd za Stanem Szlachcekim którego los jego
Urodzenia a nie Wina jego postanowita w Uboństwie, Cnota do da-
ta Induslryi w Wypracowaniu y pomnożeniu Sobie Sumki,
nie może Zapomnieć o Kościołach, Kapitulach, Plebaniach, Kła-
sztorach dla Chwały BOGU, y osiągnięcia od Niego Błogosła-
wienia na Królestwo, fundowanych, przy uszczuplonych Pro-
wizyach Sejmniaćby się musiały obowiązki fundacy y umniey-
szac pracujących w Winnicy Chrystusowej.

Kto ma za Skruput wyptać Duchowne y Świeckie Prowizye
wedlug dawnych Praw opisane, niech nie pozycza, kto Sobie w
Niech przykny niech Kapitały odciąć, lepiej iest y przyzwolien
odeciąć Zbyteczne koszty y niepotrzebne, niż krzywdzić Umniey-
szaniem Prowizyi Stany Duchowne y Świeckie, w których docho-
dzeniu jako y Kapitałom trudności nikomu nie są layne. Nie iest
to lichwa w czasie konającego roku pozwolone Prawem Prowizye,
ale to iest chęć krzywdzić fundacye, y Uboznych Ludzi chęć u-
mnieyszać prowizye z których tylko żyją.

Nie trzeba do tego przynaglać Prawa pomnożona liczba
pieniędzy Lwizy Prowizye wpać y teraz na Lwowskiach Kontrak-
tach, Niektóre Summy na tamże jak są Prawem Ostreżone, są
dawane =

są dawane Prowizye, z tych fundamentow y Ze Summy Duchowne y Świeckie nie mogą podpadać pod rozdział Ekonomiki Rzpłtęy, a Łatym nie mogą być Sądowym Obrządkiem decydowane, na umniejszenie prowizyi Nie pozwalam. — Jtóż to jest dla czego Ładamy Objasnienia Konstytucyi 1764. co rozdziałow Ekonomiki, Woyska, y Sprawiedliwości Sądowemu powinno podpadać Obrządkowi, Co zupełney Wolności, te bowiem ogólnie napisane rozdziały wprost z Niebezpieczeństwem Wiary Wolności Prerogatyw, y Dobr Stanu Szlacheckiego obejmować może Okolicności. —

Mowa i Okolicności z punktu kimmisji Wojakow y Szkoły Ryńskię niechciane drugi raz czytać ani kimmunikować, gwałtownie podpuszczając niegodne mowie, złe przyczyny nie mianować.

Ja mam nadzieję, że do czasu, aż nie będzie wolności, iż wielokrotnie y na dniu Onegdajszym powtórzone nie pozwalania na głosy, okropne zład dla Wolności y Sprawiedliwości wynikają Skutki.

Głos wolny jest znakiem prawdziwej Wolności, ten nawet w Monarchiach nie jest broniony nadach, Świadczą dawniejsze y teraźniejsze Parlamentow Francuskich remonstracye y co by mogło być wolnego, gdyby mówić y przymówić się nie wolno było. A ztym jest to wyrzucać z najistotniejszej Wolności treści, iest to gwałcić Prawo, Szlachetowi na Sejmiku, Posłowi na Sejmie pozwalające wolno mówić nie dopuszczając, Czytamy w Statutach dawnych że piszowano *prosentibus* iż zaważ dodawano *Consentientibus* na co by się teraz Najza bytność na Sejmie zdawała, który znową mocą składamy Stany Rzpłtęy, gdyby nam nie wolno było wolnym głosem przeczytanemu Sprzeciwieć się

Projektowi =

Projektowi, y do niego jmy mowie się. —

Skuteczniey Sprawiedliwość wydać się jmy jmywiedzionych od popierających y Sprzeciwiających się jmyczynach, im Uważnie są stanowione Prawa, mniemy mają tajemnie, tym są pozyteczniejsze y trwalsze, a częsta Praw odmiana, chociaż jmyprawdowych, jest Inakiem Choroby Kzylley, a odmiana Praw Narody naturalnych jest jmyzaglącącym do Upadku Sposobem.

Czyliż należący do Stanowienia Praw dla Szczęśliwości całego Narodu jmy Stanowieniu Onych pilnie ich y opisanie Sposoby nie powinien uważać. — Sędzia gdy Sędzi nie Kollegów zdaniem, byleby nie miał czasem jak Theologowie nazywają ignorantiam, lecz własnego Sumnienia y rozumu jmyświadczeniem jmyz pilne z porów Stron. Stuchanie y dochodzenie Sądzie powinien, z jakąż pilnością praw nie powinien Stanowieć; wybrany y wyznaczony. A jakże długie Projekta jakie były Komisysy Wojskowej y Szkoły Rycerskiej y wiele Okoliczności Zawierające, za jednym jmyśłowieniem myśl ogarnąć może, jak nie uważić y rozróżnić iak wyjawieć Zdanie gdy na głosy niepozwalano. —

Nie jest to znak Cierzy bojowni, ani nieufności, lecz należytej pilności, Chcąc należycie wyrozumieć Projekt nabywający moc Prawa, y onego Opisanie, Wolno swoją wiedzieć wątpliwość, wolno Szkodliwości Onego Zastawieć się, wszak Salus Publica celem Stanowienia Praw byci powinna, a Za tym jmyzornie y uważnie Stanowione byci powinny, Prohibite Scintillas si non vultis Conflagrari Quirites. —

Nie jest znak nieufności checi wiedzieć y pilnie uważać co się dla całego ma Stanowieć Narodu, w Narady Okoliczności Wier nie od naruszenia swe Wolności y Swobody Ochraniać pokaruli byśmy się onych Niegodnemi, a Za tym publiczney godnemi w zgardy gdybysmy ten nadki Nieba dāv najwyższemu z tak mało poważali, y ostrożney do Zachowania go Nie mieli pilności

ciężko jest =

Cierko iest do utraconey wracać się wolności. —

Poprawiony iest Łotł Woysku Cudroziemskiemu, Gulaży Gwardyom przydane, jak wiele niewiem pamięć moja Objąć ni mogła, a przecież należących do Stanowienia Praw, wiedzieć powinienem, jak Łas wiedzieć mam gdy tylko raz tak długie przecyłano Projekta, ledwo myśl mogła się zastanowić gwałtownemi głowami do podpisu przynaglano nie pozwalając powtórzyć Cytania y przymowienia się. Com poznać mogł do tego się przymawiam, a gdzie Objąć Pamięć y myśl moja nie mogły, milcząc, y o powtórne tych projektów przecyłanie, y Komunikacye do uwagi doprowadzam się, dla tego to często Nowe Uchylają się Prawa, lub Objasniają, że nie są przy Stanowieniu pilną, ważną, ważną uwagę. Co iest przeciwko powpechnemu wypstłkch dosko- natych Politykow Łedaniu, y Publicanu Narodow Niepręgiwojęci.

Woyska Polskiego Łacięgu bardzo mało Łotłu poprawiono które iest Twierdza Narodu, Najwierniejsze, y najbezpieczniejsze Ławpe y teraz na Ukrainie najwyższą, Obciążone Pracą. Czyliż to słusznia iest z Wpech miar y zmierz równosc Łotłu Cudroziem- skiego Woyska Łacięgu teraz poprawionego y podniesionej ceny towarow y żywności, aby Towarzysz Słuparski Tysięcem Dwoch set Łotłych, Parcywny Tysięcem Łotłych na Parę Koni wotupnym Kozłom przystawionych mogł się Obcyć przypomniemy Sobie Łwykłe na Deputatow Chorągwianych do Odbierania Łotłu, a jeszcze gdy przyjdzie kaidemu do Warszawy dla odbierania Łotłu na poprawienie moderunku, na przystawienie koni Wydatki mi- jam że dla Rotmistrow żadnego nie będzie Łotłu gdy puzę Koni dawniey pozwolonych odbierają abym się nie zdał swej popierac Sprawy, lubo Jm^{ie}PP. Generalow widzę y słyszę domawiających się o poprawienie Sobie Łotłu lubo go dosyć Łnacznym oprowoz innych Łyskow mają. Czyliż podobna aby te podzielone puzę Koni między Porucznika y Chorążego Rotmistrowskich koni, z Obowiązkami Łota-
wianego =

ustawicznego na przemiany przy Chorągwi Siedzenia, Zład
będzie Laptata Dobosrowi Kuchennego bez czego się obyć nie
będzie mogło. Przyjdzie do tego że na Słupnych Officerach
y Towarzystwie Zbyszcie będzie. Zład jak wielka publiczna
nastąpić może. Strata łatwo osądzić można. — Czyliż to stu-
żna y Sprawiedliwa jest, aby na Kadeta, z którego Ładney
nie maż, Usługi Kapłtey, który jest cieple między Nadzieją
y bożnią, pomocy lub Szkodliwej Ocyzynie trzy tysia-
ce na rok dawano, a na Towarzystwa Lysie Ofiarującego, pra-
cującego złotych tysiąc wystawiano, w tej Okoliczności Szkoły
Rycerskiej osobno mówić będę, a teraz tylko domagam się
poprawy Zładu Woysku Polskiego Lądowego. —

Mowa z Okazyi Szkoły Rycerskiej dla nie dania Głosów nie miana.

Wszystkich Królestw porządnie rządzone, y za jedyny Cel
mających Szczęśliwość publiczną brata, na pierwszym był wi-
dok — wychowanie Dzieci, które według swego Zarządzenia
mędzy w Młodzieży w konsekwentnym przeciągu lat utwierdzo-
nego Cnot lub Wad prawdziwej lub fałszywej doskona-
łości y dzielności. Mów w formie. —

Nauki w Egipcie od samego Boga w Mojsiezu po-
chwalone, do Uprządkowania Kraju, y zachowania dawnych
Praw, y Zwyczajów Słojące się, póki w tym Chwalebnym
trwały Utworzeniu, w Nieporuszony to Królestwo utrzymowały
pomysłności. —

Likung naydoskonalszy z Prawodawców Boganskich Za
którego Zachowaniem doskonałemi Prawami Siedm set Spar-
thańska nieporuszenie brata Kapłta, jako Dzieci z wycho-
wania swego Ocyzny rozumiał był Szczęśliwością, lub nie-
szczęściem, tak wypinając Jeh od miłkoci Rodziców z Urodziny
pochodzący =

pochoďzący miłości, Od dat Jek pod Dozorców od Aspidtey
wyznaczonych, y na Publiczne iey Nakłady, Świadezy Simonides
Poeta, że Spartanczykowie tak byli zgięci y podlegli Prawom,
iako konie od Najpierwszey swey młodości dobre ujeżdżone, y
to to iest dla czege Agjestaus Król Spartanſki radeł Xenofonto
wi oddać ſwoie Dzieci na wychowanie do Sparty, dla wydo
skonalenia je w Najpiękniejszey y Najdoskonalszey Nauce, u
mienia rozkazywać y być posłusznym. Ta to iest najpotrze
bniejsza wolnego Narodu Obywatelów Nauka, ktoręgo Cnota
iest fundamentem w rozkazywaniu y posłuszeństwie; w innych
żeś Narodach pod Absolutną Królów ięczygęch Władzą naj
potrzebniejsza iest, posłuszeństwa, Ciężkiości, y mięgiem Nauka.

Dopełniaż Najjaśniejszy Król Szczęśliwie nie skuteczne
dawnych Królów przyrzeczenia y łaskawe Kraju Łęclania Szko
ły Rycerskiej ustanowienie per pacta Conventa, y Konstytucye o
świadczone, wiekować będąc w Stodkiej potomności wydosko
nalonych z Krwi Szlacheckiej na wsparcie Wiary Prawowierney
y Oczyszczny w tej Rycerskiej Szkole męzów, Książąt y Oczyszczna
będzie Ławre WK. mę. y nieśmiertelney Jego pamięci Wypiszek
te ktore ztąd brać będąc przytę winna. —

Niechciates WK. mę tego Zbawionney Dzieci w jamyech utrę
mywać przyrzeczeniach zmyspięć go raczytes, miłość Jego ku
Narodowi Swotki nie dopuścita. —

Wielbia WK. mę. Narody Jego Panowaniu podległe, chwale
bnym Jego pomagac cheą Zamysłom.

Dwojakie są Narodu przyrzeczy pewney wiadomości Włożenia
tej Szkoły, tak że nania wyptacac będzie, tak iako ter więcej, że od
wychowania młodzieży, Szczęśliwość Onego zawista.

Dwojakie są Łęclania Wojewodztwa mego w tej mierze Oświad
czone pierwie aby uczęcy się sami Szlachta w tej Znajdowali Szkole,
y te się Łasadze na Wdługaności Stanowi Szlacheckiemu iędynym
Wiary

Wiały y Obyczny Obrócom, na Sprawiedliwości, Aby te publi-
cane nakłady, na tych tylko pożytek torone były, na których u-
pasty dni y Nocy wpryskie ciężary w Wojnie y w Pokoju są sto-
ne, który do rządów publicznych należy, który są twierdzą y
Obrona Rzpltej.

Drugie jest Ładanie: Aby wszyscy, y wszyscy się byli jedynie
Religii Katolickiej, od tego Łatoś wiary y Obyczny Ławista.
Jeżeli różność Obyczajów w jednym Kraju jest niebezpieczna, dale-
ko więcej chronić się należy różnych w Wierze Opyrni, Oboje to
z tego towarzystwa tych Nauczycieli y tych maxym pochodzi. —

Stwierdzona ta prawda jest wielokrotnymi przykładami wy-
stępek Polityków zgodne do tego celu stopnia się przestępcy, do świe-
żo ufarbowanego sukna, łatwiej chwytają się Ławy, łatwiej Łato-
roste były mogą nachylone, w konienione drzewa nie poruszone
Łostaj. —

Rodujemy się w ciemnościach niewiadomości, zte wychowanie,
zte towarzystwo, a Najwięcej zli Nauczyciele fatygowe dają Ładania,
Cnotliwi y doskonali Nauczyciele, Cnotliwe Towarzystwo, doskona-
te uwagi rozpraszają niewiadomości poprawiają Ładania, pożyte-
cznych przez doskonałości y Cnoty czynią Wsiciotowi y Obycznie
Synów.

Ten koniec fundatorów Akademij w Bravowiernych Krolestwach
Henryka IV. Króla Francuskiego wyrok około Akademij Sorbonyjskiej
tak się Ławryna; Cum Omnium Regnorum et Populorum
felicitas maxime vero Reipublice Christianae Salus, a recta ju-
ventutis institutione pendet, quae quidem rudes ad huc Animos
ad humanitatem flectit Steriles Alloguin et infructuosos Reipublice
munijis idoneos et Utiles reddit, .DES. Cultum et in Parentes
et Patriam pietatem erga magistratus reverentiam et Obedien-
tiam promovet. —

Przymierzona była Rzplta buntami Kozaków, dla obrocenia

Jak na swoją stronę przeciwko Moskwie porównaiając Traktata
mi. Hadiackimi. Akademią w Kijowie warowała te Kondycye po-
data, aby w niej Ładnych Sekt Uryanskiej, Kalswskiej, Luter-
skiej Profesorów, Mistrzów, y Studentów nie było. A za co w tej
nowej Szkole Rycerskiej podobnej do wiary nie mamy ostrzedz
Kondycyi, Za co nie mamy opisać co do Cnoty która jest funda-
mentem wolnych Narodów postępku Nauk, Za co Samej Szla-
chty Polska przynajmniej między urzędnikami nie ma miejsca,
Kurlandcykowie nie Kopci w tej mierze nie podejmują. —

Jeżeli y to przydać należy aby więcej nad Sposobność Rządzą-
nie były wyznaczone dochody, aby nad potrzebę nie było więcej u-
czyć się, a zatem gdy tak Szerokie mamy Wojsko gdy nam
zbývá na bogactwach, których łatwo mogłyby być bez ucie-
mienia Obywatelów z Uszerbku publicznych potrzeb podatki,
w Francji gdzie tak znaczne są Wojska na sto tylko, w Rycerskiej
szkole Kadetów jest fundacya, Unterofficerowie Szlachty dobre
y wiernie w Regimentach się Sprawiający, powinni mieć swoje pierw-
sze względy Na Kadetów Leby y na metrow wystawczych dosyć by
było Dwa Tysiące, a zatem na tak wielką Summę pozwolcie nie
możę, widząc więcej złego Szkody jak przytku obiecywać możemy,
y goty nie pozwolę na podpisanie tego projektu. póki nie będzie Ostrze-
żono że Nauczyciele y Uczący się Samej Religji Katolickiej, a przynaj-
mniej Samej Uczący się Stanu Szlacheckiego mieszczą się Niebędą.

Nowa o Nobilitacyach y Indygenatach. Nie

Miana nie damo Głosu y Projektu spierły bez Skutku.

Wiem że pomnożona Krymu była wielkość z Brygadyonnych
y przyznanych za Obywatelów Ludzi Cudzoziemskich Narodów, wiem
że że poddaających się Cudzoziemskich Narodów Obywatelów prawem
Obywatelstwa nadawata, ale to w pierwszych małej liczby obywa-
tów y krajów swoich Cygnitach poczęstach, lecz przy rozperzonych swo-
ich

Swoich Granic wzrodeonych Obywatelach ochraniają tego poważ-
nego tytułu, y owym gdy Najus Grachus Trybun Ludu dla poważ-
nienia Sobie Kresch od Nowych Obywatelów, Ustawał nadadź ma-
wem Obywatelstwa Lucinskie y włoskie Kraje Sprzymierzone, Lywo
się zastawia, y owym Wypstkim Cudzoziemcom z Miast usta-
pić nakazuje w Ciasie Rząd Swoich.

Szlachectwo wprzecie wyborney Cnoty nadgródą była, wprzecie
gdy kto co znacznego w Ustodę Króla lub Narodu Swoego Uczył
Przywilejom Szlachectwa byt Uzasony.

Naywięcej ten tytuł Szacowny ma y mieć powinien po-
wazania w Wolnych Narodach Wolność do daie mu Szacunku,
y dla tego Królowie Francusey Henrykowie Greci y Czwarty o
Tytuł Szlachectwa Weneckiego wielu Królów udzielnych y wiel-
kich Ludzi za popromedziacemi Lasługami o Indygenaty w Polsce
się Stawali, O jak wielu Swoie dostatkę Zdrowia y Życia, dla
uostąpienia tego poważnego Tytułu, dla Swoich Potomków Ofrowało.

Dodaie Szacunku Szlachectwa Cnota, która iest wypstkim
Wolnych Narodów y Najego fundamentem, pomnaza mu U-
szanowania rownego jako Orzechowski mowi: Prawo Naje Pol-
skie od rowności Lawisto, nie przed sobą, więcej nie ma Rzętu
Łotsha, tytko Aby wypsey Król y Obywatel Ubogi y bogaty pod Pra-
wem jednolaynym Życie prawami wypsey Sobie rowni byli.

Naywyższy honor w Gminie nikieremnieje, traci Swoie powa-
żenie, gdy nie dla Samey Cnoty y Lasług, ale dla innych wzgło-
dów jest nadawany.

I ktori Samey Cnoty trzymać się będą, na heroiczne Dietu,
kto ofiarowac się na Niebezpieczeństwa dla Usługi Rzplitey, gdy
ta Naywspanialsza Naymężniejszy Dietom nadgródą łatwo
bez tych udzielana y rozmucana będzie.

Czyliż nie słusznie y Dawney Szlachty owych Stawnych Wia-
ry y Oyczyzny Obrónców Potomków z Ubozonych wspomagać, Utrzy-
mować =

utrzymowac, jak nowa bez poprzedzających zasług pomnażac Upew-
 nia Plutarch ze Kapita Athenskiej Familii Arystogitona wybauwiciela
 od Tyranstwa Przysrta Zubozata, w trzech set lat po śmierci Onego
 publicznemi utrzymowala Nakładami, y wielbi te Dieto, jako sku-
 tek Należytej wdzieczności, y Najsilniejszą podnieść do Najechwaleb-
 niejszych dla Obyczajny Cywnow. - Nie wspominam podobnej
 Starożytności przykładow, ani wyliczam Nowych, dosyć mi jest na
 miennie. Ze w Wenecyi gdzie oprócz dawnych Familii sułtopnie
 podzielonych tytułu Szlachectwa bez poprzedzających Zasług nie
 może dostać, lub nie Zapłaćszy do Skarbu Publicznego Sto Tysięcy
 Czerwonych Złotych, tak Inaczej Summa na publiczną pilną
 obroconą potrzebi y pożytek może być Cieszą Zasługi, Ze w Wene-
 cyi, Kupiec kiedy na morzu handluje jest obowiązany Osmiu
 Synow Ubogich Szlacheckich brać na Chwały Swoje, dokądby pty
 nał? Wypuska im Tytonos Stanowi Onych przywoić opetrować.
 Siemdziesiąt w. Złotych dać y pewną, Ułożonej wagi liens To-
 warow przez Niech Zakupionych bez Zapłaćnia od nich na Swo-
 Chwały przyjąć.

Utrzymować dawna Szlachetę Zasłużonych Grodków, jest dieto
 powinney Sprawiedliwości, przywoitej wdzieczności, y pobudką do
 równie Chwalebnych Diet, przeciwie zaś Nowym dawać bez poprze-
 dzających Zasług to Dobrodziejstwa, Samey Unocie y Wielkim Za-
 sługom Należyte, iest to przeciwko Sprawiedliwości, iest to Inizja
 powaga tego Tytułu, iest to Umniejszać Usługi Obyczajne, Zapomi-
 nać o Zasłużonych, y równiać x Niemi w Przywilejach Nie zasłużo-
 nych, to iest Arystotelesza Zdanie in talibus enim qui genere, in
stitutione, in dote ac potentia prevalent, major est animus ad hostes
irrendos acior ad Libertatem Patriamque defendendam Stimulus,
in qua majores fortunas ac honores habent Secus illi qui labore,
vel industria victitant, vel non multum se debere Patria Arbitrari
facile, Ubi enim Civitates Statum, etiam patriam complectuntur,
 ubi =

Ubi fuit labori et Arti, vel Ingenio bene est.

Konstytucya 1676. ostrzegła aby nikt nie dostępował Indygenatow y Nobilitacyi, któryby Inaczejemi Zaszczycony Zasługami nie był, Zalecony na Sejmikach, y na którego by się wypisze Województwa nie Egzisty. Pacla Conventa WKmci nie pluralitatem Postów ale Województw w recommendacyach do Otrzymania Indygenatow y Nobilitacyi wymagając. W tych Wola w Instrukcyach jest wyrażona a Jatem Zasturzeni w Woysku niech się wstrzymają do przyszłego Sejmu dla Zezwolenia y recommendacyi Województw które niech będą o rekomendowanych wiadome kilka Województw rekomendujących nie czynią pluralitatem nie zasturzeni y Zasturzący przytki Luboziemcy y Innych Stanow Ludzie Stanowi Szlacheckiemu nie mogą ani powinni tego dostępować tytułu Arzatem teraz na Ładne Nobilitacye y Indygenaty na fundamencie Praw y przyczyn przywiezionych tudzież Instrukcyi moiej Nieporwalam. —

Kopia Responzu na List JW Jmci Pa Olzawa Podko-
mornego Włodzimierskiego ię 10. Alwis 1766. Ańo Danego —

Pozytam JWm^o Panu jeden Exemplarz Konstytucyi o Odesta-
nie Onego propra, bo niemam więcej iak ten, będąc nie-
które Punkta JWm^o Panu niepodobai, ale by się gorzcy Dziato
gdyby była wpechmowność Borzka w jaonych dowodach Niepo-
zala nad Narodem naszym Ofobliwcy Opieki. Wemnie Szezwra
była chęć Wiernie Ocyryznie y Wojewodztwu Stuzenia; Moc wtada
ięca Lawpe Wyszrosua głosow często ie przeciwyta Winpru Sobie
ze Starania moie y prace na Ostatnim Seymie Okazane Sciagnęty
Approbaue JWm^o Pana którego jako wielkie Sentymenta powa-
zam, tak przyiazi y łaskę Szacnie którey Naysilniey
Zalecając się. Zostaje, pleno Culla. —

Kopia Responzu na List JW Jmci Adra Biskupa
Kamienieckiego ię 8. Januarij 1767. Ańo Danego —

Ł Lewartowa po wejelu Brata mego powrociwszy miatem
honor List od JWm^o Pana Dobrodzieja odebrai, Approbaue
JWm^o Pana Dobrodzieja mieli w listach publicznych Po-
stepkow niezmiernie mnie lepszy prawdziwe ięst ukontentowa-
nie od Nayschwalibniejszego bydr chwalonym Za wyrazione Sy-
czenia z Okolicnosci Nowego Roku, Naysilnie JWm^o Panu Do-
brodziejowi wyrazam Dziękczynienia, Niech Pan Wiehow Nays-
czluzpe lata JWm^o Pana Dobrodziejowi dla swey Chwały wsparcia
Kosciola y Ocyryzny Naysilniejsza Latorwia utwierdza Ciesliwosci
y Nayspomysłniejszemi Wyterzliwia Sukcesami. Dla mnie Wieka
ożdzie pomysłność gdy mnie JWm^o Pan Dobrodziey nie mienowanie
Skaleczna swia Zazwyczaj ożdzie Łaska, który się naysilniey
nolecając Zostaię Złotybohim Upanowaniem. —

Kopia =

Kopia Listu do JW^{te} Jmci Xięzcy Biskupa Łuckiego
z 11. Martij 1767. Ano. pisanego —

Z łaskliwym wyrażeniem pożądanego w tym kraju JW^{te} Pana Dobrodzieja Łuckiego Pastora wierne Owiwki i
kaię bynosie, gdy ani głosu Jego ani wiadomości nie mamy,
biorę śmiałość wyrażania abys mi oznajmie raczył o Szaconym
swym Zdrowiu, które mnie wiele Interesuje y kiedy widzeniem
Jego będziemy ubtęgowstawiemi.

Garety Leydeyskie y Prywatne wiadomości Ste nowiny głosi,
Ze Carowa krol Angielski z swemi Aliantami wymagają,
gwałtownie w Niepnie w Polsce Dysydentow w Wierze, do
znalimy tego Szczęśliwie za Apostolskiemi pełnemi Nieba
JW^{te} Pana Dobrodzieja pracami y przykłada Jęgo w Senacie
gorliwości, że gdy Alianci Infurrexerunt Adversus Nos et
fortes quassierunt Animum Nostrum, Pan Nas podpomógł
y był Obroncą, Naprzym Jęmy na Ostatnim Sejmie y wiarę
Prawowierne w Łatosi utrzymali, cokolwiek wolności przywrócili
Zblizając się do dawney nędzy formy ocalili fortunę y Summy
Stanow Duchownego y Świeckiego, a gdy zdają się zrowną lub
większą mocą, te Łamuchy powstawać, Łdaje mi się do tego
Pana Łastypow Uciekać się przez modlitwy ut Avertat mala
Inimicis et In veritate Suae disperpat illos raze JW^{te} Pan
Dobrodziey Cudy Pastor, Biskup, y Senator, o Łatosi Kościoła
y Ocyzmy zagnieć wierne Swoie Owiwki do modlitw, do do-
brych Uczynkow, aby Kościół Swoy y Królestwo Naprzec ten Pan
Łastypow od wprędkich bronit Niebezpieczeństw. —

O rezolucya na Xięzke Uwag o Meze Panskiej na wypylkie
Dni Postu podzielonych Supplikach czyli ma być Approbowana,
czyli Odrzucona, czyli poprawiona, ja te prace Łupelnie podda-
tem y poddać pod Sąd JW^{te} Pana Dobrodzieja wierne mu Ław
pre =

Ławpę Obiecującę prostaszenstwo, Shtadam Głowę moję, pod Pa-
sterskie Jego błogosławienstwo Łostając i naygłębszym Uprawianiem.

Kopia Listu pisanego do JWm Pana Wojewody kijowskiego.

Łwykley Chwalebney JWom Panu Dobrodzieja Skutek o-
stroinosci, Les rady nie słuchając, nie pisat Listu do Xcia Repni-
na, Nie wiadomości iest Jnteny, y kroki dopetnienia ich, jakże
się do nich tyczyć, tym więcej że Szkodliwe za Dysydentami są
ogłoszone Łamy, Ładne dobro Ani prywatne, bydi by Nie mo-
mogło przy Uciszeniu Wiary prawowierney, A do tego trudno po-
tężyć Ochotnosci tego Listu z Ochotnosciami Listu które JW-
Pan miałes Łwusztotygodniowey powsty Obawiac się raczy tre-
ba, a raczy chronić się Łdrady, rozumiem Łebyś JW Pan Dobro-
y na List Xcia Repnina z Łwykłą odpisał Ostroinosią, wprak-
iereli zechcą dobro dla Oycyżny bez Łfnerobku Wiary, Ławpę
JWom Panu Dobrodzieja muię będe, nie tylko głowoy, ale Chy-
tnego Dorozumiewam się z Łwom Panem Jmci Panu, że te opmłenu
Marzalku Nadwornym Koronnym pisze od którego miał bydi
Objasnione. Ciekawości tych iestem ciekawy y Suplikuję mi doniesci
ale iestem pewny że Jmci Pan Marzalek Nadworny Religii nie
ostąpi. Dla tych Ławieruch nie byłem upierw w Łodkoracz
ale jutro lub in Łwartek będe y doniosę JWom Panu Dobrodzie-
jowi utworzenia, nayprędzey Melioracyi, Łdrowia y Cierstowości
Onego JWom Panu Dobrodziejowi na Naydluzsze lata przywiaz-
nym Łycząc Sercem Łostając Łgłbokim Uprawianiem.

Kopia Listu pisanego do JWm Pana Starosty Sandeckiego

Die 17 Martij 1767 Anno

Widrić JW Pan że może trwogi y bojaźni nie były groźne, że
wiara iest w Niebezpieczeństwie Smuć się w Warszawie y mieć
przyczynę =

przyczynę Smutku, Zaprosili Gości których się zbysł sami te-
raz nie mogą. Nāco byto na Konwokacyi Gwarancya Praw Rzeczy
przynawiać Carowej y Królowi Pruskiemu, ale się to iwi wrócić
nie może co się stało trudne są do ratunku Sposoby, Kray wy-
zuty z Pieniędzy a naywięcej z Konfidencyi potrzebney między
Stanami Woyska groźnych Monarchow w Krayu więcej ich między
kiego Spodziewamy się przybycia, iedyna Nadzieja w Statey y nie
ustraszoncy utratą Życia y Fortuny, Obywatelow Gorliwości Obrony
Wiary, iakoż Niepodobna piękniejszy z tych dwóch Sposobow ut-
czynić Ofiarę, która widząc popierać Narody Dysydentow
Gwałtem przymuszac nie będą takowey tyrannij Sposob już nad
podbitemi, y dawnemi swemi prawdziwemi Poddanemi nie jest
używany, Wszakżeby mogł być wzięty przeciwko niepodległym,
a wzięli mimo Nępe przeciwności y Niepozwolenia State gwałto-
wnie Ładania Dysydentow gruntowac y rozprzeczac będą gwał-
towne Rzeczy jako pospolicie bywają nie będą trwałe. A my przed
Bogiem y Światem wolnemi będziemy. Sejm następujący jest dla
Religij niebezpieczny, ale y Królowi Niepotrzebny będzie miał Król
przyczynę Stupna, wymowienia się od Złożenia Sejmu tego skła-
dać nie może aż po Odprawionych Sejmikach Relacyjnych,
Zwycray y Ratio Status broni jak drugi Sejm Składać gdy O-
skutkach pierwszego nie są uwiadomione Wódzwa. —

Inowu tu powstać trwoga, pomnuzając się przeciwności, gdy
Wrocławskie po Gro. 5. ledwie są przyjmowane, teraz trzeba go-
rany nierozjaśnić, a ta Krzywda nie jednego Żywo dołknąć, Łdau
mi się Nowy potrzebny Wyrok Kommissyi Ceny Wrocławskich y
wpustkich pieneędzy według Konstytucyi Ostatniej Surowym kar
Ostrzeżeniem Upowiadający y aby zaraz Kapsierowi Mennicznymi według
tej tary Nową moneta płać w Miastach pryncypalnych pobliz-
szych Sam Wyrok Kommissyi bez mieniących Kapsierow nie Niepo-
może Zważony jest Lud ustawianemi często odmienianemi w Okolicnos-
ciach monety Wyrokami. —

Rozpiew

96

Kopia Listu pisanego do JW-ji Pana Wojewody
Kijowskiego ie 17 Martij 1768. Anno. —

Nad Statoscia JW-ji Pana Dobrodzieja Lelrowia tym wie-
cej ubolewamy im więcej go powziamy Obygu JW-ji Państwa
Dobrodziejstwa Najcienstwiejszego Lelrowia w Najstwierze lata
Zyczymy w którym jedyna Nadzieja Szczęśliwości Publiczney. —

Miałem y ia te Nieszczęśliwe Łamachow na Wiare Napa wia-
domości które miałem honor donieść JW-ji P. Dobr. rzecz nieomył-
na że Strajugi będą dowiadczając Naszej gorliwości przy wiernie
nie podobna rozumieć aby Carowa Tyrannią najzawziętą bo
przeciwko Wiernie Naszej prawowierney Obroną nie używano
nad podobitemi Nowo y dawnemi Swemi poddanemi na Nas niepod-
ległych zaciągac miała y żeby Naszą Statosc przy wiernie gwałtem
użyto wata Naostatek lepiej jest te Najgorzse Łte przymuszanie cier-
pieć, gdy nie mamy Sposobu Obrony Nix na nie dobrowolnie że
zwalać pełny Bog na Nasze Serca y wierze że jeżeli do tego Slego
nie chętnie będziemy przymuszani zniżerzyc y wykorzeni w krotce
jeżeli do niego przydawadz będziemy lub o odmucenie Starujsze
nie będziemy, dopusci na Nas niewola, ktorey bliżej iestemy, któ-
ra z Utratą wiary taczyc się, y jeżeli kiedy Grecy Opuśczeniem
Obciążali Sumnienie to w tym razie obciążac mogą, gdy nie mają
ratunku tylko od Naszej gorliwości y Statosci przy wiernie gdzie y
fortune y Zycie tracić iest Najchwalobniejsza w tej przeważającej
dolegliwości Wierni Kosciołowi y Ojczyźnie te mamy Szczęśliwości
że o Bog. JW-ji P. Dobr. pobożnością gorliwością o Wiare y Dobro
publiczne w Stawionego konferuie Za którego powodem, przykta-
dem, rada czynić wypytko z hazardem Lelrowia, Zycia, y Fortune,
gotowismy dla Uboszczenia Wiary prawowierney. —

Obiecuja nam Wolność doczesną, obnażając nas z Wierney, ale
y ta doczesna Narodowa Wolność zginając upadnie Wiara, iedney
znieszczenie —

Zniszczenie druga do Upadku nachyla, Obiecia dobro Publiczne
y prywatne a ja Naygorze zle z Naygorzemi Znam beda Skutkami,
Dopuszczenie pretendowanych Dyssydentom Przywilejow, ktorz nie
Sądzic moze Szczęśliwym przy upadaiący Wierni. —

Kopia Listu ii 20 Martij 1767 Anio pisanego do Jego Pana
Kuchmistra Litewskiego. —

Na List 7. presentis datowany z Porty odebrany mam honor
z przywiazanym Upanowaniem przez Umyslnego Jego Panu Odpisac.

Łacze się z Chwalebnym Jego Pana Bracijsku Idaniem że tak
wiele na uciwiznienie Wiary prawowierney niebezpieczeństwa są
Naygorzszym Stym tak dalece że mu nie wyrownac nie może.
Krupoda Boga, Krupoda Wiary Naynieznofniejsza bydzi powin-
na Swobody nadwroczone Prawa narupione mogą być ocalone bo
to jest nie tylko Nasz ale y Sąsiadow Naszych Interes który zniszc
nie będą mogli mocnego Krola z porupieniem Onych Cyliż mogą
bydzi Surowie rozkazy jako do porupienia Wiary. Prodkow Swych
te się iuz nie mogą do pobitych y dawnych. Siągac Poddanych, a
zaowżę roziągac by miały do Niepodległych iak Nas w Swych Memo-
ryalach Upewniana, Obiecia Nam y Naszym Następcom Wolności
wprawdzać wiecna Dupa Naszych y Jch niewola tative jest nasta-
pienie tative Upaiek, Odszerpienstwa są krotattem powietna na-
gle cate Zarazającego Narody. Optahnia Narody Kleske Swoja
Egipt ktorzych byli przyayna pierwpa Arjanie, Wschodnim Pan-
stwom Manicheuszowie, Afryce Monetekatowie y Jhonomachowie
Grecyi Nowayanowie, Alboz Szwecya, Dania Węgry, varom z
wiana Niestracily Narodowey Wolności, Albo wielka część Niemcow
taie zaraza nie opianowala, Alboz tam Sbuntowani od Luterskich
Nauczycielow Chłopi aby wolney tej bezbożney trzymali się Nuki nie
powstali przeciwko Panom Swym Duchownym y Świeckim y Onych
nie zabijali okrutnie ieden Krawiec Huns von leyden wodz Nowo-
brenicow =

Nowobreniow złączyny się z Swawolnemi, Miasto Minster w =
 Westfalij opanowat, Biskupa tego miasta Pana wypędziwszy
 Szkocya od iednego Krawca y Piekarnia na Luterana przywrocena
 jako y Inflanty od Sylwestra Fegula, mijam inne Narody z Ma-
 tych Okazyi tatwo do Poganstwa, Machometanstwa y Odfrze-
 pienstw przewróconych które obsierają Krajow Liubą Ludzi Ka-
 tolickie daleko przewyżniają Alboż y ta Luterana Niszczliwość nie
 dosięga naprego Narodu y nie rozprzeczyla się tak Skrajnie ze ledwo
 pięciu Swieckich Senatorow Znaydowato się w Senacie gdy Król
 Zygmunt III. do Tronu przychodził wsliznione Dysymulacya,
 Sama Zygmunta Augusta przewyżniająca Prawa dawne Statu-
 ta 1413. 1424. Konfederacya, 1437. Wszakże te wieloscia przymuszo-
 ne Stany Rzpillety mocno Manifesta Biskupow, Senatorow Niekte-
 rzych Swieckich, y Postow Wojewodztw niektórych, Dysydyntom
 pokoy y bezpieczeństwa Osob y Dobr warowaty 1573. y innemi po-
 zniępiemi a przeciez w lat 14. tak się pomnożyli y tak zabrali ho-
 nory, dosłoty, ofei, Urzędy Katolikom Ze w Roku 1587. przychodzą-
 cy do Tronu Zygmunt 3. pięciu tylko Lasat Katolikow, mijam
 ich Bunt y ich tyczenia się Znieprzyjaciołami Własnych Królów y
 y Swcy Oycyżny kaidemu są wcielone pustoszenia krajow Swych
 Ze konicolow 67. tego się można spodziewac gdy im prawem pozwo-
 lone były te prerogatywy ktore bezprawem trzymali y dotąd nie
 mieli pozwolonych. Lul jiraelski był to wybrany y Ulubiony
 od Boga - Narod Same Onego Zawsedbanie Wiary Prawowier-
 nej Niewola bywalo karane. Mijam Francyi rewolucye 200 lat
 domowey wojny trwającej Zniszczeniem a ledwie nie Upadkiem całego
 Narodu z Okazyi roznosu Wiary Z tejże Okazyi w Anglii Zrucenie
 z Tronu y p.m. katowski rzą. Zabicie Własnego Króla Karola I.
 a Obradzenie Tronu Tyranem Cromwellem, czyliż można się kiedy
 spodziewac, polnebnicy jedności, przy roznosu wiar? która jest pod-
 meta do Najcięższych domowych kłótni y niegod, meila garstka
 Dysyden-

Dyssydentów którzy tylko mają pokoy Sobie Ostreżony, bezpie-
czeństwo fortun y Dobr swoich, jakiej trwogi i powpęchnego Za-
mieśpania y niebezpieczeństwa iest przyrzyna przeciwko Prawom
Narodow Cudzey zużywaiące mocy y pogrozkow, iuz zley Rady oca-
szerać się będzie trudno, ludzkiem woi iest Jnteres Abyśmy byli Niezys-
dnemi y Stabemi pomocy Nam nie dadzą Bóg Osiętych w wierze
swey brzydzić się Niemi nie ratować będzie A tak do Lepotnych do-
brych Obyczajow łatwo bezbożna myślić Nanka, Wiara y wol-
ność swopie z sobą złączone upadną, Lamiast gdybysmy tak byli
przy Wiere gorliwemi y Carowa przeciwko Ładaniu publicznemu
Dyssydentow Ładania Odmuciłaby, agedyby mimo nape nieporwo-
łania Wpelkich Sposobu przeciwności Moca swoia ie dopełniła
gwaltowne rzeczy nie są trwałe Katolickie i Narody w dłu by się
musiały wielka to iest pobudka Religij y Bóg którego to iest
Największe Ukazanie Narodu, dopuszczenie Upadku wiary lub
iey utłumienia Wiedząc Napa gorliwość y skutosć przy Wiere
swey Mocnym Ramieniem swym ratować Nas będzie y Zniszczy
samią mocą ugruntowaną Zuchwalosć Jako iest przyjaciela
nie sławy ale istotnie w dowodach Swiadczyce przyjaźni wiżke
potrzeby y przeciwności więcej do swiadczenia przyjaźni tak my
nie Jmieniem samym ale rzecz, Skutkami, powinniśmy się
pokazać w tak Wielkiej Nawalności Nie usłapnemi bożarnia
utrata Lysia y Fortuny katolikami, Nie może być przypuszczal-
nych Dobr Litwieka Ofiara. Czynmyż Złazenie Bracięku co
możemy dla Utrzymania Wiary Niech nasza miłość Boga
ktory zna Skrytosć i serc Ludzkich czera w Towach tylko Lawira-
ieca y publicznie, przy, kroska nie zatujemy nieskonczona
Szczęśliwosć y Prawa wiekopomna Wielkie to są nadgrody Proje-
my Boga o wykorzenie Heresji mamy powinność a jakoż
nie byłoby powinności przeszkadzać jeh rozpowszechnieniu jeżeli kiedy
grecy Opuszczenia obciążony Sumnieniem w tym razie najwyższy
obciążony =

obciążaty, idzie o całość Wiary y całość Ojczyzny należemy do rządów Rzymskiej mamy sposobność obowiązywania namawiania bieżącej Innym do gorliwej potrzebnej powodem y przykładem, aby nas przed Niebem y Światem zawziętością swoją Poganie dla swych Batwanów, Heretycy dla rozprzeczania swych błędów czego y teraz dać dowody nie Lawstydili y mogą być Synowi ciemności doskonalsi od synów światłości, Licya Fortuny choćby wolności dla Ucalenia Wiary prawowiernej ofiarujemy. Tachcając się Słowy Maternalyza do swojej Familij w podobnym razie mementote Operum Patrum Nostorum quae fecerunt in generationibus suis et accipientes gloriam magnam et Nomen aeternum nie porwalaymy im bronimy. Zastawiamy się w pełni które mieć możemy Sposobami aby namili Dysfylleni więcej wolności jak im pozwolili Nasi Prorokowie lubo w wiekszych byli jak my zostawmy nie bezprzezwolenia y to co im pozwolili na złe wychoz gdy wiec w klesk było przed tym przynajmniej, a teraz wielkiej Irwogi, Tych którzy nie mają za złe miećmy za tych Proroków którzy się nam Stredz kazano że po wierzechowinie byli niewinnymi Baranami będąc wewnątrz dwajecznomi Wilkami y Ewangelicznymi Gospodarz Izromit y potajad Stuga Konkol do Pszenicy podfiewającego rozumem być równy nagany gołym który tego nie broni gdy może, a przynajmniej w pełni nie bierze które mieć może Sposobów do Zabronienia, Ja nie wiem ktoby chciał się tęczyć przeciwko Wiernym, Choćby najobfitsze miał obiecane przytki. —

Bytem przed kilku dni w Podhorcach Wojewoda Krakowski dobrych y Żwawych jest w Obronie Wiary y Wolności Śmiałym toż wzniesmy z sobą mówili zgodziliśmy się z sobą, aby lub zupełnie przywrócić libertatem vetandi iak bywała, co by najbezpieczniej było, lub specificie poddać materiję pluralitati, ogulne =

Ogólne Stowo jako inne Materye Status mogłyby się we-
dlug tłumaczenia swego, do wielu rozciągac lub skracac nie-
ze Stowo te w Konstytucyi teraźniejszej pod tytułem ubezpie-
nie Wolnego głosu na Wolnych Sejmach jest wielce szkodli-
we ciągnąc za sobą konsekwencye że Sejmy mogłyby być nie-
wolne y na nich wolnoby pluralitate Gynić nawet w Mate-
ryach specific tam wyrażonych. Dla tego y projekt rozwią-
zania Konfederacyi, z gruntu odmienić trzeba, oprow-
szenia iey Approbacyi że dobrze jest że Sejmiki Poselskie są
pluralitate Votum Postanowione dla taktwiejszego Diworowi
Łostow, obowiązanych do brania, jako się działo, przerwie Sey-
miki Łrywano, na powrotnych Skrycie wydano Upodobanie
tylko wybierani bywali, że teraźniejsze Prawa, jako podległe
roznemu tłumaczeniu, powinny być pewnemi Stowy obja-
snione Niektóre Uciemiędlive Zniesione, Różniliśmy się
z sobą w Zdaniach o Władzy Hetmański Łęclat iey iak
była ale gdyż mu niebezpieczeństwa przetożby zdawał się
nakłaniać byleby Kommissarze po Wojewodstwach bywali
Obierani y Kommissye za Warszawą się Łędziły, Król do
Ładnych Łędlów Ani Jego Familia Ani do Sejmików dla
obrania Osob Ła nikim nie mogły się wdawać więcej cośmy
mówili po tym Orzaymie albo opowiem, tak długo ten list
piszę Skracam.

Z Warszawy Wojnę Obiecia, Kż Wojewoda Rypri miał
wywieźć swoje Archiwa z Jarostawia do Węgr, w Warszawie
smutek wielki, Łtapaliśmy Tataryna niechce Nas puszcć, Łe-
sto to bywa że Łte które na pomoc Łamystom Najzym bierzemy,
na Nasz obraca się Łgubę.

Jeżeli by było co ciekawego prope mi oznaymieć, pewny jest
Łatowick doydzie mnie list, a jeżeli by co nowego zjawito się prope
przez swego Umysłnego dadi Znać gdy z sobą razem być nie możemy
przynajmniej =

przynajmniej w tak krytycznych czasach. Innie się powin-
niemy dla wzięcia Miary co y iak czynić.

Konfederacya 1696. świadczy że Na Konfederacyach Nawet
jus Vetandi miało swoją moc na Radzie Warszawskiej 1740.
głos wolny niepowalania był Ostreżony. Pluralitatis do sposo-
bu Wojowania, do Wojska, do Sądów tylko sięgały się ale nie
do Stanowienia Praw. —

Kopia Listu pisanego do J. O. X. m. Biskupa Krakow.

Die 26 Martij 1767 Anno.

Nie chcąc J. O. m. X. m. Dobrodziey Okropnymi ogłoszonymi
przeciwko Wiernie Prawowierney Łamachom wiadomościami Mnich
Łamucha, wstrzymać swoją przynależną do Mnich Korrespon-
denyą, gdy się Łas te martwiące Nowiny rozszerzają y bliskie
pokazują niebezpieczeństwa biorąc Smiałość Innygłębzym Upa-
nowaniem oderwania się do J. O. m. Dobrodzieja Ła którego po-
wodem, przykładem y radą pożyteczną wraz z Innymi czynioną
prace na Ostatnim Sejmie Obrawy J. O. Dobrodzieja gorliwego
y Wiary y Ojczyzny Obroncy za Wodzą wrażeń y w teraźniejszych
najgryźniejszych y Najniebezpieczniejszych na Wiarę Okolimo-
ściach Mnie honor tężenia się z Wielkimi y Zbawionymi Jego
Zdaniami, Obronie Wiary nie tylko Fortunę Zdrowie y Życie
Ale y Wolność publiczną Najpracowniej, ofiarować gotów jestem.

Stan Nasz przy utraconey ponętości y Lepotnych Obyczajach
najniebezpieczniejszy ale gryźniejszy Okolimności Niepowstrzymane
ność J. O. m. Dobrodzieja wspaniałą Jego Cnotę pokazuje. —

Wiadomo jest J. O. m. Dobrodzie. że maty Dysymulowany
prawowierney Wiary Ufronbek całej upadek y ruiny Królestwa przy-
nosit dla czego nie spodziewam się aby kto a przynajmniej aby
wielu do jakichkolwiek tężyc się chciał iść bez Jey Zapotnego
Ubezpieczenia. Zdać mi się że od tego upadku nie możemy się rato-
wać =

ratować tylko Statę y zjednoczoną gorliwością której największą
Moc nie zdoląłaby pokonać którą widząc Carowa przemieształ
by Swoego Interesowania. Widząc że Surowość rozkazów aż do
Uprzejmku Wiary nie może do podobitych ani dawnych Podda-
nych sięgać się jakże by się miały rozszerzyć do Niepodległych a
choćby gwałtem utrzymane były, gwałtowne rzeczy nie są
trwale katolickie Narody pomoc dając Nam mogą. Bóg upa-
iących Swoją Swoistą Opatrzności mocnym ramieniem Swoim
bronieć Nas będzie. Gdybyśmy zaś dopuścili Nowych Ładnym
do tego Prawem nie pozwolonych Dysydentów Wolności lub
byli ciężtami w przeszkodzeniu Bóg Nas nie tylko opuści ale
dopuści na Nas niewolę Cudzoziemskie Narody nie będą miały
przyrzyny w dawanie się. —

Główną zaś ma się zająć w tym Interesie Konfederacya w Pru-
szech y że tam ma być Marszałkiem Pan Bronikowski co
był w Wojsku Saskim jakoż podobienstwo pokazuje się gdy
tak nagle z Maropra ku Prusom Wojsko przemaszerowało Ale
Pan Bronikowski mocą przewyższającą mógłby być Obrany
Marszałkiem Dysydentów w Wierną Zabraniom się wypytanie funk-
cyje dobre by było Abys JOWAM Dobrociwy napisał do Jmci Abta
Ordynariusza Chetminskiego aby w Pruszech do Jmci Księcia Biskupa
Poznańskiego aby w Wielkiej-Polsce tego Szkodliwego nie do-
puszczali poiaru, z Sejmem pewnie Król Ociągnąć się będzie
Dla Swoich Interesów ma Stuszną przyczynę do wymowy że
przed Odprawieniem Sejmików Relacyjnych z pierwszego Sey-
mu drugiego składać nie może, ale gdyby przyszedł do niego
można upomnieć JOWAM Dobrą przykładną swoją Zarliwością wprze-
dnie Zagrzewając do zmniejszenia nad wypytanie Publicane y
prywatne przytki nie poruszając Wiary Łasce bierze Nasza
mocą y twierdzą Idarza te twarde Okoliczności Bóg, aby JOW.
mi Dobrą więcej Jmci Niekim y Światem wstawiał jak Łas-
trokliwy =

troskliwy iestem o Calosci Wiary dla Obrony iey, Zone Dzieci
Odszczepiace, Fortune y Zycie Ofiaruace chętnie jak powasiem
Pełne Nieba Zdania JOWANA Dobrodzieja takie Nasladowac
bierzcie moim honorem y powinnoścą jako jestem z Głębokim
przywiązaniem Upanowaniem.

Kopia Listu Dni 29. Martij 1767. Anno pisanego do
Jm^o Starosty Włodzimierskiego.

Nie omylna iest, że Carowa Zęda popierać Dyssydentow,
grozi mocno ktorzy nie można się Zastawiać tylko jcinostajna,
o calosci Wiary gotuiości z Harardem zdrowia, Fortune y wot-
ności Narodowej, nie podobna aby mimo ufilna y Zgodną Na-
rodu gotuiość ta we za Dyssydentami wykonywać gwałtownie
miała Zamysły i gdyby się jej tak podobali My nimom my
pizłamey Fortune y Zycia toż jak Zastawiają się temu Najes
pięciostu Zgubę Prawowierney Wiary y Ogrzanie przyrospaco-
mu, Bóg nie opuści Swej Wiary która ze Wytryma Same
wspytanie mocy Piekich, upewnił, walowac nas będzie pewne
będąc Obronicow Wiary pomocą nie podobna aby Katołickie
Narody Dyssymulowali do Jarzmo gwałtowne na nas włożone.

Ja nie rechę nosić w Cierach tylko Słowach Imienia Katołika,
pragnę się w Najwyższych przeciwnościach Skutkami pokazać,
y Wziwac będą tych ktorzych mu Bóg dał Sposobow do Ucie-
nia Wiary Prawowierney prawi Pana na Miłosci Boskiej Zakti-
nam abyś dowied iawny się o Szymianach lub jakim Zawich-
nieniu nay pręcej przystąpiac należy wspomn. Staraniom
y nadać Cyn. Sztuki około Czwarty Boskiej która od Wiary
Prawowierney Najwyżey Zawista.

Kopia Listu ie 30 martij 1767. Anno pisanego do Jm^o
Jm^o Pana Wojewody Krakowskiego.

Krywdy moim ie nie tak często w tej bliskości mam honor Słusi-
mu =

Stwierzenia. JW mci Panu Dobrodziejowi Jak Ładulem y itozylem
sobie byt, iest przyczyna, że Dielo które za wiadomością Jwome
Pana Dobrodzieja Ładulem do myśpienia onego addenda
w Petersburgu drukowane że nie mają od Katolikow pism opoz
idnego tego na które odpowiada przynagłity, dokonane y sam
ella Stabonii moiej wyjechał z Domu nie mogą pod wielką Appro
bacyą Jwome Pana Dobrodzieja Najbogayszego w języku Łacin
skim, Najwiadomszego Praw y Praw Najwyższ Najgrudowniej
szego w racyach, w wypytkach Umiejętnościach Najdoskonalszego
odpytam. Inem ja zawsze nie dostateczność Szwabek moich, nie wsty
dzitem się od nikogo być poprawionym, ucie się od Jwome Pana
Dobrodzieja długim moim doświadczeniem y najwyższymi ma
drością, zaprzeczono było zawsze moim pragnieniem, a do tego
więcej być widzia jak Ono, do skonalose iest dielo od wielu roz
trąszone, pospiech nie uwagi, Ścisnienie myśli, mogą być
Omyłki, lub niedostateczność przyczyna, dla tego o jak Najwielpa
tasce Jwome Panu Dobro. Suplikuję. abys we Ładulem y itozylem
wypytka według Ładulem swego odmienit, poprawit, y przynat,
nie miałem nigdy ani mam myśli skłubić się moim robotami,
Szukam w nich pożytku publicznego. widziałem protokół który
się był gdy me poprawie Jwome Panu Dobro było dosko
nalsze bo była Religii pożyteczna y nie. A jako Religia była mi
pożutką do tego pisania, tak mi miłose Ładulem y Suplikuję
Jwome Panu Dobrodzieja który Najmniejszym iestos Jy Obrona
Dobro ię Ładulem y Fortuna swa Szczęście abys mienit te wy osko
rati dielo. Suplikuję Jwome Panu Dobro. Nigdy nie Ładulem y
tami na które o poprawie, jeżeli która z tych Jwome Pan Dobro
moje racysz mi odestac w ten czas gdy mi będzie która niepotrzebna.
ella utworzenia przynależnych Praw y innych Dziejow Radby
by to Dielo wiele się Jwome Panu Dobro. Ładulem y itozylem poprawio
ne od niego to druku wys. to jak najgrudziej, Carowa in addendis

moim że

mu Jego własności, y to jest nie tylko zpowazenia Osoby Jego, ale dla Interesu publicznego pożądana. Dodają że Dysydenci za szczytem Prolekeyi Cudzoziemskiej, Ite Informowaną pod Opiętką y Powagą Jowamui Dobr. mają sobie rozpoznać swoje Przywileja Ładnymi Prawami Jm niepozwolono, y Owym wypustkami zabronione. Znam ją wspierającą Jowamui Dobrodzieja Cnotę wrodzoną o Catość Wiary Prawowiernej Gorliwość nuygorstszą Oczyszczony młot, Ofiarę y wiarę. Ze nuygorstszą karmiącymi sobie z karmy wiary katolickiej y Oczyszczony nie przyniesie, Propozycji Mamy o Kamillusie y innych Poganach Ze niewdzięcznej swęj nie tylko nie odchodzili Oczyszczanie ale Ję meżnie bronili. Przedtuzony Jowamui Powrót byłby Obficie nad grodzony przy ualeniu wiary y Oczyszczony. Bóg który dotąd nie opuszcza zdrowie Jowamui Dobrodzieja w tak wielkich zachowywał Niebezpieczeństwach Za pomoc y Ofiarowanie swęj zwęjstwow Catości wiary, zachowywać, btogostawić go Stawą y wpełnie mi pomysłności napętniać będzie. Nie pęsz się z cłuzpami uwagami ktoremi Jowamui Dobrodzieja Serce jest napętnione, Stateczney oddać się Łasce, Zostaw. —

Respons Przyjacielowi na List datowany 24 marca Dany 31. Marca z Okazji Dysydydentow.

W Kwiezi mi w Pan oznaymie sobie co rozumiam o Konfederacyi Dysydydentow 20 marca w Forumie uczynionej, wypętniam, że iey nie mogę Konfederacyę rozumieć, która formułą Stany Rzpltey, y wchodzący do iey rad, Dysydenci nigdy nie mieli Prawa do Funkcyi, Zwycząc przeciwko Prawu Inizyone były, Konfederacyę przeciwko niepostusznym Prawom o Catość Wiary Prawowiernej Wolności y Praw Stawaty Tu przeciwko religii Panuicy przeciwko Konstytucyom 1717. 1718. 1733. 1736. Łgodnie y uroczyście postano-
wionym =

402
postanowionym lecz buntem y Spiskiem wpełkniemi Bozkiem,
Narodow, y Oyczyźnie Prawami Zakazanym. Coz będzie War-
nego y trwałego gdy Łgodnie Stnowione Prawa wolno będzie
łurzac y porużac. -

Odzywają się Oni do Konstytucyi 1573. 76. 86. 87. gwałtow-
nie wymuszonych mimo wielu niepozwalających jako mani-
festu w Grodach Łalwy na Konfederacyach podpisane Historycy
ſwiadczą. Te im jednak tylko, pokoy y bezpieczeństwo Osob, y
Fortun Ostrzegły, Stawiania Łborow, Urzędow, y Funkcyi niepo-
zwolity Konstytucyi 1581. nie wyraźnego dla Dysydentow ani
przeciwko nim nie czytamy Ani w Konstytucyi 1588. tylko w
Jey Receptie Tom. 2do fol. 1244. Aby Pokoy inter Dysidentes
in Religione byt Łachowany y excesa go wzrzucające byty karane
Recepta nie mają mocy Prawa, ani rozkazuia gdy nie są wzmo-
cnione Następującego Seymu Konstytucyą. Konstytucya 1627.
Vol. 3. fol. 547. O Dekretach Trybunałskich warują w powpęch-
ności Aby na Sprawy Prawem nie Opisane nie wypadaly y nad
opis Praw Łany nie rozciągały, Konstytucye przez nich przywie-
dzone 1632. 48. 68. 74. Gwałtownie także mimo wielu niepozza-
lających postanowione, jako też z Łalw zapisanych, y History-
kow y manifestow mamy ſwiadectwa, pokoy, y bezpieczeństwo,
do Osob, y Fortun, Ostrzegły, postanowione Użu w Miastach Kro-
lewskich Łbory pozwalają konferwować, Nowych Stawienie Ła-
braniaia Dekreta Trybunałskie przeciwko temu, pokojowi wy-
jādte Łnopa podobnych jako y mandatow łakowych Łakazanie,
Łzwartki do Łądzenia łakowych Praw narzucaia, Jech miŁbro-
wie Aby w Łądzie ſwieckim odpowiadali, a pożywali według
kaidemu przywołego Ładu; Duchownych do Duchownego,
przejedzajacy aby prywatnie w Łomach ſwoich ſwoie odpra-
wiali Nabożenstwa Ażu OŁtelnie 1648. 761. to wypyŁko Ło-
się meŁto Ławierajac wyraźnie ŁiŁstwa Łazowieckie, przy-

Prawach =

przy Prawach Swoich intuiitu Religionis wcale zachowaty
Leby Dyssydenci prywatnie prywatnie Nabozenstwa Swego w
Gospodach bezpiecznie uzywali bez Schadzek, Karami, y Spiewa
nia, do Honorow Urzędow, y Funkey nie pozwalaię.

Wtorez ztych Praw które lub odrzucaię lub się trzymaie,
Dyssydenci porwala im Urzędow Honorow Funkey, jezeli do
wyzpych postępiemy wiekow Lincydniemy pewnie że nie Dyf
sydenci terasnieysi bo ich na świecie nie było, ani Żadni Odsze
piency zjednali, rozfuryle y Ucalili Swobody, y granice Narodu
od Roku 1583. gdy Dyssydenci Naypierwey mieli Choc w Niezgo
die Upewniony Pokoy, jakie Kray do Rzpltey Panstw przyta
czony, jakie Nowe Otrzymane Wolnosci Wolna Krolow Elek
heya Stanu Szlacheckiego Zerwolenie... zgodne potrzebne na
Seymach, zjazdach, y inne potrzebne Wolności, dawnieysze
Prawa y Historye Swiadczą y Owszem też Upewnienia Ustawione
Niezgody, Zamiepania, bunt, ich złazania się z Domowemi
y postronnemi Cyeryzny Swy y Krolow wtasnych Niegrzeczno
scami co się w innych krajach ztey przyczyny nieprzezslowie
drieto przypomniemy Sobie Statut 1413. Wladystawa Jagiel
lona za Zgodnym Stanow Litewskich Zerwoleniem posta
nowiony wyrzucnie Schizmatykov y wpyszkich ktoryby nie
byli podleglymi Kosciolowi S. Rzymskiemu od wpyszkich
urzedow Dostojnosci wyimune y od wpyszkich Swobod, kto
rych tylko rownia z Polakami podleglych Stolicy Rzymskiej
y Zaraz wziane utwierdzone wprzecie Skutkami doznano Nie
szerepliwie w Polsce daie przyczynę Scepe disparitas Cultus
diversitatem inducit Animorum et confilia patent teilibus
divulgata que tradunt Secreto observando. Przypomniemy
Sobie Statut dobre Inajomy 1424. w Wieluniu tegoz Jagiello
na za Zerwoleniem Zgodnym Stanow te kary na Zycia for
tuny, y Honory, Odszerapienstw y Jek Obroniow rozciagala,
Zamieszam-

53

Lamileum Usilne Zygmunta tego Niebezpieczney Królestwom
Laracie Zapobiegienia już przez Wyroki w Exekucyi Praw, już
przez Statuta 1538. vol. 1. fol. 52 de Abbatis Abym Niemcy
Nie byli Obierani Ażeby Nowe Nauki z Niemiec do Królestwa
y Klasztorow nie były wprowadzane przez Statut 1543. fol.
569. pozwalające już dla nauk moralnych y innych przystoy
nych Za granicę wyiewać Ale Na Listow od Koscioła przypu
szonych byleby powracający Nowych Nauk y Księg nierozsie
wali, Ani Jech używali Ale Aby według dawnych Praw y Przy
wilejow się Usprawiedliwiali jako też fol. 578. Duchownemu
człowi Sprawy o Heresye y Apostazyę podpadający w Najpiers
szych Wsze Prawach Zgodnie y Solennie postanowionych
nie mają Dyspencyi tylko Kary a drugich gwałtownie mimo Wro
tu Niepozwalających, postanowionych Wyimusznych Jech o Ry
goru, Konfederacyi 1438. Co do Samiego Pokoju, y bezpieczeństwa
Żob y Fortun Ostrzeżone mają, dalej Zachowane Uzu postanowio
Zbory, Tencas Ostatnie Zgodnie y Solennie postanowione przeciw
ko którym powstają Ostreżły im bezpieczeństwo y pokoy Uzu
postawione ^{Zachowane} Zbory Uczyły Srednie Prawa których się bryman
nie pozwoliły im Urzędow, Honorow, Funkcyi a posiadali bez
prawowic z Szkodą Rzeczy y blizkiem dla Niezgod y buntowsej
Upadkiem, Zabronity im Nowych Stawie Zborow pozwalające
tylko prywatnie w Gospodach, bez Schadzek, Kazań Spiewania
Odprawowac Nabozenstwa, Zabronity im Urzędow funkcyi, No
wych Stawienia Zborow tylko prywatnie odprawowania w Go
spodach Nabozenstwa, bez Schadzek, Kazań y Spiewania, Taz
clow Cynie y Cudzoziemskiej Używać pomocy, Co jest Prawem Na
rodow, do Szczęśliwości Onym Najwyżey pomagającym, Co im
nego jest pokoy y bezpieczeństwo Żob y Fortun, co innego Przy
wilej Należenia do Honorow, Urzędow y Funkcyi, tak Prawa
Należy tłumaczyć jak ich Stowa brzmia. —

W tym =

W tym Królestwie Chrześcijańskim Majestat Stanisława Augusta
wolność Samą y Rowność Są Prawami Umiarkowane Mający
Proces Choćby w niewinnej Sprawie do Zniesienia Onego Maia-
cy Sprawy na Sejmie do Zakonowania Jey niemającej Popsejsy
w Takiej Ziemi choćby w Jnnych najliczniejze były nie mogą
być z Niej wybierać do funkcji y Urzędów, y ie odprawować,
a przeciż nie traci z Jnnych miar równości, a Ław tak daleko
Rowność swoją Dyssydenci chcą rozciągac ktorých rożni wiara
gdy im Prawa Ładne nie pozwalają bezpieczeństwa Narodu
przykład innych Królestw y Swoy własny doznanych y sta-
nigdy nie uchronnych Niebezpieczności broni Ładnego Królestwa nie-
maż aby w nim nie było Wiary panującej Aby innych wiar
Ludzie choć Urodzeniem równi więcej nad opisy Prawa byliżno-
szeni, Holendrzy ktorym oprócz Jnnych Politykow Mō de
Real krotho dla różności Wiar obciężnie trwałosc nie dopuszczają
do Rad. tylko panującego Kalwinistow Ludu dla tego Dyssy-
denci Uskarżać się nie powinni Ze w Roku 1718. jeden z nich
Popeł z Łeby Łelskiej był gdy najpierwze Prawa Zmądywać
się Jm w Królestwie pod Surowemi karami bronili, drugie im tego
nie pozwolili Ostatnie też Słabościwe bezprawie zniwoliły gdy tego
jednomysłność Narodu wyciąga, od ktorej Skuteczność rad y szcze-
śliwość publiczna Ławista, ktorej różność Wiar wcale ieft prze-
ciwna gdy tego bezpieczeństwa wypustkich Narodów y Napęgu
wymaga. —

Podawali Oni na Ostatnich Sejmach Supplikę Ładającą,
Funkcji, Urzędów wolnego Związania Swoych Nauk, uwolnienia
się od Sądów Trybunałskich Skarżąc się na Uciężnienie w Sądach
Duchownych y Świeckich Prawa Konwokacji y Sejmów 1704.
jako 1765. Z publicznym Narodu Ukontentowaniem Solennie po-
stanowione dawne Prawa ponowili Nie Nowego nie przydając
oprócz rygoru temiz Opisanego Exekucją nakazali, A Łatym
y Pokoyz

y Pokoy im Ostrzeżony, bezpieczeństwo Osob y fortun, y Lbory dawne według tych Praw są Utworzone. Ale jako nie mieli Sobie pozwolonych Honorow, Urzędow, y Funkcyj, jak mieli Zakazane Nowe Stawiać Lbory tak Stusnie nie tylko dla Utworzenia Religii prawowierney, ale dla Wzaynych Krolestw przyczyn, Honorow, Urzędow, y Funkcyj Nie są im pozwolone Nowe Lbory ustanowione, a jawnie Xięciu Biskupi Lbort Obfite Dysydyntom pokazali łaskawości.

Wyrazili byli w tej Supplicie za przykładać Uciemiężenia Swego Sprawę miastowską w której jawnie niewinność Katolików, a łtosc Dysydyntow była doświadczona, przywodzą teraz, Niektóre Sprawy których Okoliczności Nie są Nam wiadome Niektóre iednak wyrzeka ten Manifest, że o bluźnierstwo karano w którym to Narodzie bluźnierstwo przeciwko Religii Panującej Surowie nie kara, lecz dajmy to Leby innej Natury Sprawy przegrali w Trybunatach Dysydyntow lubby Okoliczności tych Dekretow o Sprawiedliwości Jch Nas Uwiadomili często Oni wygrywali w Trybunatach, y Nie Sprawiedliwie Sprawy, jako nie dawno w Litewskim Trybunale wygrali z Xięciem Woronickim. Czyliż o przegrane Sprawy buntować się y podnosić się przeciwko Rzpltey. Wszakże mają Oni y wypisy Dobrodcieystwo Prawa ex Vi Legis, jako ex Noviter repertis documentis, Mogli się na Nie Sprawiedliwość jakowego Dekretu w Szeregach Nie powpachności przed Rzpltą Skarżyć Uznana by była y Utworzona Sprawiedliwość Wszakże y Katolicy często nie Sprawiedliwie przegrali Sprawy przeciw lub Swemu ustępowiać nieszczerściu lub Dobrodcieystwu Prawa (Używając lub przed Rzpltą Skarżyć się Lbyleż rygoru Sądow przez Prawa bywające Inofenne, jako czytamy w Xięgach tych Praw, ale się nie podnoszą przeciwko Rzpltey Ani je od Trybunatow wyjmują inaczej jako w każdej Sprawie musi być przegrany tak Ławożby Rzplta była =

była w Łamieszanach Iniepienieby były Trybunały y Urzędy
lecz trudno się dziwić że się Skarża na Dekreta Trybunałów
których Okoliczności wypłktem nie są dobrze wiadome, gdy Uty
skuią na Dekret w Torunskiej Sprawie którego Sprawiedliwość
jasno się wydłuwata od Stanów Repłły zgo nie Konstytucyą 1724.
Utwierdzona była, Woysko ruzono dla bezpieczeństwa Sądy y Exe
kucyi Onego trzeba było Dysydentom przytężyć do Konstytucyi
wyrażonych przeciwko którym powstała Konstytucyą 1724. Za
co ten Dekret Torunski Approbowata; y exekucyą Onego nakazata
tudzież Konstytucyą 1662. 1678. 85. 1726. które kary y rejestra
wymierzyły na Apostatów y bluźnierców. Patrzamy czego Dyf
sydenci Łędaia, Utyskuią na Dekreta Trybunałskie y Torunskie
karzące za bluźnierstwa gwałty Kościołom Katolickim wynagro
do aby mogli bezpiecznie bluźnić, gwałty Kościołom czynić Święte
Naczynia y Obrządy profanować y deptać. Trzeba było przeciwko
Wielobiciwym Konstytucyom Manifestować się które Aryanos z
Kraju wypędzili, Anabaptystów, Kwaaków, Memnopistów, y in
nych postanowionych, trzeba wypłktem pretendowane pozwolenie
Przywileju a głównie jako mamy z ich Dziejow y Ładów Joh Teo
logów, Sami się które, wyganiając publicznego byliby Łamie
szania

Skarża się ze nas Niemci wisiała burza, gdzie y kiedy w Pot
szere byli przedstawiani jako w Anglii y innych krajach Jey
Katolicki Surowością kar y exekucyą Onych, posiadając tak Ina
ne Starostwa, tak wysokie w Woysku Rangi obszerne mają
Dobra nie płać więcej jak inni obywateli z nich podatków,
Ladów prywatne Prawami Łakazane Narodów y Obywateli
czynili, cudzoziemską nam grozili mocą, Dysymulowaliśmy
gdzieby tak wiele przeciwności, Ludzie Panującey Religii, od innych
Inofromych Nauk milardi dziwić się nie mogą, że Jch popiera
jących gwałtownie swoje Ładania przeciwko wierze Panującey y
Prawom

y Prawom ustawienie o nie należących na Sejmiskach Ostatnich w Grobowicach z Kościoła bez żadnego Obrżenia jakiegokolwiek Osoby rugowano. Wszakże w spokojności byli zawsze Zachowani, w Skromności się utrzymujący jakie są dowody ich przynaglenia do Wiary pańskiej więcej podobno dowodów Jeh Nienawisici ku Katolickiej Wiere w Polsce znaleźć można nagannych niechęć przypominac przykładów A że Dysydentów do Szlachectwa nie przypuszczają, nie przeciwko Ostreżonemu Dysydentów Osoby, y Fortun bezpieczeństwu nie czynią Wszakże y w Innych Krajach Absolutnych nawet nie naturalizują tylko pańską, wyznających Wiare Wszakże w Wenecyi y w Genuy ten iest Świętobliwy Zachowany Zwyczaj a raczej powinność a do tego Znajome są Dzieje Ostatniego Sejmu 1766. że Utrzymywano na liście postanowione na Sejmie Koronacji Indygenatów Nowych Ładnych Katolikom nie pozwolono. Oświadczają Oni przyzwolte Ufundowanie Katolickiej Wiere którą gwałtownie y zeliwicie z tak Wielu Krajow wypędzili, które y w Polsce tak wiele gwałtowności y zeliwosci Wyrządzili, którzy icy Ciężkie y znosie nie mogą, nay obrzydlwiej jako w Hollandyi y w Innych Krajach Inoprac Nauki są tak Ciężcy nam podnoga się przeciwko Prawom Kościelnym, Prawom Narodow powstają przeciwko Konstytucjom Łgodnie y Świętobliwie na Gronie wypustkich Królestw Ubezpieczonym gniewają się Oskarżają za bluźnierstwo, Co się dzieć będzie gdy będą mocni, gdy będą mieli pozwolenie wprzecie Stawienia Zborow Wpełkieni Wolnościami, gdy będą do Wzgodow y Jutrki Należeli. —

Nie wspominać Straszego z tej przyczyny ledwie mocą y przezornością X. Ludwika uspokojonego zwiłką krwi niewinnej powódnią Niezmierzonym Kraju Spustoszeniem trwającego więcej lat 200. z tej przyczyny Zamiepania. Wiele Zamiepania w Anglii y w Innych Krajach gdzie ledwo ślady znaleźć można Katolickiej Religii pańskiej nie wspominać o kropnego w Rydce zgięciem

z pędzeniem bieżami - Kierzy katolickich przez miasta, przesiedowa-
nia. w Gdansk 1525. Dyssydenci podniosty się Kościoły
po zabierali, Nauczycia S. zproponowali, Urzędy złożyli, z nau-
czających, Ludzi przy Urzędach zostawili, ledwie mocą y doskona-
łością Zygmunta I. króla naszego z ukaraniem występnych ta-
buna była uspokojona. . . pozwolone Dyssydentom w tymże
mieście liberum exercitium Ale go katolicy już nie mają. Oni
publicznie katolicy prywatnie swoje odprawiają Obrządki w Urzędzie
Żadnego niemaż katolika, y też miasto Gdańsk za tyło Konsty-
tucjami, Dekretami, Sejmowemi, Relacyjnemi, y Apsepsorskiemi
nie oddając gwałtem Zabrane go Kościoła Panny Maryi nie uspo-
każ w Prelensjach Biskupa kujawskiego y Kapituły przelane to
są Świadectwa, Upanowania Dyssydentów dla katolickiej Religji;

Już Prawa żadne do funkcji y Honorów nie pozwalają Dyssy-
dentom y Żadnych Stawie Zborów, y swych Nauk publicane ley
nie ćwiczeniu oprocz Zborów Uzu dawniej postanowionych trak-
taty Żadne niepociągają Oliwskiego A. punkt 2go Artykułu sa-
mą Amnastyą 2gi Amnastyą tym który te hostiles partes Secu-
li 2dum Leges Regni ut utantur Juribus suis 3ci Punkt do
samych miast Pruskich Traktat Grymuntowski razem z Dia-
tyńskiego 1710 był ratyfikowany według Opisania ratyfikacji
powinien być Zachowany traktaty do ratyfikacji moc swia-
biwa, dopie to y inne są Objawione traktaty y niech ponaawiać
koniecz wyraznie Zdania mego radbym aby Prymasa Lipskie-
go Stowa do Króla y Rzpłcey oswiadczone mogły być iak nay-
częściej ponaawiane Comparet ad iudicium coram te Serenissi-
me Rex et coram te Serenissima Resp. Rex Regum Deus tuus
et Iudex et quomodo tu causam illius decideris ita ille tuam
a ja zostais.

Mysli do Wspotobywatela.

Już się nie różnią Dyssydenci od katolików, tylko że do rad,
urzędów=

Urzędów, Funkcyj nie należą, y że nie mogą stawiać Taborów gdzie chcą, tego im żadne, nawet Sędziowie do których się odzywają, nie porwolity Prawa, Chociaż mocno y niebezpieczeństwy Rządy, wymuszane przy wielu nieporozumiałych postanowione, wyrażnie tego Statut 1413. Zakazanie Statut 1424. Konfederacja 1438. zgodnie postanowione Surowie kara ich Karac, y ich utrzymujących a ostatnie 1717. 18. 33. 36. zgodnie postanowione w Niesione bezprawia Złości. —

Rozności Wiar Skutki są niezgody, bunt, Zamieszanie, domowe Wojny, Wiara więzi Serca y umysły Swoje prośwych nasładowcach wymaga rozprzestrzenienia, tego się stać miary postępowstwo Królom, Prawo Upanowanie Łasce Spokojności. Francya dwóch Setno-Setnej zniszczeniemi kłeskami. Wojny, y inne Kraje Swoimi przypadkami potrzebnej Ucieczki Nas Ostrożności, Wpływy mądrego Państwa, bronią Łoganie przestępcali, Sami Dyssydenci najwięcej Katolikom, lecz Innym Naukom niedając wzperzenia mocy, y Owpem gwałtownie wypuszczają, rozność Wiar Najszkodliwsza jest wolnym Narodom górze od jednomyślności y wspólnej Obywatelów Harmonii Szczęśliwość Ławstwa publiczna, posiadali Dyssydenci w Polsce bezprawiem Honory, Urzędy, Funkcje, y Owpem przeszedł 14. od pierwszej Konstytucji pozwalającej Jm Samemu Pokojowi y bezpieczeństwu 1572. 87. Kieży Zygmunt III. Osiadł Tron Polski, cała napelniała Senat, że ledwie pięciu Senatorów Szwedzkich Zastal Katolikow, a przeciw y na Elceji Jego, y pod panowaniem przeciwko niemu z Leonyawiskiem przeciwko Janowi-Kazimierzowi z Karolem II, przeciwko Augustowi II. z Karolem XII. Królami Szwedzkiemi tak czyli się ich wojska y nie nawzięli wzmacniać do gwałtu Kościołom kłesk y Zniszczenia Krajow byli przyczyną. Czyżby Ładali? jeżeli nie Łupetnego prawowiernej Wiary Obalenia, jako w Szwecji Danij, Anglij y w innych krajach widzimy od najsłodszych Ludzi na wielu miejscach w Niesione Odrępowienia Samym pobłażaniem =

po bżazaniu w zmocnione, Prawowiernej, Katolickiej Wiary, In-
szeryli.

W Gdan'sku Nie wspominaiąc buntu Strażnego od Dyfpyden-
tow Wzmiecone 1525. Zabranie Kosciołow Katolickich, zmo-
fanowaniem Nacynia J. Obrarow, Stozeniem Urzędu, Wymiesie-
niem Naypodlejszych Ludzi Swego wyznania, pmerzonością y mocą
Zygmunta I. Wpokożonego gdy potym Jm wolne pozwolone
Cwiczenie Swych Nauk, już Wiara Katolicka Swego publicznego
niema Cwiczenia, Jch Obrządki publiczne, Nape prywatnie się od-
prawiają Żadnego Katolika nie dopuszczają do Urzędu, co by nay-
mocniejszy gdyby były Jmy pozwoleniu Nowey Wolności, Dyfpyden-
tom warne warunki, gdyby terazniejszy tak mocne targai mia-
ły nadzieję Spokoyności pozwolony mają pokoy, a Nam go wzru-
szają przeciwno Prawom Solennie y Zgodnie postanowionym po-
wstają, gmyczynienie mocy mocniejszy czyni do Opranowania
Całego Narodu, y zaco by tego nie mieli uszy, i. gdyby tak otrzy-
mali łatwo, co Żądali y czego Jm nigdy nasi Pradkowie Prawom
nie pozwolili, gorzej byli byśmy od nich, Jy byśmy mające sposo-
bność Prawowierney nie bronili Wiary, ali gdy moc nie od Nas Za-
wista, Chciemy strzymywac ile możemy postanowimy Sobie nie
porupienie na Naymniejszy Wiary Wzrostek nie pozwalac, umniey-
szy to by się iey co by się Jm pomnaziło z Części Całosc Lucyna się
poue, Struktury Obalac, na ostatek wypustkie niszcząc, y upadając,
a Bóg patrząc na Serce Wfaiącym Sobie, Swoy Wszechmocny nie od-
mowi pomocy ze zley Naypokropniejszy Szeregiem wyjdziemy kłeski,
a jeżeli Poganie nie wierząc o Nadgrodach Wicanych różnych ro-
zney Wiary nie dopuszczali Nauk, jeżeli Dyfpydeni ktorzy jako
Jch Pisma Swiadcą, Nie przeczą że w Katolickiej Wiare można być
Zbawionym y Nas y Jnych Nauk cierpieć nie mogą, Jak że my
ktorzy wierzymy że to wley jedyney Wiare jest Zbawienie przy-
dobrych Uszynkach Le Bóg jest Cieny naywiecey Całoscia tej Wiary
Le Sam

Ze Sam nazywa Nieprzyjacielem prysiewaigcego do dobrego Ziarną
 konkol y mow: kto mi stucha Kosciota niech będzie jako Poganin
 y Publikan Kosciot wyklina Heretyce o wykorzenienie Onych pro
 sie nakazuje S. Pawel mowi ze jeden, Bog, ieden Chrost, iedna
 wiara, na wielu miejscach Strofuię y Zakazując od Szerepienistw
 do Tymoteusza tak pięe Patrzcie aby was kto nie opukał przez filo-
 zofię y roim Omamienia według Ludzkiej Ustawy podług Elemen-
 tow Świata tego a nie według Chrystusa, Jan S. Apostoł wliście
 swym Łgim mowi Jeżeli kto do was przychodzi Nieprzyjacię
 tej Nauki nie chcieyć go do Domow swoich przyjmować a ni
 jch powdrawiać a powdrawiający Stanie uczestnikiem ich złe-
 stwowych postępów, ze za Osiębosc lub odstąpienie Wiary, lub
 za przedsiębrane Zakazane Chociaż bez uszczerbku ię przyjmierz, a
 Bog Lud Izraelski Okropną karat niewolę, ze dla wrzętego z
 przeklętego miasta Jerycho, y utajonego przez jednego Łotnika
 mieczu, liczne Izraelskie Woysko od maley liczby Obywatelow mu-
 sta Hra były zwyciężone, jatkre Jm tak naj ucieszającym,
 Spokojność publiczną, zrywającym którą Sami tylko mają, O-
 strzeżoną, Zakazane Oczyszczenie y Narodow Brawami czyniącym
 Łzardę Spisania się protkcię Zabijającym cięzych Monarchow,
 więcej dopuszczać przywilejow było by to tak Okropne y Szkodliwe
 nadgradać postępnę, Sprawiedliwą Boską na Narod y na Oby-
 nape ściągac Zapalczywość y Lemotę Przypicie ten nieuchronny
 moment gdzie nad nami wolac będzie. Niazd Licet enim pecca-
 uerit, tamen et Patrem, et Filium, et Spiritum Sanctum non
 negavit, sed credidit et Solum Dei In se habuit, et Deum qui
 fecit omnia fideliter adoravit, nie dosyć jest Samemu Niebydż Ła-
 raczym ale jest Obowiązkim Sumnieniu, od Nas Zawisto że od
 innych y od naszych Potomkow łatwo udzielając się Łarazę że
 przepasę Wiary y Wolności od dala. —

Kopia =

Kopia Listu z 4. Aprilis pisanego do Jmci
Kiedza Arcy-Biskupa Lwowskiego.

Juz też Okropna na Wiare y Ocyzme, Otworzyła się Sena
Dyssydencii wyżej Prawami od Wpółkich Liardow Konfederacya,
w Forum Lawarli manifestują się przeciwko Konstytucyom
1717. 18. 33. 36. Zgodnie y Solenne postanowionym, ludzkiej przeciw
ko Konwokacyney 1764. Nie exagierując tego z Wpółkich mian Stra
szydła, nie wspominam Niebezpiecznych Skutkow, przyczyn nie
wyrażam na Obalenie tego złosliwego Dietu, wypusłko gróntow
niey y dowodziey Jmci Pan Dobrodziey poymnieć.

Juz na wypusłkich Sposobach Obrony Nam Ibywa, Pieniędy,
Amunicyi, Armat, nie mamy a naywięcej na Konfidenacyi między
Stanami y Ludźmi Ibywa, Nie wiele jest powinney o Łatość Wia
ry Gorliwosci doznałismy tego Nieszczęśli na ostatnim Sey
mie dać się słyszeć różne rozmowy przeciw w hardcy Okoliczno
ści tym więcej gdzie idzie o Boga naylepiej przez dobra
Wiare Łazonego rozpierać rozumiałbym być nieprawojcą dla
tego widzę potrzebę użycia dwóch Sposobow nayzawilsze trudno
się części ułatwiać, Ora, et labora, iesłom pewny że Jmci
Pan Dobr. Czyniąc gorzącą modlitwę, o odwrócenie tej nay
uciemiężliwsey klęski, Łatwiej Duchowienstwu y wypusłkim
wiernym swym Owieczkom o pomoc Boską modlitwy y te
aby iak naygłędszy wyszły bliskie przynaglają Niebezpieczeń
stwa.

Kopia Listu z 4. Aprilis pisanego do Jmci
Wojewody Kijowskiego.

Jmci Pan Wojewoda Krakowski Statych y mocnych jest Sen
timentow, wypusłko Cynce. Wypusłko cierpieć, nie Dyssydencom
więcej niepozwalac Łatać nam naypotrzebniejsza być Kon
federacya o Łatość Wiary w przytomności Jmci Arcy-Biskupa Lwow
skiego =

Lwowskiego Biskupa Luckiego Jmci P. Dobrodzieja Samego
 Jego Wojewody Krakowskiego y Jmnych Wypustkich którzy wia-
 re y Boga kochają, Opisanie icy y Utorzenie od dalszych prze-
 ciwników Lawisto krowow, y upodobania Jmci Dobry. Boie
 się aby Radziwił nie był Opukany Matą jakową, Nadgródą
 po ubezpieczonych Dyssydentów Łęclaniach ta Konfедера-
 cya rdać się Króla poważać w Listach Wielhorskiego Jego Pan.
 Dobrodziey wyczytasz, że go Moskwa chce Menażować.
 To pewna że co do Wiary Król z Moskwą trzyma jako przysta-
 ne dawniejsze wiadomości Listy y kroki upewniali y prze-
 ciwno Konstytucjom Ukazy, y Scyma Ławarskiego nie
 nie czynią, tylko przeciwno Konwokacyney a tamte są tyl-
 ko w Opisanie w spomniane.

Nie spodziewam się aby Jmci Pan. Laszatek Nadwod.
 Koronny na dzeń oznaczony. Zjechał do Warszawy, postępi-
 ki przeciwności do tego czynione, y powazane są, że się przy-
 najmniej do ztego nie przychyliło, pokazały by się przywaty,
 Zardrości, y Szerecy nie chęci skutkami, gdyby się z Uprawnie-
 niem Wiary co teraz czyniło, to się słusznie przed tym ganiło.

Boie się tylko aby się ten kochany Spowiednik y Teolog N.
 N. nie sprowadził gdybym wiedział że będzie w Warszawie to
 bym posłał umyślnego Jmniadan Dobrodziey o jego obrotach
 talowey wiedzieć mozesz, racz Pan a może ten list aby do rąk
 oddano, albo gdyby nie zastano narad go tu odestano, Teologia
 Spowiednika bardzo istot zta, obowiązek jest nam, modlić się
 o wykonienie Hercezy, Herceyę posiadato tak wiele Królestw
 przed tym prawowiernych rozprzestrzeniać się y Zabrada, bun-
 tow y niespokojności wprzecie w Polsce byli przyczyną, Cały
 boz Prawa zasiadali Senat. teraz w tak tej małej liczbie nie
 matorą do Urzędow, y Funkcyi do których nigdy nie mieli Pra-
 wa tylko bezprawiem posiadali goszczącym, tak nam są ciężcy, Ci
 drey =

Cudzey Szukaia, Protekeyi Spiski Zjardy robia, iżalibz to zobowiązkami Senatora pomysłowego y pociągłego Obywatela zgodzić mogło powaga y pomysłności Domu o których w Liście drugim byłam drogoby była kupiona bo z przerebieniem Wiary y Oczyszczony y nie mogłaby być trwata.

Bóg który nadzi wypustkim kuponey występkami Szereżliwości Nie może błogosławie, y Ubezpiecza, Niechby Nas Nasy lepiej w Wolnościach ubezpieczono, trwałosci y gruntu to mieć nie może, domowe i Okazyi wiary niezgody łatwo by to niszczyły y do zupełnego Wiary y Oczyszczony przyprowadziłyby Upadku. Godziłoby się młody Umysł od tego wyznawarzi błędu, w które przez nie ostrożność y złe rady wpada. Naostatku jeżeli chce Szereżliwośći Umniejszyć władzy do kogoż myślać się Moskwa, gdy Patriarchowie jak ich dowia, łez się nie będą, Az poki Prawowierney Wiary w swych nie Ubezpiecza, Prawach, jeżeli zaś pretekst iak więcej może Ufać, bo się to po kazalo z Projektem kontra pluralitetem więcej Szkodliwego nie pomocnego którego X. Repnin chciał ośmieszyć, wielka by była szkodliwość, Wiary, Oczyszczony, Stawienie swoje y słowu ofiarować chyba by się Moskwa z Janem Dysydentami łez ta nigdy nie należałami a jasnemu Konstytucyarni 1733. 1736. o wszelkich Funkcyi y zjazdów publicznych oddalonymi.

Kopia Listu z 4 Aprilis 1767. A^o pisanego do
JW^o Kuchmistrza Litewskiego.

Nieprawość którą jme zostawił w Liście swoim do mnie i Duki pisaney — obytności swoy w Warszawie pociągęta mnie pisaney do JW^o Pana z tą ostrożnością potrzebną, aby gdy się będzie znajdował List mój mu oddano, a jeżeli bys nie był odestano go do mnie.

Jestem zupełnie przekonany o chwalebney sumieniu o calosc
wiary =

Wiary prawowierney gorliwosci, y meim mocna ufność ze po
ki w tym, w którym przynajmniej jest, nie będzie ubezpieczona
Stanie do Ładnych nie przystąpisz widokow ale Abys juwP.
Zachwiane porzarami, y subtelnościami, umysły chęci utwierdzać
uprąpam, y niektóre wyrażam uwagi.

Król pewnie jest przychylny Dyszydentom, y do Moskwy
schyla się widokow, dwuletnie, y przeszkorzenie Monitory, da
wniejsze postępy, świeże ustawiczne wiadomości, zdoleniem
ze wlecy niecier wujow uprzedzi nas upewniana. Sam juwP.
pisales ze go Moskwa Menażować chce; Spisak Fortuna powała
go, Stuckiego jeszcze kopij nie mam rozumiani Patryotowie
porozem ubezpieczenia Wolności nadzieją Łyskow dla siebie
y Familij swojej gdyby uwiedzeni byli już pewnie tryumfo
wać nad wiarą będą Heretycy bunt nad prowagę Rydley a
z Wolnościarni to się stanie Co z owym Projektem Contra plu
ralitatem więcej szkodliwym, jak przytemnym którego Xię
Reprin mimo rady P. Denoet, y innych niechciał oświec
nie. Tędyż tak jak głosią chęć Umniejszyć Królowi Mocy,
co y jakim sposobami polniebać wiele Ostrożności y zmierz
ności, Król nieprzewalać sobie Władzy umniejszyć wczynie
Zawpę chwalebny Prelat o wiarę gorliwosci, Patryotowie gdy
by się szersze z hazardem Fortun y Życia ubrymowali, z kim
by się Moskwa brymata, Chyba z Dysydentami, z całym
Albo by oślepiać musiła swych na wiarę naturalnywosci,
Albo by się gwałtownie dopetrniała, co by dla nas y Boga, y
Katolickich Narodow pomoc zjednało te gwałtowności jak po
spolnie bywała nie byłyby trwałe, y gdyby zaś Patryotowie do
tych szkodliwych Prawowierney Wiernie przystąpili widokow
jak by ich w Stawiona przesła gorliwość była rozumiana.

Gdyby co się ganiło w Okolicznościach wolności, to się utwier
dziło z bezczernbkiem prawowierney wiary, zdania mijsz moy

Brucyku =

Bracijsku Moskwy postępi równać tym które uczynili
Azymianie z Karthainerczykami przy 3^{iej} wojnie Punia-
ney, kazali sobie Najpierwcy wydać Okręty, po tym bron,
na ostatek kawał Słaboty do wojny y Obrony naysproso-
bneyzych. Mnie się zdaje że gdyby im była podana Kondycja
Uprzeżbku Wiary rozumiejąc iż bądź najlepszą Choć byli
Poganami Nie mogli by być bo wiara wypłytkich Ludzi była,
jest, y bądź powinna pierwypym widokiem, y Celem, Karaw-
py im neostatnia Rezolucya czekać, Na ostatek tę Rywalkę
swoią, nie tylko w Prawach ale y w Murach Zniszczyć, do kąd
już wtadła, rozkazywania Ma się rościć? tej Sobie w po-
ręczeniu Wiary Luydzicy nad podobitimi swymi krajami nie
wzywają, a iedli się te wyroki nie podobaty w Okolicznosciach
Etekejs y innych Wolności jak se za Niemc iść w Okolicznos-
ciach Uprzeżbku Wiary Prawowierney dajmy to żeby Szeroc
były Moskwy Jntenye Ubezpieczenia Nas w Wolnościach, Dro-
go by kupiona była Wolność y trwać nie mogła, Lawpe wiara
z Wolnością jest złaczona, Bóg Izraelski swoy Narod Upo-
dobany za Odstąpienie od Wiary y Obrętosu u Nuy przykwa-
kował Nicwola. Nie warcibysmy byli polutowania Ani przy-
jawni, Ani pomocy niuzijny, gdybysmy Obrębtimi byli w obro-
nie prawowierney Wiary. Delikatne Oswiadczenia że U-
szereżbku Katolicka Wiara mieć nie będzie, y Stodko niby w
Spisku Forunskim wspomniene Jey Uszanowanie, Nie mogą
bądź zdolne wyperswadowania Stupney bojaini, które Nam
dają Cuda y Domowe przykłady, że Odsieczpienstwa, y Wiara
Prawowierna, y Narodowa Wolność Obalaia, ustawiernych nie
spokoy iści, Zamiepania y domowey wojny są przyzyna, wpa-
że za Samą Dysymulacyą Zygmunta Augusta w prowadzeniu y
promowieniu Dysydenci wymusiopy Sobie tylko Ostrezenie Poko-
ju, y bezpieczeństwo swych Osob, y Fortan, posiadali bezprawnie
Nay =

10
Najwyższe Honory, y Funkcyje, tak dalece że Zygmunt 3^{ci}
Król do Tronu przychodził Pięciu tylko Senatorów Katolików
Lastat Szwedzkich, Stawiali Sobie Sborny Szwycarzom, nie Prawem
Tak im upodobana Konfederacya 1632. do której się teraz Od-
zywają, Świadczy, czego więcej pretendowali na co się do Do-
mowych rozruchów jak z Librydowskim do Nieprzyjaciół
Królów własnych y Oyczyzny z Królami Szwedzkimi Karola
mi XI y XII. tacyli, król Katolicki, protekując, Kościoły Rabbu-
ickie, y profanując Święte Naczynia, Kray pastoraż, jżdzi nie-
ella Zupetnego Wiary Prawowierney Obalenia! teraz na co da-
wniejsze czasy wspominać, teraz w Malej Litwie będący jak
nam fa Uciemiężeni, Cudzy wyprawia protekcyi na Uciemiężenie
Nasze Szjardy Sobie Prawem Zakazane robią, co to jest? ieridiby
tego wpędzić za bunt nie rozumiano. Na ostatku pod zastorą
Cudziemską mocy przeciwko Prawom zgodnie postanowionym
1717. 18. 33. 36. Spisek formować. wspomniana jest Konwoka-
cyja, Ostatnia, ale Elekcyja y Ostatni Sejm Zamieszano, Co nie
jest bez tajemnicy to do wyżej położonych Praw Stopnie się, jak
ze to zwane? jak temu Okropnemu z Swoy istoty Najnieprze-
stusiemu z Skutków y przykłada, ciętu pobitarie, Czyli już Zysy-
denci Strzeż Boże porównania u Urzędach, dostojnościach, y Fun-
kcyach, in libero wpędzie exercitio, bo tego im tylko teraz nie do-
staie, nie będą mogli zrobić w dalszym czasie nowej Konfederacyi
pod ludźmi pomocą, już będą częścią do rudy należąca, Czyli ciwar
tym Stanem, a choćby się w dwóch zmiesili, Za znieszenie Prawo-
wierney Wiary y wolności Narodowey, gdy teraz Niemalże Prawa
do Ludnych Rów Rzeczy na Sejmach, y Sejmikach wolno im Czy-
nić przeciwko tak wielu zgodnych Sejmów ustawom lecz bez gwał-
towności to się nie może stać, jak w Szwecyi, y Danij, y w
Innych Narodach. Jeżli już wiary niebędzie pamiętający Ludność, gdy
wpysey każdej Religji równe mieć będą Przywileje, Chimera by to było,
To =

to Królestwo, nie Rządy wprawdzie nawet w despotycznych Kra-
jach jest Religia Rzymska y mająca swoje Osobne przywileje,
Rzymskiej Religij Ludzie, jedynie do rad wchodzić, a mybysmy
gorszemi byli od Samych Heretyków, y owym Pogan rozumie-
jących najlepszą swoją Wiarę y dla tego są Upilnie rozprzestroszenia
ich najlepszą swoją Wiarę y Ubespieczających gdy śmy, o
ich dobroci będąc wyperswadowani ich Wszetkemu nie bronili y
nie zastawali się. Chęć do jednomyślnych zupełnie przywrócić
Sejmów, jakżeby się jednomyślności Spodziewać można? gdyby
wzniesący się w Wnie zafiadowali w nasze. Czy bezpieczniego było?
gdyby dawne Prawa fundamentalne na gruntowny wpekich Naró-
dów Zasadowane racji y Szczyśliwości Statuta 1413. 1424. y Sygmun-
ta 1. 1538. fol. 321. de Abbatibus 1543. fol. 369. in eo y fol. 578.
Sprawy Heretyków podług Sądom Duchownym Konfederacya
14. 38. Prawa Ostatnie po dornany. Nieszczyśliwych Zamie-
szaniach, y buntach przez Dysydentów wznieconych y rozpe-
rzanych Traktat 1716. Medyacya Wielkiego Piotra wsparty Kon-
stytucya 1717. 18. 33. 36. przez wzniecony Prawom przeciwny bunt
łatwo mogą być Obalone, lecz y Prawa do których Oni w swym
Spisku odrywali się nie obiecują Jm Ani Zborów Nowych, Ani
godności ani Urzędów, Ani funkcji, ale uważamy o co się ci Dysy-
denci Skarżą, o to że ich Prośby na Ostatnim Sejmie nie były przy-
jęte, przeciwko komu? przeciwko Rządowi powinni być podlegli
mi nie Obciążeni ta Konstytucya ich Kondycji, gdy się do dawnych
stosuje, Manifest jest przeciwko Prawom postanowiony, już więc
prywatnym Ludziom będzie wolno tamac Wyroki Rządu zgodnie
y najsolennie postanowione, Jaka Oni nad sobą widzieli burzę,
y owym grozili Nam, a my cierpliwie Inopili. Łośel na Sejmie
1718. Religij Luterskiej Oddalony był z Języ Poselskiej bo nigdy Dys-
ydenci nie mieli Prawa y nie mają do tego żadnej funkcji co zas
do Sprawy, jeżeli kto był za bluźnierstwo Karany gdzie podobną rzecz
bluźnier =

bluznierstwo przeciwko Wierze Pięcy Pamiągcy jest przypuszczone
y Napa Naydawnieysze Prawa Nakazują, karać.

Sprawy Dyssydentow przegrane wspomnianych jest kilka; daj
my aby nie sprawiedliwie były przegrane dla nieroztropney Gosti
wojci, bo Wiara Napa pilną, każdemu Łaleca Sprawiedliwości
Prawa Obowiązuje, czyliż jest myślnie porostawac przeciwko Rzpltej,
a iestere tym co w jej byli wyposhowcy Stawie. Wpakrze Katolicy nie
stufnie przegrac Sprawę a przecie buntow przeciwko Rzpltej nie pod
nopa, iest Dobrodziejstwo Prawa Uciemzionym przeciwko Dekre
towi iest ex Vi Legis lub de Noviter repertis documentis. Na o.
statek Skarżę się na Sejmie przed Pania, swoją Rzplta zniezione:
"pewnie," by/buły nie stufnie Dekretu, jako przykłady dla Dyssydentow y
jnnych Xięgi Prawa pokazują. Lecz tylko na Sejmach jako y
na ostatnim pretendowali, aby do honorow y Urzędow byli dopusz
czeni, jako y do funkcij y aby generalnie nie należeli do Trybuna
tow y od Duchowienstwa nie byli Uciemżani: Konfederacya 1632.
y jnne poznięte pierwotnych dwóch Punktów im bronia, na tme
ciey postanowionych Ufu w zborach pozwala się modlić Nowych jn
stawiac Labraniażę w Czwartym Forum Trybunalow jn naenaw
użę. Lecz pewnie gdyby rozstraszniome były okolicznosci tych
Dekretow na które się Łala, pewnieby się tak nie stuszną jak w
Sprawie Nscistawskiej pokazały, która w Suplic na Sejmie
Rzpltej podanej przywiedli byli z Inkwizycyi Wina Dyssydentow
y ktoś przeciwko Wierze Prawowierney pokazata się,
lecz trudno się dziwować że się na niektore Trybunalskie Skarżę,
Dekreta który Okolicznosci nie mogą być wypytthim wiadome,
gdy utyskuia na Dekret w Sprawie Forunskiej którego Sprawie
dliwości jasnie wypytthim dowiedziona była od całej Rzpltej nie
tylko utwierdzone, ale też Konstytucya, 1724. nakazana onego
exciucya, wyznaczom były wyposka aby bezpiecznie wypyt na
była y czyliż te wypytthi wyposzki. Dyssydentom wolno być Cypni
bez Wła =

bez Ukarania? Łkać się trzeba wypytanie y nay niesprawiedliwie
Sprawy powinny wygrawać, dla tego wdrucanego Duszyczu Swego,
a Czyliż dobrych Spraw a ledwie y nie Sprawiedliwych nie wygra-
wali; Starac się trzeba o zte y dobre dla Dyssydentow Dekretu
z Wierną Informacją; Wpakie nie dawno w Trybunale Litewsk.
z Xięciem Woronieckim wygrali Sprawę, a Duchowienstwo w
Lbyst Obfite od Siebie na Ostatnim Sejmie dali jsm warunki. —

Lachowicz wręca Mysi do Główny Okazy w Zgłędem Spisku tego
medturywpy ten List konarz, że jako jest nie uwolniony napr. Obo-
wiazek, modlić się za wykorzenienie Heretyki ze jako z dopu-
szonej równości wiar paony następujący Upadek Prawowierney Wia-
ry, y wolności, Ustawiane Samowładnie, Ładne Warunki nie byłyby
bezpieczne gdyby tak mocne za fundament położone z Szczęśliwością
Narodow Zgadzające się Tytułami doswiadczone dowodami upa-
dła lub porupione były miały. Stawosc Jeh Litwa, Owiaderana, jest
nam nieznośna. Coż jej dżiać będzie gdy będą mocniejsi; Ze jako
właścność katolika nie na naszym miejscu y powierzonowosciach za-
wista, ale na pilności okoto iey Łatości y obronie, tak ja bronie
prawowierney Wiary, nie tylko Spodziewane porzutki, bo te w mieu
szych publicznych Okolicznościach możliwemi Ludzmi wtadadi nie
powinny. Ale fortunę własną, y życie, a gdyby niemogło być ina-
czej, y wolność narodową Chętnie bym Ofiarował, Woląc Krzywdę
Narodu Swego niż Boga y Kościoła jego, a do tego Bóg utracona,
dla obrony wiary swy wolności przętkoby przęwrocit, y naypomysłniej-
szemi Wpręśliwiat by Sukcesami. —

To wypytke pisatem abys Jwim Pan przewrotne Omamienia
Zwycięzt y Chwilejące się idmyty w Stalej utwierdzt gorliwości, które
nas jedynie moze Salwować, bo jestem zupełne o Chwalebnych Jw Pana
Prickonany Idaniach. Zostaw z Serdecznym Przywiczaniem. —

Prope pamiętae Olym, attendite vobis afalsis Prophetis, qui veniunt
ad vos in Vestibus Ovium, in trinu, ceus autem sunt Lupi rapaces. —

Kopia =

62

Kopia Listu ie 7. Aprilis 1767. Ano pisanego do
IW Jmei Pana Mięczyńskiego Kapłana Siewadzkiego

Czcze Poważając przeczność Edan Jwumdana Dobrodzieja
doskonalsze rad, przykładną o latosc wiary, y Oczyszczny Gorliwość
z Okoliczności w Zburzonej przez Dysydentow Łaskonowych Audia,
moca, przeciwko prawowierney Wiere y Oczyszcznie Nawalności mam
honor odezwac się y upewnić go ostatek mojej w Obronie prawowier-
ney Wiary, Niebezpieczeństwem, utraty Tytuła y fortuny gorliwości,
których Ofiara dla dawcy Onych Łaskości Wiary prawowierney naj-
świetliwiesi Cesarzowego jest najgryzliwiejsza y Najpowinniejsza.

Jest wprawdzie Stan nasz z Wpek miar Niebezpieczny, przecież
jak w zaincy Okazji rozpaczac nie należy, tak w tej Okoliczności
gdzie idzie o Stworze, o Wiare prawowierną y Wolność: Wiara zwol-
ności Ławne są złagodne, jednej zniesienie druga do upadku na-
kłada. Szwecya, Dania Norwegia, Węgry Szwemi Przykładami
Ulece nas Ostrożności wprzecz y w naszym Kraju razem Stabie O-
bydwie Łagoty, razem niszczą y bliskie są obydwie Upadku.

Odszerpienstwa Surowością kar nie wstrzymane w wielu Narodach
Prawowierne, Obalili y zniszczyli wiare, wprzecz są skutni. Niezgod,
Domowych Wojen, podnieci y męczą, Upadku, y Ruin Królestw,
doznawaliśmy niezmierzliwie tego pod Panowaniem Zygmunt III
Jana-Kazimierza, Augusta II. Lecz y u Gdanskim pozwolone Dysy-
dentom wolne swych Nauk Cwiczenie, Oni swe Obrażki publicznie,
Katołicy prywatnie odprawia, wypustkie Urzędy Dysydentów z Ła-
kierzą Katołikow popieraia, wprzecz y w Polsce to zło przez lat
14. tak się było pomnożyło że o Rok 1573. kiedy pierwszy raz
Dysydentom stracony był pokoy do samego bezpieczeństwa O-
sob, y fortun Ich, nie do Honorow, y Urzędow, bo nie mieli Sobie
Ostrzeżonych y nigdy im Prawa nie pozwolity do Roku 1587. kie-
dy Zygmunt III. przychodził do Tronu, że tylko pięciu Senatorów
Swieckich

Świeckich Katolików było w Senacie. Czyliż można upać o
świadczonemu urzadowaniu y warunkom, gdy Prawa Fundamen-
talne Władysława Jagiellońskiego za Zezwoleniem Stanów pozwolone
1414. 24. Konfederacya Stanów 1438. Statuta Zygmunta 1. gdy
by Konstytucye Solenne, y zgodnie postanowione z noszące tylko
bezprawia zachowane na Frakcie 1716. między Stanami za me-
dyacją Wielkiego Piotra 1717. 1718. 1733. 1736. targaty się wpaknie
Konfederacye 1632. 48. y inne do których oni odrywają się teraz,
Chociaż gwałtownie wymuszone mimo wielu Niepozwolenia tyl-
ko dawno Usu postanowione Zbory pozwalają Konfederować No-
wych Zakazując do Honorów, y Funkcyi w Skępie jsm niepozwala-
jąc. Wśródzie jest Szkodliwa dla Samych Państw różność wia-
ry, jako nas tysiączne z Francyi, Anglii, y innych uciekają
ktady Najstraszniejsza jest wolnym Narodom, gdzie odjedno-
myślności y poufatosi między Obywatelami, którzy zawsze
jest Zawadą różność Wiar Catości Obyczny Zawięta, Straż-
dłem by było Nape Królestwo gdyby rozroznieni w Wierze wypst-
kich rounie używali Przywilejów jako Ludzie prawowiernej Reli-
gii nie dostali im wolności budowania sobie Zborów, Funkcyi,
Urzędów, których groźne wymagają te pozwoli, jeżeli będzie
jak od Katolików różność, już nie byłoby Religii Panującej, a prze-
ciw tu jest u każdym Narodzie dopić Hollanoya jest Zbiorem
wypstkich Najcięższych nauk z ekskluzyą Katolickiej wiary,
z kąd Politycy bliski tej Rzpltej Obwiedzą Upadek, przeciw do Rad
nie wchodzi tylko Kalwiński Nauki panującej Ludzie ~

W tym razie Stata gorliwość przy Boskiej pomocy Obronie' nas
może doswiadczać napey Skabości, Zbawczywpy Stata Zarliwość y
nieporuszone Ładnem Niebezpieczeństwem Zamiast ludza moc Za-
chce, takie rozkazy od Zwycięzcom już podobitych Krajów nie ścia-
gają się Aniby ich Zwycięzcom przyjęli, jakże mamy wolni jak
nas upewniamy te Najstraszliwsze przymować Jazmo, do które

go lepiej jest mimo wypustkie Łustanowania się Spofoby być
przympionym rzeczy gwałtowne nie są trwałe iak ie do-
browolnie przyjmować. —

Kopia Listu ie 5. Aprilis ryanego 1767. Año Do
W^o Jm^o Xiedra Biskupa Luckiego —

Ganiomo niegdys dlużcie w Rzymie Rady bezskuteczne dla
których Zprzymsione miasto Sagunt przez Karlagineneaykow
opaniowane było, y nieznofnemi napetnione gwałtownościami Ro-
ma Compulit Saguntum Caput, My gorze na siebie ściągamy,
trwale na całe wiekow potomność ściągamy nagany w tak burz-
liwych na Wiare y Ocyryznie Nawałnościach nie tylko nie nie-
czynniemy, ale wrzasczeni daleko jesteśmy od zupełkiej zabiezienia
tak srogim Nieszczęściom rady. Zdaić się bydz rzeczy bez Spofobu
ratunku, y uleczenia, przeciwność gorę wrogopy, okryta ludz-
protekeya, czynić zacięta, y czynić będnie Zważcie, Nam na Urma-
tach, Amunicyi, na pieniądzech, a Naywięcej na Konfideneyi
między Stanami, y Ludźmi Zbywa, Lepcie Obyczaje, mule w
Wielu o Wiare gorliwosci, iednak jako Prawa Święte Boskie
w Ładney Okazyi rozpierać bronia, tak więcy w tej gdnie idzie
o Samego Boga, czystością prawowierney Wiary Naychwaleb-
neyi Łeronego Upność w miłopierdriu Boskim, w Łynnościach
y modlitwach Najzych, bydz powinna, aby gdy ludzie powstali
przeciwko Nam, Moeni Szukaia Dusz Najzey, nie ktadać przed
Swym widokiem Boga, Bóg łaskawie przyjmuięcy nas pod
pomogt oddalit Ite Nieprzyiaciot, Najzey, y w prawdzie Swoy
rozprosył Jek. Jestem pewny przyktadney w dowodach O
karaney swome Pana Dobrodzieja Łarliwojey, ktorey nasła-
dować Stuchaię głosu Pasterza miatem honor, Abyś Jow Pan
Dobrodie. po wydanych na lata Dyecepya procepsach jak
Naygo-

Naygorstszych modlitw dla przebłagania Zagniewania
Majestatu Boskiego przez Jmci Pana Podkomornego Droski
ckiego y Jnnych tak Duchownych jak Świeckich gorliwych
o Catość wiary Prawowierney Uboszczyszy Najmędrzey Jęz-
chac w te Kraje raczył, już niektórzy Jchn. Xięcia Biskupi
Swych Oweczarni odstąpili, dla których Życia, ile w takowym
razie powinni trzyc, Jmci A. Biskup Kijowski rozumie
Ze do Swcy prosiępy Dycezyi, w Jmci Panu Dobrodziejowi
y Jmci Xięciu Arcy-Biskupowi Lwowskiemu zostaje się Na-
dziej Rady, pomocy, dzwigania poruszoney, a prawie Upadłej
wiary Prawowierney, Wpakre ten jest Naywiększy Wagi Jnto-
rys, y dosyć już jest sporniony, idzie tu o Catość wiary y o wol-
ność które z sobą zawsze są związane razem w Szwecyi, w Da-
nij, w Węgrzech Zginęły razem, tu raczety obie Stabiec, omde-
wać, y konać, y iereli Bóg ratować nie będzie ramieniem, wym-
wianym, oby lwać jak są podobienstwa, Zginęły, Nay-
większego Zmartwienia są faterywi Teologowie przyrzą, jak
owi Prorocy w Owrey Szkole, Wilej drapieżni, Mowia, Ze
nie niemaż powoli Herazy w Chodzie, w kornenyszy się rozpe-
niać się y Zupetnie prawowierney, tłumia Wiare już ludre y Na-
sze przykłady Nas Ostrożnięjemi powinny Uczyć, Zginiona
Wiara prawowierna, Stracona Wolność, Ustawione bunt y
Zamiepania są to skutki poblżania Heretykom Manifestują się
Oni przeciwko Konstytucyom 1717. 18. 33. 36. Zgodnie y Sławnie
postanowionym y Konwokacyi 1764. Coz będzie Świętego, co będzie
Ślętego, appellacya do Praw dawniejszych Konfederacyi 1573. 1632
które im tego czego Zadać nieporwalia, y tylko gwałtownie
urzędy, funkcye posiadali, Zbory postawiali które jak Konstytu-
tueye, te wyrażają lubo Zakaz. Jmci jednak Stawie Nowych Zborow,
postanowione Usu konserwować pozwolity, a dawn Prawa Fun-
damentalne Statuta 1413. in Hierodo 1424 in Wielun Zygmunta I.

1558. de Abbatibus 1543. In eo y Innowa Sprawy Heretykow, y Apostatow Duchownemu poddaie Sądowi Nie nie wazą Janie maia, Coz le choroby ulegniono jakowe warunki, wazyc by mogli czyliż mozna sie spuszczać na Dyskretyę Lawpe Szkodliwą, Ofiarowaną, od Dyssydenlow w Spisku Toruńskim upanowania Wiary Katolickiej gdy mieć będa Prawo, do Urzędow, y funkcji, nowe Obala ktoreby byty warunki, gdy teraz tak mocne y fundamentalne Od maley Jek liaby nie nalezęcych do rad y Urzędow lęgaia, sie Lginie Wiara, upadnie Wolność, iedności z rozno nemi w Wiernie Spodziewać sie nie mozna Skracam List, Inapz Jwmdan Dobrodziej nay nieprześlupie le Skutki ktore Same wzdychania z Serce wyerskaia, nad tak Nędznym Stanem raez Jwmdan Dobrodziej pospieszy, abysmy sie rozmowie mogli Co czynić, jak Labiegać mamy. —

Kopia Listu do M. Imłane Gnatienskiuy Hrosciny Hryckoy zprzecznyj i de nay pisala: Białego Meku Xieina Staroscina Bohemowska Siostra Hetmana Walkiacy Koronnyj iakich lenie. M. Poteraszy Koronnyj zdan. ie. 7 Aprilis. 1767.

Kiedy Jwmdani jeste omoe zclania w terazniejszych czasach Spysła na mam honorie wyoni se iak debry Katolik y iak debry Chywo kłunioje byty gnawie se z amachom Dyssydenlow iak, zastaw nym mocaf.

Inami powinności Katolika, modlić sie za wykorzenie, here zye iakie pracaie kłunioje, albo sie zastawia, byty by to usta z Sercem niezgodnoscie w ktoru sie bęg brzydzi, uaz mnie strasne przykladu, tak woli Narodow, ktoru nas powinnu ostroznosci nauczyi ze wlepienie y zastawie. Jstajacim dostrzeżenstwa zupełnie pra wcowanie, zastawie woli, ziam se Katolika Imie na czeszezym

nazwisku zawiste, ani na samych fundacyach, które częste wymysłnoci są skutkami, ani na samych fundacyach, które rzeczywiście częste są zabawą, ale nas pilnej części wiary prawdziwej erudycji która jako najwyższy wielki Stwórca naszego, tak nam Stworzeniu Jego najwyżniejszą.

Belale nas słusznie ze wstępy wzięte mamy na uświadomienie Narodowej wolności y wspołobywatelów, naszych iakże do tej Stosować się mamy. w uszerzoku wiary prawdziwej, który obronie nie tylko Języcy fortuny, ale y wolności Narodowej, gdyby inaczej być nie mogło przekonaliśmy, niechamy zastanawiać naszym następcąmi nieuci cieleny miejmy więcej wstępy zastawiania Im wieczny nieuci przez wkorzenienie y rozszerzenie do szepienstwa, Nieuci dusz od nieuci ciał jest przykryciem. Bóg go nieprzy jest bochania iak Cyryzyna wiary przywołana być powinna na obronę, iak wolności, .causłyżeliby mić przi Niebem y światem Poganie, Heretycy, y niewierni o świętch naukach będący wyper swadawani, iakżeż moce i bronie, iakżeż usilności i rozpierstrenia, gdytym być iak iestem, i debna wiary prawdziwej katolickiej przekonany dla iakich helwów czyli publicznych czyli prywatnych przytków do wy uszerzoku skłamać lub być ciędy w obronę Języcy y fortuny mamy i Boga któregoś prosto lub poźno odstępni braka, Wolności Narodowa jest to skutkiem dla nas Cyryzynie Boskiej y ta iwa jest mocno z fundamentów poruszona, czyli nie słuszna jest to dany dawcy na ofiarę zamest który cyryzynie wiary prawdziwej najwyższy jest usilbiony, przywróci Bóg uświadomiony dla gorliwości naszej o całość wiary prawdziwej wolności, obfity to jest Pan w nagródach najwyższej mocy rozpiera, słabo podnosi y utwierdza, mamy przykłady, zpisma ze Izraelskiego narodu wiary temstwo y ciemność w Wierze Bóg karał niewolę. Jazymam myśli Obywatela, gdybyśmy najwyżniejszemu byli publicznym przytkom uanania nam od tej mocy to prywatne w publicznych okolicznościach entliwami ludźmi wlaćci moce, czego mić nie możemy, cześć jest odmiana Monarchów y Ich umysłów, Piotr wielki swoim medycyem mi

między maiestatem a wolnością traktatów 1716. całit nam wiare pro
 wawierne y utwierdzt, Carowa Elżbieta rozdała aby Xiezcui Karole
 wi oddana była kurlandya teranniysza Nay: Carowa Xiecia Birona
 do kurlandyi powrocila y utlumiona podnosi Doszerepienstwa, osuwa
 czat sie Xiezie Rejnin na Seymie ostatnim ze Imieniem swej Pani pragn
 iet ucedenia wolności, na czym ze sie rzecz skonczyła, na pociąku prze
 ciu ko większei glosu który wiary iest szkodliwy tak pomocny, ale go
 Xie Rejnin nie dał wyperswadować, y narozwiezaniu Konfederacyi w o
 statnich momentach Seymu zatwierdzeniem dziejow iego obicanie powrotnie
 szczęśliwemu Radziwillowi ale nie do województwa, gdy to iest dane za Sey
 zatwierdzeniem, y pociąku szkodliwy y strasny iego nie był rzytym przypuszczay uaczu
 dzion. zastanowimy si mysla nad epism spisku czaiskiego y nia Xie
 iami teranniyskimi, jeżeli to nie są doświadczenia naszej słabości, jeżeli
 to nie są proine utrudnienia, ale dajmy to aby nayszerze były ofiaruie
 cych pomocy do utwierdzenia naszych swobod, trwałości spodbiewai się
 niemożna chieću nanieprawności zasabronemu Bóg nie daie trwałości
 niemoże być większa nieprawość, to iest złości nielomności skutkiem,
 iak pomagaci do uszererbku wiary prawowierney lub wiary obronie ozi
 błości, lew samey ruwiności wicor ustawicznie wszędzie sprawuieca rami
 szania niezgody, ciągncze domowe wojny wicor prawowierney y wol
 ności uprządek sprawuie, przypadki swocyj Danij Węgier gruntu
 niey miedzi iak tyż szum przy zpy, przypatrzmy się Prusom naszym
 a mieście Gdanskowi przelone wolne ich nauk uczenie, wolne naszej
 wiary zniszczenie, Ich publiczne naszej wiary prywatnie uszytkie bi
 prawuie się obrządki, uszytkie urzędy lutny posiadacz kościoła
 P. Maryi qiwattem zabranegę wrocie y korywd Biskupowi Kujawskiemu
 y kapitulie iego uczynionych na tak wiele Konstytucyi 2 dekretow Seymo
 wych Relacyinych y Assessorskich naogrobie niechcaz iak wielki bunt prze
 ciu ko Zygmuntowi Krolowi tenze Gdansk podniosł w Roku 1525. y
 przeciwko Krępkiej swiawczy historia, kościoły na Lbory obrocono, na
 cynia swięte zprofanowano, Urząd złocono a nayspodlejszych ludzi

de Urzedu utrzcono od wprowadzenia prawowierney wiary do Polski
pilna byla surowosc aby zadne błędy niewchodily Władysław Jagiello
ustanawiając wiare S. Katolickę w Litwie za Zgwozdeniem swego Narodu
w Roku 1413. w Krowie Warował, aby zadnego urzedu i adney dostojności nie
miał tylko podległy Stolicy apostolskiej trymskiego księstwa tenie Władysław
Jagiello zabiegając wchodzącemu odziedziczeniu hussytów, które wiele
tam spłoszenia było przyczyną. przeciwko wszystkim herezykom y ich
utrzymującym, surową hasz życia honoru, utraty fortuty wieczney niestawy
Statutem 1424. w Wileunie wyznaczył co y konfederacya Stanow 1438
uczyniła, zaliczył temu ztemu Zygmunt Pierwszy, y prawami y wexekucyi
ich wyrokami swemi, przeciw protestantom prawa prawowierzącym Zy
gmunta Augusta, tak się wzmocnili ze im Księstwa konfederacyami
1573. 1574. 1577. prawkami henryka, Stefana Zygmunta, przymuszona
mimo nieporozumienia wielu y manifesta bezpieczeństwa Osob y fortun o
strzeżać pokoy y spokojności ze od Ostroinego pierwszy raz im berpie
renstwa 1573. do Roku 1587. w Lat 14. kiedy Zygmunt 3. przyszedł do Tro
nu, przeszedł tylko Katolików świeckich Senatorow zastat ze rozdzielenie
w wielkim niebezpieczeństwie na Okręgi tegoż Zygmunta 3. uczynili, ze
pod tymże krolew roine czynili zamieszania bunt, rokosze, mieli iur
urzędy chociaż bezprawiem, bo im prawem niebyły porwołone Sta
wiali sobie Zbiory bezprawnie iako konfederacya 1632. do ktorey odry
wając się teroz Dysydenci a późniejsze stosując się prawo wyraża ze
usu tylko staty mon Lege y stosując zachować chę nowych, iednak
zakazując Stawieć y do honorow, Urzędow y funkcyi nieporozumienie
posiadali ie iednak bezprawnie a przeciw przeciwko Krzyżakom y Krow
im własnym Janowi Kazimierzowi, y Augustowi 2. z krolami 17. y 18
szwedzkimi tężyli się kosioty rabowali, burzyli, naczynia święte
profanowali, Domy szlacheckie y krowie pustoszyli, czego chcieli,
tylko utwierdzić co bezprawiem posiadali; lub zupełnie Katolickę
wiare obalili. Konstytucye 1716. 1718. 1736. zgodnie y silennie po
stawione do dawnych Praw, stosując się tylko przestępstwa y wy

1) wykreślenia nich zniósł y przeciwko którym teraz powstała, co
 będzie świętego y trwałego, gdy tak święte y mocne pryncypia naszych
 warunki tak łatwo targani się będą. aiałż nowym ufać można u
 ię się oni do Konfederacyi 1632 1648. y następujących quatem wy
 muszonych przy wielu niepozwalających a ile stosując wzywaniem
 Zboru porwałać kruszowoi w dobrach samych królewskich, nowych
 stawiać zabraniać do honoru Urzędow y funkcye nieprzyznawając
 niemoina mieć prozorniejszy y chwalebniejszą okazję sprzeciwiać
 się absolutnym rozkazom naci kłoni de podbitych a wojacow
 Harców ścigać się niemogą, czyli można wzmiankowaną pryncypia
 gille y prawom ię a tych którzy tylko ostrzeżenie miedzi Sp
 kojsio, a iżenie którzy w Starbie Wojakowoy znajdują się proklamie
 buntowi, o mały iż kłoni idzie zupełne wiary Katolickiej zaprzeczenie
 się y zniszczenie co iako wyrazem nieczułości mogliby się stać Zgoda
 wstępu do Urzędow, Funkcy y wolnego wśrębie stawiania Zborow
 czego nigdy pryncypialnego prawem nie mieli czegoż im więcej niebiedzie do
 stawato, dla roinnicy do Nas Ludzi Religij Katolickiej pryncypialnej stra
 rydtem by to królestwo było na kłoni, gdzieby nie było żadnej wiary
 pryncypialnej gdzieby pryncypialna wiara wżegutnych swych miedzi
 przywilejow w Hollandyi gdzie wżegutnym wiarom opioru Katolickiej
 pryncypialne jest użegutnie, którzy w Japonii dla rytkow napierając się
 miedzi Chrześcijańskiego smieć popołozonym w bramie kłoni dep
 1) przeciw Katolickiej nauka jest pryncypialna, y sami Katolici co
 raz uchodzą skargę się y przegrywając w trybunatach Sprawy, wiele
 za Blaznierstwo wśrębie użegutnie kłoni jest nalczona wiele przegrywać
 kiedy nowe niesprawiedliwe sprawy miedzi dobrodziejstwa prawa proji
 ex vi legis de noviter repertis na Sejmie sprawę przelozyc informować
 zły dekret iako się trafiało by zniósłym a nieprawstawać przeciw
 ko kłoni y użegutnie wlabry Sejmowey; wśrębie nam Katolikom
 nieczułość niesprawiedliwe trafilo się przegrywać sprawy a przeciw dotych
 iżkow niudawaliśmy się w kłoni Sprawy musi być przegrywany. albo

by Kieżgajta była ustawicznym zamieszanem, albo by iednych Urzę-
dów niebyło lecz gdybyśmy się przypatrzeli Okolicznościom tych spraw
o których przegraniu ięło się, może by tak sprawiedliwość tych Dekre-
tów pokazywała się tak prawy i niesztawiony przedłożony w Supplik-
Stanom Rzeczypospolitey na ostatnim Sejmie prowadzony, w ktorey wi-
na na Schizmatykw dowiedziona była lecz niemożna się dziwić że
się skarżę na dekreta Trybunałskie ktorych Okoliczności teraz wie-
dzieć niemiżemy gdy się skarżę na dekret Synowski ktora Sprawiedli-
wość iasno dowiedziona była utwierdzona zgodnie przez Stany Króley
na Sejmach 1724 y wysoko naznaczone dla wykucy dekretu y bezpie-
czeństwa Sejdu. Chęć nas przywrócić do iednomyslny na Sejmach
zgody y rezolucy aby stawali Sejmy czegom ię zawsze żęć, ale
tak iednomyslność można spudziwać od rozróżnionych w Wierze, ktora
po swych następstwach swoje wymaga rozszerzenia y najpierwszym
jest myślo Staw y czynności wiodkiem.

Jako widzę z ludzich y domowych przykładów Szkodliwość Wierze
prawowierney y Czczyżnie moiey z rądnymi nieporównanym przykła-
mi tak w obronie wiary niebo się pytał kto tylko co uczyni y znu-
dzi się dęczyć będę.

Proszę czynnicieli że te są moje myśle w terażniejszych Okolicznościach
ma ufność że Bóg dobre wolności pu myślnemi utworzowi skutkami:

Kopia Listu do JW Malachowskiego Starosty.
Chlebskiego Marcella Trybunala Wielkopolskiego. 16.
7 April 1767. Anno.

Milka pierwotnie burze groźba z guboy prawowierney Wierze y wol-
ności umysł do Boga przywiązany z tych iasných wstętu braci nie
powinno. niebezpieczeństw, bo życie y fortuny najchwałebniejszy jest
ofiarować Dawcy onych catości wiary prawowierney najwie-
cej uwielbionego.

Nigdy rozpaczać nie należy, tym więcej w tej Okoliczności,
kto:

ktora do samego sciagajac sie Boga latwo wszechmocnego Jego
de usilosci naszych powinnych ruczna pomoe w tej Okazyi y
Zwyczaju y byc zwyciezonym jest swieta y chwalebna orium
blość godna ukarania y wieczney niestawy.

Pewny jestem złączonych z Bogiem żarliwości o calosć Wia-
ry Sentymentow Jasnie wielmożnego Pana o mojej Stalej niepo-
ruszonej iadnem przeciwnościami niebeszczepienstwy upewniam
gorliwość.

Ale Dysydenci na niektore sprawy przegrane skarzcie
coby im iadno do buntow niepowinno być przyezynę, y nam
Katolikom trafia się niesprawiedliwość przegrzwać, przeciur niepo-
nosimy się przeciwko Rzeczypospolitey, ale albo ustępujemy nasze-
mu nieszczęściu, albo Dobrochystwa od prawa prozwołonego,
uzywamy ex privilegio lub ex non ter reportis Documentis, iak y o
nie powołani byli wyg. gdyby i. c. ale być uległomni, inaczey
to zawsze w każdej sprawie jest ieden przegrany tak zawsze,
Rzeczypospolita byłaby w zamieszaniu y urzedy by ustawiać musieli
iednak wyrażone w tym manifestie Joruniskim Dekretu z dobro-
informacyą chciattym mieć dla lepszej informacyi, bo są rzecz-
miem że z tych spraw dekretow tak iasnie pokazywały się Sprawy
dlawie iak w Mściawskiej sprawie gdzie winow Schizmatyków
iawnie dowiedziona była, a te sprawy za przykład swego Un-
mierzienia Ichmpanow Dysydenci w supplice swej podanej Sta-
nom Rzeczypospolitey przedłożyli to jest Sprawy kapitana Koch-
tera Urbenza Unniga Korbińskiego etc. Dziębowskiich z Panem Kie-
skim Katolikiem, iako też ktore mogą być wygrane przez nich
Spraw Dekretu z Lubelskiego Trybunatu o podobne starać się be-
de, bo tam niektore Dysydenci więcej wygrali iak powinni
byli.

Niem ja że Jasnie wielmożny Pan skoneczył swoy Trybunał
w Piotrkowie, ale mozesz mieć łatwe dostania tych dekretow spo-
soby.

Sposoby które się zdadza y dla Jasnie Wielmożnego Pana y
dla mnie, bo będą wyteczne w Okolicznościach Religii, Miałem
ten List Jasnie Wielmożnego Pana w Ręskich jeszcze w rękach.

Kopia Listu de M. X. Ostrowskiego Biskupa
jawskiego z 8. Aprilis 1767. Anno. —

Ze Dysydenci racyniając przez spiski swoje zamieřa-
nia, wcale mnie to niechwiei, jest to iskra w popiele zaięsz-
ciejca za podmuchnieniem najmniejszego wiatru w płomień
wybuchu pożarem, idzie z kłeska Wiary prawowierney kro-
lestw, ale to jest godna pochwienienia że niebyły y nie są wrzeta
Starania dla odwrócenia tego pożaru lub zastawienia się one-
mu, jako przeszłe czasy wrócić się niemogę, tak na nie na-
rzekać niemogę, y rzecz byłaby proźna, myśleć y czynić trze-
ba o Obronie Wiary y Cyryzyny, Obeyga pewny upadek Oko-
liczności pokaruię. Ja który miałem honor łagryć się zupełnymi
Nęba gorliwymi o całości prawowierney Wiary sentymentami
Jasnie Wielmożnego Pana, na Ostatnim Sejmie, w teyże re-
zolucyi ofiarowania fortuny, Życia a choćby gdyby inaczey być
niemogło Narodowej wolności, Stosować się magne, Umię-
żono wolność Narodową lub utracionę dla Obrony Wiary
prawowierney przedko by Bóg przywrócił y najpromyslniejszy
szemi nadgradził Sukcesami w odstąpieniu od Wiary y Owi-
bosić w Sejm utrzymaniu Sromotnej y przykra zwoykt Kawał
niewoli Nie so to fraszki iak wielu nieszczęśliwie rarami, Su-
rowe Cechy rorkary w tak delikatney y najprawoźniejszey O-
koliczności czego sami zwyciężcy nad podbitymi iuż nie czynią
Narodami okropną nasrę wskazywać niewole, do tąd że się
dalej rozciągają maie, nie trzeba iuż niebiedzie Surowości y przy-
maglenia do zupełnego Wiary prawowierney obalenia, niech-
le

nieczule to wręczające Strzeż Boże nowemi Przywilejami Hen-
ry Sprawca, iak w Szwecyi Danii y Anglii y innych, ale na-
licznych wzyciu przykladow, Miasto Gdansk w Dyeczyi Tanie Wiel-
minego Pana putwicza te prawa, ma prawami y traktata-
mi ostrzezone dla Dysydentow Liberum exercitium, ale go tam
katechizm nie maiaz wszytkie Obrazdki prywatnie sex czynione, gdy
publicznie y wspaniale swoje Dysydencie odprawiaia? Koscioła Nay-
wiekszy P. Maryi nie wracaias, ani Antecessorow Wielmożnego Pa-
na y Jego Kapituły w sprawiedliwych nieuspokoili pretensyach, cho-
ciaż tak wiele Konstytucyi, dekretow Sejmowych, Kancelarynych, y
Assesserskich wypaelle.

Izeli za nieważne maiaz Dysydenci znowu tylko do tes-
pięczeństwa Cioł y Fortun Swych, do rui iadnych publicznych,
ani funkcji y do urzędow nie nienależący konstytuycie zgodnie y
Uroczyscie na Sejmach postanowione 1717. 1733. 1736. Coz by
dnie swatego y stalego, co nowe warunki wazyć mogą, choćby
gdy pomnizone nowe przywileie teoz iadnym prawem do-
tyd niepozwolone, tryliz oswiadzione słowa w tym spisku usta-
nowienia dla koscioła P. katechizm Krymskiego mogą ul-
spakaciaz, od tych którzy z swemi nauczycielami y wotami
wszystkiz Hosi przeciwko tej praucaemey ugwastli wierze, woz-
dnie ias niszczysz, Wprowadzenie y rozszerzenie u kosciołach Kie-
rzyprzejelitych samym Zygmunta Augusta przyzyskaiącym pra-
wa; zgodnie postanowione 1713. 1714. 1738 1538. Le Albalibus
1543. in co y Sprawy Odszerzyciństwa y Apostazyi. Szdowi Du-
chownemu poddawasz peltazaniem wymygli sobie gwałtem me-
mo tak wielu nieporwataiacych bezpieczeństwo Cioł y Fortun
leoz daley swiaz zachowalisciaz, mine prawa ustawiali Zbory
konstytucyaz 1632. y inne pozniejszye wspominaiaz, ze usu sta-
wione Hory praucaiaz sie konserwowai w miastach Krolewskich
te konstytuycie upodobane Dysydentow gwałtownie niebezpiecz-
stwy

niebezpieczeństwo zamieszania Rzeczypospolitej mimo wielu nieprawa-
żądzących Stanowione do których się teraz odzywaciez Dyssydenci,
czyliż Im tylko stosując się do niekonserwacji w miastach królew-
skich Ibery nowych zakazując, czyliż Im do funkcji y Urzędów
wstępu pozwolity posiadali oni funkcje y Urzędy ale bez prawnie,
y dla tego Konstytucje 1717. 1733. 1736. do wyższych praw
stosując się do tych mitych Dyssydentów, bezprawia przeciwko nim z
nieśli, aby nie mając pozwolenego wstępu do funkcji y Urzędów,
nie mając mocy nowych budować Iborów, niebudowali, Urzę-
dów, nie mając posiadaci y funkcji, posiadali oni funkcje
y Urzędy bezprawnie, a przeciw do zamieszania Polaków y au-
drych z Rzeczpospolitą wojen przeciwko nim powstać przewo-
nikami y mocą byli Cni na Elekcji Sygmunta III. do bkedliwie-
go y niebezpiecznego rozdzielenia do rokoszu y buntów za panowa-
nia onego byli przyczyną, y największą Ich mocą oni różne
razem czynili spiski ale mocą hieła zwyciężeni, oni przeciwko R-
czypospolitej y królem własnym Janowi Karolowi y August-
owi drugiemu, powstawali tocząc się z królami Szwedzkiemi Karola
IX y XII. do gwałtów zprofanowania y grabowania kościołów do
spustoszenia krajów najsławniejszych, byli przyczyną co w tych zamie-
szaniach ulowi spochwiali się tylko aby utwierdzić prawem co
przeciwko niemu trzymali; albo zniszczenia wiary naszej kato-
lickiej.

Skarżę się na przegrane a Trybunałach Sprawy sąd ten samu
sobie upodobał w wymuszonym prawami ostrzeżli, w sądzie iu
na stronę musi razem przegraci a ratym albo sądem niepotrze-
ba by były, albo zety ustawiczne były Zamieszania gdyby zety
przyczynę wolne się było buntować, wskazać y katołce przegrywa-
ia Sprawy, a buntu niepodnoszą przeciwko Rzeczypospolitej, wskazać
ie wygrywali Sprawy w Trybunale niedawno Litter z Woronie-
kim, ieli by która niesprawiedliwie przegrana była Sprawa,

maiąc dobrodziejstwa Prawa ex vi Legis lub de noviter repur-
tis documentis, lub przed Rzesząprospolita się Skarzyć, Sprawy
niesprawiedliwie osądzone przedłożyć, mieli by Sprawiedliwość; lecz
tego nieuczynili tylko w Supplicie na Ostatnim Sejmie podanege
i Urzędy funkcy, o wolne urządzie swych wiar twierzenie y general-
nie o wyjście sobie od Trybunału prosili wyrazili, iedne tylko Spra-
wę, w której iako się z Inkwizycyi y dekrete pokazało że winni
Dyruncii, y w tych dekretech przedzionych, teraz Spraw Sprawie-
dliwość, by się pokazała, gdyby okoliczności onych mogły być dobre
wiadome iakoż potrzebe by były dla Informacyi te Dekreta które
Jasnie Wielmożny Pan w bliskości dobra mające Piotrkowa z dobrą In-
formacyą kwi powymować, iako i te co oni przegrzywali, a Ja w
Lublinie Starci się będą, Skarzyć się oni że o bluźnierstwo kłanane
bywali, a gdzież bluźnierstwo przeciwko panującemu Wierze iest prze-
puszczane, prawa nasze surowości Kar wymagają, więc trzeba Im
wolności zostawiać aby bluźnili bez ukarania, Skarzyć się na dekret
Serunski którego Sprawiedliwość okolicznościami iest dobrze wszystkim
wiadoma, od Rzeszoprospolita na Sejmie 1774. zgódnie pochwa-
lona y wykonana onego dla bezpieczeństwa Sejdu przez wydanie wo-
jaka nakazana, czynili to oni wszyscy gdy byli Stabem, zgęb-
nemi, iako się być wypadać, czegoż czyni niebieda, gdy będą Strze-
żone nowemi, dotąd nieporozumiane przez prawa wzmocnieni przy
wilejami, zgoda pewny upiór wiary nastąpi, ten pociesznie wol-
ność z sobą złączony, do czego iednomysłności na Sejmach potrzeb-
ney ustawicznie różniących się w Wierze niezgody y zamieszania
najsporniejsze łatwo pomożesz.

Skarzyć się na bunt przeciwko sobie, oni grozili, w mycie-
rpliwie znosili, chociaż prawami naszymi y wszystkim Królestw
zakazano ziazdy sobie robić Posłów do Cudzych Narodów wysyła-
li, Jęzeli będą mieli do Urzędów y funkcyi wyjście wolne Stawie-
nie Zborów, porównane będą z katolikami, iur niezbędnie panującą

Religij, to Krolestwo iedne takowe by było, bo wszędzie jest Reli-
gia panująca, y tej Łucie iedynie do rad uchodzić, y urzędów, wszak
że w Hollandyi gdzie Hek y Skier wszystkich najobrzydliwszych Wiar
zaskłurzył, Katedlickiej, y dla zysku z handlow w Japonii zapierając
się Chreścianistwa samego deprecz po krzyżu w Bramie petrzonym,
Jami Kalwinu do rui naderę.

Skracam dosyć rozciągnięty List, folga jest w Łale przewo-
zącym go wyprazai, pytam się Jasniewielmożnego Pana Łarliwego
Wiary Świstej Obróncę, wielkiego Biskupa przegornego Senatora, w ma-
my czyni w tej neuwatności gotowi życia fortuny obronę tej Ofiaro-
waci Jasniewielmożny Pan który jesteś mocny w wymowie y czynno-
ściach raz podai sposoby, raz nagrzewai y utwierdzaś stałą gorli-
wość, która nas iedynie przy Boskiej pomocy odgonić może tak dale-
ko na niechetych rothary niemoga zachodzić, a Jędliby gwałtow-
ności nie są trwate, Bóg widząc nasze gorliwe serca petarę, że Jan-
mo y Raydany, y nadgródzi nayspomyślniejszemi Sukcesami, a Ja u-
stem y łede rauerze zprzywianiam Usancowaniem y piewaniem.

Kopia Listu do III° Imx. Łatuskiego Biskupa
Rijewskiego z 8. April: 1767. Anno. —

Powszechnie w trawie Cwiczki do swych zbiegacz się Pasterzów
y glosów onych słuchacz, w tej neuwatności przeciwko wierze pra-
wowierny y Czysty urbroicony mam honor do Jasniewiel-
możnego Pana zpowinnym uszanowaniem nadgłosić się którego przy-
kładem o całosci Religij y Czysty gorliwość przegornosci zdani doski-
nalości rui jest powinności wielkie szez Jasniewielmożny Pan z
przystannem w Warszawie dobrze rozumiejącem atoryć y wyprazai spo-
soby któremi od tej powszechnej Włoki utrwanieć się możemy, bar-
dziej się boie aby pomnierzający się Kaskol dobrych Liar nie utłumić.

Ja widzę dwa sposoby odgonienia nas od tej nieszczęśliwej

z Swoj Istoty, najszerokiej i szersze i kładzie przeciwności modlitwy
do Boga jakby mienym swym ramieniem, gdy już prawie ludka
ustala sposoby Prawowierney Religii, ktora najlepszy y najświętszy
jest orzeczy, a nas wiecznie y decennie wzrostliwajacej bronie y zastę-
wai raczył, Jestem pewny że Jasnie Wielmożny Pan pełnym Miła
duchem swoim gorze do Boga swoje zanosisz modlitwy y zalecasz je
Procesem wiernym swym Cwiczkom, ta bowiem burza Jego O-
czami byłaby najszkodliwsza, drugi sposob: Stata nasza powinna
gorliwość o całość wiary z Niebezpieczeństwem utraty Dostępu y Licy-
raze Jasnie Wielmożny Pan y Jasnie Wielmożnych Swoych Kolegów
y wszystkich do tej potrzebney zagniewai gorliwości, y ich utwierdza,
Jednostajney gorliwości moe niepotrafi przerwać, ustąpić bo już
zwyczajem wpodbitym swym krazu aż do uszerbku wiary nieorka-
niez aniły zwyciężeni pełnie chcieli, a gdyby utbroieni moe mome
nasze opierania się gwałtownie swych dokonywata Zamysłów, czego
nie namerna spodziewai gwałtowne rzeczy nie będą trwałe, Bóg będzie
naszym obrońcą, który dopuszcza na swię koscioł przesładowania,
ale go tak wspiera przyrękt, że go same macy piękne nieprzyw-
aża, wyrażam te szczerego Serca mego przedsięwzięcia y Myśli Sup-
plikuję mi Swoje wyrażai zdania, a Ja Składam Głowe moie
pod Pasterski Jego błogosławieństwo, zostając zniepokojonym prowa-
zeniem y Urządzaniem.

Kopia Listu do M^o Imx. Sierakowskiego Arcy
biskupa Lwowskiego z 14. April: 1767 Anno:

Wesile Alleluja jest znakiem powszechny radości Zwycięstwa Zbaw-
ciela z Nieprzyjaciela Lwa Ludkich, dał by ten Zwycięzca aby
po przykrych Na koscioły y królestwo Nawatnościach, pomysłne y
nappomyślniejsze zapaśwały czasy, a Jasnie Wielmożnego Pana Zdrowie
mieszczające kosciołowi y Cyryznie przytężne niech konserwuje

w najdłuższe Lata nieporęczenia utwierdzaici Gierstwościci; abyś
my za Jasne Wielmożnym Panem Świętym y Kochanym naszym Pa
sterzem po zwyczajnych szeregach przeciwnościach mogli wesóło za
spiewać Alleluja.

C. Radnie Senatu na 25 dzień maja donosząc uprzedniając ze
król ustanowił wszelką mocą wiary bronie, ile że się inne Ładania Ca
rowey niepodobia, a niech aby procesa po Dyceyach były wy
dawane dla uniknięcia trwogi, której procesa nieprzydałyby wiary
jak iey jest z konfederacyi Dyssydentów przystąpienia miast Pruskich
Memoryatow Carowey y listu P. Pannina wśródzie rozestanych także
mawiec ustawicznych Wrysk Rosyjskich, iako y od Kijowa idąc, prze
chodzili przez miasto dobra Ukrainskie, ale bez najmniejszej szkody, wry
tke według targu płaćli, y powiadali że mieli Turcwe Ukowcy na
krzyty karności, lecz mniejsze o kary y co dom ma, byleby nam
wiary y Wolności, a przynajmniej samej wiary nie zmniejszyli, iako
że się w tej turcy strasniey przewyższającą wszystkie od ludzi sposo
bą, do Boga y Stworzy niuśdawali, który rozkaze światłom aby u
cichy, y stanie się pogodą, zdać mi się bez exagracji nieszerokości
procesa wydawali o szeregowe powołenia Kościoła Katolickiego y Kro
lestwa Polskiego, modlitwy nakazywali, aby tak iak Niniewitom po
kutującym nam przepuścić.

Kopia Listu do JW. Impiana Kossakowskiej
Kasztelanowej Kamienickiej ze 19. Aprilis 1767. an.

Międzyżeci terazniejsze są publiczne y martwiące znowdelikatniej
szy części to jest wiary, donosie Ich nierozumieniem potrzeby, ale
kiedy Jasne Wielmożna Pani rozkazuje, wyrażam myśli moie
y posyłam Deklaracyę terazniejszą Carowey Imii po polsku y po
francusku przetłumaczoną którą przeczytawszy proszę oświadać choćby
mnie najwyżey uprawniono o ubezpieczeniu Narodowey wolności da
wanych

dawnych Swobod y rzadu, co nie jest wtebra iedynowładnia Mi-
nistrow. w dawnych czasach przyteczna mogła być teraz więcej kre-
ta mienici, mającego wolny Szafunek Łaski, liżne families y wie-
lu obowiązanych; Król intedy, Hetmani Starzy Sejmiki, w dawnej
formie Partyzantow Dworskich pomnarić będe, niedopuszczając Patry-
tow, pierwsze Sejmiki rwać się będe, drugie tajemnie składane będe
y Obierane upodobane Coby doświadczenia zmniesztogo Sejmu czyni
tylko mówić, ale pisać niemoż, naywięcej mnie utwierdza, Choćby nay-
więcej upewniano Narodowej Wolności, czyliż by się to nazywać mogła
wolnością, gdy aż do wiary rozkazują wymagają posłuszeństwo. Na-
zrekano że na Elchycy y rozprzestrzenienie wtaćy junizenie Swobod wiy
to tej mocy, utyskiwanie na niebezpieczeństwa Wiary, chwalony gołi
wość zastawiających się iak że się teraz ztaś mocaś taczyci, ktorey jest cel
poruszyci wiare katolicką przez porównanie Dysydentow z katolika-
mi uprzywilejach; iak modlitwy nasze ktore za wykerzenie Ste-
rezy powinniśmy czynić zgodziemy z uczynkami, gdy ich rozprzestrze-
niać przez pomnożenie przywilejow będziemy, wszak do doskonałej z
Nami katolikami równości im tylko niedostać, że nie wszędzie gdzie
chcą mogą budować Ibory, y że do Urzędow y funkcji nienależ, ni
gdy tej Wolności nie mieli, prawa do których się odzywają, iay Im nie
pozwalają iako Konfederacye Wygnane niezgodne 1573. 1574. 1587
1622. 1635 1648. 1658. 1674. Świadczy tylko pokoy y bes-
pieczeństwo Osob y fortun pozwalają, postawione Zwyczajem nie pra-
wem Ibory w dobrach Królewskich konserwować nowych stawiać za-
kazują, y aby Trybunały niuwzruszają tego pokoju wyrazne 1668
1674. Konfederacye Łępektu Mazowieckie co do wiary w całości utrzy-
mują nowych Stawiać Iborow zakazują w Gospodach tylko prywat-
ne pozwalają czynić nabożnistwa, bez Spiewania, Narcani, Schabek,
aże bez prawem posiadając Urzędy Godności y funkcje których
żadne prawo niepozwoliło, wielkie czynili zamieszanie y bunt na
Elchycy Zygmunta Trzeciego pod panowaniem onęcy rokosz Stryp-
ki

Skryżki z Kartami Kartami Szwedzkimi IX XII. przeciwko Ocyz-
znie y Krolom własnym Janowi Karolowi y Augustowi 2te
tęczyli się znowu znowu spustoszeniem Kościołów klasztorów krajów
Krajoznoszczy y obywatelów, Konstytucye zgodne 1717. 1718 1733
1736. od Urzędów y Funkcyi Ich Ekdalili których im ićne niepo-
zwalało prawo, dawniejsze prawa 1413. Statut ićnych Im-ko-
now nieporwalało, które nieist ićnym postępnym praw-
em znieiony Statut 1424. Karai śmierci wygnaniem, Zabra-
niem dóbr, niestawo y Konfederacya 1438. Karai gdzie który Na-
red ić aby roznioy się w wierze do rady nie nalezi, aby wnim
niebyło panuicy wiary, wszakże to ić okazy zamieszania, bun-
tów, dnuicy wojny, nayspocierz wolnych narodów przypuszcza upa-
dek, których Szersliwość od ićdnomyślności zawista; tej między roz-
niżami się w wierze wiążący rozum y umysty, spocierza się na
podobę. Wiara y Wolność razem się zstępnie ićny upadek drugą
przyska, do zniszczenia, Szwecya Dania, Węgry, daicy mocno rzetel-
ne Świadczenia, lecz y my sami Świadczeniem ićstymy, potomu-
ści, że razem u nas Wiara y Wolność Stabici porzety, razem ho-
nacy razem podobno upadły. Wszakże te kraje które Dysyden-
ci posiadacy były osadzone Wiernymi Katolikami, gdzie i Sładow
iż nie masz wiary katolickiej, tle ta iskra powoli w popiele
za leba wiatru podmuchnieniem rozszerza się y prawowierne niszerzy
wiarę przykłady więcy moicy ićk słowa, wszakże aby dalekich nie-
przywiedzie przykładowi w Gdańsku pozwolone, a Katolikom wolnego
Cierzenia Swoich Nauk a te miszerzy do szersu prawo Religij Kat-
olickiej, Ich obrządki wszystkie publiczne, nasze prywatne opra-
wicy się wszystkie urzędy miejskie Dysydeneci posiadacy niedopus-
szcacy ićnego Katolika, Kościół P. Maryi gwałtem zabrany Kato-
likom, za wyrokami publicznymi Konstytucyi dekrétów Synowych
Relacyjnych, Assessorskich, niewracacy trwać droszy rzeczy naciż-
cie nasze wiary prawowiernej odawai na dyskrety Dysyden-
tom.

Zysydem, Ten przestawiam, że w swej Konfederacji oświad-
 czaia dla niej ustanowienie, Takie warunki będą mocne gdy konsty-
 tucye 1717. 1718. 1733. 1736. zgódnie solennie postanowione, tudzież
 co do wiary Konwokacyi, Ukaz y Ostatniego Seymu 1766. nie tylko
 zgódnie ale zpowrochnym ukontentowaniem postanowione targai się
 tacy będą, stalemi są oni jak powiadaię, nienależą do Urzędow y
 a pominę się przeciwko prawom zgódnie y solennie postanowionym
 czego się nuda spodziewaię gdy będą mocnymi gdy do Urzędow y
 funkcyi należi będą, prawnie zupełnie znaszę Wiadę prawowierne
 iak winnych uczynili krajach, y blisko tego ier była Polska. Prze-
 strzegaię nas dowody pisma B. że Bóg oziębłość w wierze y ier do
 stopienia w wielbionego narodu swego karat zawsze niewolę, na o-
 statek tak iak na Sejmie ostatnim muwilem przywochę przytę⁶
 Władysławu Szechtu krola naszego chwalebię gorliwość naszych
 Przodkow że Polacy dla całosci wiary nie tylko Zycia y fortuny, ale
 wolność Narodową naci te naci te najdrozsze chętnie ofiarowaię iak
 y ta do naysprzeczniejszych choiby naysprawiedliwsze były publicznych
 przytkow nieprzytęczyłym się paki prawowierne według tego przy-
 najmniej w którym iest Hanie niebyta uleszczona, Miał
 bym moim potęmkem zostać niewolę cielną pod absolutne
 mi Kiezdami iak niewolę wierną przy utłumionej Murze a
 do tego dobry y mocny iest Bóg iego mocy żadna nieprzesie wła-
 dza, ofiarowana dobrowolnie dla całosci wiary Jego, którą
 najlepszy iest uszczęty, wolność przywróci, Zgoda gdy nie
 będzie w stanie obrony wiary prawowiernej dla której ualenia
 chętnie bym życie y fortunę ofiarowat bledę nieznosnie na Ten
 uszczętkiem a przyszłym nieomylnym Upadkiem wrzyskie ne-
 czy powoli się psuie, ruyni się a potem nagle niszczenia upad-
 a, będe miał ukontentowanie z swiadectwa Summienia mego
 rem do tego naysprzeczniejszego nie nieprzydat y nieprzytę
 się z tą mocą która go wnosila, y gwałtownie popierała. Gdy
 bym

Gdybym miał Sposób Obrony, a niebronił, nie byłbym winny na Summieniu, mam życie y fortune od Boga nie mogłbym tych dać Jego ofiarować skutecznie y pomysłnie, iak dla obrony Jego wiary która niema innego zawista nazwiska, ale na magnie nie rozszerzenia Jej, y czynienia co jest sposobności y zdolności przynajmniej nieuczynie tego abym nati dźcio porwał, lub go czyniejącym depromagał, abym nie był ich winny uczynikiem, y cwszem gorszym by był od nich, bo oni rozumiejąc swoje nauki być dobre i rozszerzając gdybym nie mogąc bronić mojej prawdy wiernej wiary, na ich ucieszenie rozwałat lub do Niego do pomagał. —

Kopia Listu do III ImX. Ostrowskiego Biskupa
pa krakowskiego z 22. April 1767. Anno.

Proskliwość o catość Wiary, ufność pełnym nieba sentymen-
tom Jasnie Wielmożnego Pana dać mi śmiałość iść z nim
korespondencyi kontynuowania, ile że w małym niebode w War-
szawie, Senatorem nie jestem, do Senatu rady nie należę, a gdy
się tajemne przezornych tych rad nie mogłbym słyszeć lubo pewnie
oniich Xieże Rejnin y dwor jego wieźcie będzie, lecz w tej Okolier-
ności nikt swej gorliwości fał niepowinien to przykłać winnych
Obywatelach rozszerzy y utwierdzi, ta gorliwym sprawie przede-
tem zastępcę, przed światem niesmiertelną Stawę, y Zbawiciel za-
pietając go przed światem, zaprzę się obiecał przed Oczym
przeciwiecznym, pozwolisz mi Jasnie Wielmożny Pan powiedzieć
że nieodrzucony projekt podany przez ImPana Starostę Liwskiego
ale zbyt wiele łatwości dla Dysydentów zawołusz do konwo-
kacyi są cięższe innych tych postępków, wszakto nas tylko Dzie-
wictwa tylko stało na ostatnim sejmie przy projekcie od X.
Biskupa krakowskiego podanym, i w piśmie publicznym za
Dys-

Dyssydentami, y usilności innych nie wspominam, Cyflic mogła
 Komisja sejmowa w tłumaczenie lub dyktowanie wchodzić pu-
 blicznie id. Dyssydentów podanych, wyszła do urzędu, rade, funkcji,
 y stawiania nowych Iboru, czego żadne prawa im nawet średnie
 do których się odzywać nieporwoliły, w ostatnie przeciwko którym
 powstała, wniesione bezprawiem rzyżać rności, Konfederacya 1438
 tylko jest do pokoru y bezpieczeństwa fortan onych, rozwołana sta-
 tuta 1413. 1424. w całości nie naruszone została. Stupna była bieżni
 tak dla wiary catości, iako y dla politycznej rządu nowo a ięzre
 w Warszawie gdzie tak wiele widać jest stanowić Jurysdykcyę która
 by albo u mienności Inkwizycyę Hiszpańską nasładować albo zbyt pu-
 wolta była, czyliby im dogodziła była Komisja Sprawiedliwości
 y praw trzymająca się, gdy prawa 1717 1718 1733. 1736. ięzre y
 Sejmie przez catę Rzeczpospolitą postanowione, na Kasy y Szczęśliwo-
 ści wszystkich królestw w najwiecej wolnych Narodów udnieć, wie-
 ry wzmożonych y ubezpieczonych zasadach po doznanych w in-
 nych krajach y królestwie tym wielokrotnych burliwościach y kłes-
 kach nie są im rności, kiedy utyskuia na dekret Toruński tak Spra-
 wiedliwy iako cały świat uznał a Rzeczpospolita potwierdziła y dla
 exekucyi Onego Wojska konstytucyę zgodną uszyła gdy się skarży-
 że obłudniństwo byli karani, które nigdy nie jest przepuszczone kati-
 lik gdyby im wzruszył Spokojność prawem ubezpieczonym powinien
 być być karany, a oni by te mieć mogli wolność w pretensyach Ich zbyt
 obfite Collegium Episcoporum porwolito Tatarskiej, a o sprawie w try-
 bunale przegrane mogli być Dobrochystwa Rzeczpospolitej ex vi
 Legis lub de noviter represio lub przed Rzeczpospolitą y na ostat-
 nim Sejmie swoich Sprawy zbyt nie uciężone w trybunale
 było ranieć niesprawiedliwość by była zniesione, ale czego chce-
 li oświadczyć w swojej Supplicie y fundamentach, Naostatek do
 największej kłeski iako jest uszczerbek wiary prawowiernej które-
 go zupełna. Jej y wolności wypić strata, lepiej być przy-
 mu-

przymuszonym, iak nań porwałai, znam Ja Stan nasz nieszcze-
śliwy, z wojska Ammuniy pieniędzy a naywięcej xpotrzebney konfi-
denacy ogłoszony, dozonny moce, swoje utowienia do skutkow przynaglaia-
co, Cytałem Najjasniejszey Carowej Imi memomysat, ze Jey przy-
znana Gwarancya Auctit Jurium na konwokaey daie puchop do
tego czynienia, ze dawniey mieli Dysydenci prawa Stawiania Lborow,
do Honorow, Urzędow, y funkcyi ze żadnego buntu ani zamieszania w
Kibrze nieuczynili, przez coby swoje prerogatywy utracili, zdalo by mi sie
postaci Posta, któryby informował o Ich buntach, Zamieszaniach w
różnych czasach, o prawach naszych nigdy im Urzędow ani hono-
row nieporwałaiących, y aby kto z nas w przyswoitey Skromności we-
dług Statu terazniejszego potrzebney czynił co do niego należy, to
iest aby nieporwałai na Sejmikach, Sejmie, niech moce bez rezwo-
lenia naszego Stawia Lbory, gdy na nasze proby y przyczyny nie
zechce mieć uwzględow, czego sie niemożna spodziewać ju Ich Spra-
wiedliwości y wspanialości, niech nas z honorow, Dostojenstw, Fortun
ctwa, niech im ie daie, gdy bog za grzechy nasze przepuści, ale
niemożie tak daleko postąpić aby wolne umysły do Boga y Cy-
czyzny przywiązane przyprowadziły do rezwozenia, na tak okrop-
ny Wiary y Cyczyzny Uszczerbek. Spustoszenie krajow, zniszczenie
dóbr, utrata Lzcia, samey upadek nayprawdopodobniey Wolności nie
powinny od tej gorliwości nas odwracie, to wszystko chętnie Dawcy
onych, który calością wiary naywięcej iest czony ofiarowai na-
liż, niepodobna, aby ta nasza Stala y iunostayna w Wiare gor-
liwość miała byi atakowana, cierpliwość będzie ukoronowana,
ktora niedgradzaiać pokutę za grzechy narodu nakłoni Boga do
miłosierdzia. ~

I drwilem sie czytaie w gazetach pisanych, iakoby m uzy-
nił manifest w Łytomierzu przeciwko Dysydentom, gdzie od kil-
ku lat niebyłem, gdybym wiedział byi pomocnym chętnie bym go
uczynił nayrozumnieszym sie sebzach rycie obronie Wiary ofiarowai,
abym

aby na tej uszczerbek y dalszy jej upadek niepatrzył, ale wiem
że mój manifest nie jest potrzebny niuerynitem go zerwać zaś na
uszczerbek prawowiernej wiary niebode, gdy prawa tej bystrości w
strzymać niemożę, mój manifest żadney niebyłby wagi.

Kopia Listu do III Impara Kossakowskiej ka
sztelancowej Kamieńskiej z 23. Aprilis. 1767. Anno.

Nie byłbym godzien Łaski y uprosić Jasnie wielmożney Pani kto
raz, mnie łaskawie zaszczyć raczysz, gdybym jeszcze niektórych mi
ich nieprzełożył uwag w okoliczności wpisanym liście wyrażoney.

Prawdziwie jest przysłowie że zdwoją złego mniejsze złe wy
cierać należy, ale że jest najgorsze uszczerbek wiary, że jest najnie
znaczniejszą, stawcy brzydkę upadek zupełney prawowiernej wiary
y Wolności ciągłej, iako Szwecya, Dania, Węgry, Szwajcarya y inne kra
ie przestym katolickie, teraz przez Dyssydentów posiadane, iako ob
szernie wpisanym wypisem liście ciębleść w wierze y jej dostojie
nie nieuchronna, zawsze karane bywały niewolą. Niewola Łasz jest
chropniejsza, iak cięba, tak obranie, Wiary nie tylko życie fortune, ale
y Wolność sama, chętnie ofiarowałbym, gdyby być inaczej nie mogło
a pewnie by Bóg tę nadgrocił ofiarę przypowrocciem y utwierdzeniem
Wolności, nie maż spierać obrony y mieć odemnie niezawisła, ale na
te najgorsze złe zerwać nieprawiniem, ani pomagać, że wnieka
cym y popierającym Kalligestaw Bóg Ironem na ruinach wiary
prawowiernej zasadenym, niepublicestaw Wolności na tej statuy
mocy wspierającej się która zostoty swej Wolności jest przeciwna, gdy
bronie niemiemy, przynajmniej zerwać y pomagać do tej prze
ciwności nienależy się wstąpić jest obowiązkiem broni wiary, że to
jest Boskie interes naszych potomków szczęśliwości wieczney, Wolności
zaś naszej y naszych Sukcesorów doczesney szczęśliwości, gdy by ta
stata wrystkach była gorliwość wrystkując ofiarowania a nie że

a nierzwolenia y niepomagania Dyssydentom, moe niechcynym tego
Juzina nauprzykrzyszege niewolita by, na ostatek gdyby chca
ta dopelniać, Jucie ulżenia, niech czyu, niech Stanowi Zbory,
niech nas ctarica zdostępnosci y urzędow daie Dyssydentom, burza
sie minie, ciępliwosci nadgrataciscia jakoteż uwiecznena bedzie, byli
byśmy nieprzewalali, niepomagali, gdy niemożemy przeszkodzić, wsza
kze to Bóg ulubiony Izraelski Naród niewolę harat gdy zaka
zane na obrone swoje chociaz bez uszeretku wiary brat przy
mierz, Błaskiem przyobiciowanej Wolności nie uwiecznimy się, bo
Wzechmocney Ręki nieby nas niezasłoniła, niewolę Dusz y ciat ze
stawimy Plomkom, y sami tak bedziemy od strachu. Boga tak
szczeni, iak wiego Sprawie byliśmy gorliwymi y dbatymi, Posia
dali oni urzedy y funkcy, ale zawsze bezprawnie, nigdy Nasi
Przedkowie chociaz większemi przyścisnieni niesprawiedliwosci na Urzedy
Funkcy, na Stawienie Zborow nieprzewalali.

Wyniest Bóg Młani Dom za gorliwość i tego Wia
re, dat Jey samcy powszechne powarcenie za Sprawiedliwość Sen
tymentow Jey ze ie chwalono na Synie, admirowano nastabowane,
razz inne wszyskie odwrócić wrzędzy, obroć dary sobie od Boga
przewolne na obrone Wiary, Bóg Stworca nasz y koniec nasz calo
ściu wiary najwiscy jest uwielbiony, mam uprosić ze Jasnie Wiel
mojna Pani uspaniatami Słami Sentymentami, chwalebny o ca
łości Wiary gorliwościu, swej rozszerzenie Stawy depużisz, przykta
dem swęy y naszej pici bediesz.

Kopia Listu do Mł Imi Xieha Mottowiera Bi
skupa Luckiego y Brzeskiego, z 25 April: 1762. Anno.

Miatem honor pisai do Mł Imi Pana, zapraszając Ję na Wielyn
dla porozumienia się w tych okropnych na koscioł y Cyryjne i
koliernościach, ale gdy Senatu Rada iest na dniu 25. Maja zli

stozona, Supplikuję y na miłosć Boską zaklinam, abyś do War-
 szawy niechaj narył, dochojdź MM. Krakowski y Kiewski wojewo-
 wie pewnie rzecz, a MM. Arcybiskup Szwedzki wyrocznem swoim
 opierając się ale wyzkał Jego c cudość wiary gorliwość przynagla Jego
 wyjazd, z tej rady można być dalsze obiecować y rozkazującą
 mocą y naszą gorliwość postępkę, wszystko co moc rozkazuie i-
 wotak osłabionym Stanie, trzeba czynić, wiara przewyższa te
 potrzeby, bo jest tego, któremu nasze istnieć y wszystko to co
 naszymy powinniśmy, wszystko między braci, życia fortuny, nawet
 wolność narodową, gdyby nie mogło być inaczej, iak na naj-
 mniejszy prawowiernej wiary zezwolić uszczerek, za którym u-
 padek Jej całej y wolności nastąpiłby brzozya Lania Węgry
 mocno, wielkie dajesz świadectwa y inne krąże teraz przez
 Dysydentów. posiadane, z zupełnym katolicką wiary przedtym
 pełniejszą upiadekiem, te zupełne nasze, podległość y Ofiarę nad-
 grodził Bóg przywróceniem Wolności Narodowej y swemu błogę
 stawieństwu, Niemasz ludzkich sposobów do wsparcia, ale na-
 Boskich nietylko, która tak ufajacym nigdy nie jest odmożona
 tym więcej w tej sprawie, gdzie o samego Boga idzie, cudość
 wiary, najlepiej ocrzonego, a gdybyśmy dla grzechów naszych
 nie byli goćni tej S. Jego pomocy, które miłosierdzie Jego zawsze
 przywyzsza, uczyniemy nasze powinności dotrzymamy Bogu
 wiary y posłuszeństwa, który powiechiat. Qui non audit Eccl-
 nam sit sicut Ethicus et publicanus, lepiej jest do tej najmu-
 ciwiozkiej klęski być przymuszonym, iak na nie dobrowolnie
 zerwacie, też o gdy o Jego chwale y Wiare dbać będziemy, On
 nas nieopuści, mamy wielożne innych narodów y swego przy-
 kłady, też y ostatniego Sejmu wielożne innych Narodów y
 swego, przykłady, też y ostatniego Sejmu iasny jest kryter-
 my się mogli spochlewać tego co się stało, grożone Nam, Niebe-
 spieczestwo pokazywano, ci nas ićnak trawiali którzy

prześladowali nas. Będziesz Jasnie Wielmożny Pan na mię-
sac wiechiał, że czynię więcej łechcie Jego przeczności y doskona-
łości podpadać okoliczności, Ja iżere Posta Bogobojnego wiado-
mości Praw wystoi do Carowej Imię zuytlumaczeniem że Z y-
dence nigdy nie mieli prawa do honorow, Funkcyi, y Urzędow, y
Stawienia Iborow, że nawet Ich upodobane prawa 1623 1587 1632
y inne tego niepozwochły; że oni byli tyle razy przyczyna zamiecha-
nia, kłósk zgwatania Kościołow Katolickich, albowiem Carowa pi-
rze że oni mieli Szymu prawa do honorow, Funkcyi, y Urzędow,
y że nieuczyniały buntow, musieli je stracić, Szymu niemożna
odmowić, ale go przeciągać iżere, iest słuszną przyczyna że Sij
miki Relacyjne piewnego Szymu nieodprawity się, a tym czasem
zdarzy Bog okazy, obrony swej wiary, oraz wiele uspakajia
y liery, iżeli by innie widzieli zdolnym tego poselstwa, chętnie
te przyjąć usługę, że wernieść moją moresz JW. Pan rzezyć, ale bym
tak tylko przyciast, atym na Sejmiki Poselskie powrócił, y zuytk
los Posta chętności, Wiary cadość utrzymował, a te ubezpieczyć Sij
dopiero wolności y swobody utrzymywał.

Kopia Listu do JW ImPana Wielhorskiego
kuchmistrza Litewskiego z 25. Cymell. 1767. An.

Był pićnie oddziałem List Jasnie Wielmożnego Pana, abym
mu wyraził przyczyny moje, dla czego bym w teraźniejszym czasie
niezyszył drogi przedsięwzięty aż na Senatu Rade, lub kilka dni
przełtym.

Pewnym iest Jasnie Wielmożnego Pana że go fatorszwe Theo-
logiczne refleksye nieuwioda, które nie tylko mocno przyczynny zraciły
dla wiary y cyryjiny przewyżniać, ale też przykłady Suwereny
Zaniy, Węgier, y innych Narodow, wktorych Ederzepełniństwa one
rozrywany, Wiara Katolicka panująca rozszerzły się, gdyby uwy-
suy-

126
uszupek zgódnie niedostępowali Wiary y Czczyzny, której stać naj
pewniejszą Srodekliwość y trwałość zawisto, czyliły mgła moc te
najnieznajniejsze na nas wkładać Janze włożono gwałtownie
niebyłoby trwałe, Nie jest to ratować Czczyzny w Takieykolwiek
okoliczności, ale iść zanurzać w przepaści największej przykrości, gdy
nam stawa na sposobach obrony, do której gdybyśmy mieli spe
sobność niewchodzenia Summienia obowiązkami, przynaglenibyśmy
byli, gdy natych stawa, niezwalamy na najmniejszą uszczę
bek Wiary, bo to od nas zawisto, czynią a możemy dla utrzyma
nia tej naszej jedynaczki prawowiernej Wiary bo to jest Naszej
nieumierającej powinności, rzeczy struktury zaczynające się z czoła
psuć zupełnie do reszty w czasie niszczenia y upadania Cdszeczności
zachowane są to iak skra w popiele tlejąca, która od najmniejszego
podmuchu wiatru, wiatr prawowiernej y narady wperzycie obracać
jest to iak kien ścisły pęczkowy trykający tak że go mocne musztaki
utrzymać niemożę Jedyny jest sposób iak wytrwać, żadnych chęci
na cko najprzysteczniejszych nieprzyjmować porady, te niemożę
być skuteczne y trwałe zasądzone, na krzywdzie swej wiary Bóg raz
proszy, zniknie światłość, na pozor wystawione, upadek Wiary y
Wolności nastąpi, widzimy iasnie nowe przykłady Karj Boskiej na
Oziębłych w wierze dla swych widelców dobra publicznego przynem
skrytych. Jan z arymathay y Nikodem choć Izawieista swego o
wierci niebronili, gdy niemożę, że Sprawiedliwych są uznani że
na te niezawolili nieprawości.

Kopia Listu do JW JmPana Potockiego Woiewo
dy kijowskiego is 25. April: 1767. Anno.

List który nastatem uwrzay w Porycku mam honor edestać
JW JmPana y pisać się do me karsze czynić; wiem że Janu
Wielmożny Pan dla publicznej usługi wyjechał na Senatu radę,
lat:

Takto kiedy chcesz wydać porogowca tylko Supplikę pmy-
ślać mi pierwszą dla zapisania drugiej, a termin rzecz jest kto
ry mam porogować, Spodziewam się że Jasnie Wielmożny Pan
nieprzeniesiesz do następującego Roku.

II. Interesie Religij i wreszcie przez uprosi w łasce Jasnie wiel-
możnego Pana mam honor pisać, nigdy nianależy Dysyidentom nie
nieporównać, pozwolone najmniejszych przywilejów, wreszcie, sobie
aż do zupełnego przeciwieństwa wiary i wierności, przykłady więcej jak
słowa mówią, my nie mamy więcej co porównać, tak mają, bez nie
bezpieczeństwa wiary i wolności, warunki najmniejszych niebyłyby
możne, gdy terazniejsze łatwo się kruszą, słabemi będąc są nam
arzą, aż kłócić, gdy ledzą mieniący się, zbywa na ludzkich spe-
sobach, Pan nasz obrońca i podmożycielem, ofiarę, naszego życia fortun
i wolności narodowej, gdyby inaczej być nie mogło, wzięliśmy mi
mie i ofiarę nadozroczu, bywalismy w gorzonym stanie, nasi Próżko-
wie na te krzywdę Boga i Kościołowi Jego uchwata, Sejmie nie
pozwolali, na te które formuły teraz formowali przedtym Dysy-
denci, Bóg nas ratował, a racoby teraz już ukarawszy gorliwość
naszą, miał nadgrozić, Byli by ci doryć czasu na Sejmie trak-
tować i ułatwiać, a ta rzecz mojej i na ten czas miałym słusz-
nie publiczaniamu ustrety, ułose być do tej kłótki przynuszonym, ni-
zeli, dobrociwie rozuceli. Byłamy w memoryale Carowej Symplicji
i Pannina Listie iakoby król zechciał families swoich dla ambicji panu-
wania niebezpieczat, Dysyidentów, iakoby. Patriotowie od tego nieby-
li dalecy, króla postrachem, nas obciążwanemi światłkami na
traci polepszenia Hana Krzyżopłoty uwodzą, które zniknęły, trwać
niemogę, Bóg je rozproszy, jeżeli patriotowie łaskowości iakie
w poczynkach świadczyli dla Dysyidentów, król za pieczęć dla
wzych przyczyn bierzący Religij lub nadzieję lub biciań przy-
muszony ułose, iakież dalecy króci czynić, co muwić, wrypt-
kie by były nieprzyteczne Harania, Carowa wiedz iakokol-
wiek.

jakobchciwiek Tatuosi od Patrijotow, gwałtowniecyby Dysydentow po
mierata, uporeczywieniem byli Dysydenci, gerliwi bez pomocy
bez podpory ierzy by tylke musieli. Swieze zadne niepomogly przy
czynny naysprawiedliwysze, na co by sie zdalo poselstwo, nayswieksze
nieysze y nayscielsze, zdaje mi sie zapelnie odpowiedziec py
taniem sie za nayswiekszy uszerbek wiary, y pomnienie nad
dawne prawa Dysydentow niemozna porowli. Posta wystai
zrepresentacyami Sprawiedliwymi, ze zadne prawa nieporowli
Dysydentow czego izdaia, ze tak wiele razy przez bunt byli
okazy do klask Kruzypopulitay, y zgwaltowania Kosciołow, zdaje mi
sie seym de morna przeciagac, iest przyczyna ze po przeszlym seym
mie seymiki Kosciołowe nieoprawili sie, czas wiele liary y uspiakaja,
a Epiterność zdarzy przytaczne okazy, dla ualenia wiary praw
wierny, do ualenia gerliwosci zarliwych Samelii. Jasnie Wielmo
znego Pana zapatruia sie na Haliś Jego, bskie mala godny na
slabowca przyklac, ktora y przytomnych racz Jasnie Wielmożny Panie
zagrawai. O odestanie kopii Listu przyjacielu y mego de Imx. Biskupa
kujawskiego Supplikac, Listu mego de Imx. Biskupa kujawskiego
mozze nikomu niekomunikowac, Jam tylke zapelnie od wielkich
zdein M. ImcPana stosuiecy sie y onym zmagacy podlegai powie
rytem mu, dla oswiecenia mego wiele sie mu zdaly te moje
mysli, ale co dopisalem do przyjacielu mego Imx. Biskupa kujaw
skiego, niechcialbym aby druchy wiedzieli, co dluze, izeli sie, podobna
uclne komunikowai. Haczney Lasce oddajac sie zglębokiem Al
szanowaniem.

Kopia Listu do M² Imc X. Arcybiskupa lwow
skiego z 28. Cymelis 1767 Anno.

Przepraszam Jasnie Wielmożny Panu dobrego swego Sluzgi y wierny
sway Cwiczkę Smialości, w afnosci Lasce Jego y Zarliwosci, o calosc
wiary ze cieszce porobamie memu fetyguia, Supplikujac abys na

na trzaski, Senatu rady i chciwi raczył; rzecz jest o najwyż-
sze dobro, bo o Boga samego najłepiej cenięci wiary i. cnotę
i najwyższe nade nas, y Potemkowi naszymi serciami, ubezpiecze-
nie wiary prawdziwej, od tej Senatu rady rzecz całą zawista, ta
Zachwacię. Dysydyntów wstręt im może uczyni, monarchów o
mnie interesujących, Stależ narza aż do wyperswadowania tej
utracenia w obywatelach, powinny w utrzymaniu utwierdzi gorli-
wość. Inam ta pełna Nieba ustawicznie III Impiana prae, znam
niecierpić doświadczeń jego. Deus providebit, ale jest najwyższe pu-
trza, nikt za III Impiana tej prae niewypielni. bechciez innym
przykładem y ustawę iarlwości, bede mi ci honor moie zdania pu-
dai pod wle mego Pastora, którego upewniam że na Sejmiki
y na Sejm gdy bede Postem, choćy piechotę przyde, y bede zarar-
dem Zycia y fortuny mojej najmniejshen prawdziwej wiary
zastawiać się uszczelkami. Lini y Lini Opatrzności Boskiej
zostawiać, schylam głowę moją pod pasterskie Błogosławieństwo,
Niechcący III Pastora Głosu wierny twój Ciężki za Słowem na
szym odruci, y iestem z głębokim Uszanowaniem.

*Nipia Listu do III Sejmice Pani. kossakowskiej ka-
szelancowej kamieńskiej 28. Aprilis 1767 Anno:*

Wierząc Jasnie Wielmożnej Pani tej Imięnin jest dla mi-
pewności, który mam honor być dobrym tej służą, magni-
ficencji najpomyślniejszych Sukcesu w najwyższe Seta
przy czerstwym zdaniu których Serdecznie. życzę.

Moge upewnić że aż Sejmice Biskup. kossakowski nieo-
dobraży z ułania rezolucji na Listy swoje przed Sejmem, te-
raz, teraz tej dawa, nie inkommendował, od którego dla kro-
la naszego miała być ta rezolucja, aby używał tej mocy, kto-
rey użył, przy wstępie swym na tron, zaonej zaś do kro-
stwa=

de Krolestwa, względem wiary niedać odpowiedzi, opier in
ciepocowania nieprzyjacielskiego de sprzeciwiających się, iednak Gra
nia swoje bliskie od Polski, wyskiem y poprawianiem fortei ubespie
cia, mogę rzeczyć, że y od pamięci jego gloszą, niebyła Lista,
y czerem wiem pewnie że dosyć żywo de Prymasa pisał, y to pu
ciagnęła de Supplikacyi wydania, Biskupa zaś Bernancki z swęj
gorliwości piękny wydat Procsz która innemu była podniecona para
rami, może te spalić.

Racz Jasnie Wilmoina Pani utwierdzić ostatniem, w wie
lu wiare, najmniejszy Uszerstek, stracię tej całej poezynasbym,
mam Ja u Boga nadzieję, że nasza nieporuszonea ufność y gor
liwość będzie uwieczniona, Bóg który JM Pani de tego chwalebne go przi
wyborne tej wiare, Głoty, y powrzechne powrotenia za życie dzieła
nadgracziacy będzie, długocię, lat, najpomyślniejszemi Sukcespa
mi y nieśmiertelną sławą. Czas wielki jest lekarz, wzdzić te
JM Pani wkrótce zukontentowaniem będzie. Już Bóg tych Instru
mentu, na ukaranie nieprawości używa, których przeciwie swęj
Cyryznie wryli, Masselsay, od tego którego utrzymowali, wyrzuci
z władzy, od Woyzka tego którym niszczyli Radziwilla, niszczeni
są, a Radziwił poditna, powroci mocą, którego wypędono, i
koż miarkas, mienas, takas odmiarzais, Bóg bez ukarania żadnego pu
stepku, a najwiecey krzywdy swęj wiary y wiary orimblości nie
stawia, niedosyć jest swemu się niezarażić, ale trzeba się starać, a
by tej niebyło zarazy, y przepasieć prawowierney wiary y wi
ności, dostało mi się stupień o Liscie 10 karsztelana Krakowskię
do Jasnie Wilmoinnego JM X. Biskupa Lwowskiego napetniony
być ma przyzwolitas c calisć wiary iarlwościesz stateczney me
Lascie polecacisze zostac zglębkiem Uszanowaniem.

Kopia Listu de JM Intencja Wilmowskiego kichmi
strza W. X. Litt. ie 2. Maja 1767. Anno pisanego.
Lniaisz

Imię Cnota Janie Młodego Pana, iak ias znam y pewiam,
zupelną mić mieną pewnosć, że do najmniejszego pnauczenia
uciany umierelku nieprzychylił się. bardzo dobrze iest, że są wyne
lucne dowody naczelnosci przywileju Zygmunta Augusta 1563.
na którym wszystkie swoje moc dysydenci zasadać, ale choćby
y był w samej rzeczy, niemogł by mieć żadney wagi, gdyż był
zewolenia Stanow Rzeczypospolitey potrzebny, gdyż był przeciw
ko Statutom 1413. 1424. y Konfederacyi 1438. wydany. Lubo za
wsze zewolenie Stanow do formowania praw było potrzebne
przez tym ani muipe iest wątpliwosci od Statutu 1565.
u Akademii, że bez zewolenia zgodnego Senatow y Rostow Laim
skich prawa niemogły być stancuane. Sejm 1563. zaczął skien
czony 1564. 1565. a przeciw y wspomniania tym niezupelną przy
wileju. Konstytucya 1569. Listy o unii swych przedkow y swoje
wymagania, pro invertis deklaracie, niemasz o dysydentach w po
mnieniu, iako iay opisanie Vol. 2do Swiadczy. wypisalem w tej oki
licznosci na fundamenta książki przez Dysydentow pod Sejm ro
zawiane, y które expozycja Peterburska w sobie zawiera, y adien
da, o których bardzo delikatnie wspomniatem, iak przysiesz prze
złą przez umyslnego po łacinie y po francusku będąc pisane iak
te fundamenta, a teraz prosyłam dwciakie uwagi z tej miary pi
sane, co kolwiek iest wyrażonego niepowtarzam. Niepowta
lalismy na przeszłym sejmie Dysydem na iadne nowe Libry
y Gratia, wszystkie prośby y perswazye, przewycizala u Nas
milie Boga łacie wiary y Czystoty, niechay im dawac roz
szerzenia o których wykarzenie koscioł kaze się modlić, aby
Schabek niemeli na krowanie swoich przeciwko Nam spiskow
lubi nam dawano między innymi i te przyczyny, że te Oratoria
upracić mogą, y teraz na te bez obciążenia nieznośną winą sum
nienie, niemoina porwolić, iak daleko bardziej y więcej nale
zy Im bronić do Kcū Urzadow y funkcji, nieokryściąg ich

Siarby, mogli by uszytkie spanuwać, iako niemaie żadnego pna
 wem pozwolenia czynili, w tym narodzić y winnych czynić orna
 ciał liubę onych iest to Statum in Statu formare, żeby bez Dys
 sydentów nie nastawiać się ani eksekutować się nie mogli, zawsze
 niesbezpieczności by było, nierzgod, Zamieszania, domowey wojny,
 uprątku wiary y wolności, iako winnych krajach przez nich
 posiadanych przedtym prawowitych wielkim przykłady, dla
 tego najmniey niemaie pozwolii Dysydentom, a gdy prze
 łai niechętny, niechcnie na Nas tego najprzykrejszego nie
 ułoż, Jarzma, chciałby ułożone dłużej by utrzymywać, gdy nie
 iestamy w stanie obronić się, nieporowatamy na najmnieysze
 pomniejszenie wolności Dysydentom, Cobyśmy im pozwolili krzyw
 dziłobyśmy naszą prawowitą wiarę, mocniejszemi Ichbyśmy czynili
 którzy dotychczas nam byli y są niemożnemi, Życie, fortuny, mienie
 utracić y najszlachetniejszą naukę wolności ofiarować, iako na
 najmnieysze dotknięcie katolickiej wiary rezuwać, którą wszędzie
 Dysydenci wszelkimi niszcząc sposobami, to najmocniejsze byłyby
 warne warunki, gdyby terazniejsze Solenne y zgroźne postan
 owione za medycy, wielkiego Piotra ubezpieczne konstytucjami
 1718. 1733. 1736. iednostajną wolą postanowionemi utwierdzone, dla
 Interesowania się Jego Sukcesji, po tylu dawniejszych Ich Bun
 tach, y teraz złamanych prawach narodowych y Czystych wskła
 daniu sobie rządów, wysyłania posłów do cudzych Monarchów,
 y braniu protekcyi onych, po spiskach zawartych były wzruszone,
 gdyby się im to pozwoliło, czego im nigdy prawem nasi niepo
 zwolili Przedkowie, iżalibądź będąc iżi mocniejszymi, nie będą sami
 siebie porażać, zdać im się pusta wystać do Najcięższej Ciężkiej
 replikacyi że Dysydenci nigdy nawet temu prawami do których
 się odzywają nie mieli pozwolenia do honorów, Urzędów, y funkcji,
 y stawiania nowych Ibrów, posiadali je ale bez prawa, y te bez
 prawa Rzeczpospolita poźniejszymi swymi prawami iako Szkolnicę zdo

zdekania zniesta, ze Zysydenci wielu kłok, zamieszania, ruin
nie tylko w innych krajach ale w Polsce byli przyczyną albowiem
Najciężniejsza Carowa zdać się rozumieć w swej ekspedycji ze Dy
sydeni mieli prawem pozwolone te przywileja, y że nigdy
żadnego w Polsce zamieszania ani gwałtu kościołom kato
lickim nieuczynili, przez co by mogli je stracić, zgoda takiego po
sta wyprawie trzeba, którzyby przez przychynami. Sprawiedli
wemu odkrywszy dał porozić naszą prawdę y Sprawiedliwość, To
bym sam iżeli by się to Boga podobato dla usługi Jego
przyjęłbym ten ciężar. Sejm iżeli przeciągać, czas dobry lekarz,
Bóg może zdarzyć pomysłną jakąś okazyję, y monarchów prze
ciwnych dla urnania naszej prawdy nakłonić Serca Ukłonić
my wiara Bóg ugruntować wolność, lepiej znosić Goście gdy
niemożę być inaczej, iak przypisać Uwierzenie Wiary, Już
w Warszawie, niejednaka y okryta innemi porokami stygnie żarli
wość, co III Impian Słowacy wiedzieć bieżą mogli, gdyby rozu
mem Patriotowie dla projektu wolności pozwolili na iakikol
wiek uwierzenie prawdziwej wiary, oboję by utracone były, ani
ten ani wolność na nieprawości odstąpienia wiary lub wnie
sienności zasłone nie mogą mieć trwałości, Strata wiary
ciągnie stratę wolności, Ciężałbym się gdybym był pewny
mojej Wolności, ale wszystko mieć będzie stracone, gdy
by najmocniejszy katolickiej Wiary nastąpił upadek, wo
latbym Dziś y Potomkom moim zostawić niewolę Ciąg,
iak niewolę Duszy, Mężenicy wiedzieli że Smiercią Swięcą
niewyżęć Pogan y Cudzożętników, a przeuili się na nią
dla Skrocy Swego ofiarowali, y to iest zdanie Kościoła I^o
ze Męczenników J. krew wiele do rozkrzewienia Swiętej
Wiary pomogła nasza stałość niewzruszona do ocalenia jej,
lub gdy by była mocz przyciśniona do wydergnięcia metkie
go promienia wolnościowych wystuchiwą Bóg, ufających niezawstę
pnie

Nie zawstydzaj, Uciemiężonych u. spiera, Oziębłych tyl-
 ko y niedbanych o Catość Swoy Wiary Opuścera, Nie do-
 sye iest Nibydz Samemu Sarazonym, ale trzeba te La-
 rare do jnyeh, te propas prawowierney Wiary y Wol-
 ności odwracać. — Mój Bracizku którego Cnotie wiele
 ufam, Za którego sie tu modlitwy odprawia, moja
 Lona a Matusia Jwomłana Serdecznie go Sciskając
 prosi o Kontynuacya Nabozenstwa do Matki Boskiej
 Krolowcy Najuy, ta Jwomłana gorliwego o Catość Wiary
 Prawowierney wspiera, y ratować zawsze y ujęćie będzie,
 Prastęgaj, twierdzą podobaj, aby na najmniejszej U-
 szerebek, Wiary, na najmniejszej Wolności Dyssydencom
 nie pozwalano. — Co by można dla Powagi w dających
 się Monarchow, gdyby jnaczy być nie mogło, y to do
 Długich dokonalszych oddać, prozwole, aby przyszłego
 Sejmu Kommissya ex utroq, Ordine Senatorio et Episc-
 opi wyznacząc, Któraby Sprawy o które sie Skarżą w
 Swoych Manifestach, y Spiskach, oprócz Forenskiej Kon-
 stytucy 1774. uluwiłszy Sądzić. Te Dekreta zniesta,
 dobre Utrzymata, Któraby Kommissya nie pozwalając,
 nowych Iborow, Honorow, Urzędow, y Funkcyj tak
 iak Prawa opisując, propteritis tylko Sądzić, a in fu-
 turum Sądzić sie zostaty dawnemi ostrzeżone prawami,
 a ta Kommissya ustala, y ztey miary Jek by złość sie
 pokazata, ale y to w ten czas y w ostatnim razie, gdyby
 nie było czasu, aby odawanie swego iakiegokolwiek
 chce tawości. — Bedziez tego umieć Jwomłan La-
 zary, Widziemy jasnie w Kapsalskich y w jnyh ze Spo-
 łeczności potrzebnych pomocy obronę są na Nare, a nie
 winność od Prześadowcow iest podniesiona, y my sami co mie-
 liśmy być prześladowani, byliśmy powarani, ostrożność być
 powinna =

powinna, aby z Siebie tego Carniata na Patrystow nie zto-
zyli, jako chcieli na Sejmie na Xciu Jmci Biskupa Kra-
kowskiego y na Nas, ale się nie udało; lubo wiadomo jest
w miastach Lecz się z Wojewodziecą publicznie o Xciu Jmci
Biskupa Krakowskiego w Lwowie ktuścił.

Zastaniec powiada Pan w Warszawie wiadomości, że
terazniejszy w kroczenia, przyrzucił winę projektowi Xciu
Jmci Biskupa Krakowskiego, y Nam obywatelom, żeśmy
odkryli Sposob Kłopotu, tłumaczył Carow z jakiego powo-
du Wojsko wysyła, Gwarantia et tuitio Jurium na Kon-
wokacyi przyznana jest przyrzucił, o Moskwę aniśmy pro-
sili, aniśmy drębowali, a jeżeli Skrycie Niebezpieczeństwo
Ruskiej y onym Spraciwieniu się jest grachem, nigdy gra-
szyć nie przestaniemy, Wpakie to już bliżej Dworu o Suk-
cesjonalnym gadać Panowaniu.

Sejmiki Pluralitaci Odmawiać słownie Wojewodztwa
niektóre miały prawa, Są bezpieczniejsze Wolności, Cno-
stnym bronić się przeszkoda, gdyby mogły być zrywa-
ne Sejmiki, tawieć jest przeszkodzić, Swoje upodobane Osoby
na powrotnych utrzymować Skrytych, z kąd wiele bywało y
bydź może nie naderżytości, albo zmatu, Lirba, Postow wy-
branych robiono by Sejm, atawieć nie jest grachem Lirba,
Wiele jest konieczna potrzeba do Odprawowania Sejmu.

Butaw moc z wielu miar potrzebna by była, ale że Wodro-
wie teraznicysy Są smiertelni, że Szafunek od Króla y Elekeja
na Sejmie wstąpił, jego byłoby wstąpić, Lirby Familii by-
ła wielka, osob upodobanych w postawie zachowania, ale bez-
pieczniej zdać się bydź dla Wolności, aby Kommissary po
Sejmikach byli obierani Kommissary w Lwowie się Sądziła,
a po Sądził, Sędziarow z pomnożeniem w wielu Okoli-
cynach Jmci władzy, aby mogli mieć powagę. Kommissary &

konowicz-

Ekonomiczney ze jest potrzebna trzymam, ale nie w Warszawie y Kommissarier aby po Seymickach byli Obierani.

Pluralitas Inpetrie w Materiyach Seymowych aby byla Singula, y przynajmniey wyrazone Materye Specifico, ile se tylko mogą podpadć pluralitati, lubo iest bojaźń aby iey nad granice Prawa nie rozperzali, Nawet aby Konfederacye na Seymach pluralitate Votorum nie decydowali, jako nie powinny wedlug Świadcztwa Konfederacyi 1696. 1720. ta two Jek iest od Panuickiego podniesienie, y niemi Czynienie wedlug Upodobania swego reszta do powrothu promiennotatwo sie rozchodzi przy Sławy miłości Braterskiej, nie ma ię innego jak tylko. Całość Wiary y Obyczay, Lastaie z nie skńczonym przywiązaniem.

Kopie Listu do J. C. X. i. J. mci Soltyka Biskupa Krakowskiego ii 2. Maja 1767. Año pisanego

Kiedy Sam nie będę na krakowskiej Radzie Senatu, gdzie bym Izawiennych J. C. Wapcy Xey Mści Kościotowi y Obyczaynie Stuchat rad, y do nich co moiey Osobności moie stowiat Ldania, Mam honor y powinność J. C. X. mci Za którego Chwalobnym powodem y przykta dem na przestym Seymie Sprawowatem się moie otworzyć myśli.

To pewna ze trzy przeciwko nam są za ostrone Kopie, moc grożących Monarchow, drugich nieczułości, a nay ostrzejsza Niezborności, O zięmbłości doznana Wspotobywa telow Napych, która w niektórych JWach Paotemach wydcuwała się, tych liczba iest podobno y będzie pomnożona, ale już Zakazana iest Świętymi prawami z kadey przyezyny iest rozpacz, tym więcej wtey która się do Samego Seizga Boga, iey mieć nie należy, wspaniale Umysty do Boga =

powinno, aby z Siebie tego Czwierka na Patrystów nie zło-
żyli, jako chcieli na Sejmie na Xcia Jmci Biskupa Kra-
kowskiego y na Nas, ale się nie udało; lubo wiadomości
wmiłanu Lecz się z Wojewodziecowa, publicznie o Xcia Jmci
Biskupa Krakowskiego w Lwowie ktucit. —

Zastanię, powmiał Pan w Warszawie wiadomości, że
teraznię w kroczenia, przypisuje, winę projektowi Xcia
Jmci Biskupa Krakowskiego, y Nam obydwóm, żeśmy
odkryli Sposob Krądown, tłumaczy Caroica z jakiego powo-
du Woysko wysyta, Gwarantia et tuitio Jurium na Kon-
wokacyi przyznana jest przyrzeczą, o Moskwę aniśmy gmo-
sili, aniśmy driskowali, a jeżeli Skrycie Niebezpieczeństw
Ruskiej y onym Sprawianiu się jest grachem, nigdy gmo-
szyć nie przestaniemy, Wszakże to już bliżej Słowu o Suk-
cesjonalnym Gwałci Panowaniu. —

Seymiki Pluralitate odprawować dawno Wojewodztwa
niektóre miały prawa, Są bezpieczniejsze wolności, Ono-
ściowym trudniejsza przeszkoda, gdyby mogły być wywa-
ne Seymiki, łatwiej jest przeszkodzić, Swoje upodobane Osoby
na powrotnych utrzymować Skrytych, z kąd wiele bywało y
bydź może nie należytości, albo zmatu Lirba, Postow wy-
branych robiono by Seymy, których nie jest opisana Lirba,
Wielu jest Konieczna potrzeba do Odprawowania Seymu. —

Butaw moc z wielu miar potrzebnaby była, ale że wodro-
wie teraznięci Są smiertelni, że Szafunek od Króla y Elekeja
na Sejmie według Jego byłaby woli, Choćby Familia by-
ła wyjęta, osob upodobanych nie podobna ekskludować, ale bes-
pieczniej zdać się bydź dla wolności aby Kommissarze po
Seymikiach byli obrani Kommissarze w Lwowie się Sądziła
a pod Prezydencyą Hetmanow xpomnożeniem w Wielu Okoli-
cznościach Jm władzy, aby mogli mieć powagę. Kommissary &

Konowicz =

[illegible]

My sami którzy mieliśmy honor iść Nadem J. W. Xuey
miałem do zmiany iżnej przeciwnej. Iżnie nam grozono, na
które Chytrze Ofiarowaliśmy się, obfitsze nad prace Nape odelra
liśmy nadgrody, przez Dziśkaynicnia y pochwały Wspotoby-
watelów publicznie nam w Oszech Nawet incurey rozumiecia
cych iżnie, yżnie moglibyśmy po iżnie yżnie yżnie
mocy obrony bydi' mniej gorliwemi, choiby wiskpe były te
raz, jak przed tym. Niebezpieczeństwa, Nie możemy więc yżnie Ofia-
rować

Ofiarować, jak gdyśmy Ofiarowali Życia y Fortuny Najm.,
Wolność Narodów iżi Stawiamy, ale jako Bóg oziębłość
w Wiernie lub iey odstąpienie Ludu Izraelskiego Karat niewo-
lności, iako wiara złaczona jest z Wolnością, jednej ruina dru-
gą do Upadku Nachyla, jako y w Polsce razem obydwie
Stabielej poczety, razem Konania, y razem Są bliskie Swego u-
padku, przy pominiętych co kolwiek Wolnościach Dysy-
dentom nie można się Spodziewać tylko ustawicznego Za-
mieszkania, a stąd Zwyczajnej niewoli, iako Niewola Strapi-
cia, iżi ma być tak samo Polakom Dusze iak Ciąg,
tak gdyby nie mogło być inaczej, wolności Ofiarować
Wolność Narodów, iżi wiary, Bóg Osił, w Nadpro-
stych kółkach politycznych, przynajmniej "Wolność" nagrodzić
by. — Wiadomo iż że La najmniejszym Wiary Uprasz-
kiem, cały Statek następuje, jako Szwecya, Dania,
y inne państwa, dysydentów Narodu przed tym
prawem, y iż to skutko tracie Najmniejszego do
Zamieszkania, przynajmniej Dysydentom,
Są Stabiami y Uczciwościami iak się bydi. Oswiadczać co
się będzie działo gdy będą mocnymi y wzmocnionymi, Co
Najmocniejszy Ważyć będą, Chocby najsurowiej ostrzeżone
były warunki, gdy terazniejszy tak mocznie zgodnie y so-
lennie postanowione łatwo targnąć się będą, gdyby się im
zakazane Prawami Narodów y Najzemi prywatne z Jarzy,
spiski pozwoliło, tylko bezprawiem posiadali, jako to U-
rzędy, Funkcje, y Stawiania Nowych Zborów; posiadali
je bezprawiem, a przecież więcej przez bunty y Zamieszka-
nia, iżi te bezprawia jako z Skutków doz. iżi
szkodliwe późniejsze Imiosty Prawa, przeciwko którym
powstały. Wiadomo iż że ani Fron. ani Wolność na
Opatunku praw. wierney Wiary nie Są trwate, Czegóż nie
można =

nie można będzie Urzynieć, y dokąd daley w tym y przy-
sztych Casach mogą się rozciągnąć rachuby ludu, y napo-
im postuszeństwo. Piotra Wielkiego Medycyna Traktat
1717 Stanął do którego po nimże Stopni się prawi, Ray
najnieysza Carowa przez go Ujłac Nijony. Wiedziomoż
ze pierwej Salarysowa w Swiętch Ryc gwałtach Mądras-
skim odebrana. Władza, dla którego Czynili, y przeciw-
ności doznają od Woyska, które na Kadawitta ściągna-
li, in cedit in focam, quam fecit, Niemogliśmy Mocy
przewycierzyć, Kontentowaliśmy się Swiadectwem Napęgo
Sumnienias, żeśmy do ztego niepomagali, y żeśmy Cay-
nili z nocy na dworku. Bóg też sam Instrumen-
ta, których mocą Czyniono zdarza na odmiane. —

Gdyby przez Sprawiedliwe za Grzechy Narodu y Napę-
Bog Zemstę, nie dał Nam pomocy wydeignienia Na-
szej Najokropnieyszej klęski, Upczerbku prawowierney
Wiary tego się nie można Spodziewać, bo jest wiele Jego
łitości, wiem ja że Sposobow nie maż ratunku tylko w
tej Swiętej pomocy, ale Czyliż by być mógł prebtagany, y
do Mitopierdzia nakloniony Napę powołnością, y tatwo-
ścią do Upczerbku Wiary Jego, a zaliż nie pewnicy Oczeki-
wać Mitopierdzia Jego przez Stałą gorliwość y ufność, ten
Pan Samą dobrą wolą tuskawie przyjmujący, na Serca
patrzy, albowy nie dopuścił mocnym Swym Kamieniom
tego na Nas Najstraszeniejszego Jazyma, albo by Nas pro-
sto wyrwał. Wiedzieli Mężennicy Swięci że ich Smiercią
nie miato być zgladzone Poganstwo, y Odszerepienstwo, prze-
cież Chętnie Życia Ofiarowali, dla Obrony Wiary, y aby
najmniej na przeciwności Jey nie zrywali, jest jednak
pewna, y Kościół S. Nas naucza, że Jch Krewa pomnożo-
na y rozprzeczona jest Wiara, dla tego choćbyśmy pewnem
byli =

byli i do Naszego Zerwolenia mocą, gwałtem Otrzymali
Dy'sydenci wszystko co żądali, Cyprius co do Nas nudił, i
przekładający wszystkie Siłami nie pozwalamy, wszystkie
rzeczy mogą być odrzucone, Wolność Nasza jest Naszym
y sąsiadów Naszych Interesem, Religia jest własnym
Naszym, tej nie radzący Wiekami Stule Dypsymulo-
wali temu Wziwsi Napi Moskowie, Spodziewając się go
użytków, lub się go w czasie użyć, Opuścili się Utyliwa-
li na jego jad, y Nam Najniebezpieczny Zostawili.. Forle
pobstawianiem rozprawa się y pomnaza, y zatwardza, dobrane
Cyceron Chci Poganin mowi: Si eset in Eis fides in qui-
bus summa esse debebat, non laboraremus. - Uda się Sze-
śliwie, iak mocno Bogu Ufać trzeba, y prosić go gorąco,
o jak wielką Szczęśliwość, Wszystko będzie przy dane przy
Znalezioneym Królestwie, będzie Nieszczęśliwość, Świadectwo
Naszego Sumnienia będzie Nas Ciszyci, Jesteśmy czynili co
mogli, na odwołanie, żeśmy nie pozwalali, Lastuga przed
Niebem, Sława przed Światem zostanie się, która nie z po-
myślności, ale z Sprawiedliwości Dieta pochodzi, y trwają-
cy do końca Koronę odbierają, Sprawiedliwości, Ja wielkimi
Słudami J.O. Wapcy Xcyy Mei isc będę, Czynić będę co będę
mógł, na Utrzymanie w Celości prawowierney Wiary. po-
zwalać na Najmniejszy iey Uwierbek nie będę, choćby
Aradem Licia y Fortuny moiej, a gdyby inaczej było
nie mogło y Narodowej Wolności, ta będzie przywrócona,
Dwie wielkie marny pobudki do tej Szczerce Ochoty, Naj
sprawiedliwpa bo o Celości Wiary przyczyna, godność y Cnota
wielkiego Wodza J.O. W. Xcyy Mei D.

Zdane ma się nie przypuszczać Sejm, Czas wielki czekać,
Jog zdarzy Okazyj pomyslną obrony Swoy wiary, Zda-
mi się potrzebne Posta z Senatu Rady do Petersburga dla

informacyi doskonałej, że Dysydenci nie mieli nigdy pozwo-
lonych sobie prawem Urzędów, Funkcyi, ani Stawiania
sobie Nowych Zborów, y że Oni ustawiane Zamieszkania
w Oycyźnie czynili, y przeciwności wierze panującej. Zda-
je się bowiem Expozycja Petersburska nie wiedzieć, gdy
mowi, że Żadnego nie uczynili Zamieszkania, etc. przez co
by swoje utracili prawa, potrzebne Poselstwo do Króla Pru-
skiego z tą Informacją, który czyni nie chętnie przeciwko
swemu Interesowi Wola Carowcy Jmci. do Króla Francuz-
kiego jako Gwarantu Traktatu Oliwskiego, przemyśleń te-
raz tłumaczonego, do Cesarza jako rarem w tenie Traktat
w Chodzącego, Ja bym Poselstwo przyjął do Carowcy Jmci,
jeżeli by się to J. O. W. Xcyy Jmci zdało, y wpuścić gorliwym
o Całości Wiary, jeżeli się nie będzie podobalo, oddam się Jch
Zdaniom, aby mna, uważili jak mam być pożytecznym
szym tej Usłudze. —

Seymiki niektórych Wojewodztw dawno są wielkopolskie
głosów Czynione, y te są zawsze dla utrzymania Wolności
Sąditemi być potrzebne, lubo pluralitati Votorum na Sey-
mach y w Materjach Seymowych iestem przeciwny, Seymiki
publicznie Stawać, y trudniejsza będzie Ludziom Cnotliwym
do Funkcyi przeszkoda, którym przez rwanie pierwszych
Seymików, powtórnych prywatne Składanie, przeszkadza
nie, a do tego nie iest opisana liczba Senatorów y Posłów,
z mniejszą, liczbą poufanych Tatiwo będzie czynne. —

O Butawy czyli mają być Konferwowane, jak były,
gdy Nasi J. O. W. Wodkowie są Smiestelni, a Szafunek w Re-
ku Króla, Elekeya do Woli Onego na Seymie była obrócona,
czyli Kommissye pod Jch powagą w Liwowie były przydawpy
Jm więcej władzy, a Kommissarce aby byli na Seymich wy-
bierani — Moemy potrzebnie Uwagi. —

musiemy, iednak kwity dawane bydz maza, Sa korywody y
w Kluczu Toporowskiem i drugu Dywizji, ale to mniejsza
gdy sie ujestruu w Niebezpieczeństwa cłorem tam dla
Wiary groza. Wpyszkie miasta granowce chca, w których
Sejmiki odprawowac sie zwykly, aby maysze do ich woli
byty naklonione, potrzebna w tej mierze rada Co czynić, ale
mnie sie zdaje ze Miłost Boga wpyszkie powinna przemy
ciżyć Niebezpieczeństwa, y kady z Nas powinien czynić, co
moze y tak jak dla tego który najmniejszemu skrytosi przesika.

Kopia Listu do J. W. miłani Łochy Kraszkowoy Lu
baczewskiej z 1. Junij 1767 Ano.

Bóg najlepszy zna moie Serce, ale moim nie będzie, toz
y J. W. Pani Dobrodziejec wiadomo jest jak kocham, prowadzam,
y szanuję J. W. Wojewodów Kijowskich jako mrazony
jestem wdzięczności J. W. Pani Wojewodzinie za Macierzyńskie
i prawnie Łaski, dla mojej Łony świadczone, radbym aby
wdzięczność moja wielkość i miłostki ku mojej Łonie
dla której ie czyni wyrównać mogła y te wdzięczności prau-
dować, która J. W. Pani Serce radbym nie tylko wierszami
Ustugami, ale y Życiem moim y Fortuna, moia potwierdzić.

Alte uideze Niebezpieczne Religij S. Opisanie w Konfederacji
do niej tyczy się z Honoru. Życia y Fortuny moiej i mojej.
Wpak widzieli mnie y doznali J. W. Wojewodowie na Konwo-
kacji, na Łochy y na Ostrołęce Sejmie, mogą być pewnemi
ie tylko "Patos" Wiary, przekonany, nie jak dotychczas w Cierpi-
enie przewaram, mogą być dobre skutki, y dla tego ie J. W.
Wojewoda utrzymuje, ale Opisanie iest dla wolności nie pewne,
dla Religij niebezpieczne, a ja Ławpe Religie na wolność prze-
ciatem, trzymam to z dowiadczenia na wielu Narodach,

ze wazem =

ze warem z Religia Wolność Upada, Wszakże gdy General
na Konfederacya Ocali zupełnie Wierę ze się bez rozerwy pi-
sac przy niej będzie ja za honor będzie miał dopuszczonym
bydź do tej Konfederacyi, Przeciwno Nowym Prawom, Nowy
Formie rządów mówitem nie wiedząc Sąsiadow Intencyi, mówie
będę kiedy pomysłno. Jowo Wyprawione mna pinterpsowac
będzie, Jeżeli wczym ustuga rada, bydź moge przytaczanym
chętnie wypetnie, ale się pisać nie będę Chyba na General-
nej Konfederacyi, gdy popraci błądy y smutki prywatnych

Postowie Ci iesli pomodz mogą Religij, a Żelaz nie lepiej
Kuchmistra Litewskiego albo Starostę Dolńskiego, albo
innego Obligować, czego się można przy tym Opisanie przy
Gortach tych Spodziewać, Cuta ta Okoliczność Niebezpieczeństwo
na Religia, jest nieznośnym dla mnie Umartwieniem, o-
procz Innych któremi iesłem otoczony nieszczęśliwościami,
y toć to jest dla mnie niezmierny Smutek że według Woli
jowob Wojowników bym nie mogę się bronić,
Ze tylko bożem Bogu nad Jch taskę przeważam. ~

Le prawda Konfederacyi wzięta jest Długość y Słabość
snięszy Carowej, która wyznacie że jest y bydź powinna
Religia Katolicka w Polsce, Książce, i innak tak wiel-
szkodliwyte za Dyspensacjami podać Propozycyi, ostar-
za Konfederacyi że nie jest w sprawie Dyspensacjom Sprawie-
dliwość, Bóg wiemy, mogą pisać, a jest że to Sprawa
dliwość Izardy prawem Lukazane, y Spiski knować, y inne
punkta które sam bym mo no zabudziwym, i wli nie moge
bydź między religij przytaczanym, przynajmniej przeciwko
niej, gdy ma się tak stać, Rzek nie nie ynie. Przeciwno
krolowi, głębie mocy słowem, a Harcerem Lyeu y Fortuny,
mniyszy rzeczy bo Samych Oratorów nie porwałatem, jakie
mam na wielkie porwanie, Wszakże gdyby mieli co porwolowac,

od tego adpawo powinniśmy mieć popełnione dawne y teras.
niecysa Lwów w gwałty, iako y sama ekspedycja Nay
jasniejszey Carowey Jmci Swiatoscy a jako Samost jak
oskarzenia podnosie. Lecz mi się ię y w Wojewodzie wiel.
wly miarę powinnem mieć Ostro nosie iak go kocham Lwów
nie tak wiernie pięć aby to wypylko z Strach, wiary y po
ceniowych Ludzi nie zakoneryto się. Jw w Wojewodztwie do
Nog upadam. —

List do Jmci Pana Włodzisława Kuchmistrza
Litewskiego u 30. Maja 1767 A^o pifany

Na dwa listy kochanego Bratfka ię u 20. drugi 23.
datowane mam honor. Odpisać, Jędzitem Onegdaj na pew
ne mięcy, Ułożenie planu z wielu miar Nisę nie dolo
Dow obywatelony w porównaniu do Nrogo y dyw Dyssyden
tow, których nigdy powołonych prawem nie mieli, lecz był
to dawnoicy najannym posiadali popadali bezprawności, po
winnym Emissionnym Prawami, nie da pomysłności, do
których przyrodzone y moralne dalekie y niepewne Sa
w Ułożeniu wolności y Praw dawnych Skutki, Wolność
iż to Naps y Sądziłskich Narodow a rany całej Europy
interesy, Religia Sam Pawk y cyfrowe miękkość wian
poważku y rany Napsy Napsy, Lada moze te podniele
do Ustawionych niegod z Jkro która za lada wiatem
pod dmuchnięciem w płomien wybuchu y niebezpieczny Jmci
nie potra. zostawa. — Nis tylko ię to najsymie wypylki
Narodow ię z samym postawieniem przeko się w kome
ria y rozkrowia ale jak kiedy Sa największym Wykup
biem. J. kłopotli okropne y domowe y wiele innych myśli
może być wykorzystane gdy będzie wspaniały wspaniały Swoboda
Kopys=

Ręsyjskiego, Berlńskiego, Angielskiego, Szwedzkiego,
Dunskiego między to będzie na co nich mieć Ory nie
patrzeć, że w całym kraju wypędzona będzie Religia Kato
licka, do której Luterania rozwinęła Obyczajów, gorę
biorąc pomagatu, naukę y pomoc, to najmocniejszy wa
im będą utwierdzenie, Wszak Traktat 1716. Za medya
cyą N. Wielkiego Piotra jest postanowiony, Luteranizm
Największy Luteranizm Rymu który jak najgłu
biej Szwem. Państwo nadziei nie zdaje się czego nie mogą Suk
cesowu czynić Największy Luteranizm y Królowi Luteranizm
władze Luteranizm Traktat 1716. Luteranizm wypisłkich Stanów
Konstytucyami 1717. 1718. 33. 36. nawet Oświecenia: Luteranizm
inne punktu praw gwałtownie były ustanowione: zgod
nie uchwalonemi z Ukontentowaniem całego Narodu
się potwierdzone, y na bezpieczeństwo wypisłkich Królestw
y doświadczenie niebezpieczeństwa pochodzących z rozności
Wiar Luteranizm, a przez Luteranizm onych wymagania
jak powiadaia, y ucieszeni co będą czynili wzmocnienie.

Podte to są przyrzeczenia że lepiej co kotwice walować,
żeby kto inny gorzej przyniósł, najmniejszy Luteranizm
wierze przynosić, jest to cała nierzeczy, y wolność obalać,
żeby kto inny nie przyniósł, że najmniejszy Luteranizm nie
powiniennem, Luteranizm się ztemu należy, ile możności
y nigdy do niego nie pomagac, doprawdy najmniejszy Luteranizm
go w tej mierze, rozprawy się samo y rozciągnie bez pomo
cy, Nie pomagaliśmy do stawienia tych ustaw, y za
stawialiśmy się choć nie skutecznie, wolność mamy sum
mienie, y stawa sobie, to są wielkie nagrody, zdaje się
że gwałtownie Luteranizm tymie instrumentem obalone będą,
którym się sprzeciwia. Niech najgorzej będą mimo nas
Luteranizm ustawy, nierzeczy zostałyby, gdy do nich przy
stąpione =

zmyślone będą Zerwania trwać y owym roznąc y sprawa
wadać będą najgorsze konsekwencye, Odmruceni od Boga
Zostalibyśmy y gdybysmy go w tak delikatney Okazy poru-
cili, radbym aby czytany był u tej wieści o Hollandyi Mo-
ze być nowy Polityk. Ja Obronię Wiary nie tylko Ligi y
Fortuny, ale y Wolność Narodową, Chciałbym ofiarować,
Konfederacye posławszy w Belkii Jm. Pan Glogowski Chorą-
ży Starodelski, w Włodzimieru Jm. Pan Sadowski Dowó-
dca Belki, w Kamieńcu Starosta Smotr. w Bracławskim
mój kolega, w Lucku, ale nie mając jeszcze wiadomości
Chorągii Wołyńskiej o Ruskich y innych rozumiem że wie-
domo, nie czytatem ich nie komunikowano mi, ale z
Grodu mi się będzie, mają być dwa punkta nie dobre,
y Uprzejmowaniu Postawie Królewskiej Koronny y Strawnik
Litewski do Dworu Petersburskiego nie zdanie mi się trzeba
Ministerio jasnie istotną przeciwno wymyślnym takim
słowem dowiesć prawdę, trzeba y umiarkować Sercu dla Sta-
ności Państwa, y mocy Imperya, w Obronie Wiary y Wolno-
ści przywoidego, trzeba ludzi Jędrzejaka y Rumkowskiego do
swoich rzeczy de. etc. rozumiem że się powiadomiamy
że te Księstwa nie tylko przybrane nie będą ale Szkodli-
we Dyssydenci mają dobrych y wymownych Swych O-
bronców przy talwości mojej, od Dworu który na wszystko
y pozwolenie y o czym niedotrymać może Znany zosko-
watosci wojewoda Jędrzejowski pojrzeć. Mój Braciśko
trzeba y u tej wieści mieć pragnienie, aby inni byli wyzna-
kami. ~

L'ami je pýtať sa, prečo sa garbíš o tieto
 věci a čy sa vy uobíraš. L'ami je to čuť doskovatose,
 a pismosť, čo sie sa by konferencij. nechceš písať
 bytnosť p'uvrešania dla objasnenia jonych, v'ugin.
poradie =

poradzenia y chwalebniejsza y pożyteczniejsza jest, kto
wzaj sobie postanowi. Czynny co możemy dla Ubespie-
czenia Wiary S.; Narodowi trwatość, Ludziom Szcze-
śliwość do życia y wieczną jedności, nie odbiera ko-
rony, kto do końca nie wytrwa, na Ostatnim Sejmie
y Sejmikach, z Hazardem Życia naszego y Fortu-
mniejszej rzeczy bo Ouderium nie dopuszczamy a iak
te więcej pozwalac, na większe samachy odpowiadamy
Senki Idaniem, któremu powiedziano: Sec disciabe-
ris, et multis confectis Vulneribus: Non refert non po-
test esse nisi unum Mortiferum: Udy Bóg w którego
światy pomocy jedyna jest ufność nie nakłonić do Mi-
sericordia, Le nape nie pożytku będą, Karygodniejszej
które brać powinniśmy Starania, Lastuga, przed Bogiem,
Stawa, przed Światem, Nadgrobowe Losana, y mówić
z sobą, Bracięku będziemy co Ciceron w Listie pierw-
szym do Sulpiciusza w podobnych Rzymu o sama,
Wolność nie o wiarę, która Wolność przeważać powinna,
pierce Num quoniam nihil jam videmus Epilulari pos-
se Rapi: Si quid est in quo nobis Met ipse consulere pos-
simus Non ut Aliquid ex pristino Statu Nostro retinea-
mus, sed ut quam honestissime lugeamus, nemo est
Omnium qui tam potius mihi quam locum communi
candum putem. —

Posyłam proci Panu Skrypt na fundamenta ro-
dawane pro eas Sejmu o Syssygentow, które wpyt-
expositio prius Laciua, w której tytuł o opisaniu sta-
nowo mi się mi słowid, Le primum. Czołowy pisany
y porzmo już przysła, Są jednak odpowiedzi, Le to tu
du kracje widzieć będą nad Laciua która mniey jest
u nas używana, przetoż, a nie maieć niepiłtarnie
po Fran?

Postow maia wyprawic Jmę Pana Krzyżowego Koronnego
y Skarbnika Litewskiego radbyrn choć na moment mieć ho
wor... widzenia się z J. W. Xcia Maja y rozmowienia się dla tego
upraszam o łaskę Uwiadomienie, gdzie się Znajdować bę
dzie, aby w czasie sposobnym dobiegł lub przy
stat, Umyslnego dla większa rezolucyi według Okolicności
Czasu. — Mam ja Zapewnić w Bogu Upośić że Nam Opa
tary pomoci dla Ubezpieczenia Swęj S. Wiary, Dzieta ma
te y wielkie według Ludzkiego tłumaczenia Swęj maia
rozumieć, Bóg ie równę Sprawie tatwością. — Pokarę się
pod temi przeciwnościami Wspaniałego J. W. X. Męj Cnota,
lekać się nie będziemy za przeciwnościami. Jęgo idąc nie
mamy nie do Stracenia, co byśmy nie mieli od Boga,
choćby oiego Maruża Kancelara Angielskiego y innych
godne przykłady Nasładować, Czynić będziemy co tylko
będzie może dla Ubezpieczenia Wiary Swiętej.

Łaszczę prosić że Kuchmistrz Litewskiego opowiedzi
po łacinie fundamenta Dysydentów roduwanę y od Czas
Seymu, która expozyceja Zawiera, dla Zatrudnienia me
go datem przetłumaczyć po Francusku, Ile przetłumaczone,
a mnie Stabość moiej Lony przeszkodziła, iereli się J. W.
Xcia Męj będą zdedy, kar przetłumaczyć y obydwoma języ
kami Wydrukować, tuteysze Drukarnie dla Opanowane
go od Woyska Cudziemskiego Kraju nie smieją, Upamo
wanie iest Ukoronowanym Głowom Zachowane zdania,
mi się być gróntowne odpowiedzi, koniec list na cym
czasem, y co kontynuować póki żyje będę, aby J. W. X.
mnie Setne y nie zamierzone w najczestwiejszym Zdrowiu
lata przedzi, a mnie nie ustanna Swęj zaprzęcać raczył
także jako tego Stany iest — Najwyższym Upamiętaniem.

133

Kopia Listu do JW. Słotyka Włody Leszczyńskiego
Dzie 31. Maj 1767. Ańo pisanego~

Posyłam JW. Księżu Jmci Biskupowi Poznańskiemu
tutejszą Konfederacyę Nową, która iść do garnituru. ta
kopia może mi się być gorzej od oryginału nie dawno
zwinionego, rozumiem że będzie JW. Wł. Panu komuniko-
wana. Ja z wielkimi JW. Księżu Jmci Biskupa Krakow-
skiego y JW. Panu Sentymentami w Ucaleniu prawowier-
ney Wiary będę miał Chwałę takżę i się który jestem
z głębokim y przywiązany Upanowaniem.

Kopia Listu do JW. Jmci Pani Skrzepiny Skrzepiny z O-
kolności Listu do niej pisanego, aby nie sprowadziła
Dysydentów Żydaniom.

Nad to co wyrażam w Liście do JW. Pani pisanym w
pożycie, co rozumiem w teraźniejszych Okolicznościach oraz
ni przydawać nie powinna, moją przygodą ym Sposobem
przetłumaczyć nie potrafię, ale moc tego na mnie nie dokazuje,
aby nie byłam tak przekonana dla Obopólnego Wzajem-
Prawowierney tym więcej abym cokolwiek najmniey na-
mą Upżęserbek pozwałat, Sądę tego być tak się może i w hro-
ty z Wiary Naszey y Użęrnkow, inne Niebezpieczeństwa,
Szeregiwość, Wierność y Stałość na pamięćkę zostawia, wol-
ność być nie może przy porządku Wiary, Ani Żadna Szere-
stwo. — Ufam Bogu że was będzie ratował, y zwyciężył
y być u tej Świętej Chwały takżę ym iść Chwałę
o wielu Działach dobre bymci. Kłóć, może nie kto-
ry wstąpię, ja nie na ten bymci, ale na ten bymci
la wstąpię iść. — w Liście Duchownym pisał
Stawieł

Dobrode. przez Brata mego przystanym trytalem, że wiel
kie Idamias biorę za Naukę, jakim byś mam nie
znając w Sobie tych Chwalebnych przymiotów. Okazuje
Ję. W. Xcia Mśc Dobrę. Ostrożności. Swemi przestrożkami swo
ją dla mnie dobroć, pragnę tę wdzięczność, którą przeni
kaniem mego Serca w doświadczeniu innych doświadczyć tak Ję.
W. Xcia Mśc Dobrę. jako y Ję. Janie Krakowskiemu polubowiać.

Czynię już i w dalszym Dobrę. rokować, jakbyś wiały
z kłopotu Boga i człowieka, którą jest przynajmniej, za
dnego Zuchwatego kroku nie uczynię a gdybym nie miał
na prochu Boga i Boga pomocy, nie mógł bro
nić Wiary Catości, tego nie uczynię Ani na mnie moc do
karności. Wierzę, że i ja i Ję. Janie, abym co
ktoś ucylił y zezwolił na najmniejszą przewrotność
Wiary i Catości, za którym cały świat y z nim
Wolności, równe w innych Narodach przykłady y przyro
dzone przyczyny, Sprawiedliwa Cynia Bojowni, że jest naj
większe Nape Nieperzycie że wiele te najuciemiżliwsze Ję
wro. Chętnie chcą myśleć; Inaczej Moc nie śmiały go na
nas w kłodać, nie rozciągając go nad podbitemi Narodami.
Ja gdybym był Zyt przy protopie z matką, Jarniłą Noego,
Uciekałbym do Korabiu, a nie chciałbym tonąć z całym
Światem, gdybym był pod erą ognia siedm miast, Ucie
kałbym z Lotem, a nie chciałbym z Wypstkiem tych
miast Obywatelami gorę. Smutne wiecna jak do czasu
Strażniejsza Inam obowiązek Katolika modlić się za
wykorenowanie Heretyki. Styrzatem wielokrotnie powtórza
ne Kłafwy na Utrzymujących Ję. Inam jak Obywatel
Wyszkołoty. Ję. Janie. Wrośkość, a przywódcy wojny
Niebezpieczeństwo różność Wiar, nie widzę jednego Kraju
w całym Świecie aby różnych Wiar Ludzie Sprawowali Onego

Kraje, w Hollandyi ktorey z tej miary nie Real, y in
ni Politycy brótha, trwatość obywateli, do rudy nie wchodzi,
tylko jednej Religij Ludzie, tych Obydwóch Obowiązków
zapomnieć nie mogą, i tak w Ustawianey pamięci
pamięci tam jest to. —

171

Kopia Listu do JW Jmci Księcia Arcy-Biskupa Lwowskiego
Dnia 13. Junij pisanego. —

Odebrałszy wiadomość ze Jmci Pan Dobrodziej Zamysła
jechać do Radomia na generalną Konfederacyę, Nieśmiem
mu tej drogi odradzać iestem bowiem pewny ze Jmci Pan
Dobrodziej doskonałą, swoją przezornością, przykładać o
czystość Wiary Świętej Katolickiej gorliwości. Najmnieyszego
nie dopuszcz iey Upierzbku przez pozwolenie Nowego
Przywileju wzniacym się w Wierze. Choćby najmnieysze
go. Treba aby kto miłością Boga y Ojczyzny na te Lba
nie mógł zapomnieć. Iużto, Nikt doskonały, Nikt gorliwiey
nie potrafi być niż ja, więc nie mogę przynajmniey wi
cie głosu Słuchac iść do tak chwalebnej Katedry, iść do
Omnium y bojarin przewarita Serca, postąpiłbys Jmci
Pan Dobrodziej długo poprzednika Starożytnego Sędziowskiego
przebiegającego, który na Konwencie 1586. ciągniony do pod
pisu pisał: Jmci Pan: jak pisał się na Szkol
ny Wzrost y Ojczyznę w sobie. Wszak w roku 1586
go Sędziowskiego wyszedł. — Co do tego Sędziowskiego
— iść to jest mienie, na Ostabienie prawowiernych, iest
to Natrzać domowe Niezgody Szkodliwe Wolnym Narodom,
iest to utwierdzać Jch Schadzki, Spiski, do podobnych
slady Zostawiając ktosi to Zamieszkanie wzmieca Jmci PP.
Jmci Pan y Jmci Pan Jmci Pan Starostowie, Chętnie Reg

Regimontow, za najmnieyszym wiary uprzedzeniem całej
Uprzeki następuje graniczny jurium już na temowa
cyi mianem y w tenazieyzych Dziach. nie tylko ten
znieyfa podległość, Ale przyztych wiekow ustanawia.

Postow pewnie wyznawia do Najjas: Carowcy, trzeba by
aby byli Boga sie bójcy. Bóg y Historye które widzą
cy dla Zastawienia się fatyrywym ale dowiecipnie wykroco-
nym wybiegom. Przywrocenie do pierwsey wtady Butaw
Chyba Salus Matris Populi. To im by winy odebrano
nie zdać mi się, Kommissye Ekonomiczna y wojskowa da
leko od Warszawy Sądzić się mające z Kommissaryow znow
Wojewodztwa Obieranych xtożone gmy doskonatym Opisie
Zdać się bydy' bezpieczniejsze, Wolne Niepozwalam w
Ucheyach Postow, w Imaciatoby now y powagę Ironu,
Zurucym iedy Salus Matris Populi y mowiony, Szymi
Zerwie, A Szym Albo by się w Matey liście Postow wedlug
Upodobania Obranych komisy Albo pod Postami z Szym
bych Szymow Obranych. Podstawa do Popisu, Giesce, y
Lata Jawnego wedlug Złaza Jawnego Dozwolecia
na Ostatniy Senatu Radzie pmetozonego bytoby potrzebne.
Tut więcej dla wygiadu Dozwolecia Dozwolecia nagłego nie
pipe, ale to jest pewna że jako terazniysza robota jest ce-
lem całej Europy względow, tak Jawnym Pana prace, Skora
nia, y chwalebne rezolucye najjasniusz wydadzą się; Jezeli
by komisy do Najjas: Carowcy, dyspozycie obrany
nagłego Salus Matris Populi Szymi nie sągają y war-
szatkami Szymow nie byli bo to wielki punkt Catemi
Szymi. To jest, że za gdybym był w dziedzinie dy-
guenia z Obowiazkow Sumnienia y nato y na niebym nie
pozwolit. —

Kopia listu do 70° Władcy Carowcy. Helma. Pol. Kone. z 15. Luty

Jako znam

Jako znam przykłądną, Jwumiedana Dobrodziejci o 112
Ciebie Religij Swiętej y Oczyszczony gorliwość. Ażhenula
Chwałotnych Sług... Si, tak do wielkiego po
lania popytam Kopię Oświadczenia Obywatelów, Co się
zdawać będzie wolno poprawie, odmienić, przydać lub
umniejszyć, Więcej Very wiara iak Oho. Wyraz Jwum
Pan Dobrodziej Szereze Swie Ldania, po przysięgamie
ich Nikt nie będzie wiedział, List zaraz Spak, rzecz jest
wielkiej Wagi, Cynie uż ni moim bez poroczenia się
wielkich Jego Swiatł. Wielu Obywatelów Jwum dla te
go niebezpiecznego Religij, dla Laminów gwarancji. Pro
tekeyi etc. Niechcieli się pisać, inni nawet którzy się pod
porozum Obrony Wiary Swiętej pisali, lepiej uważajmy,
dla Uspokojenia trwogi Swego Sumnienia, Oświadczenie
Swych myśli przez podobne lub to drito wymagają, bo
iż się raz o Generalny Konfessji i strony się nie
pisali do podpisu... Jey woli być przyznawani,
te lub podobne podpisały, i objaśnianie rzecz przyznał
na Wiare obywateli y ciemno polowa, dla której Jwum
Chłopi Jwum y Jwumy Oświadczenie powinniśmy. Jwum
rych Piskich Jwumy się Stopić, nie do daję co
wstąpił Jwumy ugnie, y ugnie, nie może do omini
y poprawy przyznać bez wyjawienia Jwumy. Jwum
Jwum a pociągły to przyznać, w Jwumy mogła
uagnie Uwaga, Wielu się pisał dla niebezpieczna Wi
ry Słowom Jwumy przyznać, Jwumy to ugnie
w Jwumy Jwumy się Jwumy. y Jwumy Jwumy,
y Jwumy Jwumy się nie mogt by się Jwumy. Je
żeli by się to zdało Jwumy Panu Dobrodziejowi to Jwumy Jwumy
z Wielu który tego Jwumy na Jwumy Jwumy Jwumy
Jwumy, Jwumy po Jwumy dla nastadowania Jwumy
Jwumy =

rozestatbym. Le Secret może iak najmocniej wyrazić
dla miłości Pana Boga y Ojczyzny którą juwem Pan
Dobrodziecy przewyższasz dla swej którą mnie zaprzyci
raczyć Laska daj zapisać i idę. leż tekst czekam.
Były w tym tygocinie zapisać się w Okolicznościach
tak delikatnych. Idać mi się czynić co można, to jest
kroki powinno starliwości bez zuchwalności. —

Respons Imu Panu Czarnieckiemu Kapitanowi
Bractawskiemu ię 18 Junij 1767. w Porycku

Lepijania Recepty boić się gorzej od choroby lekarstwa
Zarywać nie będą ani Nikomu radzić. —

Czytamy różne Salwy w Konfederacyach, jako to w te-
razniejszy. na lepsze są Salvis Const. 1717. 1718. 1733.
1736. Salvis Juribus Romana Ecclesie, Salva Romana
Catholica, Jide w clowcipnym wieku roznie są Uumaczone,
te wypstkie Salwy na papiernie zostaly, z listami z
Prawami, jednak mnicyje Ite z Salwą iak bez tey
podpisywać się. Jak to pogodzić y juwem Pan Dobre
pomysł y donieś mi y ja mysleć będę y co wymysle
do moj pr myślnego do kapita z złumtę pr
szła mędko do Lubieszowa wyznać się bydź danych
mi pochwat nie zastuzonymu to ella mnie ieft wielka
a Laudando Laudari.

Przepraszam listu z juwem Panu At z napiszę Skarosty
Szdeckiego ię 24. Junij 1767 Anno ~

Przewidziatem z bojaźnią od Konwojaży, ktora może sie
narwać Epoka Zguby Naszey, te wypstkie nad ktoremi nie
zmocnie =

nieznajnie boleje Straty Wiary Wolności y dobrego Stanu
 niebezpieczeństwo. który b. gdyby Bóg nasz był, nie wierzył,
 upy nie styszał, Nie maż, nie niebezpieczniczego Wolnym
 Narodom, iak wperzele gwałtowności, które łatwo jest za-
 czać, ale je ugasić często nie od woli Zaczynających Zawisto,
 pomnając, że Należaia, czasem y przykładem, y dochodzą
 prawie Lawpe, do Zniżenia Wiary y Wolności przepowię-
 dalem Grachufow, Choc w dość Sprawiedliwej przyerynie,
 Sylli choc z niewinnej Intencya, Skutkiem dowiedziono,
 Spawłty jako y innych Wolnych przed tym Księstwach tu
 dzież. Królestwo Szwedzkiego y Dunskiego przykłady, rzecz
 doświadczona, że każda Chocby Najmocniejszy ugrunto-
 wana Machina od fundamentow porucona Niszczenie y
 upada, nie trzeba dle czynić aby na dobre wyszło, bytem
 Za nieprzyjaciela. czyli za fanatyka wzięty gwałt mo-
 wiący, Należaia Nawet do sądu stało poprawie-
 niebezpieczeństwo aby się ta ta dalsze Bóg nie widzi, i. pro-
 die Bógdy wolności pomysł do Boga dochodzą
 Smiałości Dysydentom na Sejmikach, ich Zgadzania
 propierając, Interesujących się Monarchow nie trania-
 ię dla ich Widokow, w rozmowach y przez Moni-
 torę Npewności Narodow z nich Zalecaia, mowi-
 tem Lawpe, Należaia Smiałości patrnamy, a daby
 Bóg abyśmy Ostleczących nie widzieli Skutkow, z sta-
 bi się w Okolicznościach. Religij najmożniejszy z Sa-
 mego prawa Warunki, gdy moc pomaga, z zbywa-
 nie gorliwości, że Odszczepienicy pomniejszając sobie
 Przywilejami Mocniejszy się staia, Zostając duchwali-
 mi aż do Zniżenia prawowiernej Religij, y Wolno-
 ści, która między Domowemi niezgodami a Najzawęż-
 ni jako Zwyczaj Lawpe bywa, z Okoliczności Religij
 trwa =

trwać nie może. Już nie rozferzam nad tym co się sta-
to, do upłyniętych czasów już to być nie może, trwo-
ga następujących. Nieprzewidywalnych skutków lata, myśl y
serce gmeraia, tym więcej że na wypustkach ludzkich
do ratunku w tej nawałności zbywa sposobach, War-
szawa w Oświadczonej na porok podobno bo krótko trwa-
jącej gorliwości jakom Wm. Panu będącemu w domu
moim przepowiedział ostygła, z drugiej strony wzięto
Lekarstwo gorze w choroby, nie zostawia się tylko jedyna
ufność w Miłopierdziu Boga, który bez utrudzenia swego
największe y najmniejsze jednym Woli swocy Wpuchomo-
cny Skimieniem rozważa wciy, ta jedyna Nam lekna-
ym nieporuszoną o lalość wiary gorliwości, zostawia się
Ucieczka, aby być naszą pomocą y twierdzą.

Dziękuję Najumiejętniejszemu Wm. Panu za przysłanie
Generalnej Litewskiej Konfederacji, o której tylko Słyszałem
ale jej nie czytałem, aż dopiero teraz przysłana, zginęła
popularność, z Kartyki iestem w Jaskółka pramieniony,
ta wina moja, jeżeli Wina być powinna, cieplej mnie,
takim Jaskółkiem Lye y Umieram pragnę, ja na Pry-
watnych Konfederacjach nie pisałem się ani do General-
nej y Skarżenie Lye y Fortuny nie przysłałem, widzę
niebezpieczeństwa Religij prawowiernej, a oraz Wolności,
rozumiałem Lawpe że y Tron y Wolność na ruinach
winy prawowiernej zasadom nie mogą być długo be-
spierane, y imo Epifania Lye Jaska wisi się niepowod-
kowo trudno przez poezję opisywać, dość podobno obfres-
nie wypisatem się ale się nie wzgorza, jeżeli chce
prawowiernej Wolności, która na tym zawisa, rozumieć
jak się podoba, y mówić jak się zdaie, —

Z Warszawy o przyszłym Szymie z Szczęść gorzej ma
trwać

trwać miatem wiadomość, to już ja na nim nie będę
 ludzcy pognęci spiwać nie umiem, przywoływany
 będąc w usługach publicznych bez bojaństwa y nadziei
 to czynić y mówić co mi się zdawało, według praw Bo-
 żych, Kosańskich, y Ogiński, to pewna że rozumiejąc
 że Sejm będzie następujący sposobem Sejmów, checia-
 tem więc wypstąpił do Zostania Postem dla
 dopełnienia Obowiązków, które winieniem Kościłowi
 y Ogińskiemu, od których ani moc, ani wyniesienia Na-
 dziei, ani bojaństwa, ani przyjaźni, ani Nien-
 wiści, ani Sama Trwoga o Nieskuteczności Starania
 zwracać nie powinna, y już Stancya u Jezuitów Nowon-
 nych sobie Zamówiłem lecz gdy w tak krótkim Cza-
 sie tak gwałtowne y wielkie rzeczy Zamieciłem, Zapewne
 y Sejmików Polskich nie będzie konfliktu, miejsce
 Postu Zakłada. W Sejmie w Łodziach y opitakach Niepew-
 ności Książki były, a może y za granicę uginając, byłoby
 Zapewne moim Zona do Zdrowia przysła, aby Ocy-
 more były wolne od tej boleści, które wprzód Serce y
 duszę były by.

O Imię Panu Kuchmistrzowi Litewskiemu aby Zgodat Łaski
 następującego Sejmu, nie wiem, rozumieć w Wypracowanych
 konfederacjach. Już mi przypominie, choćby mu Ofiarowano,
 dawniej miatem jego Listy że bojaństwa Boga nad wypst-
 kie przeważa nadziei, że nie czynić nie będzie, co by naj-
 mniej y prawowiernej Wiary czynić uprzedzić, y dla
 tego na konfederacji prywatnej nie pisał się, y owozem
 o ustaleniach tego najmocniejszego punktu pisać czynił
 Starania. —

Konfederacji Generalnej Radomskiej nie spodziewam się
 mieć prędko opisaną, jeżeli wmdam mieć prędkiej będzie,
 proste =

prope mi ja przystai. —

Nie traćmy nadziei w Bogu, którego wiele jest litości,
wspierze bo może, ufających nie opuszcza, iereli zaś obra-
żony grzechami napiermi nie da się przebłagać, wielka dla
nas Zostanie się nadgróda, Świadectwo Sumnienia Na-
szego, Le gdyśmy Jego nie mogli odwrócić, do Niego Nieg
mniey nie przytożyliśmy się. —

Kopia Listu Józefu Karu Cuckiego Podczajnego
Kierownego, pisanego do Józefu Karu Wicłhowskiego Rank
mistrza Litewskiego ie 24 Czerwca.

Wczoraj rano odebrałem pocztę y miałem List ze Józefu
do Radomia wyśłany, co y pocztą pisana potwierdzona y ze
następnego Sejmu mającego trwać godzin 6. Może być
marszałkiem, o pierwie nie nie mówię, bo co się stało wrócić
się nie może, nie czas jest w zgodę wchodzić uczyniwszy
co się podobato, przed zaczęciem roboty większa mogła być
tłumność o drugie prope mój Braciopku tej pamiętce
naruszenia prawowierney wiary przez pozwolenie za-
łącznik przeciwko prawom Narodów y Obywatelom No-
wych Kłopoty nigdy Nasi Prochowie prawem nie pozwo-
lili Przywilejów kroki nie zostawiać, za kłopotami upadł
też S. wiary y wolności prawie jest nieuchronny,
nie przesyła z uwagami bo dawniejsze moje były mępa
pamiętne. —

Kopia Manifestu Accepționis do Konfederacyi Wódłowa
Wolynskiego, ale ze Sądy Ziemskie dla przeszkody od wojska
Kopyskiego nie doszły, y z fonych przyczyn nie Zeznana.

Le patrzymy się na Spymnionone współ braci Napych dla ude-
nia =

realenia Wiary Świętej Rzymskiej Katolickiej Praw Swobod y wolności Naszych, dawney Rzadów formy, y dwignienia przesadowanych z Niebezpieczeństwem Nas wprzystki Obywatelów Związki, że zjechały się na Sądy teraźniejszy z Dismie, jedni dla Spraw drugich dla innych interesów, równi, y niemogący być od Nikogo przewyższeni w gorliwości o Całość Wiary S. Rzymskiej Katolickiej, w miłości Ojczyzny, y w polowaniu nad Wkrzywionemi Współobywatelami Naszemi publiczne czynności oświadczanie się do tego współbraci Naszych łączymy się Związkiem dla ubezpieczenia Wiary S. Rzymskiej Katolickiej przynajmniej według Traktatu 1716. między Tronem a wolnością poufatorskiego przywracającego pośrednictwem N. wickopomnej godnego pamięci Wielkiego Piotra Carya Jmci wspartego, y Konstytucjami 1717. 1718. 33. 36. Łgownie y jednomyślnym postanowionem u Zmienionego, które to Konstytucje Stoją się nie do zupełnego rygoru dawnych Praw. Statutów, 1493. 24. Konfederacji 1438 leż. do Srebrnych 1573. 74. 86. 87. Sam pokoy y bezpieczeństwo Osob y Fortun, roznieżym się w Wierze porwalających, Uzu postanowione Zbory non jure. Stawa się tych Praw, w Dobrach Krolewskich zachować przykładać, y żeby Trybunały y Sądy w takowych Sprawach nad Opis praw nie rozciągali się Nowych jednak Stawiać Zborów, Zakazaty, do Honorów, Urzędów, y Funkcyj, Żadnego nie pozwolity w Skupie. Łączymy się dla przywrócenia Dawney Szerszości tak wielce troszczącej nas o formę z Swych karbow wzruszonej, przy której Stawne liżemy Zwyczajów, rozperzone posiadamy granice chwalebne Laszeryami zostawimy Tytułami Prawowiernego Królestwa, Ściąg Chześcianstwa, nauka a napporządkowania zostawiamy Nam o Prodków Naszych cięsiemy się

Ciepiemy się wolności, Odmiana bowiem Praw Kardynał-
nych, Wpyskie wolne Narody do utraty wolności przy-
prowadza. Lęczymy się dla ^{gwałto-}zwignienia ^{ionie}cięższych
Współobywateli Naszych, a w szczególności J. A. J. m. Karola
Radziwiłła Wojewody przed tym Wilńskiego i to-
ry z Honoru y Fortuny wyrzuty, ledwo Życie swoje mógł
ochronić. Przeważa nieznajomość tak wielkich zasług
Imienia krzywda, publiczna, Wpyskich Nas upadku
czyny. Wzrost dopuszczony y zamilowany ieden przykła-
dowo mogłby być ponowiony, kara na jednego Strach
na Wpyskich ściągą, Wpakie Istotny jest Naszej wol-
ności Punkt, zupełne każdego, Obywatela, honoru, fortuny,
y Życia, do Sądowej decyzji bezpieczeństwa, Wpakie
Surwii. Dawne Zakazaty Prawa, aby Sprawy przeduc-
lionis ex levi Occasione nie były Zaczynane Stowa Sa-
Praw, też Prawa Sposob Sądowego postępku w tako-
wych Sprawach opisał, tej Winy w J. A. J. m. Karo-
la Radziwiłła y w innych Ukrywanych, w Osobach
y krągach swoich, Stosowny Argus nie upatrywał, ias-
był bezkrotowia, a to jest prawdziwy dowód Wolności rozu-
mieć iak się podoba, a mówić iak się zdaie, Gwałtowne
tych Spraw postępkie, Acta loquuntur Smutne do znisz-
czenia Wolności Zostawiają Ślady, bożni w zniszczonej
Konfederacji tak Surwii postępującej y do czynienia
recept. Od Manifestow na Konwokacji uczynionych Zgne-
bieniem fundamentu Wolności, Wolnego nie pozwalamy,
przy naglającej tych doświadczeń Żalów, Wstrzymywali O-
sądzenia. Namy Wnosz w Dobroci Najprzysiężnego
Krola J. m. Pana naszego i Stęgo, w Wiernie Świętej Katolickiej
Rzymskiej, a równości, w Wierności Ojczyzny, y Współobywate-
lów Wywołanego, że iako dwojako przysięgał Wstrzymywał
w Ciesoci =

140
w Cato'ci Prawa Ubespieczające Wiare Swięta, Rzymską Ka-
tolicką, tak iey nie dopusćci najmnieyszego Uszczerbku, Aloraz
przychylili się na Najpierwszym Sejmie, do przywrócenia
Upragnioney, dawney Rządow Formy, Nowych Sposobow
Zniesienia, Ukrzepionym Nadgrozonia, y Zapobieżenia
aby Nowe podobne Nieszczęśliwe, iuz dnu się nie mogły przy-
padki. — Mamy Uprość w Najcięższych Sądach
Łaskawie Nam się Oświadczyć, którym wiele Materiy,
abyśmy w Wolnościach Swobodach, y Wewnętrzney Spoko-
ności. Zostawali, Ze Zważwszy już nie z ludzzych ale
z Własnych Naszych Dziwów, która Nas Ostrożnem Cięż-
powinnym, y praw Naszych, z Pierwszych Wyz wyrażonych
Surowości, przeciwko Wpływom Odszerpiencom od Kościoła
Ste Rzymskiego Katolickiego y ich Utrzymującym, Sred-
nim Samą Spokojność, bezpieczeństwo Orob, y Fortun Jm
Ostrzegającym, dalej Lbory postawione w Dobrości Kro-
lewskiej, ufu non bys Łaskawie pozwalających, Łaskaw-
iających tylko Sądowi y Trybunałom, Nie opisanym prawem
przypadkow Sądów, Nowych Stawiać Lborow Łaskawiających
prywatnie w prywatnych gospodach bez z Chadoch, Spiewania,
y Karan' odprawować Nabożeństwa, do Honorow, Urzędow,
y Funkcyi, wycia Jm niedających, Znajdźmyż
1717. 18, 33. 36. Ze te tylko w niepięne Szkodliwe z Skutku
bezprawia Zniesta, ile po doznanych buntach, y rozru-
chach, przez rozniających się w Wiere wzniesanych do Za-
mieszania ze wewnętrznego y zewnętrznego takto pomagają-
cych, y je pomnażających, y wzmacniających, z Spustosze-
niem Kościołow y Obrazkow Pamiągcy Religij katolickiej,
z Zniechęceniem Własney Dycyliny z Wiarołomstwem Krolem
Swoim z Uciężnieniem y Okrucieństwem nui Współobywa-
jącami Swoimi Katolikami, Chociaz w ten Czas bezprawnie
Unędy-

Wtedy y Funkey posiadali, Wpakie wedlug Prawa
Narodow za takimi postępkami od tych Praw, ktoroby
mieli Odpadać powinni byli; A jakze jn pozwalai czego jn
niegdy Nasi Przodkowie Prawem nie pozwolili, Czego wymu-
gać bzda wzmożeni gdy Slabemi sie bydzi mienią Nam
grożą, y Nas przyiskaja. Mamy Wnosc w Najpię-
szych Laskawych Sasiadach ze Nas chceć Ucalić, w Dawnych
Prawach, Swobodach, y Wolnościach przy dawnych o Religii
Rzymskiej Katolickiej Prawach Łowu. Spokojnie do
przysięgi - wiedząc doskonale - Ze między różnicami je-
wienze Ani Spokojność Ani Sprawiedliwość trwałby nie mo-
gły, y tak wspaniałe ich zamysły do Wyześliwienia Napro-
go byłyby nie skuteczne. Rozumiemy nie tajno bydzi tym
ze Najpięszszym Sasiadem z jaką gorliwością na Wszyst-
kich Sejmikach y Sejmach Ostatnich czyniono o Ubespie-
czeniu Wiary Prawowierney przeciwko podnieśionym Zamo-
chom, jaką jednomyślnością ponowione te Prawa, z ja-
kim Wkontentowaniem całego Narodu, Wojewodztw, Dier,
y Powiatow Są przyjęte. Mocney iestesmy wiary ze Nasi
wspot Obywatele pod temi widokami tym Ściśłym Obowiąza-
li sie przymierzem, a Za tym y my do Niego w tymże Celu
tężemy się. -

Przetłumaczenie po Polsku

Wszystko jest tak jak w oryginale
Ze jeh Pisma na Nieślupne Lubow y Kalwinow zawsty wy-
dane iedytly do Najpięszey Wszystkiej Rasy Carowej
co wyznać powno Pisma pod Tytułem iedytly ad capi-
tulum primum. Stajnosć jest wprawdzie aby majęć Ca-
rowa, na ktoroy Sędziachy przyjęli y pomocy wiele Rze-
cz-Pospolitey należą Sprawiedliwa y Supretna w tej mierze
praw, y Dziejow wiadomość. Niech raczy taskawie to Pismo
przyjąć =

myśle, pierwszy Skoncone nim była Kierka wydana
expositio Jurium ogłoszona, przyczyny nasze moc Joh. Niez
 Zwały, co rozumieć, y co Stanowie mamy Winzujemy
 sobie że rzecz mamy przed tą Najjaśniejszą Carową która
 doskonale Prawde, o faktach rozeznac umie y przychylna jest
 Łolsze.

Znamy Sasiadstwa Obowiązki, y potrzebe wzajemney
 sobie pomocy do utrzymywania praw, y Spokojności nie
 poruszoney, tak Lewogłowney iak Lewogłowney. Ani się
 Obawiamy od tej Najjaśniejszej Sasiadki Ładney gwałtowno
 ści y niesprawiedliwości, gdzie bowiem o Wiare idzie obawia
 się należy niepowściąłych Szkol bezpieczeństwa, y Pokoju
 Powojennego, y Upadku Samego Królestwa. Te bożwin
 zniebie wyborna Swia w Oczyszczeniu Naprey dobrocią Naj
 jasę Carowa, y Nowe na nas Tronowi Swemu, y Łestemu
 Narodowi Swemu włoży wdzięczności Obowiązki. Trwa
 w nas wielkich Czynności dla Oczyszczenia Naprey niesmier
 telna Piotra Wielkiego y N. Anny pamięć, mamy przed
 bezyma za Jego Staraniem y pośrednictwem zjednana,
 między Królem y Stanami poufalosc, Wiare Katolicką,
 w Swych Łachowana Świątobliwych prawach Najjaśnie
 zas Anny pomocą poruszony głoś wolnego nieporozumienia
 na Lechów Stanisława Leszczyńskiego utrzymamy y utwier
 dzimy Łostat. Najjaśniejszej Szerokości nad Cesarstwem
 Ruskim panującej Carowej Jęj mić nie dawno Najnie
 że Czyniliśmy Długocynienia, za Łachowana Królestwa
 Naprego Spokojność. Spodziewamy się Słuszejsza Jęj bydi
 Obowiązkanemi wdzięcznością, gdy nie uwierając na niestę
 szne rozniejących się znanymi w Wiare, prozby, nie dopuści,
 Ładnego w rzeczach Świątobliwych polityczney wolności niebespi
 czeństwa, y zła Stulecznicy y jasnie w przystępem Sasiadom
 naprzym

Naszym, Nasza dowodzić będziemy wiarę, że będąc szpet-
nie na Sumnieniach, y umyślach o prawdzie tej wiary
przekonanemi iey utrzymywania pragniemy, Ktoż może
komu dochować Wiary, któryby prawowierną wiarę o
Jey Świętości będąc przekonany poruszać, y nępać dopu-
szczał.

Żeby cały Świat o dobroci y Sprawiedliwości Naszey opma-
wy był uwiadomiony, Należy Nam pokazać że Nakońco
ne przeciwnikom Naszych wstąpię Rypłtey Wolności, zma-
wa posiadającego y z praw przyczyny nie nie wazę do Otrzy-
mania czego nie prosię iwi od Nas, ale wymagają, Sprze-
ciwici się temu wstąpię z Swoy ustawy Wolność, Sprzeciwia-
ją się nie słuszności prawa posiadającego, Sprzeciwiają się
Prawa Fundamentalne. —

Własna Rypłtey Wolność od Szkodliwocy daleka jest bardzo
rozumności. Także jest Rypłta, w której wolno by było ka-
żdemu wstąpię Swoy Syc wymyślności, Zadnego tak dzi-
kiego niemożę Narodu, gdzieby tak nie rozstropne były
Prawa. — Czyliż byta albo bydi mwie Wolność, a raczej
rozwiązłość Obyczajow pod Jmieniem wstąpię Wolności
Najwolniejszy pozwolona Krajom już rozwiązłość
Wiar do Wolności Rypłtey nie należy. Ktoż zdrowych Ocu
nie widzi że Cwiczeniafi w Obyczajach na Zdaniach y
Naukach Wiary, jak na fundamentach Swoich Zasa-
dą się a iereli każdemu rozumienia o Wierze rozwią-
złość będąc pozwolona, rozwiązłość Obyczajow a Jatym
koniecznie rozwiązłość nieprawości nastąpi, y pomno-
żona będzie. —

Ustawione, jasne, wypustkie Krolestw, wolney Rypłtey
upadku przyczyny dowodzą, przyczyny, jak do Wolności
Krolestw Rypłtych y miast, na których Jch Łatoci y Ordoba za-
sadza się

Zasada się Należy iedność wiary Nie do jeh upadku
 przedcy Niepomaga, jak Niezgody, Zamiepania, bunt, y
 domowe Wojny, Rozność Wiar, Borkie y Ludzkie Depce
 y gwatai Luchwale prawa, y Świętokradzkim Sposobem
 z powinnego swym prawom wytęsza postępienstwa.
 Te iest wtajem rozności w Wierze potomstwo, Iadną bo-
 wiem Ludzie nie zapalecia się więcej gorliwością, jak
 wiary, ta jeh wypstkich myślom, Stowom, y czyn-
 kom rozkazuje, ta umysły do różnych pobudza y nachyla
 postępku: —

Oprzeraiąc pierwpych wiekow Historje jak wielkie-
 mi seismony był nieprześlwiwami Egipt od Arianow
 wschodnie Kraje od Marckeyczykow, y Donatystow, Afry-
 ka od monotelistow, y Juanomachow, Grecya od Nowacya-
 now, blizpe Czapow teraniępych o skutkach rozwiazto-
 ści rozumienia o Wierze dostatecznie naszczaić. Wypstkie
 Królestwa. Rzytlo, miasta, w których rozwiaztości różnych
 Wiar panowata, poty nieprześlwiw Niezgodami y domowe-
 mi rozparzani, bywały zabójstwami potopina niebyła u-
 gruntowane Wiera. — Świadezy Francya z tej przyczyny
 Dwoch setna^{letnia} wojna, wewnątrzniemi, Krowawemi dostrzeżeni-
 amami, które wypędzone z Królestwa Odoszczepienstwa,
 przywraca katolickiej wiary Łatwie tylko uspokoiły.
 Świadezy Anglia, pokazująca dla bezbojnych Nauk o-
 krutną, Sane, Króla Okrutnie z Królestwa, y życia wyrutego
 wstręł iest Nawet to Łobie przypominac, jakie Niemieckie
 dwie można wierzyć, jakie Zamiepania, jakie bunt, ja-
 kie Zabójstwa do niebezpieczeństwa ostatniego Zniszczenia
 przyprowadziły. Węgry, Szwecia, Dania, Norwegia, pra-
 wowierną Wiarę wraz z Wolnością utraciły, z kąd można po-
 znać, jak wiele do rozwiązterci Obyczajow pomaga różność
 Idan =

Idan, Okoto wiary, Czysto Lud Lepotyck Obcyajow, na-
Naypodleyfych Ludzi Szewcow, Krawcow, y innych podob-
nych podniecienia y opowiewania na Katolikow, Swoych
Wspotobywatelow, Swoych wtasnych Panow Zwylt brzo pod
nosie krotko wyrazam Co iest wypytkim wiadom die po
karania ztąd Rzpłty Niebezpieczeństwo. Nie moinez ie
dnak Zamilzei Okrucienstwa Ludu w Niemzech, ktore
w Roku 1525. Aby wolnicy Nauki Luterskie przyieto, we-
dług Swiadcetwa Napego Bielskiego na kar. 158. buntowniczym
przeciwko Swoym Panom powstali Umystem, y Onych po-
zabijali. Tenze goiny wiary Swiadek powiada na Kar. 518
Ze ieden Szwiec Huns Von Leyden Wodz y. nauczyciel Nowo-
kzereńcow, Miasto Munster Swemu Biskupowi y wielu
Opiadtosci gwałtem odebrał. Ani moinez Zamilzei o Za-
palczywości Obywatelow Miasta Rygi w hurslandyi, którzy
Czarzycami wzgarniępy Wyrokami, pod ktorych Panowa-
niem na ten Czas Zostawali na krotkie przepowiadanie
Andrieja Knoplen z Pomeranii wygnanego, y Sylwestru
Tyzjula, megiela, Katolicka Opuszcizory Wiare Naysmiętsze
gwateili mezy, Xięzy biezami z Miasta wypędzili a potym
na upilne Swego Walecznego. Obrońce Karola Stefana ledwo
iedem dla Katolickiego Nabozenstwa pozwolili Kosciot. Ale pa-
mięć domowych dowodow okropne tego podania przyktady,
twierdza Dzieje nape o buncie w Gdanisku od Lutrow pre-
ciwko Katolickicy Wierni z wzgardą Zygmunta I. na ten
Czas Króla, y Rzpłty wznieconym. Mówi Nape Wapowski
na Karze 591. Naywiększa miasta Krolawskiego zcie podla
y berom. bezboisnie przyieto Odszczepienstwo Rada dwa
dnia Zapalczywości Ludu Zastawiała się na Ostatek Zwycięzcy
rozpuszczney Wstąpił wielofci y poprostat. Lidny przewarany
nowa. Naypodleyfzy 4 z Ludu do Rady wybrali, Pijarscy
mięyskiego

Miyskiego Przeydentem postanowili, Kościoty y Klusoty
 Zgwałtily, poswiecone Sprzety Pestowe, Stole, Srebrne, y
 inne drugie Zabrali, y do tak wielkiego gmyszli Szakni-
 stwa, ze z Kielichow pili t nli, y Patyn do Stotow Wzywa-
 li, Wypytke rzeczy Swiete byty u nich w Naktasaniu
 Musial wiye Lygmunt Rady, pnie ornope, mocy, y po-
 mocy Xiążet Siestrenicow Swoich Pomeranskiego y Re-
 giomontanskiego, do wstrzymania tego buntu, y ukarania
 ta wielkich win. Zamierzam więcej, alboz nie widzie-
 my ze w Gdańsku Akatolicy Osiagnęli ze tak wiele dzie-
 lictwo obrządkow Katolickich, Wypytke Urzędy moca,
 trymania, posiadania Kościoty, a wprzegolnosci Kosciot
 Panny Maryi, w nich publicznie swoje Sprawucia Na-
 boremstwa, a tytko odprawucia sie Katolickie przeciwko
 tak wielu Wyrokom, Seymowych, Relacyjnych, y Apsej-
 serskich Dekretow, y Samych praw, widziat naprawiek
 Obrzydliwa Torunianow nieprawosci Zuchwale popietno-
 ny, y broniony. tak dalece ze dla prawagi y bezpieczeń-
 stwa Sędzi y Sędziow, dla Styrnego Ukarania Woyshu
 uypwaci trzeba byti. Co bylo doskonale od Catey Rypitley
 zgodnie na Synie 1724. opatmono. Wszystkie Krole-
 stwa, Rypitte, y miasta, przezornie tey tytko panowaci po-
 zwalaci Wiern, o ktorey prawdziwie sa przekonanemi ni-
 gdzie nie ista Styrana, ktorey od Nas Akatolicy Zgadzaci
 wiar wolnosci. Dwie lewan Stawne sa Rypitte, wenecka,
 Genueńska. nie w nich Surowicy nie mieszneziaci, jak
 jednosci wiar, w Samey Hollandyi gdzie roinosci wiar
 publicznie jest pozwolona, Sami tytko idonak Akatolicy
 do Wypytchich Urzędow Naleza y składaci Najwyzsza Rade.

Kopia Listu jużmā Pana Czackiego Podczaszego.

Woron =

Koroniegi Lisany do Jw^o jmei Pana Wojewody
Krakowskiego z 4° Julij 1767 Anno.

Co się stało w Radomiu, mam z ogłoszu z Konfederacya
Stanetu według Litewskiej, Wypisy z Salwami nie
się podpisać, Ocalenia Świętej Wiary, y z Manifestem
tego Wypiskiego ięzorem ni mam Ścielihs Co Jowmśan
Dobrodziey miał racz mi oznaymie Salwy na Konstytu
cyach nie nie warte bydi Inam, Manifest z Konfедера
cyą nie można polegać Zastawiając się za Dysydentu
mi podnapi Konfederacyą, a manifest ma bydi dla u
calenia Wiary Prawowierney. Ja do tego Dieta tężę
się nie będę z Azardem Życia y Fortuny, ale prosić Bo
ga aby pomoc Świętą swoją zesłał, To Konfederacya
w Warszawie nazywaia Dysidento Catholica sub Prote
ctorum Dissidentium. Przewidziatem że niektóre uc
zy były Pretextem niektóre Mniścicy Wąży będą odmie
nione a Największa to jest Wiara, a ztąd y Wolności
będą porupione. Zostając Etc. ~

Kopia Listu do Jw^o jmei Pana Seduchowskiego Staro
sty Włodzimierskiego z 4. Julij 1767 Anno. ~

W tym momencie jak miałem honor odebrać List od
Jowmśana Krotho dla Kompromissu który z Liwisty Sa
de między Jme PP. Wolańskim Starostą Nowosielskim
a Jme P. Prusimowskim Skarbnikiem Kijowskim z po
winnym Uzasnowaniem Odpisuję.

Dwie tylko pomyslane mam Wiadomości w posteręcach
publicznych, o zdrowieniu Xęcia Jmei Biskupa Krakow
skiego, którego gorliwość przy catości Wiary S. Wielu
Zarbi =

Zarliwość utrzymać może, y że Jmć Pan Nuchmistrz
 Litewski iednie w Poselstwie do Najjaśnieyszej Carowej
 Jmci, ktora, zle Informowana, uwiadomi ze Dyssydencii
 w Wierze nie maia, oprocz besprzecznictwa Osob y Fortun,
 tudzież ufu non jure daw. y postawionych Iborow u ma
 stach Krolowskich Konfederacya z Lakazaniem Nowych
 Stawienia, Laidnym Prawem Przywilejow powołanych
 ktorych na Nas wymagaja, a je bezprawnie posiadaję
 tak wielkie gwałty Wierze Swiętej Katolickiej, Kosciołom,
 Duchowienstwu czynili, tak wiele buntow przeciwko Ko
 łom y Rzytelcy podnogli, jnierz co choc by mieli jakowe
 Przywileja, jak sama Najjaśnieysza Carowa sly mę
 wyrzeka w Swoy Expozycyi, tracić by powinni, ktore y
 Panuiacey Wierze są szkodliwe, iako Szwecy, Dania, y
 inne Narody Szwem nas jnierzają przykladami, ktore
 Żywicy y mienicy mowia, y Wolności są niebezpieczne.
 ktora nie może być zachowana, tylko dobra i dobrowo
 harmonia, y Zgodą Obywatelow, a tu być nie może,
 gdyby roznosz wiara ktora jest Najmocniejszy do Nie
 zgod, nienawisci y domowych wojen podnieść, rozniat
 zelania y Umysty ~

Ze Jmć Pan Gar odjechał był, nie by złego nie było,
 niechby cały Swiat poznat, Ze katolicy Wolney Nicwoli,
 jako niebezpiecznostwo Wiary Napey, y Najjaś. Carowa
 Jmć dobrze dla Nas chce jako w Swoych laskawych orowid
 co się namyślałach nie tylko by nie wymagała szkodliwo
 ści Wierze Napey tego nawet Zwycięzy nad podbitami nie
 wyciągają Narodami, ale pochwalita by była Napey gorliwość.

Leż Łobazem co się stanie z Odyskaniem pretendowa
 nym Wolności, ktora przy roznosci wiara trwać nigdy nie
 może, y Bóg opuszczony y Zaniedbany nas opuści y Za
 niedba-

y Zaniedba, y Fron y wolność na ruinach wiary zafas-
dzone prędko niszczą y upadają. —

Ja ten manifest y kroki przewidywałem, rozumiem, y
dla tego y o wiary, Twisty, y o Ojczyznę bardzo się boję, a
by nie było gorzej lekarstwo od choroby. Pokazane postu-
szeństwo aż do Wzruszenia Wiary, nie umniępszy ale roz-
ciągnie rozkazy. w Warszawie łatwo przynimo przypomina-
jąc dzieje y monitory, a terazniępsze dzieła nie można
inaczej konkludować, tylko w zamysłano, do skutku z
pokryciem. Jech Imazy przychodzi. Nie uchronny jest Upa-
dek iereli go Sama Borka Nie odwróci Wpęchomości.
Co do mnie należy Obratem. Sobie sposób Największej ta-
twości Hościota w przesławianiu swym prawowiernym
chronić się Męczeństwa ile można, ale nie kładzie y ofiar
nie czynić batwanom, choćby z Strata Życia, Siedzieć be-
dę Spokojnie, ale najmniey nie gnydam y pisać się nie
będę do tych niebezpieczeństw. Rygor Nieprzyjaciela u-
znany może być przyrównany do banicy wiecznej, a
choćbym w samej rzeczy był przymuszony do wygnania, z
matym Zalem z tej Ojczyzny wyjde, która cierpieć nie może
Utrzymujących wiary prawowiernej, Ciępyć mnie będą Po-
ganow przykudy dobrze siocy Ojczyznę zasłużonych
ze niewinne Twoje wygnania Dobry, swię wola y swia-
dectwem Sumnienia liżyli. Nie mi moc największa
wziąć nie może, czego od Boga nie mam, poczętkiem moim
jest Bóg, niech będzie całej wieczności końcem, — A kiedy
Suppliku Dysydentow karano w pisać w Konfederacya, za-
co nie wpisano odpowiedzi, wiele rzeczy oprócz tego mi się
nie zdać, ale czy mi niepozwała wstrzymać się. —

Był tu u mnie Plenipotent Jęzowiec Pana mowilem mu-
ze w czasie tym po wypadku Limicie z Limstowa y Umowieniu

157
się na Kommissyę nie należało — drogi zakopywać, y Mo-
witan, iako y teraz — wyrażam że Jasnie Wielmożny Pan
czyn jak widisz większe swoje niebezpieczeństwa, które mnie
wiernie do niego przywiązane go kontentować zawsze będzie, ale
mi się skarżył ImP. Plinipotent, że ImP. Korzeniowski dy-
dukt prowadził, odpowiedziałem, że jest lepiej dla Jasnie
Wielmożnego Pana, bo będzie pewniej zkasowany, ale się
zadit tenże ImP. Plinipotent. że ImP. Korzeniowski nie do-
puszcza na mapyie księci Miłatyna, y że osobnego chę-
ci Geometra u siebie dui będącemu ImP. Korzeniowskiemu
perswadowałem, na pierwsze żeby porzucił Miłatyn, Na-
ukotycki szli na mapę, na drugie niechciał rezwolnić, iż
daje swego Geometra, y ostatecznym to ImP. Łaskowski-
mu, radząc aby tego niebronil, ponieważ tak nakazał Dekret
Kondesentyoralny, Manifest ImPana Czarneckiego, dla tego
jest uzgumony, aby nieurać talentu onera kłose ImP. Gd-
kowski pisał, oco jest porwany do ziemstwa, y na przyszłych
rokach byłoby, była sprawa gdyby im wola ImPana Majora
stojącego w Łucku, nieprzeszkodziła, zdać mi się być pewne
chcieliby prawa ImPana Gutowskiego, Ja też praez dla w-
dugi Jasnie Wielmożnego Pana podzielnem się, ale będę kontent, gdy
mnie uwolnią obciążonego domowymi interesami a najwięcej
smutkiem.

Bądź Jasnie Wielmożny Pan zdrow y nakażdym miejscu
Łaskawy, bo Ja zawsze y wszędzie jestem zniepokojonym przy-
wiązaniem y uszanowaniem.

Tako z zupełną wielkim ImPana Dobrochcieja Sentymentom
doskonalej Jego pryncypałości y wspaniałej o całość wiary y Cy-
rzyzny gorliwości ufności iśdając, y tak niektóre w tych za-
witych okolicznościach, miłe mam honor przytoczyć myśli u
bole-

ubolewać nad iakowaz robotaz, a do niej przypisywać się y wi-
dzieć z niej szkodliwe skutki zdaje mi się być nieprzyzwoitością,
zdanie jest Kościół, że najmniejszego dobrowolnie nie trzeba się
dopuszczać grzechu, choćby tym sposobem wrzucić Paganie Od-
szerepiency, niewierni, y grzesznicy mieli nawrócić, dawne pny
stewie Politykow, non solit facienda mala ut evocant bona
zarazone drzewo zty cwc wydać, zmetnych zrodet czyste nie-
wypytujących wody, ztety roboty niemożna się spodziewać przyt-
kow, wktore wielu tym wpłyneli Sposobem, a teraz piomke pie-
wauz Cuchaz y tancuaz jak zagrauz, na pierwszey Sessyi w Ka-
domiu wielki był o wiare rozruch, ale iak postraszyl Imx. Gar-
ad X. Repnina, że wyjedzie, podpisali konfederacyaz, z Salwami, za
pozwoleniem onego, y manifest uczyniony ktorego kopiez posyłam,
za Ukazem podobno poydez konferencye z dysydentami, y seym
niemasz radzić przytomnością, Swiez, a Strez Boze zezwole-
niem te przeciwko Kościółowi y Oczyszczynie bezbożność utwierdzać
gdy niemożna przeszkodzić przynajmniej oddali się a comp-
tate fatti. Tak wielu ludzi wielkich weszto wte robotę, wiado-
me są praw dziekiernych y dzieciw Oczyszczonych iakotez nie-
szerepiących w innych nawiedach przykladu, tudzież nay-
nieszczęśliwszych dla S. Wiary y Oczyszczyny skutkow, wiele
jest wtey mierze doskonałych Uwag wydanych, iu com rozum-
niał pisalem, y jeszcze a rozumieć będe napiszę pewnie iu
zeli niewskazać, y iabym nie niewskazał, tylkobym grze-
chu był uszczetkiem, wiedząc szkodliwość onę y nieszcze-
śliwe skutki, iużli seym będzie trójogrodzinny niemy niepotrzeb-
ny jest poselstwo y podobną niebędaz wybierani na ltekyi, o-
bowiazowani do reuszow, od manifestu na Konwokacyi uczynio-
nych, pod utratę Activitatis staly się przeciw to uczyniono
a się podobate, niemożna inaczey tylko równie obawiać się
y cuszem gdy wrzucić zezwolesz Obywateli przez podpis y

przy-

y przytapienia: kto Sprawie, kto odmienić, co Sprawie
 Poselstwo mogą mniemyć. Oto żeby do rad tych nie wcho-
 dzić, których Aeh gdyby można nie słyszeć a wy pada-
 łybych nie uchronnie nie widzieć. Skutkow? Ale Strajpa-
 za Nieprzyjaciela Ocyrym. Uznac y wygnac, y ta Su-
 rowosc nie Zwroci Mnie z Mojej Statosci mito mi be-
 dzie zły wychodnie Ocyrym który jest Nieprzyjacielem
 gorliwy o Catosć Wiary. Swięty to mnie boli co się dzie-
 ie, mniey dbam o to co się zemną Stanie, Inopli Poga-
 nie. Mniey Swęcy Ocyrymie dobre Zastuzeni Swę wygna-
 nia y Smierć przez fałszywe dokonane, Cięższe się dobra
 Swięta Wola, y Swiadectwem Swęgo Sumnienia, że chce
 mieć w Życiu y przy śmierci Nadgrody mniey mający w
 swę Ocyrymie zastug, Zbywato mi na Okazyach, Ale
 nigdy na Schron, y wygnanie Chętnie przyjmę y utratę
 fortuny, y Życia ponieść, Wpyska mam od Boga, Wpy-
 sku mu Ofiarować powinieniem a do tej roboty według
 rozumienia Mejo Szkodliwej Nosiostowi y Ocyrymie nie
 przysłapie. Będzie widział świat, będzie widziata
 potomność dla czego kto Ciępiat, y co Czynit. Tereli
 przeciwie wielu się wstrzyma od Utwierdzenia tej roboty,
 more tak Upaść, jak Dieta Konfederacyi, inaczej
 trwać będzie. Bog zaniedbany nie da pomocy, Crea-
 vi ter, sine te, Salvare te, non possum sine te, Ani Checcyś
 tonażę Nikt ratować nie będzie. -- Książę Biskup Kra-
 kowski Chwata Bogu Zdrowy, wielkaby było przy
 Stracie Życia Jego Szkoda, pewny iestem że Starey Swę
 nie odmieni gorliwości. O Deklaracyi Prymasowskiej
 wiadomy iestem. To dobrze że Kuchmistrz Litewski
 jedzie w Poselstwie do Moskwy, Boga się boi, y do-
 bre rozumie, lubo wątpię żeby co wskurał dla Opisu.

Konfede=

Konfederacyi Na tej Konferencyi z Panem Garem
nawicy sie dystygnował Starosta Oświęcimski, w War-
szawie Ładney nie będzie trudności, to sie Nieszczęśli-
wie dokonywa, co w Skrytych Zaleceniach w vormo-
wach publicznych y monitorach Zawierato sie.
List Jwme Pana Dobrodzieja Spalitem, Stateczney
Iego Łasce y protekcyi oddaję ję Zostaie Znayętlę-
pym Upanowaniem. ~

Kopia Listu jednakoż pisanego do Jme Pana
Barbara Chorygo Siważkiego zakaż do
Jme Pana Horaina Podwojewodzkiego Wileńskiego
za Wilno pod Allegoryą, że sie pisac nie będą na
Konfederacyi, Chęcych wiedziec moie myśli, pisa-
nego 8^{go} Julij. Oznaymuie że jępere Szchody Łe-
dnei w Dobrach niemam.

Iżeratem na Chorobę, jednak nie używatem ani używai
będę goręego od Choroby Lekarstwa, wicy Czas y Oko-
liczności pisac nie pozwalaię. Co do Broby moiej ięstem
Zupetnie Zdrowy, ale wole nawicy y nayniebezpiecz-
niey Chorowai, jak tego używai lekarstwa. Zostaie
Zprawdziwym powazieniem. ~

Kopia Listu do Jw Jme Nidra Biskupa Łuckiego
Dzie 15. Junij 1767 Anno pisanego.

Jm troskliwy bytem wiadomości od Jwme Pana
Dobrodzieja; tym wicy cieple sie odebrana o bytności
Iego z Chotiarowa do Torcyjna na Porych matoby co
byto z drogi, a przeciez Zasmucona, zwielu Okoliczno-
ści wrona, Jwa Barczak, Księżka y Uweselitbys Jw
Pan =

Juwieć Pan Dobrodziey Kaidego czasu y momentu
Sreśliwość dla mnie będzie witai y adorowai.

Co Niazre Biskup Krikowski o tym dziele napisat
w Liscie do Juwmeć Pana Dobrodzieja pisanym. Ja po
twierdzam ze nie Luter, nie Kalwin, ale Sam Lucyper
do dawadi' musiat mysl, Forunskie Stuchie lubo gme
ciwko prawom lepsze jest chieto, bo za Wiare, która wy
znaie. Ja tego Nauczyciela nieches, ani bede chwi by
z utrata fortuny y Lycia mego Uerniem. - Kopia Listu
Imci' Pana Kuchmistra Lituwskiego do Juwmeć Pana
Dobrodzieja pisanego byta mi przed chwila Niedziela
wiadoma, musiat byci wielu Komunikowana przez
Kopie, Ja swcy gorliwosci ani przed Bogiem ani przed
Swiatem wstydzic sie nie bede, o Wzroscie Jey po tak
wielu Nawalnoscach niewiem jeslim Stasanne mogt
byci Oskarzeny. Ja gdyby w Wzrostach trwata, nie
stadoic u'ly na Narod tego Stasannego u'ly Wzrostu
Niewole Jarzma, Tatwosc y Ozięblosc w Wierze do tego
Nay okropniejszego Uciemnienia iest przyczyna, Niech
by Szesciu Marpathow robito, poznano by w Cudzych Na
rodach y wdaiacych sie, y na Czynnosci y Losy napre re=
szere Zapatruiaacych sie jaka y przez kogo iest robota.

Takie utoznienie Kraju, a gdyby za dopuszczeniem Boskim
moc nad Wiara, y Sprawiedliwoscia, triumfowata, ta by
trwata, byci nie mogta, y Swiadectwo Sumnienia lepszy
toby, Nie mogac pieszchodci nie pomaglsimy. -

Prozny Pretext wytargowania rzeczy przytecznych, w
kolwiek wiacey pozwalai, iest to wypostko tracie, bun=
townicze Kroki pozwolone pmyktadem beda do nasla
dowania, Zadne Prawo nie iest mvene w Okolicznosciach
Religij, gdy moc pomaga Ozięblosc dodaci Smiatosci,
wpredtpry =

wprętszy w jawno trzeba go ciągnąć. Niałem ja po
wieziony z dobrymi myślami ten Stos, Oczym opowiem
y dowody pokazi, Ale nigdy Wysokich Władz nie Ła
dam, y jek tylko potrzeba Rzpltey przymuszony
nie przyiąłbym, Pierwoprz moia Kondycya była ubez
pieczenia w dawnych Prawach Wiary Świętej, y iak
ten pretekst z postępkami można zgodzić, gdy niewia
domość rzeczy lub bojaźnia podpisujących się Obywat
low Stawy. były wymazowane, Po tem od Sejmku
Chrześciana bydl dla Religij Łatwości y Swoim kosztem, kto
wego Najchwalebniejszy byłby ten wydatek, ale z tego
Dzieta nie mogłem się podić, Wolalbym umrzeć iak
mowie według wyrażenia tego Dzieta, Jnaczy zaś
mowie jak Dzieta opisujące wskazuje niewiem iak
by się to zgodziło. — Konfederacya jako marny z powat
wczorajszey pod Warszawę Ultimis zmieniła się, do kto
rey Król z Familią, Jurysdykcyami Swoimi y Obowiąza
niami przystąpi, Łata Konfederacya Niereprezentowa
na, y Sądów nie pozwala, Obserwacyi mieć będzie
honor mowie z jw. w. m. Panem Dobrodziejem, Konfede
racya, Uniwersat, Manifest Łatrymatem dla przepi
sania, Listy od Sytem, Sztanisław eptow moia pod
Pasterkie Błogosławieństwo Łatow y najgłębzym Umiano
waniem. —

Kopia Listu do J. W. X. m. Biskupa Krakowskie
go dia 15. Julij 1767 Anno piątego —

Dnia dzisiejszego dopiero J. W. X. m. Biskup Łu
ki nie mogący w tych dniach swoją mić uprzedzić
był, aż w następującym tygodniu, Oczekaj List
od J. W. X. m. Dobrodzieja do mnie piąty, który zgł
to him

z głębokim powinnym odebraniem Uprawnieniem, y
 wiadomości niekłówe Sekretu potrzebnące nie będą niko-
 mu objawione. — Okropne Tragedye Radomskie po-
 kazują, nie ostrożność w dających się w robotę, przyzwu-
 czeń do postępuństwa Nayniecierpliwym Wyrokom, u
 prądzie, niektórych porozy w dania się aby bez nich
 gorzej nieczyniono, gdy co kara Wpływy mępa czyni,
 w przystosy się w Jazmo trzeba go odzwiać, z którego
 zaplanego na Sygnie Konwojacji Wydzignąć nie by-
 to nad te, pechniępcy Okazy, którzy iwi Lawojowa-
 ni y Zwycięzeni Smiele by Wzięć mogli, y wrywali,
 przy tej y Zwycięzić pożądana y bydi Zwycięzonym
 Chwałę. by przyzyna Wpływu Jmnie ustępować
 byty przyezyna, Nawet publicznych Swobod y wol-
 ności, które w tym Zamiespaniu wpędzić y Lawpre Szko-
 dliwym trwać nie mogą, pragnątem odebrana od
 Pradkow moich, Dzieciom y Potomkom moim do
 sławie Narodową Wolność Polityczną, która tylko do-
 lat y do czepności się ciąga, ale wolalbym Jm wol-
 ność Dusz zostawić, abym mogt bydi pewnym, że
 temi podekhlbiającemi Zmysłom uwiktane nie będą
 błądami. — Manifest ten y Salwy nie ochronią od
 przygotowancy Izuby, iak czynić y mówić przeciwko
 temu do czego naywiecey Zwiazek y Onego Opisanie
 Stoją. do Postawie Naygerliws y Najlepsiej: to-
 zniysy się Znaniy Laska by mogli, gdy sielo ich
 wysytaiące w przeciwnych jest Lawarte terminach.
 Lascz było Nasli wai Stuckiego y Jorunskiego Bie-
 nie posytaiące Postow do Katolickich Panow, y też sa-
 me tak przeciwn. nie tylko Cyrystym ale i wro-
 dom Stwierdza. — Wyrytatem w tychże Listach
 Laska =

Laskawe JO wapię Aicy mui Dobrodzieja Osoby moiej
gwarantowanie, dla mnie Stawa jest w Jęgo wstępować sta-
dy, przykładać nasładować, y z wielkimi Jęgo tawry-
sie Sentymentami, jakoz pierwszy Fortune y Życie utra-
cieć wolę, Jęsk Najmniejszym Zezwoleniem do tych
przychylić się robot, wolę nie być Postem, iak tę-
funkcyi dostępować przez weyście do nich, Wygnanie
mnie z nich, y tędy tędy cyryny wychodzić będą,
która za Zarliwość o lutość Wiary Świętej wypędra-
y mi nie dać nie mogłaby być z rozstąpić.

Wojna Listu do Jmci Aicy Biskupa Łuckiego
Dzie 17 Julij 1767. Anno pisanego —

List do mnie pisany Aicy Jmci Biskupa Krakow-
skiego Latwymany na Porcie w Włodzimieru dnia mi
przytany mam honor komunikować Jęwemu Panu
Dobrodziejowi twierdzić Akcesya, o Odestanie tego wpust-
kiego prope Najuniżenie, Konfederacya tak Żwa-
wie Dyssydentów. Łędanie popiera roboty Toruńskie
y Stuckie Prawami Narodów y Cyrysystemi zakazane
Approbuic, Supplik bezbożna podana, na Seymie
Jęgrupować karę, Za prawidło bierze Jęterefowanie
Najcięższyj Carowcy Jęly mui. Inajmnych wystatu
Postów zdrażkerynieniem, nie odmienić z pisanie projektu
nie mogła. Ziemi Drohickiej Konfederacya, karano od-
mienić, że Dyssydentów Łędanie nie popierata, po wo-
jewodztwach wymazywano, mało Łęwpe Salwy Con-
tra Dyssidentes Traktatu 1716. y Konstytucy warace?
Co weyście y Radei pomoże, gdy moc dać prawa, nie
kary pisanie racy. Gdzie w Kadoniu godno
Smiechu =

śmiechu, Strachu y przymuszenie pokaszujące, przez po-
 stawienie 200. Ludzi y Armatek dowodzi y ostrzega, że
 w kaze Czynić trzeba, już tak wiele jest rozpisanych
 ulug, że nie wiem czyby więcej przydać można, wey-
 ścię w Jarmu poiąca do nopenia go, — Choc się sam
 zastanę, nie pomogł bym, Nie mażę żadney nadziei
 poprawy, a Niech Jmie moje w tej Niebezpieczney
 y Oupem wcale szkodliwej prawowierney Wiernie
 nie znajdzie się robocie, Choćbym nie był Postem, lu-
 bo tego y w tym — rade rygoru nie czytam, W sercu tym
 powrem wiele odemnie Osuszczych, gdy będzie
 moina — ochronia, — Ja choć z daleka myśli moje pod
 Idariz Jch poddawaić będę. Proiny ten jest proin
 w tym ⁶ dziele Splanowanie Duchowienstwa, pierw-
 siej pomyślnie niemu — Dysponentow wyzka Jacy
 na się czerie natracą, Nacofie przyda myśli
 powas do Charakteru, że Wysey Licytli iedy byto wie-
 cy świadkow dopotrącają się Niebezpiecznie Śant-
 how. — Mam fortune y Zycie od Boga, Ofiarowaić ie
 nie tylko Chętnie mu powinienem, ale będę miał za
 honor mu ie ofiarowaić, Abym do Zniezczenia wiary
 prawowierney nie przystąpił, Ite, jest indygnie wrocy
 sie Cezony, gdy iey bronić nie mogę, Poddanych
 kochaić powinienem y Zastanaić Jch od Zniezczenia, ale
 nie mogę milos poddanych moich Zuchodzie nie mo-
 że, abym dla Jch Zuchowania do Upierzbku prawowier-
 nej wiary z Szkodą onychże Dufz wieczną miał się sto-
 sować, Mam ja inny projekt Akcesu będę go Jwom
 Panu Dobrodziejowi Komunikowat, jasniey Dufze y
 Bogu tykaiące wyrażaiące, ale dla tych które wyra-
 żam Niebezpieczeństw y innych wianych przyznaję

przeciwnych politycznemu Stanowi w tej Konfederacyi Zawartych z Sprawiedliwych przyczyn, które opowiem pełne trwogi Strażnicy mam wstręty~

Kopia listu do J. W. A. M. Biskupa Krakowskiego
z 22. Julii 1767. A. pisanego.~

Chw

Chwalebne są zawsze Księstwu y Ojczyźnie przytoczone
J. W. A. M. Dobrodziejstwa, pragnę aby
y teraz były pomyslnie, ale więcej Życzę iako się spodzie
wam, podległość przydać powagi w rozkazywaniu
y wymaganie Słepego postępowstwa, Żeby inne były
Zamieszane Okoliczności, Radomskie dzieje mocno rzetelne
dawać świadectwa, co zyskały pełne Nieba Starania
J. W. A. M. Dobrodziejstwa y Rady oprować wiekopomney
która im należy Stawy, co wskurata wielu gorliwości,
Strażono, grożono, rozkazywano, nie y Litery
nie pozwolono odmienne, tylko według Opisanie Litew
skiej Koronny opisano iako jest opisane, Sam
J. W. A. M. Biskupa Krakowskiego
pisanym wyrażites, Chciates J. W. A. M. mieć in
nych Postaw do Cudzych Narodów, innych wystano,
Zapomniano o Poselstwach do Papieża, y Panów Katolickich,
y Stupnie, Ci by niemogli ani chcieli przeciwne
mu Swoy Wiernie Dietu dopomagać, podpisz Salwo
Traktatu 1712. Salvo, Institutionibus contra Dissidentes
wymagowano po niektórych Województwach Konfederacyi
Drobiała nie popierała Dissidentów kazano odmienne
Wyznać Dissidentów być ukazywano, ich Suppli
kę kazano w Konfederacyi wpisać, jak gdyby nie wie
diano o coci Skarzyli, jakie są prawa na nich, co im
poruwa=

[illegible]

Heia Mi Dobrodziey na tym Stojmie "Stojmie" i
nie mozesz y ja zycze nie zdołam tylko
Abyś J.W. Wapra Heia Mi Dobrodziey Setne y niezmi-
enne lata swemu Wzrostliwiony pomyslności
mi publicznemu najwzrostliwocy, aby za tego Pryma-
cyalną powagą, Religia prawowierna, Swobody,
wolności najze, Prerogatywy Stanu Sztanheckiego,
pokoy, y Sprawiedliwość nie porucone tak wielkie
mi Nawalnosiami y zalone jar maystacy, y naj-
besprawniey brzoły. Uzywam Stow Cyserona w Listie
do Plankusa gdy do Najwyższy dostojności w Rym-
skiej Rypitcy w podobnych wzrostliwych Obolimo-
ściach byt wynieiony, wyrównych. *Consul es designa-
tus, optima etate, Summa eloquentia, maxima Orbi-
tate* Reip: *Viror talium Incumbere per Deos Immorta-
les, in eam Curam et Cogitationem quae tibi Summa
Dignitatem et gloriam afferat Unas Autem est hoc
praesertim tempore, per tot Annos Reip. De vexata Reip:
bene gerenda cursus ad gloriam.* —

Responso Tui Pura Obsecro Polkornem
Włodzisławskiemu Lysceum abym si Pisat
gdy list z Familii wystąpi do Rymu
dla tego abym był listem dany 22 July 1767 13°

Ladonanie przykłada a tym wyżej był listy z me-
najbardziej, zaczęli y mocno Najpierwcy popierali
podobnie nie może do Lysceum je do tej roboty, który mi
tylko ganie ale wyklinam razem z Kosciołem jako
Kłopotem w Lysce cała Lysce wspaniały Kłopot
wygona. Ad Lysceum. Ad Lysceum y wady wspaniały
agdyz

a gdyby y tak byto wolalbym nie byci Postem, jak
 wniesi wte nayprzykryjsze Jarzmo, w które wpiedły
 trzeba go drwigai, nie wchodząc w przesztę konfe-
 deracyę. Zrobot mnicy iak terazniępa Szkodliwa,
 ale z przykrym y swęj trwałości. Nayszkodliwoszą, prze-
 ciw bytem Postem. Na ostatek wielu iest kto z tym
 porowem wepzi wte dieto, jeżeli Onych doskonatość y
 gorliwość niebzdrie ratować, ja bym niepotrafit rzuc-
 iot jupna upadku wiary y Oyczyzny, pyśma Sa-
 rozpierzona, kady tatwo kiedy zechce, y bzdrie mozt,
 potrafi bronie, ja zas nie chee Niebezpieczeństwa Abym
 w nim nie zginął. I owzem wte Szkaradne Dieto kto-
 re iest nayerarnieyszą wieku Napęgo Zmara, Rdru,
 Sumnienia, w Zgorzpieniu Poganom, Niewiernym
 y tymże Odszerepieniom, nie wniyde, prawdziwosy
 w Jwu Panem wyraził, *Ve illi Regno ubi malum
 omnes cognoscunt et bonum amplecti nemo audet*, y
 Owzem trzeba abysmy upadłe rzeczy przypwótemi dru-
 geli Sposobami, Aby nie powiedziano że w Catym Kro-
 lewie nie byto Catowika, któryby miał dobrą wol-
 utunku wiary prawowierney y Oyczyzny. Myśle-
 ja o Sposobach y znieść się z Jwu Panem Zechę, cobys-
 my czynić mogli, cyste przed Bogiem obrony Jego wa-
 sy mający Intencyę, które Cysto Bóg koronuje pomys-
 śli. Gdybyś my się do tego ^{temu} wita mieli ^{temu} tagi, kto-
 resmy ganili, y z Arzudem fortuny Niechcieli przysta-
 pić nokaralibysmy tylko Upanowanie Osoby miłości
 Swora, a Szereva, myśi y gorliwość. Wierze
 y Oycyznie powinna, wotaymy do Pana wystucha-
 ni, tylko Opużera, ufać, y
 znieść. *Ammyreymy Swadecio Summione Napęgo*
 bzdrie-

będzie Kontentować y Stawa dobra że nie mogąc me
szkodzie przynajmniej nie pomagaliśmy naszym sie
tęczyli. —

Kopia Listu do JW^o Jmci Pana Starosty
Sądeckiego, pisanego 22. Julij 1767. A^o

Zatrudnionym będąc przeszłego Tygodnia me Episto-
lę JW^o Jmci Panu na List Jego H^o Prezentis datowa-
ny nadgrudziem teraz, Konfederacya Koronna Uni-
wersał Tey Instrukcyi Konfederacyi Litwy trzey ubożs
Biskupow, y Zupetne Dziejow Nadomskich nad
temi już nie użychać, ale jeszcze trzeba, mam Epistolę
o przystanie Mow Postow doprasam się.

Wyznatem JW^o Jmci Panu y Skutkiem dowodem że
nie jest tworniejsze tego niepodobna. Leżąc
o to aby Leżąc o to aby Leżąc o to aby Leżąc o to aby
początki Opieki Wymyknoney Zamachow na Wiare
y Wolności iczeli nie z Tróda Konwokacyi y Konfede-
racyi Istalicy. Instruksyja. Cudziemiem Abysmy
nie byli mocnemi, A raczej aby król nie był mocny,
y żeby wolny Naród, Nam Samym niebezpieczna
jest. Zbytńia Królów wtądra ci Wolność bardzo Szawo
na Jest to zbyt. Obszerna Materya, ktorey listownie
nie można opisywać. Ale mi JW^o Jmci Panu przyzna-
cie że Leżąc niebezpiecznosc na Wiare y Wolność, Zbywa
na sposobny. Sprawiedliwosci y pieniądza, a
przez to Leżąc najprawdziwszą. Instruksyja. Cudziemiem
Abysmy. Cudziemiem. Cudziemiem y już mi Wyznates
Leżąc Wyznates przystąpi do Leżąc Leżąc
tow. Tutwości. —

Kopia =

nierzyczył sobie stać się tak wymagającym, od Wzrostkich piastów
wiedząc, etym deskenale ze iurta pro fide pro iustitia exiliata
metuit, ale ma już mieć III Pan Dobrzycki, co skuteczniey ery-
li ubelwaci, czyli wspieraci, czyli erui ciżkiści, czyli ratuaci, czyli
się przypatrywaci zginieniu, czyli temu zapobieżci, perualam ze
urzedrzy w Sarsine tuzba go chwycaci, ale ugrajne są słowa ha-
tana, non eadem causa respondent ultima punitis. Bog wzrost-
kam rządzi, ugrajasz III Pan Dobrzycki: ze wchodzących nich gości
waci ratuaci/ dobre jest zyczenie/ lecz Bog rozdzieli talenta, y iereli
za ieden strawny Sprawiedliwości niewinność, co się będzie działo
przed tronem Jego, co mogli ratuaci a niechcieli, ostrzegali
wielkiego diktora adinunciaci adjuuare, noluiti repulenti, a te
animam fratris tui / to ienym / a co gdy wzrostkich obrucim
nieciest te niebezpieczeństwo wdaci się ale jest obowiązkiem wdawszy
się wyrwaci, gdyby być inaczej niemożli, znasz Sarsine wielmoż-
ny Pan deskenale ze sieni non potest ut sint interest iura po-
cis interquos est bellum fidei, akto wie co nastąpić może, naosta-
tek zgaćram się z Sarsine wielmożnym Panem, ze dosyć jest nie
być przesładowanym nie wkonstruym summienu, niemo-
gąc przeszkodzić, ale wrodku całej Cyryzmy niewymowny
tego jest to błąd wzrostkich przewodzi, ia zaś przyrzekam ze
iassa lubere rawnie rzechę

Respons dany ie 24. Iulii. 1767. Anno.

Nauka, namu jest niegodziwością, ierze y stłakai nad
publizny strata, a nierabigaci Jey, iako ierze stłakai nad
robotę iakowę niebezpieczną y ciżrem naprzkodliwszą a
wchochii wnię, widu się oszukato y rakeruicę wejścia
do tej roboty, choć racyze nastąpiło przyczyny, gdy wry-
stko bez względów na Boga, na Wiarę I: na Cyryzme na

[illegible]

y saklinam obowiązek tym widnieć im więcej znajemy iestem
Cnot doskonałości y gorliwości Jasnie Wielmożnego Pana Nie trzeba
przepuszczać reguły publiczney y twórczości Summienia oraz byłby
y poderas samego sejmiku używania, bez czego by się Obujsie nie
mogło, a tymczasem rozważalibyśmy co potrzebniejszego, dla Obro
nia naysztawienniejszego sposobu, zaci się spieszyc postępiem
ktorego niepewna sumylności, iad być może wieczny a y por
neuy. xprzymuszenia potrzeby prawdy publiczney xproprowie
num. jakowym staci się może. Do doskonałości postętku y dobroci
Intencji y dobroci użytku należy iedno xdrugim xłożone ma
liwiec, wagę rozłożone niemając braciunka.

Respons na List M. Kuchmistyza Sita

znaczy mogą które mam do Jasnie Wielmożnego Pana Bratistku
przywiezania z uchwyci teraźniejszych dziejow moich xru
miał o moim przykrości xam xcauy od mojej niemiał wiadomości
przez gdy Jasnie Wielmożny Pan miał czasu pisania, trzeba
było komu stać pisanie domnie, Jam póżno ale xupelnie Dzia
jow Kuchmistrz miałem opisane, może się na drugi raz popra
wie bez zabrania siebie do potrzebniejszych sław xycia, xleci
a moim pisanie chęta w tej xmnępszej xupisac

Wyrażonych w listach moich dawniejszych myśli prze x
wszym xaproszeniem y powtórnym do uwarstacy niepojawiam,
co się stało już się odmianie niezmie, xaproszonym powtórnie
1. 1. 146 wac u niewchodnie propozycje, jakoby
upelnie wszystkie prawa x Lysydelantami używane były u
xpięznie, lubi one za zakazane schadzki xiazdy tym więcej
Spiski Torunski Stucki prawami naredu y cyzystemi, suro
wi tych praw wymagali. w dargi w chodzie, etc Przywileja
iest to uchwyci Im chaci pozwaleci, Iest to rozstrzaci Ich x

[illegible]

wyprowadzić ale go w wieńce pogrzebne, wchodzić w stosunki z
bety bez utieszczenia potrzebnego ratunku najmnieysze nac
pauwa Lysyidentom dawne porzolenie, wszystkich iupadek y
Stato wiary i. podzięnie, czyliż mogą być mocniejszy obruczk
pauw jak teraz były, czyliż raje Status wszystkich narodow tym
wscay wlnym niewiedzie, czyliż przyklady eulrych y domiurych
zmuchow niepoprzebity, czyliż niebyla raez wsparta miedzy
wielkiegi pucta, stalsz wszystkie wzety w okolicznosciach wiary
gdy nie pomagaj, nigdy się razem struktury nieobalają a
przynajmniej rzadko, puceli się ruynuia, niszczenia y upadają
Ani by się uciyla nie wkładai ten cieier najstraszniejszy ru
chtnie na narod bo go niewkładai na zwycięzonych p
a dudy go wciyla gwałtownie, niegłoby trwałości iako p
u rzeczy, gwałtownie niegł trwałe, y przy kilku iak Młmłan
wyprarsi naszych obywatelow pomocy chęby. najgorsze były po
stancowane ustawy łaciępnety były w misione, gdy by się były
tym puzorem wielu niewiedlo, kiedy była gotowa robota bez iac
nego pewnego pomyslnosci skutku najgorsze rle zawierająca, ra
coz się było do niestosownie, y naow te łagodne słowa wyszły te
ulożone trzela się starać aby były podpisane po wojnowotwach
oto tak do Petersburga postać, Generalu konferencya namer
być oimieniona, czyliż moina w uen nas najgorszy tykaięcych
bo ware. i. Cyryznie y zbawienie dusz naszych o. Łubrey depen
dowae Lysyrycy w tej mierze, należała podległość y konstytucy
gdyby najgorszy chtnie trzela bęcie przyjąć y rezwolii na nie
gdy bęcie w tym gabinecie ulżena, nielepier żeby sama moc nie
chęca na przyczyny warne, y prośby nasze uważai stanowila
y czerata gwałtownie, nie abysmy iay naszym z wstydem
narodowi do uniesienia pomagali. Nigdyby mi się nie zdawało
legacy wysłai do Xucia Kpnina od ktorego wyprosku Depu
dowae w takich okolicznosciach nieznosna byłaby Linaza, anibym
radził

[illegible]

dla mnie Intencye drichui, belato mnie to ze pierwsiy In-
nym tak mnie byly wiadome iako z Radomia kupa listu
Jasne Wielmoznego Pana de III Biskupa Luckiego pisanego w ci-
tych rękach belata mnie Informowata Lnam Ja mcy Bra-
cisrku, ze nikt rzeczy tej lepiej niepotrafil by interesu tej wagi
wymawowac y utrzymac iak M Pan, lecz wedlug predykcystow
wszacy zycze, iak sie spodziewam zaprowadze sie na Cysanie
Lwota y Killege, dla tego niespodziewajace sie pryncypalnosci w ne-
wach publicznych, ubolewam mocno nad przykreściami Jasne
Wielmoznego Pana ktore ztąd ponosi biedzie datby Bóg aby to
bylo fałszem a piers, prosie go bide y prosze abys Jasne Wilm-
ny Pan Roszke Ciwney przyniesi raczyt na Lnali ze ten stra-
sny kary Boskiej Potop, ustat y zinteresu Religij y Ocyzy-
my y zmitosci M. Pana, w ktorey mnie nikt nieprzewidyzy. Lycz:

*Kopia Listu de Wsini Pana Jagurskiego Chorazie-
go Welynskiego d. 1. Augusta 1767 lnu pisanego.*

Akep Swoy y M Imb? Woiwody Krakuskiego Im Pan Staro-
sta chlebycki mi pukarywat u krystynopulu, iest to wspania-
lych robota mysl, zaprzystanie onych nayuniznicy drichui, ale ia-
ko uterazniejszym nad to iak rozumieci, wypolerowanym uichu,
puzarlenie iakichelwick lub wszyskich Dysydentom przywile-
cie zgdanych nie ust. Uszerzethim J. wiary, tak ekspozycya, tak
robota Torunska y Stucka, take sli Katolicki rozumieci, me
wase, ze niktgo nieprzymuszacz do odstapienia wiary, tak zeau
mi sie, lul dosadniejszy zespumniem konstytucji przeciue by
sydentem czyni akapra, lul ich ucale nieczynici. To ust niemyl-
na, ze niktgo do akapra przypuszczac niebde, ale drichnosci czy-
niana, y mowienia trone maies na seymikach y seymie,
Ten byl puzer na laski odstapienia do reypow na Konwo-

[illegible]

chary. wszystko uprzedzić o brwignieniu podatku sposob, a
by generalne konfederacye przez posłów nowych prosila króla
i przedłożenie sejmu aż do powrotu posłów, do Petersburga
wyprekwionych magne, ale wespnie aby się udało żeby to
marszałek konfederacyi swym uniwersalem, Wicewojskowi re
mie, y powiaty obwiescił, gdy się nieśwa radze nagonolliw
szych posłów oberaci y tak naydokładniysze dawaci instruk
cyje.

Idac mi się przynajmniey zatrzymaci z. Ukra
pum trzy niedzieli mamy do Sejnikow, ia nādym pr
iektom prauie komunikowaci go uimwPanu będz y wiec
kem iego podam Idancom.

Kopia Listu do H. X. M. Biskupa kua
kowskiego is 1. Augusti pisanego.

Ya dawa Listy H. X. M. Dobrodzieja pierwszy datowany
15 elapsi kteron mi z utedimaria precederley puerac był o
stany, drugi H. z Jartakowa drizay przystany, mam he
ner zglębiam ustrawaniem wielkici teraz nateriy stawici be
dzi potumnie. przyteczne kosciclowi J. y Cyryznie inten
cyje H. X. M. Dobrodzieja prauowite sege chiti ualenia Keli
gij prau swobody wolności naszych Staranac wielko
y teraz H. X. M. Dobrodziey czynisz ofiarę zdrowia swo
go ustrawianego przykrościami y ustawicznę ciutęcię
naducierzenę wycierając do ustrawij na tysiączni
umartuwnia ktere ustrajna me iednemi niesprauiedliw
mi nieustrzymane względami zadawaci będzi swu
dopelniając ułożenia taki tatur y meone do tego pocy
niusz. Skapnie, rauerze była miya mysl sejmu tego
przeciągnięcie innę wtey niebezpiecznej chorobie tylko or
Bęga y czasu y niemożna się spudziwai Uhenia, żeby

ikaw był sam punkt negocjowania na żadnej
 ani na delegacji Marszałka i przez samotny wózek do
 katney skłótności jak wiara iść cudzej mocy podległości
 a prawie poddantwa. Że się by nieprzyzwoicieli. Re-
 sultatem Senatu rady i ostatniej Sejmice szlacheckiej Sejm do
 terminuale wymagają, rzekł konfederacji przeszły, daj
 my to aby dla uchronienia tak wielkich niebezpieczeństw
 i tego użyły dozwolonego sposobu czyli nie będzie odruca-
 ny, jak najprawdopodobniej zjednania i prosby u Króla i
 będzie w rozpatrzone blachę, niezachęcając wielkiej erasie, który
 in może upłynęło, a tym czasem mającej postawie takowe
 instrukcje namogły mieć innych przyszłych księstw
 i Cezarynie projektów, mnie się zdaje aby iżaki najme-
 tszym erasie Konfederacya generalna wysłała posłów do
 Króla, prosząc o wstrzymanie Sejmu dla rozstrzygnięcia swych
 interesów. Wskazywano na to, że to jest nie do
 zrobienia, nie tylko przez samą naturę, ale i przez
 samych królów, którzy nie mogą tego zrobić. 3
 Imperatorowej i listu ImP. Pannina, nie wspominając, do
 tych dwóch dowodów stawać się jest to w nie-
 bezpieczeństwo podawanie wiary i zbytnej zagranicznej
 mocy i ucieczki podległości. Uda się to czego więcej tyż-
 jak to sprzeciwiam Marszałki Konfederacji niech obywateli
 swymi uniwersałami i listami Sumie i powieści, dowo-
 będzie miłosierdzia Boskiego dla Nas, niech się iżaki naj-
 piękniejszą wzięć trzeba starania najcenniejszych miłości
 samego Boga i Cezaryny thinących pastw i najchłodniejszej
 opisaniem Konstytucji dawnych, i nie niestwierdza-
 się do deklaracji. A Imperatorowej i listu ImP. Pannina/
 dla ubezpieczenia i wiary dawca Instrukcje Generalności
 brony wiary w tym przewrotnym wieku powinna być

konstytucjami. Lwowa, wszakże tej Obrocie przyrzeka
28. Imperatorem roboty Teruńska, i Spiska. a przeciw na
pamięć jej, którego zapamiętać ię nastąpiłyby wykorze
nieniu iaku w innych narcedach okropne widziemy. Skut
ki tak wiele wymagają przywilejów, najwyższy potrzebny
w tej mierze ostrożności dodawanie powinien całe opisa
nie generalnej konfederacji y punkt ię przysięgi bro
nić iści wiary katolickiej według myśli teraźniejszego
konfederacji. tym sposobem odrycie się myśli konfederacyjnych
wiedzieć przy całej wiary że według praw chce utr
zymywać, y według nich przyrzeczono Dysydemem czy
nie Sprawiedliwość, odrycie się Maszka kto do tej naj
zależniejszej nieszerokości jest powodem, kto ię po
racie będzie, y zmara najwyższego zostanie się przystym
który na innych zlebrni Intencjami przychodzących
chciał przypisać tym sposobem niewinność intencji po
kaze się myłka y zadasyć uzynienie swych powinności
bronięcia wiary ile znas być może, sprawię to mu
siały między wdawcami się spokojnie zostawcami Na
różami konstytucyj, ułatwień trudności lub gwałtu
nosi czyniących.

Ja znajdować dwie drogi czynności pościągłych
obywateli w wolnym narcedzie, albo skutecznie dobrze
czynić, albo dobrze zawrze czynić iak najjasniejszy gwał
towność zle czyniących dowodzić w przymuszoney rzu
cie y od Boga, y od ludzi być może ratunek w dobrowol
ney. Ani od Boga, ani od ludzi, myślę ja na ziemi
niezwyczajne niebezpieczeństwa. osób moie lub fortune ty
kające, na które w tak gwałtownych na kęsiot y Qy
czyne rzeczach mieć względu nie należy, daj powód
do tego przez Alcejs, którym ciwiarzone ualenie wiary

rzadko gdzie mogło by się stać / prosili o Limitę Seym według
prawa za Senatu rada, złożony. wade opuszczenia. Czasu Sey
mu na kancelaryj złożyć jako pudesas Seymu o projektowa
ry na kancelarza Wielkiego Koronnego Uniwersalę królewskie nie
szę prawem wolne Stanom Królestwa Polskiej swoje popierai
ieżdania, w tym czasie wojewodztwa dając takowe Instrukcyje
zatrzymania Seymu niemogliby potrzebnych y przytecznych ho
ścieliwi y Cezyrnie mieścić projektów byłoby to Contradictoria
mnie o zatrzymanie seymu nieprzewalania na niego a dawac
projektu wielu iwi nieuchronny ten Seym zdać mi się aby ich
nagorliwszych naysposobniejszych obierai posłów, y do obranie
starać się, na których nie tak przyjaźni obywatelskich bo ta
przyjaźnem y odmianie podpada, y cześć niema fun
damentu zechoty jako tarciey aby historyi y Cezyrna be
piecznie zasaczać się mogły, zdać mi się jeżeli nie będzie
można Jasniey przypuszczaić tak ce do religij objaśnia,
punkt iakiśmy przyprekli obronę J. wiary Krymskiej kato
lickiej zwyczajem naszym takiey iuy obronie ofiarując, Ży
cia y fortuny obliqwiemy Jasnie uchwycinych Posłów, którzy
by według praw nie naruszenie utrzymywali, y jeżeli by był
zamach na uszerzerek tych praw świętobliwie y solenne,
postawionych aby nieporuszałali y manifestowali się przyprekli
J.P. Lyssycentem w wierze Sprawiedliwość, by nie odciągamy,
ale nie inaczej tylko aby wraemna Jm y znane według
tych praw była oddana Sprawiedliwość, gdzie będzie można
wotno jasniey konstytucy 1717 15. 33. 36. 66. wspomnieć, tu
dziej do Interessow innych potrzeba punkta wskromności
zausze słow.

Żkcepa a dalsze zapisaniem dziejow y Praw w Cho
liquisciach Religij odpuścić krótko, ale fundamentalna
na ekspozycyę się zawierac y tłumaczenie myśli tych którzy

wnę weszli w te Roboty, y krótszych Cierney postacie Jw
Biskupowi Suchiemu ktorem mu się będzie zdawał przez
is potym Jw mędanu Dobrodziejowi nie iest zapomniana
na Sprawiedliwość Dyssydentom ale dodato się w tajemne
znieniu y według Praw, ponieważ tu weszła ogólna sto
wy w Konfederacyę.

Piszę do mnie X. Biskup Krakowski, że Arcy zle z wia
rą z Wolnością, y prawami po zatwierdzonych przez Konfederacyę
Wojewodztw Stopniach nie można się byto inaczej Spodzie
wać jednak jako od ratunka przyjaciela Największe nie po
winny odrazu trudności, ale czyż ci byś miał iest pewin
nością, tak w tej Bogu, Wiary, y Oczyszczenia sprawie opusz
cać rękę nie należy, prości Bogu z Ufnoscią należy ni
mu nie iest niepodobnego Człowiek pilnie nadkłada Oka
pomocy y czynić ile iest Sposobności Cudowna iest tu przed
ski do Samuela tak my do Jw Pana Dobrodzieja z Bogiem
złączonego abys się zastawiał za Narodem a będą te pokonane
tak wielkie trudności Składam pod Pastorskie Błogosławien
stwo Głową moją. —

Napisa Listu do J. C. Xcia pni Biskupa Krakowskiego
z 6. Augustu pisanego. —

Wiem że z życia y fortuny Bogu, Kościołowi y Oczyszczeniu
powinien, w tak gwałtownych na nie nawałnościach
nie chciałem, Ani chęć nigdy, ile małego w J. C. Waprey Xcia Ma
Dobrodziejowi chwalebny wspaniały fortlicy przykładać,
y pobudkę, odstępować w których iednego przyjaciela odstąpić
byłoby nęganą Sromotą, dla tego nie tylko oddalać się od
złoty potrzebny ratunku nie myślę Ale pragnę więcej
mieć Sposobności do dania Skuteczney pomocy choćby z Ofia
m =

z Ofiarą, Życia y Fortuny mojej Miałem honor pisać do
J.B. Wapcy Xcyy Mui Dobrodzieja w Liscie 18 elapsi izeliby
była nie uchroniona dla Lestania Postem Obligacya myśla-
nie bez ostrezenia do Konfederacyi widząc ją szkodliwą z O-
pisania Najszkodliwszą z Skutków pisać bym się nie mógł,
Choćbym o Poselstwa tej przyczyny był oddalony Wyrazo-
nych przed tym przeryw nie ponawiam, kiedy zaś nie pisa-
cy się na Konfederacyi, nie są wyłączeni od Poselstwa, Usilne
go przytore Starania dla Otrzymania go, dla Nasładowa-
nia wielkich J.B. W. Xcyy Mui Dobrę. Sentymentów.

Le zaś precyjne były odgłosy, y Dyktator wiele wymaga
nad Ułożenia Konfederacyi, y owszem przeciwnie Nim, Enala-
ztem Sposob Ubezpieczenia Religij Catosci, w Akcepcach zachowa-
wania Religij Katolickiej y ją wyznających według Napytych
Praw, Dyssydencom, y z Niemi według tychże Praw Uczynie-
nia Sprawiedliwości; bez tego Okryślenia zdawało mi się nie
Zupełnie Ubezpieczac, Albowiem tak wiele wymagając, Expo-
zycyę, y roboty, Spiski, y Torunski teży Religij Katolickiej O-
bronę y Upanowanie Obiecia, tym Sposobem nadgrudza się
Omyłka z Konfederowanymi w która, Opuhani lub przymusze-
ni weszli, y szczerą ich myśl /: Wygłoszy kilku nie wiedzącym
Co czynią: / w Obronie Zupełnej Catosci Wiary S. Instrukcyi
punkt do Wiary Stosujący się gdzie Niemozebydź jaśniej
przynajmniej w tych Aby zawarły być Słowach, Jakomyś
Sprzymierzyli dla obrony Wiary S. Rzymskiej Katolickiej
tak Obligujemy Postow Aby najmniejszego w Prawach ią
Ubezpieczających nie dopuszczali iżzerobku, Zastawiali się y
manifestowali się, Wolemy Życia y Fortuny tracić, Wolemy
bydź z Narodowcy wyrzuceni Wolności jak Najmniejszego wiara
S. Katolickiej dopuścić do trucia. Niech będzie Dyssyden-
tom y Inniom według tychże praw zachowana Sprawiedliwość.

Kopia Listu do JW. Kuchmistrza
Litewskiego. ię. 6. Augusta pisanego.

I ja M. Panu Oznajmiłem że dziś tydzień o trzeciej po południu u Krystynopola odebrałem list od M. Pana niemożem żadną miarą tego dnia w Łamach Stać ale według Jego Listu spodziewałem widzieć, response gotowego Na list Jego pisany Suo czasu niecałkowicie na moją i Ceratem go tekstować, abym powstał, uscisłać i utwierdzić tych nieszczęśliwych Chociaż nosiłem przed wyjazdem Jego rozmawiał się, lecz tekstować Moja obraca się w rożne niwidzenia go Wielki M. Pan ofiarę Ucynił przysługując ten ciężar, będziesz miał wiele przykrości dla tego Cpisania i dla, które go ujęła, Instrumencie prawnie Stosunków się do niego, i dla kotłogi tak Luauu przeciwni w Radomiu (yniergo. 30) mi i u zachmianym będąc dobrym M. Pana błogosławie Sułencyom, że skonwinkowawszy według Expozycji, że Dysydenci nigdy nie mieli prawa do Honorów i Funkcji, i że Statutow 1415. 1424. konfederacji 1438. Jurajych wyjęte im jest prawo imi Chociaż uymus onimi prawami bezpieczeństwa Sektom, y C. ob, ludu i usu. Non tego u Miastach Królewskich postawionych borow zachowanie, a Najasobliwiejszymi uniesione przeciwko nim bezprawia niszczo, i by. rybunaty. p. Prawem Niekpisanych ani nad ryger Praw Nisadzili ani karali i te które mają traciły powinny według Prawa Kardecu zapłać nieszczęście wielokrotnie lunt, i to jest najgorszym do zachowania Wolności Kardecy Niekpisanych, i jedna ta skaue Uwolnienie od Jego najprzymierzejego, y najgorszego jarmu więcej nie pisze Niewiedza i wili M. Pana w zastanie ten List w Warszawie, ale iżełoby zastat IC Jmć X. Biskup Krakowski komunikować będzie do którego obszerniej pisze. Sed. uchany Bractwu nich i. Sig. ufajnym dajemy

promoc wspania! urodzić, Ulys drouy, celiu, bospic in
stowem i penerjem dla Suity Religij i dla Cyeryny, po
uucit, nie zapomniety Bracia, nie pisac choc narywacy, a
bym uuciat o. tuom zdrowiu ktore mnie mozo, usze inte
rupci, dalby 300 abym i o. w. stowych wujch chudobnych
samystlou dorciat poroczenie, a aby narywacy nie nowego
go niema z dawnych pruwat, nie pozwalai Dysydentom.
Liquan. H. lara Seidec nym affentem, Macti gradum
Frater neci ponas cum Sine Virtutis Vestigio. istem
i. bde poni zycie z nieskonczonym przywiazaniem. ~

